

T. C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BANKACILIK VE FİNANS ANA BİLİM DALI

**FİNANSAL OKURYAZARLIĞIN FİNANSAL TÜKETİCİ ÜZERİNDEKİ
ETKİSİNİN ÖLÇÜLMESİ: NEVŞEHİR İLİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

Aleyna ÇEVİKER

Danışman
Doç. Dr. Ebrucan İSLAMOĞLU

Nevşehir
Eylül 2021

TEŞEKKÜR

Tez çalıőmamın hazırlanmasında, tez konusunun seçimi ve tez çalışmaları sırasında bilgileriyle ışık tutan, tecrübeleriyle beni yönlendiren, sözleriyle cesaret verip benimle bu yolda yürüyen tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Ebrucan İSLAMOĞLU hocama değerli katkılarından dolayı saygı ve teőekkürlerimi sunarım.

Ayrıca her zorlandığımda yanımda olan ellerini üzerimden hiç çekmeyen, benimle birlikte bu mutluluk ve gururu tatma sabırsızlığında olan, haklarını asla ödeyemeyeceğim annem ve babama teőekkürlerimi sunarım.

Hergün őükretme sebebim olan; kardeőim Görkem ve Ebrar'a, anneannem, dedem, teyzem ve bütün aileme varlıkları ve bana destek oldukları için çok teşekkür ederim.

Zor zamanlarımda yardımını esirgemediği gibi bu süreçte de her daim yanımda olan dostum Tuğba Kavaklı'ya katkıları ve yardımları için çok teşekkür ederim.

Hayatımın her alanında olduğu gibi tez çalışma dönemimde de desteğini hiç esirgemeyen, benim kadar emek veren eőime sonsuz teşekkür ederim.

Son söz olarak, çalıőmamda küçük veya büyük yardımını esirgemeyen herkese teşekkür ederim.

FİNANSAL OKURYAZARLIĞIN FİNANSAL TÜKETİCİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ÖLÇÜLMESİ: NEVŞEHİR İLİ ÖRNEĞİ

Aleyna ÇEVİKER

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Finans ve Bankacılık
Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Eylül, 2021
Danışman: Doç. Dr. Ebrucan İslamoğlu

ÖZET

Finansal okuryazarlık; para kazanmak, kazanılan paranın stratejik bir şekilde kullanılması üzerinedir. Finansal okuryazarlık, sadece belirli bir kitleye hitap eden değil herkesin yatırımlarında efektif kararların alınabilmesinde önemli rol oynamaktadır. Finansal bilgi yetersizliği, bireylerin riskli olarak gördüğü varlıklara yatırım yapmaması en önemli nedenlerden birisidir. Bireylerin sorunlara çözüm üretip, fırsat değerlendirmesi yapabilmeleri ve seçenekler arasında seçim yapabilmeleri finansal okuryazar olabilmeleri ile mümkündür. Bireylerin kazanç ve yatırımlarını bilinçli olarak yönetmeleri hayatlarını belirli bir kalitede yürütmelerine de olanak sağlayacaktır. Finansal okuryazarlıkta yatırımları şekillendirebilme veya sermayeyi doğru kullanabilmenin farkındalığı olsa da Nevşehir ilinde ki finansal tüketicilerin çoğunluğu yaptığı yatırım ve kullanım şekillerinin doğrudan finansal okuryazarlıkla bağlantılı olduğundan haberdar değildir. Bu yüzden finansal tüketicilerin, finansal okuryazarlık düzeylerini belirleyen ve yatırım getirisine olan etkilerinin inceleneceği bir çalışma yürütülmüştür. Çalışmada, Nevşehir ilindeki finansal tüketicilerin okuryazarlık düzeylerinin bir anket çalışması ile ölçülmüş ve finansal okuryazarlık düzeyinin borçlanma ve tasarruf davranışına etkisinin ölçülmesi hedeflenmiştir. Finansal okuryazarlığa sahip olmak, hem finansal problemleri önceden belirleyip sorunları giderebilmek hem de sağlıklı bir şekilde hayat sürdürebilmek için önemlidir. Araştırmada Nevşehir ilinde online ve yüz yüze anket metoduyla sorular yöneltilmiştir. Elde edilen bulgular SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak, Nevşehir ilinde finansal okuryazarlık kavramının bilinmediği ancak temel düzeydeki finansal konularda bilgi sahibi olduğu söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Finansal Okuryazarlık Düzeyi, Finansal Bilgi.

**MEASURING THE EFFECT OF FINANCIAL LITERACY ON THE FINANCIAL
CONSUMER: THE CASE OF NEVŞEHİR PROVINCE**

Aleyna ÇEVİKER

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences, Finance and Banking,
M.A., September, 2021**

Supervisor : Associate Professor Ebrucan İSLAMOĞLU

ABSTRACT

Financial literacy; making money is about using the money earned strategically. Financial literacy plays an important role in making effective decisions in the investments of everyone, not just a specific audience. Lack of financial information is one of the most important reasons. Individuals do not invest in assets that they see as risky. It is only possible for individuals to be financially literate to find solutions to problems, evaluate opportunities and choose between options. The conscious management of individuals' earnings and investments enable them to carry out their lives with a certain quality. Although there is awareness of shaping investments or using capital properly in financial literacy, the majority of financial consumers in Nevşehir province are not aware that their investment and usage patterns are directly related to financial literacy. Therefore, a study has been conducted to determine the financial literacy levels of financial consumers and to examine their effects on return for investment. In this study, it is aimed to measure the literacy levels of financial consumers in Nevşehir province with a survey study and to measure the effect of financial literacy level on borrowing and saving behavior. Having financial literacy is important both for determining and resolving financial problems in advance and to lead a healthy life. In the research, questions were directed in Nevşehir province using online and face-to-face survey method. The findings are obtained analyzed with the SPSS package program. As a result, it can be said that the concept of financial literacy is not enough known in Nevşehir province, but Nevşehir' people has knowledge of basic financial issues.

Keywords: Financial Literacy, Financial Literacy Level, Financial Information.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	ii
KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALARVE SİMGELER.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xx

GİRİŞ.....	1
-------------------	----------

BİRİNCİ BÖLÜM FİNANSAL OKURYAZARLIK

1.1. Finansal Okuryazarlık Kavramı Tanımı.....	3
1.2. Literatür Taraması.....	3
1.3. Finansal Tüketici.....	17
1.4. Finansal Okuryazarlığın Önemi.....	17
1.4.1. Finansal Okuryazarlığın Geliştirilmesi.....	18
1.4.2. Finansal Okuryazarlığa Olan İhtiyaç.....	19
1.5. Finansal Okuryazarlığın Etkileri.....	20
1.5.1 Finansal Okuryazarlığın Bireysel Ekonomiye Etkisi.....	20
1.5.2. Finansal Okuryazarlığın Toplumsal Ekonomiye Etkisi.....	21

İKİNCİ BÖLÜM TÜRKİYE' DE FİNANSAL OKURYAZARLIK

2.1. Türkiye'de Finansal Okuryazarlık Faaliyetleri.....	23
2.1.1. Milli Eğitim Bakanı Tarafından Yapılan Çalışmalar.....	24
2.1.2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çalışmaları.....	25

2.1.3. Sermaye Piyasası Çalışmaları.....	26
2.1.4. Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği (FODER) Çalışmaları.....	27
2.1.5. Merkez Bankası Çalışmaları.....	28
2.1.6. Borsa İstanbul Eğitim Çalışmaları.....	29
2.2. Özel Bankalar Tarafından Uygulanan Faaliyetler.....	30
2.2.1. TEB Tarafından Düzenlenen Araştırmalar.....	30
2.2.2. ING Bank Tarafından Yürütülen Faaliyetler.....	30
2.2.3. İş Bankası Tarafından Yürütülen Faaliyetler.....	31
2.3. Finansal Okuryazarlığın Arttırılmasına Yönelik Özel Şirketler Tarafından Yürütülen Faaliyetler.....	31

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÜNYADA FİNANSAL OKURYAZARLIK

3.1. Amerika Birleşik Devletleri'nde Finansal Okuryazarlık Çalışmaları.....	32
3.1.1 Çalışan Fayda Araştırma Enstitüsü (EBRI).....	32
3.1.2 Amerikan Tasarruf Eğitim Konseyi (ASEC).....	33
3.1.3 Tüketici Finansal Koruma Bürosu (CFPB).....	33
3.1.4 Federal Rezerve (FED).....	34
3.1.5 Ulusal Finansal Eğitimciler Konseyi (NFEC).....	34
3.1.6 Finansal okuryazarlık ve Eğitim Komisyonu (FLEC).....	34
3.1.7 Jumpstart.....	35
3.1.8 Ulusal Finansal Eğitim Vakfı (NEFE).....	35
3.1.9 Başkanın Finansal Yeterlilik Danışma Konseyi.....	36
3.1.10 Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC).....	36
3.2. Avrupa Birliği Ülkelerinde Finansal Okuryazarlık Çalışmaları.....	37
3.3. Diğer Ülkelerde Finansal Okuryazarlık Çalışmaları.....	38
3.3.1. İngiltere.....	38
3.3.2. Almanya.....	39
3.3.3. Avusturya.....	39
3.3.4. Bulgaristan.....	39
3.3.5. Çek Cumhuriyeti.....	40
3.3.6. Fransa.....	40
3.3.7. İrlanda.....	40

3.3.8. Hollanda.....	41
3.3.9. Avustralya.....	41
3.3.10. Yeni Zelanda.....	41
3.3.11. İtalya.....	42
3.3.12.Rusya.....	42
3.3.13.Kanada.....	42
3.4. Çok Uluslu ve Uluslararası Kuruluşların Finansal Okuryazarlık Çalışmaları.....	43
3.4.1. Dünya Bankası Çalışmaları.....	43
3.4.2. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Çalışmaları (OECD).....	44
3.4.3. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Finans Kuruluşu (CYFI).....	46
3.4.4. Citi Group Finansal Eğitim Çalışmaları.....	46

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FINANSAL OKURYAZARLIĞIN FINANSAL TÜKETİCİ ÜZERİNDE Kİ ETKİSİNİN ÖLÇÜLMESİ: NEVŞEHİR İLİ ÖRNEĞİ ÜZERİNE UYGULAMA

4.1. Araştırma Konusu	48
4.2. Araştırmanın Amacı.....	48
4.3. Araştırmanın Önemi.....	49
4.4. Araştırmanın Yöntemi.....	49
4.4.1. Araştırmanın Örneklemi.....	50
4.4.2. Anket Formu.....	50
4.5. Bulgular.....	51
SONUÇ.....	155
KAYNAKÇA.....	162
EKLER.....	168

KISALTMALAR VE SİMGELER

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

INFE: International Network on Financial Education (Uluslararası Finansal Eğitim Ağı)

MYO: Meslek Yüksek Okulu

İİBF: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

FOTDÖ: Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış ölçeği

OECD: Organization for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)

PMYO: Porsuk Meslek Yüksek Okulu

SPSS: Statistical Package for Social Sciences

IBM: International Business Machines; Uluslararası İş Makineleri

EGM: Emeklilik Gözetim Merkezi

BES: Bireysel Emeklilik Sistemi

OKS: Otomatik Katılım Sistemi

FODER: Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği

TEB: Türkiye Ekonomi Bankası

KOBİ: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler

EFT: Elektronik Fon Transferi

ASEC: Amerikan Tasarruf Eğitim Konseyi

CFPB: Tüketici Finansal Koruma Bürosu

FED: Federal Rezerve

NFEC: Ulusal Finansal Eğitimciler Konseyi

FLEC: Finansal okuryazarlık ve Eğitim Komisyonu

NEFE: Ulusal Finansal Eğitim Vakfı

SEC: Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu

CYFI: Uluslararası Çocuk ve Gençlik Finans Kuruluşu

EBRI: Çalışan Fayda Araştırma Enstitüsü

TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

SPK: Sermaye Piyasası Kurulu

BIST: Borsa İstanbul

TSPAKB: Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

WEB: World Wide Web

İSMEK: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hayat Boyu Öğrenme Merkezi

VIOP: Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası

FISF: Finansal İçerme Destek Çerçevesi

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Finansal Okuryazarlık ile İlgili Yapılan Çalışmalar	4
Tablo 2. Dünya Bankası Finansal Okuryazarlık ve Tüketici Koruma Faaliyetleri	44
Tablo 3. OECD' ye Üye Olan Ülkeler	45
Tablo 4. OECD Finansal Eğitim Projesi Kapsamında Gerçekleştirilmiş Faaliyetler	45
Tablo 5. CITI-FT Zirveleri	47
Tablo 6. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Dağılımı	51
Tablo 8. Anket C Bölümü İçin Güvenilirlik Analizi Tablosu	53
Tablo 9. Anket D Bölümü İçin Güvenilirlik Analizi Tablosu	54
Tablo 10. Anket E Bölümü İçin Güvenilirlik Analizi Tablosu	54
Tablo 11. Cinsiyet Değişkenine Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılması Özet Tablosu	55
Tablo 12. Yaş Değişkenine Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılması Tablosu	55
Tablo 13. Medeni Duruma Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılması Özet Tablosu	56
Tablo 14. Eğitim Düzeyine Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılması Özet Tablosu	56
Tablo 15. Mesleki Duruma Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılması Veri İşleme Özet Tablosu	57
Tablo 16. Aylık Gelir Düzeyine Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılması Özet Tablosu	57
Tablo 17. Cinsiyet Değişkenine Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Özet Tablosu	58
Tablo 18. Yaş Değişkenine Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Veri İşleme Özet Tablosu	58
Tablo 19. Medeni Duruma Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Tablosu	59
Tablo 20. Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Özet Tablosu	59
Tablo 21. Mesleki Duruma Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Özet Tablosu	60
Tablo 22. Aylık Gelir Düzeyine Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Özet Tablosu	60
Tablo 23. Gelir Getirici işe Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Özet Tablosu	61
Tablo 24. Cinsiyete Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Özet Tablosu	62
Tablo 25. Yaş Grubuna Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Özet Tablosu	63
Tablo 26. Medeni Duruma Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Özet Tablosu	64

Tablo 27. Eğitim Düzeyine Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Veri İşleme Özet Tablosu.....	65
Tablo 28. Mesleki Duruma Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Özet Tablosu.....	66
Tablo 29. Aylık Gelir Düzeyine Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Özet Tablosu.....	67
Tablo 30. Gelir Getirici olan ve olmayan işlere Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Veri İşleme Özet Tablosu.....	68
Tablo 31. Cinsiyete Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan İlişki Analizi Tablosu	69
Tablo 32. Yaş Grubuna Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Süre İle Saklandığının Ki Kare Test Analizi	70
Tablo 33. Medeni Duruma Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan Ki-Kare Analizi Tablosu.....	71
Tablo 34. Eğitim Düzeyine Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan İlişki Analizi Tablosu	72
Tablo 35. Eğitim Düzeyine Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan İlişki Analizi Tablosu	73
Tablo 36. Aylık Gelir Düzeyine Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan İlişki Analizi Tablosu	74
Tablo 37. Gelir Getirici Bir İşe Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan İlişki Analizi Tablosu	75
Tablo 38. Cinsiyete Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu.....	76
Tablo 39. Yaş Grubuna Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu.....	77
Tablo 40. Eğitim Düzeyine Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu	78
Tablo 41. Medeni Duruma Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu	79
Tablo 42. Mesleki Duruma Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu	80

Tablo 43. Aylık Gelir Düzeyine Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu	81
Tablo 44. Aylık Gelir Düzeyine Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu	82
Tablo 45. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	82
Tablo 46. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	83
Tablo 47. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	84
Tablo 48. Eğitim Düzeyine Göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	84
Tablo 49. Mesleki duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	85
Tablo 50. Aylık düzeye göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	86
Tablo 51. Gelir getirici bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	87
Tablo 52. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	87
Tablo 53. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	88
Tablo 54. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	88
Tablo 55. Eğitim düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	89
Tablo 56. Mesleki duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	89
Tablo 57. Aylık düzeye göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	90
Tablo 58. Gelir getiri bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	91

Tablo 59. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	91
Tablo 60. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	92
Tablo 61. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	92
Tablo 62. Eğitim düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	93
Tablo 63. Mesleki Duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	94
Tablo 64. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	95
Tablo 65. Gelir getirici bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	96
Tablo 66. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	96
Tablo 67. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	97
Tablo 68. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	98
Tablo 69. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	98
Tablo 70. Mesleki duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	99
Tablo 71. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	100
Tablo 72. Gelir getirici bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	100
Tablo 73. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	101
Tablo 74. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	101

Tablo 75. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	102
Tablo 76. Eğitim düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	102
Tablo 77. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	104
Tablo 78. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	105
Tablo 79. Gelir getirici bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	105
Tablo 80. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	106
Tablo 81. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	106
Tablo 82. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	107
Tablo 83. Eğitim düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	107
Tablo 84. Mesleki durumlara göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	108
Tablo 85. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	109
Tablo 86. Gelir getirici bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu	109
Tablo 87. Cinsiyete göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu.....	110
Tablo 88. Yaş grubuna göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu	110
Tablo 89. Medeni duruma göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu	111
Tablo 90. Eğitim düzeyine göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu	111
Tablo 91. Mesleki duruma göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu.....	112
Tablo 92. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu.....	113
Tablo 93. Gelir getirici bir işe göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu	114
Tablo 94. Cinsiyete göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu.....	114

Tablo 95. Yaş grubuna göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu.....	115
Tablo 96. Medeni duruma göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu	116
Tablo 97. Eğitim düzeyine göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu.....	116
Tablo 98. Mesleki durumlara göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu.....	117
Tablo 99. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu	118
Tablo 100. Gelir getirici bir işe göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu	118
Tablo 101. Cinsiyete göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu.....	119
Tablo 102. Yaş grubuna göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu	119
Tablo 103. Medeni duruma göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu	120
Tablo 104. Eğitim düzeyine göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu.....	121
Tablo 105. Mesleki duruma göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu.....	122
Tablo 106. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu	123
Tablo 107. Gelir getirici bir işe göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu	123
Tablo 108. Cinsiyete göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu	124
Tablo 109. Yaş grubuna göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu ..	124
Tablo 110. Medeni duruma göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu	125
Tablo 111. Eğitim Düzeyine göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu	126
Tablo 112. Mesleki duruma göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu	127
Tablo 113. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu	128
Tablo 114. Gelir getirici bir işe göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu	128
Tablo 115. Cinsiyete göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu.....	129
Tablo 116. Yaş grubuna göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu.....	129
Tablo 117. Medeni duruma göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu.....	130
Tablo 118. Eğitim düzeyine göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu.....	130
Tablo 119. Mesleki duruma göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu	131

Tablo 120. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu	132
Tablo 121. Gelir getirici bir işe göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu.....	133
Tablo 122. Cinsiyete göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağıldığında, para kaybetme riski analiz tablosu	133
Tablo 123. Yaş grubuna göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağıldığında, para kaybetme riski analiz tablosu	134
Tablo 124. Medeni duruma göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağıldığında, para kaybetme riski analiz tablosu.....	135
Tablo 125. Eğitim düzeyine göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağılığında, para kaybetme riski analiz tablosu.....	136
Tablo 126. Mesleki duruma göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağılığında, para kaybetme riski analiz tablosu.....	137
Tablo 127. Aylık gelir düzeyine göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağılığında, para kaybetme riski analiz tablosu.....	139
Tablo 128. Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağılığında, para kaybetme riski analiz tablosu	140
Tablo 129. Cinsiyete göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu	141
Tablo 130. Yaş grubuna göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu.....	141
Tablo 131. Medeni duruma göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu.....	142
Tablo 132. Eğitim düzeyine göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu.....	143
Tablo 133. Mesleki duruma göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu	143
Tablo 134. Aylık gelir düzeyine göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu	144
Tablo 135. Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu	145
Tablo 136. Cinsiyete göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu	146
Tablo 137. Yaş grubuna göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu	146
Tablo 138. Medeni duruma göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu	147
Tablo 139. Eğitim düzeyine göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu	148

Tablo 140. Mesleki durumuna göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu	148
Tablo 141. Aylık gelir düzeyine göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu.....	149
Tablo 142. Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu.....	150
Tablo 143. Cinsiyete göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu	150
Tablo 144. Yaş grubuna göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu	151
Tablo 145. Medeni duruma göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu ..	151
Tablo 146. Eğitim düzeyine göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu .	152
Tablo 147. Mesleki duruma göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu .	152
Tablo 148. Aylık gelir düzeyine göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu	153
Tablo 149. Gelir getirici bir işte çalışma duruma göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu.....	154

ŞEKİLLER LİSTESİ

- Şekil 1. Cinsiyet değişkeninin pasta grafiği.....71
- Şekil 2. Bireylerin yaş değişkeninin pasta grafiği.....71

GİRİŞ

Günlük hayatta neredeyse her birey finansal ürünleri ve finansal hizmetleri kullanmaktadır. Bu nedenle her bireyin finansal okuryazarlığa ihtiyacı vardır. Bireyler yeterli düzeyde finansal okuryazarlığa sahip olmalıdır. Bu nedenle finansal okuryazarlık önemlidir. Finansal okuryazarlık, para kazanmayı, stratejik bir şekilde düşünebilmeyi ve kazanılan parayı yönetebilmeyi amaçlamaktadır. Finansal okuryazarlık konusu, bireyler için gerekli harcamaları ve bu harcamaları yönetme biçimini ele almaktadır. Bu konu toplum açısından büyük öneme sahiptir çünkü finans bilmek ve kullanmak yaşamı kolaylaştırır, ayrıca bireyin refah düzeyini de artırır. Finansal okuryazarlığı etkili bir şekilde uygulayabilmek için eğitim gerekli olmakla birlikte tecrübeye bu konu için büyük önem arz etmektedir. Bireysel finansal okuryazarlık, parasal iyiliği tesir edecek kişisel finansal durumlar hakkında; okuma, yorumlama, yönetme ve iletişime geçebilme becerisidir. Bu tanım finansal kararlar verebilmeyi, para ve finansal konuları sıkıntısız bir şekilde tartışabilmeyi, gelecek hakkında planlar yapabilmeyi ve günlük finansal kararları değiştirebilecek önemli olaylara ve genel ekonomik şartlara göre şekil alabilmeyi kapsamaktadır (Şamiloğlu, Kahraman ve Bağcı, 2016). Günlük hayatta finansal okuryazarlık, finansal araçların seçimi hakkında karar vermede yeterlilik düzeyini belirtir ve bu süreç, kişisel finans durumlarıyla nasıl başa çıkılacağına bilgisine yardımcı olmaktadır. Finansal okuryazarlığa sahip olmak, hem finansal problemleri önceden belirleyip sorunları giderebilmek hem de sağlıklı bir şekilde hayat sürdürebilmek için önemlidir. Finansal okuryazarlık yatırımları şekillendirebilme veya sermayeyi doğru kullanabilmenin farkındalığı olsa da Nevşehir ilindeki finansal tüketicilerin çoğunluğu yaptığı yatırım ve bu yatırımı kullanım şekillerinin doğrudan finansal okuryazarlıkla bağlantılı olduğundan haberdar değildirler. Bu nedenle finansal tüketicilerin, finansal okuryazarlık düzeylerini belirleyen ve yatırım getirisine olan etkilerini inceleyen bir çalışma yürütülecektir.

Çalışmada bireysel yatırımcılar açısından finansal okuryazarlık kavramının önemini belirtmek amaçlanmaktadır ayrıca toplumun bu bilgileri kullanabilmesine katkıda bulunmakta

istenmektedir. Bireysel olarak yatırım yapan farklı sektörlerde bulunan bireylerin finansal okuryazarlık durumlarının belirlenmesi ve söz konusu bireysel yatırımcıların yatırım yaparken doğru karar verebilmelerini sağlamak amacıyla finansal eğitim alarak korunmaları gerektiği ön görülmektedir. Finansal okuryazarlığın finansal tüketici üzerindeki etkisinin ölçülmesini belirlemeye yönelik olarak böyle bir çalışmanın daha önce Nevşehir ili üzerinde yapılmamış olması bu çalışmanın önemini ifade etmektedir. Diğer taraftan ise cinsiyet, eğitim, yaş, meslek, hanehalkı ve hatta ev hanımlarının okuryazarlığa dair etkisinin olup olmadığı incelenmek istenmektedir. Ayrıca hangi mesleklere sahip kişilerin finansal eğitime ihtiyaç duyduğu ve hangi mesleklere sahip kişilerin finansal eğitime ihtiyaç duymadığının da araştırılması çalışmada önem arz etmektedir. Finansal okuryazarlık bireyleri ve aileleri zor günlere hazırlamaktadır. Finansal anlamda eğitilmiş kişi daha fazla tasarruf etmesi gerektiğini ve yatırımlarında da daha fazla çeşitlendirme yapması gerektiğini bilir. Dolayısıyla finansal okuryazarlığı düzgün bir şekilde kullanmak bireylerin sıkıntılı süreçlerini çok daha rahat geçirmelerini sağlamaktadır (World Bank, 2009: 2).

Çalışmamızda mevcut finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi ve bireylerin finansal okuryazarlık düzeyi ile demografik özellikleri arasındaki ilişkinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Çalışmamız dört bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde, finansal okuryazarlık ve finansal tüketici kavramlarından, finansal okuryazarlığın öneminden, finansal okuryazarlığın geliştirilmesinden, finansal okuryazarlığa olan ihtiyaçtan ve finansal okuryazarlığın ekonomiye bireysel ve toplumsal etkilerinden bahsedilmektedir. İkinci bölümde, Dünya’da finansal okuryazarlıktan, üçüncü bölümde Türkiye’de finansal okuryazarlık detaylı olarak incelenmiştir ve son bölümde ise Nevşehir ilinde yaşayan bireylerin katıldığı çalışma ele alınmaktadır. Burada bireylerin finansal okuryazarlık seviyesini ölçtüğümüz çalışmanın önemi, yöntemi, amacı, bulguları sonuçları ve önerileri yer almaktadır. Çalışma Nevşehir ilinde ikamet eden ve finansal tüketici olan 407 birey üzerinde uygulanması amaçlanmaktadır. Sonuç ve öneriler kısmında, elde edilen sonuçlar diğer çalışmaların bulgularıyla kıyaslanarak öneride bulunulmuştur. Dünya’da ve Türkiye’de finansal okuryazarlık kavramıyla yapılmış pek çok çalışma mevcuttur. Tezimizde yapılan bu çalışmalardan bahsedilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL OKURYAZARLIK

1.1. Finansal Okuryazarlık Kavramı

Finansal okuryazarlık, yatırımları şekillendirebilme veya sermayeyi doğru kullanabilmenin farkındalığı olsa da Nevşehir ilindeki finansal tüketicilerin çoğunluğu yaptığı yatırım ve kullanım şekillerinin doğrudan finansal okuryazarlıkla bağlantılı olduğundan haberdar değildirler. Bu yüzden finansal okuryazarlığın finansal tüketici üzerindeki etkisinin ölçülmesi ve yatırım getirisine olan etkilerinin inceleneceği bir çalışma yürütülecektir.

1.2.Literatür Taraması

Finansal okuryazarlık, kişi ve kurumların finansı anlayabilme yetisidir. Atkinson ve Messy' e göre (2012) finansal okuryazarlık; finansal kararları doğru almak ve kişisel refahı elde edebilmek için gerekli olan farkındalık, bilgi, beceri, tutum ve davranışların birleşimidir. Dünya Bankası da finansal okuryazarlığı bilgiden beceriye, tutumlara ve davranışlara doğru bir ilişki şeklinde anlatmaktadır. Bu ilişki çok önemlidir, aksi takdirde bilgi tutumları etkilemekte ve tutumlar daha sonra bambaşka davranışlar oluşturmaktadır (Sarığül, 2015). Bireysel finansal okuryazarlık sadece kişi için değil toplumun tamamının ekonomik açıdan refahını etkilemektedir. Ailede kazanılan para yönetimi becerisi eğitim ve tecrübeyle yoğurularak toplumun tamamını tüketim alışkanlığına tesir etmektedir. Bu nedenle toplumsal refahın yükselmesi kişilerin finansal kararlarına bağlıdır (Coşkun, 2016). Hanehalkına yapılan bir araştırmada finansal okuryazarlığın az olması, görüşmedeki tüm kişiler açısından borçlu olmanın en mühim nedeni olarak görülmüştür (Güler ve Tunahan, 2017). Bireylerin finansal okuryazarlık bilgilerinin düşük olması sadece az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeleri etkilemez onlarla birlikte gelişmiş ülkeler için de büyük sorun oluşturabileceği gösterilmekte ve bu konu devletler tarafından tedbir alınıp önüne geçilmesi gereken problemler içindedir. Zira finansal okuryazarlık sadece bireysel yatırımcıların problemi değildir. Aynı zamanda üst düzey yöneticilerin, firmaların ve endirekt olarak devletlerin makro seviyede karşılımlarına çıkabilecek bir sorundur. Ne firmalar ne de üst düzey yöneticiler finansal kriz zamanlarında riskli

yatırımlardan tamamen uzak kalabilirler. Bu sebeple hem kurumsal yönetişimin gelişmesi hem de olumsuz durumlardan korunabilmenin finansal okuryazarlık seviyesinin arttırılmasında önemli rolü vardır (Kılıç, Ata ve Seyrek, 2015). Birçok çalışmada refah düzeyinin finansal okuryazarlığı olumlu şekilde etkilediği görülmüştür. Delavande' a göre refah düzeyinin olumlu yönde etkilemesinin nedeni finansal bilgiye ulaşımın bireyin kendi serveti arttıkça, servetini idare edebilme yeteneğine sahip olma arzusu ile alakalı olduğunu iddia etmiştir (Şamiloğlu, Kahraman ve Bağcı, 2016).

Tablo 1. Finansal Okuryazarlık ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Bernheim ve Garrett (2003)	Çalışmalarında hanehalkına yapılan anketlerinden elde edilen bilgiye göre finansal eğitimin iş yerlerindeki etkilerini araştırmışlardır. Finansal eğitim ile çeşitli varlıkların kullanım düzeyleri ve ölçümleri ilişkilendirilmiş ve finansal eğitimin genel anlamda hem bugünü hem de ileri zamanlar için önemi vurgulanmış ve anket sonuçları da finansal eğitim arttıkça daha iyi kararlar alınabildiğini göstermiştir.
Lusardi (2008)	Çalışmasında ABD' de bir çok kişinin yeterli düzeyde finansal okuryazarlığa sahip olmadığına dair bulgular elde edilmiş ve bu konuda araştırılma yapılmaya başlanmıştır. Kadınlarda, Afrika-Amerikalılar ve İspanyol-Amerikalıların okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Finansal karar verme, emeklilik, borçlanma, borsa gibi konularda yetersiz olmaları finansal cehalet ve bilgisizlikle bağdaştırılmaktadır.
Bayram (2010)	Tez'inde İktisadi ve İdari Bilimler (İİBF) ile Teknik ve Meslek okulunda (MYO) eğitim gören 600 kişilik öğrenciden oluşan bir örneklem ile finansal okuryazarlık düzeyinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. MYO öğrencisi olan 119 öğrenci finansal durumunu yönetmede başarılı olduğunu söylerken İİBF' de bu öğrenci sayısı yalnızca 80' dir. Öğrencilerin finansal başarı düzeylerini olduğundan da fazla algıladıkları belirlenmiştir. Ancak öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Yani finansal okuryazarlık düzeyi düşük olmasına rağmen, öğrenciler bu durumun farkında değildir. İİBF öğrencilerine ki-kare analizi yapılarak eğitim süresi uzadıkça, bilgi düzeylerinde de artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Mercan (2012)	Tez'inde Toplumun eğitim ve okuryazarlık düzeyi arttıkça ekonomik rasyonellik ve ekonomik bilincin ne derece etkilendiği öğrenilmek istenmiştir. Veriler anket yöntemiyle saptanmakta olup, Türkiye Ulaştırma Bakanlığına bağlı bir birimdeki çalışanların okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Anket sonucunda çalışan bireylerin ekonomik okuryazarlık düzeyleri yüksek bulunmuştur. Ayrıca çalışanlardan yüksek lisans mezunlarının lise ve lisans mezunlarına göre okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
Ateş (2014)	Tez çalışmasında finansal okuryazarlık tespiti için 596 bireysel hisse senedi yatırımcısına anket yöntemi ile analiz yapılmıştır. Örneklemde lisans mezunu bireylerin %41,3' ünü oluşturduğu belirlenmiştir. Katılımcıların finansal bilgi düzeyleri yüzdeler olarak %18,3'ünün

---

“düşük düzey”, %66,9’unun “orta düzey” ve %14,8’inin “ileri düzey” olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların finansal kaynaklar bakımından yatırım kararlarını aldıkları aile ve yakın çevrenin %40,3’ ünün, internetin %22,3’ ünün ve bireysel analizlerin %13,4’nün etkili olduğu tespit edilmiştir. Kadınların erkeklere, evlilerin bekârlara, 60 yaş üzerindeki 18-60 yaş arasındakilere göre daha yüksek finansal okuryazarlığa sahip oldukları saptanmıştır. Yatırımcıların medeni durum, yaş ve cinsiyetleri arasında finansal okuryazarlık seviyesi bakımından anlamlı bir ilişki tespit edilmektedir. Yatırımcıların iyi bir hisse senedi ile iyi bir şirket arasındaki farkı tam olarak kavrayamamaları sebebiyle, tanınan şirketlerin hisselerinin her zaman iyi bir yatırım olduğu düşünülmektedir. İyi şirketlerin hep iyi kötü şirketlerin ise hep kötü olduğu önyargısı ise yatırımcıları yanlış yönlendirebilmektedir.

Bayram (2014)

Yapılan tez çalışmasında, İktisadi ve İdari Bilimler ile Porsuk Meslek Yüksekokulu (PMYO) öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. 600 kişilik örneklemden 344’ü finansal yönetim konusunda kendilerini orta düzeyde görmektedir. Finansal bir eğitim alan 300 kişilik örneklemde meydana gelen İİBF öğrencilerinin, 300 kişi olan PMYO öğrencilerine kıyasla finansal okuryazarlık bakımından daha yüksek düzeye sahip oldukları belirlenmiştir. Para harcama ve yönetme konusunun kaynağının ise büyük olasılıkla aile olduğu saptanmıştır. Finansal okuryazarlık bakımında aile eğitim düzeyi (ilköğretim, lise, üniversite vb.) düşük olan öğrenciler altın ile yatırım yapmayı tercih ederken, finansal okuryazarlık bakımından aile eğitim düzeyi yüksek olan öğrenciler ise hisse senedi ve bireysel emekliliği yatırım aracı olarak kullanmaktadırlar. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin aile eğitim düzeyi, Porsuk Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin aile eğitim düzeyinden daha yüksek olduğu da belirlenmiştir.

Er vd. (2014)

Çalışmada, lisans öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesi hedeflenmiştir. Finansal teknik konulara hâkim olan İİBF (İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi) öğrencileri ile sayısal analizli eğitim içeriğine sahip olan Mühendislik Fakültesi öğrencileri karşılaştırılmıştır. OECD tarafından geliştirilen finansal okuryazarlık ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada üniversite öğrencilerinin %31,7’sinin yüksek, %30,1’inin orta, %16’sının ise düşük finansal okuryazarlığa sahip olduğu tespit edilmiştir. İki fakülte arasında da anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Finansal okuryazarlık hakkında kabul edilebilir eğitim İktisadi ve İdari Bilimler fakültelerinde verilmektedir. Uygun programlarla finansal okuryazarlık düzeyinin daha da arttırılabileceği görülmüştür. Cinsiyet ile finansal okuryazarlık ilişkisine bakıldığında anlamlılık söz konusu değildir. İlgili ürün bilgileri ile finansal okuryazarlık arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur.

Öztürk (2014)

Tez çalışmasında üniversitede 325 akademik personel ile anket çalışması yapılmıştır. SPSS programı kullanılarak veriler varyans analizi (ANOVA), Ki-Kare Testi ve çapraz tablolar ile analiz edilmiştir. Bu çalışmada finansal okuryazarlık bakımından bireylerin

---

%27,1 oranda başarılı olduğu tespit edilirken, %55,7'sinin ise orta düzeyde başarılı olduğu belirlenmiştir. Personellerin unvanları yükseldikçe finansal başarı düzeyinin yükselmediği gözlemlenmiştir. Finansal başarı ve yönetimde başarılı olanların çoğunun bilgilerini aileden öğrendiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar artan paralarıyla ilk işlem olarak acil ve öngörülemeyen harcamalar için birikim yapmaktadır. İkincil işlem olarak borçlarına kullanmaktadırlar. Personellerin finansal okuryazar kişiler olduğu fakat eğitim ile biraz daha desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Saraç (2014)

Tez çalışmasında üniversite öğrencilerinden oluşan 797 kişilik örneklem için t testi ve Anova testi ile finansal kararları nasıl aldıklarının öğrenilmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin finansal okuryazarlıklarının düşük olduğu ve bunun farkında olmadıkları belirlenmiştir. Finans dersi alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre finansal okuryazarlık oranlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sarıgül (2014)

Çalışmasında üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi ile demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin geliştirilmesine olanak sağlayacak bir bilgi kaynağının belirlenmesi amaçlanmıştır. 29 maddeden oluşan bir anket hazırlanmıştır ve anketler üç üniversitede toplam 1,127 öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyeleri ile demografik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Soruların temel ve kolay olduğu düşünüldüğünde çıkan sonuçtaki finansal okuryazarlık ortalamalarının yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak üniversite öğrencilerinin kişisel finans bilgilerini geliştirmesi gerektiği tespit edilmiştir. T Testi ve Anova analiz sonuçlarına göre; kadınlardan alınan doğru cevapların yüzdesi, erkek katılımcılardan alınan cevapların yüzdesinden daha düşük olduğu belirlenmiştir. Çalışma alanı sağlık bilimleri veya eğitim bilimlerinden biri olan öğrencilerin finansal okuryazarlık bakımından diğerler bölümlere göre daha az bilgili olduğu görülmüştür. Yapılan ankette öğrencilerin ailelerinin diplomaya sahip olması, diğerlerinden tasarruf ve harcama bakımından daha bilgili oldukları görülmüştür. İşletme veya ekonomi bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık bakımından bu bölümlerin dışında okuyan öğrencilere göre daha bilgili oldukları görülmüştür.

Satoğlu (2014)

Tez çalışmasında, bireysel yatırımcılar için finansal okuryazarlığın öneminden bahsetmiştir ve bireylerin bu konu ile ilgili bilinçlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bireyin kendisini nasıl koruyacağı konusu çözümlenmeye çalışılmıştır. Anket çalışması sonucuna göre, eğitim seviyesi arttıkça finansal okuryazarlık düzeyi de artış göstermekte ve bireysel korunma seviyesinin de bu doğrultuda arttığı gözlemlenmiştir. Bilinçli nesiller yetiştirebilmek için okul öncesi dönemden itibaren ailelerin çocuklara finansal bilgiyi aşılması gerekmektedir. Gençlere erken ve yeterli finansal bilgi sistematik bir şekilde sunulmalı ve bu şekilde bilinçli finansal kararların alınması sağlanacaktır. Ailelerin ve okulların yanı sıra finansal suçlara kesilen

---

---

cezalar için ayrı bir fon oluşturulmalıdır. Bu fonun finansal okuryazarlık gelişiminde kullanılabilmesi göz önünde bulundurulması gereken önemli unsurlardan birisi olarak görülebilir. Sonuç olarak ise genel ekonomideki seviyeyi yükseltebilmek için tasarrufların değerlendirilebilmesi, korunabilmesi ve yeterli tasarruf miktarlarının oluşturulması gerekmektedir.

Barmaki (2015)

Tez çalışmasında öğrenimi devam eden 500 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan finansal okuryazarlık ile ilgili tutum ve davranışa ilişkin araştırmada finansal okuryazarlık oranı %53,62 olarak tespit edilmiştir. Bireylerin orta düzeyde finansal okuryazarlığa sahip oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin yarısından fazlasının tasarruf yapmadığı belirlenirken, 2/3' ü aktif bir şekilde kredi kartı kullanmamaktadır. Finansal işlem enstrümanları hakkında bilgi sahibi olan öğrencilerin okumuş oldukları bölüm ile alakalı anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Öğrencilerin yatırım alanının çeşitlenmesi ile risk ve getiri oranları konusundaki bilgilerini ölçtüğümüzde verilen cevabı doğru olarak bilen öğrencilerin, yanlış cevap veren öğrencilere oranla yarıdan daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmanın diğer önemli sonuçlarından birisi de finansal okuryazarlık ile finansal tutum ve davranışın olumlu anlamda bir ilişkiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Fettahoğlu (2015)

Çalışmasında ankete katılanların finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesini amaçlamıştır. Ayrıca hanehalkının bütçe yönetimi ile ilgili bilgi ve davranışlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Tesadüfi örnekleme yöntemiyle 83 kişi değerlendirilmiştir. Veriler Anova ile analiz edilmiştir. Bireylerin temel düzeyde bilgi sahibi oldukları fakat bilgi gerektiren teknik konularda ise yetersiz oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Sermaye Piyasası Kurumunun gelişebilmesi için küçük yatırım ve tasarrufların elde tutulması yerine finansal işlemlerle kullanılması gerekmektedir. Bunun için de finansal okuryazarlığın gelişmesi gerekmektedir. Bu çalışmada hanehalkının bütçe planlamalarının bulunduğu, kredi kartı hesap özetlerinin kontrol edildiği ve fatura ile borçların zamanında ödendiği görülmektedir. Ancak yatırım konusunda ciddi bir eksiklik söz konusudur. Özellikle bireysel emeklilik alanında yatırımların oldukça az olduğu tespit edilmiştir.

Güler (2015)

Tez çalışmasında hanehalkının finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. SPSS programı ile frekans analizi, kümeleme analizi ve ki kare analizi ile ölçüm yapılmıştır. Araştırmaya 453 kişi katılmıştır. Araştırma sonucuna göre hanehalkının yarısından fazlasının finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Finansal bilgi kaynağı olarak aile büyük rol oynamaktadır. Araştırmada finansal bilgi sıralamasında ailenin ilk sırada %85 oranda yer alması bu konuda ailenin önemli bir rolünün olduğunu da göstermektedir. Araştırmadaki önemli bulgularından birisi de finansal okuryazarlık düzeyinin demografik özelliklere göre değiştiğidir.

Kahraman (2015)

Tez çalışmasında üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini incelenmiştir. Buna göre 100 işletme öğrencisi ve 100 diğer bölüm öğrencileri ele alınmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri düşük çıkmıştır. İşletme öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin diğer bölüm öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin kız öğrencilerden yüksek olduğu bulunmuştur. Finansal okuryazarlık eğitiminin %35 oranında aileden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin iyi olduğu fakat tanımlar konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür. Cinsiyete göre finansal okuryazarlığı bildiğini söyleyen erkeklerin oranı %61 iken kadınlarda bu oran %39'dur.

Karaağaç (2015)

Tez çalışmasında toplumun genelinde finansal okuryazarlığın düşük olması nedeniyle İstanbul üniversitesi araştırma görevlilerinin bilgi, tutum ve davranışları araştırılmıştır. Araştırma görevlilerinin eğitimleri devam ederken düzenli bir gelir düzeyine sahip olmaları ve genç kesimde bulunuyor olmaları araştırma örneklemini bakımından anlamlı bulunmuştur. Araştırma evreni 948 kişiden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan araştırma görevlilerin sadece %7'si kendisini finansal okuryazar olarak görmektedir. Araştırma görevlilerinin finansal temel bilgi kapsamında yeterli bilgiye sahiplerken, finansal ürün ve hizmetler konusunda eksiklikler gözle görülmektedir. Türkiye'de yapılan çalışmalar incelendiğinde finansal okuryazarlık konusunda öğrenciler, ev hanımları ve işsiz bireyler dezavantajlıdır. Yaşam biçimi olarak incelediğimizde kırsal ve şehirde yaşamını sürdüren bireyler bakımından da finansal okuryazarlık bilgisi arasında farklılıklar ortaya çıkmaktadır.

Kaya (2015)

Tez çalışmasında İzmir ilinde faaliyeti devam eden 140 Kobi yöneticilerinin katılımları ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Veriler SPSS programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Küçük ve Orta Ölçekli işletme yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeyinin düşük olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın en önemli bulgularından birisi de finansal eğitimin dünya ülkelerince organize şeklinde yürütüldüğü fakat Türkiye'ye bakıldığında bu organizasyonun bulunmadığı gözlemlenmiştir. İzmir'de bulunan Kobi yöneticilerinin bilgi olarak finansal okuryazarlıkta yeterli gibi gözükmemektedir fakat uygulamaya odaklanıldığında finansal davranış boyutunda bu durumun tam tersi bir izlenim sergilenmektedir. Finansal eğitim uzun vadede geliştirilmesi gereken bir eğitim ihtiyacıdır. Teorik olarak öğrenilen finansal bilginin yeterli olmadığı da bu çalışmanın bir sonucu olarak bulunmuştur.

Kılıç, Ata ve Seyrek (2015)

Çalışmalarında üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri anket yöntemi ile incelenmiş ve çalışma sonucunda finansal okuryazarlık düzeyi %48 olarak saptanmıştır. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre finansal okuryazarlık düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Üniversite öğrencilerin finansal okuryazarlıkta en çok bilgiye sahip oldukları alan bireysel bankacılık, en az bilgiye sahip

---

	<p>oldukları alanın ise yatırım konusu olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin finansal okuryazarlıkta en başarılı olduğu alan bankacılık, en başarısız olduğu alan ise yatırım alanı olmuştur. Fakültelere göre de finansal okuryazarlık düzeyleri de farklılık göstermektedir. Finansal okuryazarlık düzeyi en yüksek olan fakülte İİBF, finansal okuryazarlık düzeyleri en düşük olan fakülte ise Mimarlık Fakültesidir.</p>
<p>Özdemir, Temizel, Sönmez ve Er (2015)</p>	<p>Çalışmalarında Türkiye’ de optimum düzeyde finansal okuryazarlık eğitime sahip olan yükseköğretim programı İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleridir. Finansal kavram ve tekniklere en çok aşına olan İİBF öğrencileri üzerine yapılan bu çalışmada OECD finansal okuryazarlık ölçeği kullanılmıştır. Sonuçlara göre üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Finansal okuryazarlığın doğru eğitim ve programlarla daha da arttırılabileceği gözlemlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri kümelene analizi ile çözümlenmektedir. Çalışmanın önemli sonuçlarından biri İİBF’ de yapılan araştırmada finansal okuryazarlık düzeyinin çok yüksek çıkması ve sadece % 6,8’ inin finansal okuryazarlık derecesinin düşük olmasıdır.</p>
<p>Sarıgül (2015)</p>	<p>Çalışmasında tutum, davranış, harcama ve tasarruf gibi bireylerin davranışlarının ölçülebileceği bir ölçme aracı geliştirilmiştir. 407 üniversite öğrencisine uygulanmış olup, ölçeğin iç tutarlılık, ayırt edicilik ve test güvenilirliğine sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmada likert ölçek olan Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış ölçeği (FOTDÖ)’ nde oluşturulmuştur. Varyans sonucu olarak harcama, tutum, algı ve ilgi %.49,24 oranında açıklanmıştır. Araştırmanın güvenilirliği tespiti için ise iç tutarlılık ve test-tekrar yöntemleri kullanılmıştır. İç tutarlılık hesaplanmak için ise Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır.</p>
<p>Sezer ve Demir (2015)</p>	<p>Çalışmalarında yatırımcıların finansal okuryazarlık ve bilişsel yetenekleri belirlenip psikolojik yanılmalarda arasındaki ilişkileri saptamayı amaçlamışlardır. Bu nedenle anket tekniği kullanılmıştır. Sonuç olarak, Amerika, Almanya ve Hollanda ile karşılaştırıldığında düşük bir sonuç elde edilmiştir. Ayrıca psikolojik yanılmalarda Türkiye’ deki yatırımcılar oldukça fazla düşmektedirler. Bu çalışmanın önemli sonuçlarından bir tanesi de yatırımcıların bilişsel yetenekleri arttıkça, önyargı düzeyleri de oldukça azalmaktadır. Bilişsel yeteneği yüksek yatırımcılar, bilişsel yeteneği düşük yatırımcılara göre daha duyarlıdır. Türkiye’ deki yatırımcı kadınların piyasaya katılımı erkeklere oranla oldukça düşük düzeydedir ve bu oran %23’ tür. Türkiye’ de bulunan yatırımcıların bilişsel yetenekleri gelişmiş ülkelerdeki yatırımcılara oranla oldukça düşüktür. Türkiye’ de finansal okuryazarlık oranı diğer ülkelere göre düşük düzeyde bulunmaktadır. Son olarak finansal okuryazarlık ile bilişsel yetenek arasındaki ilişki araştırılmış ve aralarında pozitif yönde bir ilişki gözlemlenmiştir.</p>
<p>Baysa ve Karaca (2016),</p>	<p>Çalışmada banka müşterilerinin bireysel, ticari ve tarımsal olarak gruplamak, finansal okuryazarlık düzeylerini ve hangi grubunun daha çok finansal okuryazar olduğunu belirlemek amaçlanmıştır.</p>

	<p>Müşterilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiş olup en düşük grup tarımsal en yüksek ise ticari grup olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ticari işletmelerin kredi kullanımındaki tutarlılığı sağlanmakta iken bu sayede farkındalığında arttığı gözlemlenmiştir. Faktörler arası ilişkilerin yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Bununla beraber diğer faktörler ile arasında pozitif, anlamlı ve orta düzeyde sonuçlar bulunmuştur.</p>
Biçer ve Altan (2016)	<p>Çalışmalarında “finansal okuryazarlık” eğitimi veren fakültede öğrenimleri halen aktif olan 335 öğrenciye anket yapılmıştır ve bu öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Araştırmada finansal okuryazarlık dört boyutta ele alınmıştır. Bu boyular algı, ilgi, tutum ve harcamadır. Finansal eğitim alan öğrencilerin algılarının, eğitim almayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Birinci sınıf öğrencilerinin algı puanları üst sınıflara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Algı ve ilgi boyutlarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. İkinci sınıf öğrencilerinin algısı diğer sınıftakilere göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.</p>
Coşkun (2016),	<p>Çalışmasında Celal Bayar Üniversitesi ön lisans öğrencilerinin finansal okuryazarlık durumu araştırılmış olup anket üzerinden ölçeklendirme yapılmıştır. Bunun sonucunda öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyeleri % 49,6 bulunmuştur ve bu oranın düşük bir oran olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin finansal araçlardan kredi kartı hakkında %7,2’ sinin bilgi sahibi olduğu ve %3,7’ sinin ise vadesiz hesap hakkında bilgi sahibi olduğu belirtilmiştir. Finansal ürünlerden kredi kartı %58 kullanım oranına sahipken, vadesiz hesap kullanan öğrencilerin oranı ise %57’ dir. Sonuçlara göre öğrencilerin kullandıkları finansal araçlar hakkında bilgi sahibi olduğu ortaya çıkmıştır.</p>
Kılıç (2016)	<p>Tez çalışmasında finansal okuryazarlık ve finansal refahı belirlemek amacıyla Gaziantep ve çevre illerdeki 1856 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmanın ana kütlelerini 600 kişilik öğrenci grubu temsil etmektedir. Analiz için frekans analizi ve ki-kare testinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda; sekiz devlet ve iki vakıf üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucu finansal okuryazarlık oranı %49,9 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak; bireylerin finansal okuryazarlığı gazete ve televizyondan takip ettikleri, kredi kartı kullanmayan öğrenci oranının %54 olduğu, kredi kartı kullanan öğrencilerin %33,3’ ünün ise borçlarında gecikme yaşamadığı görülmektedir. Öğrencilerden belli bir birikime sahip olanların oranının %26,2 olduğu kalan diğer %73,8 oranındaki öğrencilerin de herhangi bir tasarruf yapmadığı belirlenmiştir.</p>
Korkmaz(2016)	<p>Tez çalışmasında finansal tüketicilerin finansal okuryazarlıklarının araştırıldığı Giresun ilinde finansal bilgi ve işlemler karmaşıklıklaştıkça okuryazarlık düzeyinde düşüş gözlemlenmiştir. SPSS programı ile veriler analiz edilmiştir. Faktör analizinden önce güvenilirliği ölçmek amacıyla Kaiser-Meyer Olkin ve Bartlett küresellik testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda en fazla kullanılan ürün kredi kartı olurken en az kullanılan ürünlerin ise türev ürünler olduğu ortaya</p>

çıkılmaktadır. Anketlere verilen cevaplara göre finansal araçların kullanımının en az düzeyde olduğu söylenmiştir. Bunun sebebi olarak, risklerin yüksek bulunması, piyasanın derinliğinin belirli ve gözle görülemeyen biçimde olması ve işlemlerin karmaşık olması piyasa araçlarının kullanımının düşük düzeyde bulunmasını açıklamaktadır.

Mevsim (2016),

Tez çalışmasında Erzincan Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini tespit etmek amacıyla 476 kişilik bir anket uygulanmıştır. Öğrencilerin okuryazarlık seviyeleri %59 bulunmuştur. Erkek öğrencilerin okuryazarlık düzeylerinin kız öğrencilere göre daha başarılı olduğu gözlemlenmiştir. Bölümler göre inceleme yapıldığında işletme bölümünün (%63) en başarılı bölüm olduğu, sosyal hizmetler bölümünün ise en başarısız bölüm olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıfların oranına bakıldığında 4. sınıfların diğer sınıflara nazaran daha başarılı olduğu belirlenmektedir. Öğrencilerin 205' i kredi kartı kullanırken, 269' u kredi kartı kullanmamaktadır. Bununla birlikte kredi kartı kullanan öğrencilerin kullanmayan öğrencilere göre daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi ise kredi kartı kullanan öğrencilerin temel finans bilgisine aşina olmasıdır.

Tosun (2016),

Tez çalışmasında toplum için önemli olan finansal okuryazarlığın lise öğrencileri üzerindeki etkisi ve tutumları araştırılmak amaçlanmıştır. Verilere anket kullanılarak ulaşılmıştır. Öğrencilerin finansal gelişmelere olan ilgisinin düşük olduğu ve yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin finansal eğitimi ilk kimden aldıkları sorusuna verilen cevaplara bakıldığında %45,1 oranında ailelerden kazandıkları belirlenmektedir. Yapılan farklılık testlerinde T Testi ve Anova testlerine bakıldığında erkeklerin, kız öğrencilere göre daha fazla finansal olayları takip ettiği ve ilgilendikleri sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin yaşları arttıkça finansal bilgi ve finansal olaylara olan ilgilerinin de arttığı gözlemlenmiştir. Araştırma sonucunda televizyon ve internetin finansal gelişmelerin takibinde kullanılan en önemli araçlar olduğu ortaya çıkmaktadır. Harçlık alan öğrencilerin yalnızca %18' inin öncelikle yatırıma para ayırdığını daha sonra harcama yaptığını belirtmiştir.

**Şamiloğlu,
Kahraman ve Bağcı
(2016),**

Çalışmalarında 100 İşletme ve 100 diğer bölümlerden oluşan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. İşletme bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyinin %37,3 olduğu, diğer bölüm öğrencilerinin ise %25 olduğu ve İşletme bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlığının diğer bölüm öğrencilerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ankette erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek finansal okuryazarlığa sahip olduğu gözlemlenmiştir. Finansal okuryazarlık eğitiminde en etkili kaynağın aile olduğu belirlenmektedir. Öğrencilerin %31' i finansal okuryazarlık hakkında bilgi sahibi olduklarını savunurken, %9,5' u finansal okuryazarlık hakkında sorulan tanım ve bilgi sorularına verilen cevapların doğruluk oranlarının yetersiz düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet farklılığına göre finansal okuryazarlık bilgisine bakıldığında

---

---

erkeklerin kızlara oranla daha fazla finansal okuryazar olduğu görölmektedir.

Dağdelen (2017),

Tez araştırmasında Aydın ili ve çevresindeki Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Finansal okuryazarlık düzeyleri yüksek olmakla birlikte cinsiyetin anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Finansal okuryazarlık için geçerlilik ve güvenilirlik analizindeki Cronbach' s Alpha katsayısı bulunmuştur. Cronbach's Alpha katsayısı 0,749 olarak bulunmuştur. Veriler için kullanılan analizlerde T testi ve Anova analizleri kullanılmıştır. Yapılan T Testi analizi sonucunda cinsiyet bakımından anlamlı bir farkın olmadığı gözlemlenmiştir. Yapılan Anova testi sonucunda yaş değişkeni bakımından ise anlamlı farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Eğitim düzeyleri arasında da anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Üniversite ve yüksek lisans mezunlarının lise mezunları ile farklılık oluşturduğu fakat üniversite mezunları ile yüksek lisans mezunları arasında bir farkın olmadığı görülmüştür.

Eker (2017),

Tez araştırmasında Silifke Ticaret ve Sanayi Odasına bağlı 400 işverenin finansal okuryazarlık ve farkındalık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma sonucunda finansal okuryazarlık ve farkındalık arasında pozitif, doğrusal ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. İşverenlerin finansal farkındalıklara verdikleri cevaba göre aritmetik ortalamaları 4,14, standart sapmasının $\sigma=1.05$ olması sebebiyle katılıyorum seçeneğini işaretleyen işverenlerin daha çok olduğu gözlemlenmiştir. Finansal okuryazarlıkla ilgili düşüncelerin aritmetik ortalaması 3,83 ve standart sapması $\sigma=1,16$ olmasıyla katılıyorum seçeneğini işaretleyen işverenlerin daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Finansal ürün kullanımında yeterlilik sorusuna işverenlerin verdiği cevaba göre %47,8' i kendisini finansal ürün kullanımında yeterli bulmaktadır. İşverenlerin finansal yönetimdeki yeterliliğine bakıldığında ise %43,5' i kendisini bu anlamda yeterli bulmaktadır. Korelasyon analizine göre finansal farkındalık ve finansal okuryazarlık ile pozitif yönlü ilişki söz konusudur.

Güler ve Tunahan (2017),

Çalışmalarında finansal okuryazarlığın hanehalkı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 453 kişiye ki kare ve kümeleme analizi uygulanmıştır. Sonuç olarak hanehalkının finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğunu bulunmuştur. Tasarruf davranışının da düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra katılanların yarısından daha azının finansal okuryazar olduğu bulgusu gözlemlenmiştir. Finansal okuryazarlık düzeyinin tasarruf bakımından yüksek düzeyde olduğu belirlenirken, borçlanma davranışı açısından ise aynı şey söz konusu değildir.

Küçükaslan (2017),

Tez çalışmasında Kayseri ilinde bulunan 102 Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlerin finansal okuryazarlık seviyeleri araştırılmak istenmiştir. Araştırma sonucunda finansal okuryazarlık düzeyleri arasında farklılıklar tespit edilmiş olup, meslekteki deneyim süresinin

---

---

artması ile finansal okuryazarlık seviyesinin artması doğru orantıda artış göstermektedir. Verilerin analizi için T testi ve Varyans analizi kullanılmıştır. Yapılan analizlere göre para idaresi bakımından cinsiyete göre bir farklılık bulunmazken, finansal planlama, davranış ve bilgi açısından farklılık söz konusudur. Erkek mali müşavirlerin kadın mali müşavirlere oranla daha yüksek finansal okuryazar olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak finansal meslek elemanlarının gün geçtikçe daha çok bilgi sahibi oldukları ve gündelik hayatlarında da bu bilgiden yararlandıkları görülmektedir.

Yücel (2017)

Tez araştırmasında 300 öğrencinin anket sonuçları SPSS programında One Way ANOVA ve t-testi ile analiz edilmiştir. Bulgulara göre öğrencilerden %45'inin finansal okuryazarlığa olan bilgisin orta düzeyde olduğu, %38.6' sının ise finansal konulardaki seviyelerinin yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Çalışmanın sonucuna göre yüksek lisans öğrencilerinin, lise ve üniversite öğrencilerine göre yüksek düzeyde finansal okuryazar oldukları belirlenmiştir. Cinsiyet değişkenine bakıldığında bir farklılık ortaya çıkmamaktadır. Öğrencilerin not ortalamalarına göre bakıldığında da bir fark gözlemlenmemiştir. Hanehalkı düşük gelirli olanların finansal okuryazar oranının da daha az olduğu belirlenmiştir.

Bechar (2018),

Tez çalışmasında Adana ilinde rastgele örneklem kullanılarak yüz yüze anket uygulanmıştır. Test etmek için ki-kare testleri ve korelasyon analizi uygulanmıştır. Adana şehrinden 433 birey ankete katılmıştır. Katılımcıların genellikle iyi bir finansal bilgiye sahip oldukları görülmektedir. Çalışma sonucunda finansal okuryazarlık ile yaş, cinsiyet ve gelirin ilişkili olduğu belirlenmiştir. Finansal okuryazarlık ile eğitim düzeyi arasında ilişki olmadığı gözlemlenmiştir. Ki kare ile korelasyon testleri uygulanarak tüketici kredisi, emeklilik sistemi ve sigortacılık politikası ile emeklilik sistemi ve finansal okuryazarlık arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur. Finansal okuryazarlığın ana faktörleri olarak yaş, cinsiyet, gelir ve finansal bilgi görülmektedir. Finansal okuryazarlıkta eğitim ve tasarruf arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

Çör (2018),

Tez çalışmasında Kobilerin finansal okuryazarlık düzeyleri incelenip ölçülmek amacıyla anket ölçeği kullanılmıştır. Veri analizi, frekans değerleri kullanılarak çapraz tablo analizleri yapılmıştır. Antalya ilinde bulunan 154 KOBİ (Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler) yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Verilerin analizi için T testi, Anova ve korelasyon analizleri uygulanmıştır. T testi ile analiz uygulanarak cinsiyete göre finansal okuryazarlık arasında bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde evli ve bekar ayrımına göre incelendiğinde finansal okuryazarlık bakımından bir fark olmadığı belirlenmiştir. Anova ile veri analizi yapıldığında yaş gruplarına göre bakıldığında finansal okuryazarlık bakımından anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Ancak eğitim durumlarına bakıldığında gözle görülen farklılığın var olduğu ortaya çıkmaktadır. Korelasyon analizi sonucuna göre ise Kobi sahibi veya yöneticilerin kredi çeşitliliği ile

---

	<p>ilgili bilgilerinin arttırdıklarında finansal okuryazarlık düzeyinin de artacağı sonucuna varılmaktadır.</p>
Doğan (2018),	<p>Tez araştırmasında Sakarya’ da kuşaklar arasındaki sosyal medya ile kitle iletişim araçlarının finansal okuryazarlık seviyesi üzerindeki etkisi araştırılmıştır. 438 kişiye anket yapılmıştır. Araştırma sonucunda X ve Z kuşak insanların yarısından da azının finansal okuryazar oluşu gözlemlenmiştir. Finans amaçlı sosyal medya kullanımının Y kuşağını etkilediği fakat X ve Z kuşaklarını etkilemediği tespit edilmiştir. X kuşağındakiler %44, Y kuşağındaki araştırmacılar %53 ve Z kuşağındaki araştırmacılar ise %30 düzeyde finansal okuryazar çıkmıştır. “Sosyal medyada finans ve ekonomi hakkındaki sayfaların takibi sonucu finansal bilgi düzeyi artar.” düşüncesi X, Y ve Z kuşaklarındaki katılımcıların ortak sonuçlarından biridir. Ayrıca bu sonuç yüksek düzeyde çıkan sonuçlarından birisidir.</p>
Er ve Çetintaş (2018),	<p>Çalışmalarına işçilerde finansal okuryazarlık düzeyleri araştırılmıştır. 298 anket çalışması sonucunda işçilerin günlük işlerini yönetecek finansal okuryazarlığı nispeten yüksek çıktığı belirlenmiştir. Buna rağmen gelecekle ilgili planlar için yetersiz bilgiye sahip oldukları bulunmuştur. Kredi kartı alışkanlıkları, finansal planlama ve tasarruf konusundaki eksiklikler finansal tutum ve davranışlarda önemli sayılacak eksiklikler arasında yer almaktadır. İşçilerin faiz, mevduat, vade, lot, EFT konularında yeterli bilgiye sahip olmadıkları da anket sonuçlarıyla açıkça görülmektedir.</p>
Gencan (2018),	<p>Tez çalışmasında konaklama hizmeti veren KOBİ yöneticilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Trabzon ilindeki KOBİ yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri SPSS programı ile analiz edilmiştir. Analizde yüzde frekans dağılımları ve ki-kare kullanılmıştır. Anket sonucuna göre finansal okuryazarlık düzeyi oldukça düşük çıkmış ve yöneticilerin bunu çok önemli görmedikleri gözlemlenmiştir. Türkiye’ de KOBİ’ lere yönelik finansal eğitimin yetersiz olduğu görülmektedir.</p>
Haydari (2018),	<p>Tez çalışmasında, İstanbul ilinde ikamet eden 371 kişiye anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre finansal okuryazarlık düzeyinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin finansal eğitim, bilgi ve erişim konusunda da yeterli olmadıkları gözlemlenmiştir. Finansal ürünler bakımından sık kullandıkları bankacılık ürünleri dışında diğer finansal ürünler ile ilgili fazla bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Bu durum devamında finansal bilgisizliğin sıkıntıları doğmaktadır. Finansal bilgi bakımından bireylerin çok eksik olduğu gözlemlenmiştir ve finansal eğitim almak gibi bir düşünceye sahip olmadıkları görülmüştür. Anket sonuçlarına göre, eğitim almaları gerekirse ilk olarak yatırım araçları hakkında, ikinci olarak para yönetimi hakkında ve üçüncü olarak da borçlanma ile ilgili eğitim almaları gerektiği tespit edilmiştir. Bireylerin borçlanma konusunda kendilerini yeterli hissettikleri açıkça görülmektedir ancak reelde böyle olmadığı tespit edilmiştir.</p>

Kandemir (2018),

Tez'inde Adana Çukurova' da bulunan 320 kişiye anket yapılmıştır ve bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya göre, en sık kullanılan ürün kredi kartı olurken en az kullanılan ürünün ise mikro finans kredileri olduğu belirlenmiştir. Tesadüfi örnekleme de çıkan sonuç ise finansal okuryazarlığın düşük olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcıların yatırım yapmak için internet veya e-maili önemsemedikleri, ayrıca banka çalışanlarının satış yapmaya çalıştıkları finansal ürünleri de önemsemedikleri gözlemlenmiştir. Yatırım kararı alırken finans veya finans kuruluşlarının birinde çalışan kişilerden yararlandıkları ortaya çıkmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğunun yatırım yaptıktan sonra finansal işlemleri kontrol ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar borsadaki riski azaltabilmek için, tahvil ve hisse senetlerini yatırım aracı olarak kullanmaktadırlar.

Kanmaz (2018),

Tez çalışmasında, 515 bireysel hisse senedi yatırımcısına anket uygulanmıştır. Araştırmada finansal okuryazarlık, davranış, bilgi ve tutum düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Analiz sonucuna göre, eğitim ve finansal okuryazarlık doğru oranda ilerlemektedir. Ayrıca erkeklerin kadınlara oranla finansal okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Ancak finansal tutuma bakıldığında bu durum tam tersi seyretmektedir. Evliler, bekarlara göre daha yüksek finansal davranış ve finansal okuryazarlık puana sahiptir, fakat finansal bilgi konusunda bekarların bilgi düzeyi evlilere oranla daha yüksektir. Eğitim düzeyi arttıkça finansal davranış sergileme doğrusu da olumlu şekilde etkilenmektedir.

Kuyumcu (2018),

Tez çalışmasında finansal okuryazarlığın belirlenmesi amacıyla Bursa' da anket yapılmıştır. Araştırmada finansal okuryazarlık bilgisi yeterli bulunmuştur ancak geliştirilmesinin de önemi belirtilmiştir. Katılımcıların yatırımı nasıl yapacakları sorusuna %47,6' sının cevabı finans kurumlarına giderek şeklindedir. En önemli bulgulardan biri olarak görülen 'hanelerde ödemelerden kim sorumlu' sorusuna verilen cevap her ne kadar baba veya erkekler çıksa da eşler birlikte cevabı da diğer yüksek oranda çıkmaktadır. Bu durumda ülkemizin ataerkillikten kolektif bir yönetime doğru gittiğini göstermektedir.

Öncüler (2018),

Tez çalışmasında, Türkiye' deki finansal okuryazarlık durumunu öğrenmek amacıyla üniversite öğrencilerine anket yapmıştır. Araştırma sonucunda finansal okuryazarlık bilgisi orta seviyede çıkmıştır ve gelişmesi gerektiği belirlenmiştir. Para bilgisine bakıldığında erkeklerin, kadınlara oranla daha iyi olduğu tespit edilmiştir. 4. sınıf öğrencilerin 1 ve 2. sınıf öğrencilere göre yatırıma yönelik bilgisi daha fazladır. 3 ve 4. sınıf öğrencilerin harcamaya yönelik bilgisi 2. sınıflara göre daha yüksek çıkmaktadır. Sağlık anabilim dalındaki öğrencilerin para idaresine ilişkin bilgisi işletme ve ekonomi okuyan öğrencilere kıyasla daha yüksek çıkmıştır.

Şaroğlu (2018),

Tez çalışmasında Tunceli ilinde bulunan kamu çalışanları üzerinde finansal okuryazarlık araştırması yapmıştır. Kişilerin yaşlarının finansal okuryazarlığa etkisinin olmadığı ancak eğitim seviyeleri arttıkça finansal okuryazarlık düzeylerinin de arttığı gözlemlenmiştir. Analizin güvenilirliğini ölçmek için alfa değerine bakılmış olup

---

---

verilerin α değeri 0.792 bulunmuştur. Araştırmaya katılan kadın çalışanların, erkek çalışanlara göre yatırıma daha çok önem verdiği tespit edilmiştir. Erkek çalışanların ise kadınlara kıyasla bankacılık sistemi hakkında bilgisinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Yaşın finansal okuryazarlık ile ilgili görüşlerde pek önemli olmadığı fakat finansal bilgi düzeyi açısından farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir.

Ünal (2018),

Tez çalışmasında 400 Forex yatırımcısına anket uygulamıştır. SPSS programında t-testi ve one way Anova testi ile analiz yapılmıştır. Farklılıklarını görebilmek amacıyla post hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla kullanılan testler ise; pearson, korelasyon ve regresyon analizidir. Katılımcıların finansal okuryazarlık puan ortalaması 5,5 Forex puan ortalaması 3,45 bulunmuş olup, finansal okuryazarlık bilgisi arttıkça Forex piyasa bilgisi de doğru oranda artış gösterebilmektedir. Eğitim durumundaki farklılıkta artışa ve azalışa göre orantılı bir şekilde ilerlemektedir. Cinsiyete göre bakıldığında erkek katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyi yüksek çıkarken, kadın katılımcıların ise Forex puanları erkeklere göre daha yüksek çıkmıştır fakat aralarındaki fark oldukça azdır.

Bilgin (2019),

Tez çalışmasında Otomatik Katılım Sistemi (OKS)' ne hem özel hem de kamu sektöründe çalışan 45 yaş altındaki çalışanlara anket yapılmıştır. Sistemde kalma ve sistemden ayrılma yönelimlerinin ne olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Kamu personellerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olmasından dolayı ve OKS sistemi hakkında bilgi ve yeterli güvenilirlik sağlanmadığı için büyük bir çoğunluk sistemden ayrılma eğilimi göstermiştir. Cinsiyete göre bir değişiklik söz konusu değildir. Erkek personellerden % 61'i OKS sisteminden ayrılırken, kadınlardan % 67'si sistemden ayrılmıştır. Eğitim düzeyi arttıkça OKS sisteminden ayrılma fikri de azalmaktadır. BES (Bireysel Emeklilik Sistemi)' e sahip olan çalışanlar ile OKS' den ayrılma arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Güneş (2019),

Tez'inde Kayseri ve Sivas ilinde yaşayan 804 kişinin finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Çalışmada T testi ve Anova testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Kayseri ve Sivas illerinde yaşayan kişilerin finansal okuryazarlıklarının düşük olduğu tespit edilmiştir ve bu konuda farkında olmadıkları görülmüştür. Kayseri' de yaşayan kişilerin risk getiri ve çeşitlenme konusundaki başarı düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Sivas'taki bireylerin risk getiri ve bileşik faiz konularında başarısız oldukları görülmektedir. Hem Kayseri hem de Sivas ilinde bulunan katılımcılardan erkeklerin finansal okuryazarlık düzeyleri kadınlara oranla daha yüksek bulunmuştur. Kayseri' de serbest meslek grubuna ait bireylerin ve Sivas ilinde emekli olan bireylerin başarılı olduğu görülmektedir. Eğitim durumuna göre kategorize edildiğinde ise Kayseri ilinde yüksek lisansa sahip olan bireylerin finansal okuryazarlık düzeyi yüksek çıkmakta olup, Sivas ilinde ise ön lisans eğitimine sahip bireyler diğer eğitim düzeylerine göre yüksek bulunmaktadır.

Karamelek (2019),	Tez çalışmasında anket veri toplama yöntemiyle banka müşterilerinin finansal okuryazarlık düzeyi araştırılmıştır. Bireylerin finansal riskten kaçınmalarının yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Finansal bilgilerinin ise orta ve düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir. Finansal okuryazarlık farkındalığını oluşturmak gerekmektedir ve finansal eğitiminin verilmesine odaklanılmalıdır. Finansal ürün tercih edilirken yeni ürünlere şans verilmekte fakat profesyonel yardım alınmadığı görülmüştür. Finansal okuryazarlıkta doğru kararlar alabilmek için en azından faiz, enflasyon ve risk çeşitlendirmesi hakkında bilgi sahibi olunması gerekmektedir.
Salah (2019),	Tez çalışmasında Erciyes Üniversitesi' ndeki yabancı öğrencilerin finansal okuryazarlıkları anket yöntemiyle öğrenilmek istenmiştir. Veriler SPSS ve Excel yardımıyla analiz edilmiştir. Ankete 413 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bilgi düzeyleri %43 olarak bulunmuştur ve finansal bilgilerinin düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %38,5'i finansal tutumlarını olumsuz olarak belirtmişlerdir fakat %61,5'inin finansal konulara karşı olumlu bir tutum sergilemektedir. Araştırma sonucunda kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre finansal okuryazarlık düzeyleri daha yüksek bulunmaktadır. Çalışma sonucuna finansal okuryazarlık düzeyleri ve finansal okuryazarlık ilgileri düşük çıkmıştır.
Sancak (2019),	Tez çalışmasında Gümüşhane Üniversitesi' ndeki 490 öğrencinin finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesi amacıyla anket uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre cinsiyete göre erkeklerin, yaşa göre daha büyük olanların ve bölüme göre işletme ve iktisat bölümünde okuyan öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmüştür. Finansal okuryazarlık durumuna göre öğrencilerin çoğunun orta düzeyde başarılı olduğu görülmektedir. Çalışmanın sonucu neticesinde 3. ve 4. sınıf öğrencilerin 1 ve 2. sınıf öğrencilerine oranla temel finansal kavram bilgilerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.
Vergi (2019),	Tez çalışmasında bankacılık sektöründeki personellerin finansal okuryazarlık seviyeleri araştırılmak istenmiş ve Sivas ilindeki 217 banka personeli üzerinden araştırma gerçekleştirilmiştir. Bulgulara göre, erkeklerin finansal okuryazarlık düzeyleri kadınlardan daha yüksek çıkmıştır. Fakat kadınların eğitim düzeyi ve finansal okuryazarlık eğitimi alma istekleri erkeklere oranla daha yüksek çıkmıştır. Personellerin finansal okuryazarlık seviyeleri %65 olarak tespit edilmiştir ve bu orana göre personellerin orta düzeyde başarılı olduğu belirlenmiştir.

1.3. Finansal Tüketici

Hanehalkı ve firmalardan kredi, mevduat, sigorta ve ödeme işlemleri ile finansal ürün ve hizmetleri talep eden kişilerdir (sigortamedya.com).

1.4. Finansal Okuryazarlığın Önemi

Finansal tüketicilerin, finansal okuryazarlık düzeyini belirlemeye yönelik olarak benzer bir çalışmanın daha önce Nevşehir ili üzerinde yapılmamış olması bu çalışmanın önemini ifade

etmektedir. Ayrıca cinsiyet, eğitim, yaş, meslek, hanehalkı ve ev hanımlarının bireysel olarak ev ekonomisine katkısı araştırılmak amaçlanmaktadır. Ayrıca hangi mesleklere sahip kişilerin finansal eğitime ihtiyaç duyup duyulmadığının da araştırılması bakımından önem arz etmektedir. Finansal okuryazarlık, kişilerin tasarruflarını yönetebilmeleri için yeterli parasal bilgiye sahip olmalarıdır. Araştırmada istenen sonuç, bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerini öğrenip, düşük düzeyde ise çözüm yolları geliştirmektir ve konu hakkında öneriler vermektir. Ayrıca, demografik özelliklerin finansal okuryazarlık düzeyine etkisi ve hanehalkının finansal davranışları da incelenecektir.

1.4.1. Finansal Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Serbest piyasada tüketiciler, tasarruflarını ayarlayabilmeli, iyi bir borç yöneticisi olup yatırımlarını belirleyebilmeli, gelecekte bu yatırımları hangi araçlarla ve ne şekilde kullanılacağını yönetmesini bilmesi gerekmektedir. Finansal yapılar birbirini tamamlayan küçük yapılar gibidir bu nedenle de zincire benzetilebilirler. En küçük yapıda oluşacak küçük bir hata ile her şey etkilenebilmektedir. Bu yüzden finansal okuryazarlık bireyi etkilediği kadar makroekonomik olarak tüm toplumu da etkilemektedir. İyi etkileşimli bir finansal sistemde daha iyi çalışarak ilerlenmektedir (Kanmaz, 2018: 12).

Bazı temel yetkinlikler eklenerek finansal okuryazarlığı geliştirmek mümkündür. Bunun için;

- Aritmetiği geliştirmek, kişisel finans bağlamında bilişim teknoloji becerilerini iyi kullanmak,
  - Paranın doğasını anlamak, kredi ve borç dahil paranın çeşitli şekillerde kullanılabilmesi,
  - Finansal bilgilerin erişimi, yorumlanması, sorgulanması ve nasıl değerlendirilmesi gerektiğini öğrenebilme,
  - Finansal sonuçların kararları hakkında bilgi sahibi olmak, tüketici hak ve sorumluluklarını bilmek,
  - Uygun olanı seçmek için belirli finansal kaynakların risk ve faydalarını çözümleyebilme
- (Mason ve Wilson, 2000: 6).

Hızlı gelişip değişen dünyada bireyler doğru finansal karar almalı ve yeterli finansal bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Fakat bunun için bireylerin kendi çabaları yetersiz kalmaktadır. Kişilerin finansal bilgilerini ve kendilerini geliştirmeleri için eğitimlere, belirli faaliyetlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bireylerin finansal bilgisi makroekonomik olarak tüm toplumu etkiliyorsa devletlerde bu gelişim için üzerine düşeni yapmalıdır (Öztürk, 2014: 25). Finansal

okuryazarlığın her yaşta geliştirilmesi için bazı niteliklere sahip olunması gerekmektedir. Bunlardan bazıları; bilişim teknolojilerini öğrenmek, aylık gelir ve harcamalarını banka hesap izlemelerinde kontrol edebilmek, kredi kartı dökümlerini inceleyebilmek, finansal amaçlar belirlemek ve bir bütçe oluşturmak, iki farklı borç tipinin (iyi ve kötü) farkını bilmek, tüketici haklarını bilmek, kredileri kontrol etmek ve bireysel finans konusunda eğitim alarak finansal okuryazarlık gelişimine büyük ölçüde katkı sağlamaktır. (Saraç, 2014). Ayrıca, finansal okuryazarlığın gelişmiş olması kişilerin emeklilik süreçleri içerisinde girdiklerinde maddi ve manevi olarak daha konforlu bir yaşam sürmeleri içinde çok önemlidir.

1.4.2. Finansal Okuryazarlığa Olan İhtiyaç

Mikroekonomik alanda gelir, gider, tasarruf ve harcamalar için finansal okuryazarlığa büyük oranda ihtiyaç duyulmaktadır. Bireysel ve toplumsal olarak sistematik risk ve sistematik olmayan riskleri görüp minimum etkiye indirgeyebiliriz belki de sistematik olmayan kapsamdaki risklerin zararlarını sıfıra indirebilme olasılığımız da mevcuttur. Bunun için de, hem bugünümüzü hem de geleceğimizi koruyabilmek adına finansal okuryazarlığa büyük oranda ihtiyacımız vardır. Taft vd. (2013)' ne göre geçmişte finansal okuryazarlık, bireylerin finansal refahı için genel anlamda mutluluk ve tatmin seviyesi olarak görülüp bilinmekteydi. Fakat şu anda bireylerin maddi olarak güçlü hissettikleri, istedikleri statü ve pozisyonda olmaları, istedikleri ihtiyacı hemen karşılayabilmeleri gibi maddi ve manevi tüm arzu ve isteklerinin birleşimi olarak görülmektedir (Kılıç, 2016). Capuano A. ve Ramsey I. (2011)' in çalışmalarına göre tüketicilerde birçok yanlış finansal davranış finansal okuryazarlık araştırmasına göre saptanmıştır. Bunlardan birkaçı şöyledir; bütçe ve gelecek planlaması yapmamak, gereksiz masraflar yapıp tasarruftan kaçınmak, finansal tavsiyeler almayarak yanlış finansal ürünleri seçmek, özgüvende eksiklik yaşamak, ücret ve masraflara dikkat etmeden hareket etmek, profesyonel olmayan kaynaklardan bilgi ve tecrübe edinmeye çalışmak ve sigorta yaptırmamaktır (Saraç, 2014). Hızlı değişip gelişen finans sektöründe ürün ve hizmetler de artmaktadır, bu durum bireylerin finansal okuryazarlığı anlamalarında ve yorumlamalarında zorluk çekmelerine sebebiyet vermektedir. Her gün hızla değişip gelişen finansın takip edilmesi, anlaşılabilmesi, ürün ve hizmetlerin karmaşasından kurtulabilmek amacıyla finansal okuryazarlık seviyelerinin gelişmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir (Temizel ve Bayram, 2011: 77). Bunun için gerekli eğitimler verilmeli, program ve projeler yapılmalı, ulaşılması gereken hedef ve topluluklar için çalışmalar düzenlenmelidir (Dağdelen, 2017: 8).

1.5 Finansal Okuryazarlığın Etkileri

Finansal okuryazarlığın etkilerini, gelir ve giderlerin doğru yönetilmesi, tasarrufların artırılması ve doğru borçlanma düzeyinin belirlenebilmesi olarak açıklayabiliriz. Bireylerin kendileri için yaptıkları finansal okuryazarlık, refah seviyelerinin artmasına sebep olmaktadır. Bu durumda dolaylı olarak finansal sistemde de artışa neden olacaktır.

1.5.1 Finansal Okuryazarlığın Bireysel Ekonomiye Etkisi

Hızla gelişen teknolojiyle birlikte daha çok bütünleşen ve artan ürün, hizmetler finansın daha da karmaşık bir hâl almasına sebep olmaktadır. Bireylerin her geçen gün artan istek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bu ürün ve hizmetleri doğru algılayabilmesi gerekmektedir. Bunun için de bireyler yeterli finansal okuryazarlık bilgisine sahip olmalıdırlar. Bireyler finansal okuryazarlığın getirdiği bilinçle hem doğru kararlar alabilecek, hem de gereğinden fazla ürün ve hizmeti yanlışlıkla bünyelerine eklemeyeceklerdir. Bireyler finansal okuryazarlıkla birlikte tasarruf konusunda da daha bilinçli olacaktır ve borçların yeni borçlarla kapatılmayacağını farkında olacaklardır. Sorunları geçiştirici çözümler bulmak yerine, bu şekilde doğru kararlarla sorumluluk ve yükümlülüklerini azaltabileceklerdir (Satoğlu, 2014: 29). Finansal okuryazar olmak aileler için gelecek açısından büyük önem taşımaktadır. Finansal okuryazar aileler gelecek endişelerini azaltmak için finansal planlama yapma imkânına sahip olurlar. Bu sebeple yeterli sigorta sözleşmesi, en iyi emeklilik planı ve iyi bir birikime sahip olabilmek yapılması gereken önemli durumlardan biridir. Temel finansal planlamalar (risk yönetimi planlaması, bütçe planlaması, vergi ödemeleri planlaması, yatırım planlaması, emeklilik planlaması gibi) ile bireyler finansal sorunlara ömürleri boyunca doğru ve uygun yön verebileceklerdir (Satoğlu, 2014: 31).

Literatür incelendiğinde, borç problemlerinin büyük çoğunluğunun asıl sebebinin gelir düzeylerinin düşük olması değil, gelir-gider planlamasının yapılamaması gibi finansal okuryazarlığın eksikliğinden kaynaklandığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle, bu problem için finansal okuryazarlık küçümsenemeyecek derecede önemli olmaktadır (Haydari, 2018: 10). Finansal okuryazarlığın oluşturduğu yoksunluk insanlarda strese sebep olmaktadır. Finansal problemler ile stres arasında doğrudan kurulabilecek hastalıklar (fiziksel ve psikolojik) arasında önemli bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca boşanma sebeplerinin birçoğunun da finansal huzursuzluktan kaynaklandığı ve geçimsizliğe sebep olduğu bilinmektedir (Güneş,2019: 21). Finansal okuryazarlık, çalışanların motivasyonları ve firmalar üzerinde de etkisini göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre, finansal okuryazarlık seviyesi yüksek olan

çalışanların refah seviyesi ve motivasyonlarının da yüksek olduğu belirlenmiş, bu sebeple de firmaya olumlu katkılar sağlandığı ortaya çıkmıştır. Fakat finansal okuryazarlık oranı düşük olan çalışanlarda ise yüksek stres, dikkat eksikliği, devamsızlık, hile ve hırsızlık gibi davranışlar görülmüştür (Güler, 2015: 16). Kredi eğitimi, borçtan etkilenen gruplara çok yarar sağlamaktadır. Kredi bilgisi ve finansal okuryazarlık eğitimi ile gençler hesaplarını yönetebilmektedir ayrıca tasarruf ve emeklilik planları için borçlarını azaltmayı sağlayabilmektedir. Artan bilgiler ışığında, finans ve borç hakkında dolandırıcılık ve suistimale karşı finansal güvenlik ağı oluşturulmaktadır (Haydari, 2018: 10).

1.5.2. Finansal Okuryazarlığın Toplumsal Ekonomiye Etkisi

Finansal okuryazarlık denildiğinde, ilk olarak bireysel davranış, tutum ve finansal durum aklımıza gelmektedir. Oysaki ayrı ayrı incelendiğinde alınan kararlar, atılan adımlar ve elde edilen sonuçlar da aslında toplumsal ekonomiye de katkı sağlamaktadır. Bu katkılar, verimliliği arttırmak ve ekonomiyi canlandırmanın yanı sıra yanlış verilen kararlarla ekonomiyi kötü de etkileyebilmektedir. Finansal okuryazarlık ve finansal bilgi yüksek ise piyasanın ekonomisi de artacak ve etkinlik gösterecektir. Böylelikle finansal tüketicinin korunması, firmaların kötü eleştirilerinin etkisinde kalmasını engelleyerek finansal sistemin daha olumlu çalışmasına neden olmaktadır (Soğukoğlu Korkmaz, 2016: 48). Finansal okuryazarlık düzeyleri yüksek olan tüketiciler, finansal okuryazar olmayan tüketicilere oranla risk anlamında da büyük anlamda farklılık göstermektedir. Finansal anlamda bilinçli olan tüketiciler daha az risk alacağı için finansal kurum ve kuruluşlarda ona göre risk düzenlemesi yaparak alınabilecek fazla riskten uzak duracaklardır. Bu bakımdan, ekonomi alanında da bir gelişme görülecektir (Satoğlu, 2014: 34). Kişilerin finansal okuryazarlık seviyeleri arttıkça finansal kurum ve kuruluşlarda da bilgi ve kalite artışı olacağından, finansal piyasalarda şeffaflık olacaktır (Baysa, 2015: 55). Finansal okuryazar olan finansal tüketiciler, finansal okuryazar olmayan tüketicilere göre tasarruf bakımından da daha çok etkin ve verimli olurlar. Bu durumun ekonomik büyümeye ve kalkınmaya olumlu etkisi olacaktır (Satoğlu, 2014: 32). Finansal okuryazarlık kişilerin değil bütün toplumun faydalanacağı yararlar sağlamaktadır. Finansal ürün karmaşası arttıkça kişilerin finansal güvenliği azalmaktadır. Finansal gelecek endişesi kişileri olağandışı davranışlara sevk ettiğinden dolayı piyasanın dengesi de etkilenmektedir (Haydari, 2018: 12). Finansal gelişim sadece ekonomik anlamda kalkınmada değil fakirliğin azalmasında da önemli rol oynamaktadır (Soğukoğlu Korkmaz, 2016: 49). Finansal okuryazarlıkta devamlılık sağlıklı bir ekonomiyi önemli derecede etkilemektedir. Finansal konuda bilgisi bulunan bireyler, ürünler hakkında ayrıntılı araştırma yaparak piyasanın etkin gücünü arttırabilirler. Bilgili ve

eğitimli bireyler, uygun olmayan ve fiyatı yüksek olan finansal ürünlerin piyasada yer almamasını sağlayacaklardır (Güneş, 2019: 22). Finansal okuryazarlığın katkılarından bir tanesi de, finansal sistemde kayıt dışı işlemlerde bulunan ve bu yolu tercih edenlerin finansal alanda olumsuz etki yaratacağının farkına varmaları ve bu süreçten uzak durmalarıdır. Bu durum yasal kurumların olumsuz ve verimsiz şekilde çalışmasını engelleyecektir. Adalet sisteminde de bireyler kayıt dışı sistemden yararlandıkları takdirde, hak ve hukuk anlamında bir yarar sağlayamayacak ve toplum içindeki beraberlikleri de olumsuz etkilenecektir (Satoğlu, 2014: 33). Finansal okuryazarlık düzeyinin düşük olması, tasarruf yapma ve doğru kredi kullanımı sebebiyle yatırım ve girişimleri de büyük oranda olumsuz şekilde etkilemektedir. Finans sektöründe doğru olmayan kararlara ulaşılması, bu sektörden kaynak hacmini azaltarak mal varlığı elde eden reel sektörün de küçülmesiyle ekonomik büyüme azalmakta, işsizlik oranını arttırmakta dahası ekonomik büyümeyi durdurabilmektedir (Kıran, Bozkurt, Tunç, 2018: 34). Finansal konuda bilinçli olan bireyler, değişen maliyetleri ve risk-getiri arasındaki farkları daha iyi bilerek finansal ürünleri daha kolay tanımlar ve karşılaştırabilirler. Bu da rekabetin daha da artmasına sebep olmaktadır. Ürün ve hizmetleri bireyler kendi istek ve ihtiyaçlarına uygun seçerek finansal kurumların da ürün ve hizmetleri arttırmalarına da sebep olacaktırlar (Küçükaslan, 2017: 15). Finansal okuryazarlık sadece gelişmemiş ülkeler için değil gelişmiş ülkeler için de önemlidir. Örneğin, 2008 yılında Amerika’ da konut sektöründeki kriz sonrasında mortgage kredisine sahip olup ev alan bireylerin faizin artacağı durumda kredi borçlarının da artacağı bilgisine yeteri kadar sahip olmadıkları belirlenmiştir. Amerika’ da yapılan araştırmalarda, bireylerin tamamının ödenmemiş kredi kartı borcunun getireceği faiz ile ne kadar ödeyecekleri konusunda bilgisiz oldukları gözlemlenmiştir. Bu bilgisizliği ortadan kaldırmanın yolu ise finansal eğitimden geçmektedir (Küçükaslan, 2017: 15). Sonuç olarak, finansal okuryazarlığı yüksek olan toplumun refah seviyesi de yüksek olacaktır. Ayrıca finansal okuryazarlığı yüksek olan ülkenin ekonomisinin gelişiminde de artış olacağı açıktır. Bireyler hem kendilerini hem de ülke ekonomisini yormadan ilerlemek amacıyla doğru tasarruf ve risklerle etkili bir yol izlemelidir.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’ DE FİNANSAL OKURYAZARLIK

2.1. Türkiye’de Finansal Okuryazarlık Faaliyetleri

Finansal okuryazarlık Türkiye’de ekonomi için çok önemli bir unsur oluşturmaktadır. Finansal okuryazarlığın gelişmesi ve artırılması demek, hem bireysel hem toplumsal refah ve tasarrufun oluşmasının sağlanması demektir. Bununla birlikte hem kamu sektörü, hem de özel sektörlerde farkındalıklar oluşmaya başlamıştır.

Ulusal ve uluslararası alanda oluşan demografik, kültürel ve sosyal yapılar, ülkeler arasında farklılıklar oluşturmaktadır ve her ülkenin eğitim düzeyi bu sebeple farklılık göstermektedir. Bu etmenler dikkate alınarak farklı eğitim sistemleri oluşturulmuştur (Güneş, 2019: 36).

Türkiye’ de finansal okuryazarlığın önemine dikkat çekmek amacıyla birçok çalışma başlatılmış ve yürütülmüştür. TCMB (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası) ve SPK (Sermaye Piyasası Kurulu) bu önemli konu için çalışma yürütmüş, konusu “ Finansal Eğitim ve Finansal Farkındalık: Zorluklar, Fırsatlar ve Stratejiler” olan ve İstanbul’ da 9-11 Mart 2011 tarihinde uluslararası bir konferans düzenlenmiştir (Haydari, 2018: 28).

Ülkemizde yürütülen birçok kurumun farklı görevleri doğrultusunda birbirinden bağımsız çalışmalar yürütülmüştür. Ülkemizde finansal okuryazarlık farkındalığını geliştirmenin yanı sıra birbirleriyle bağlantılı ulusal strateji uygulanarak yürütülmesine daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır (Saraç, 2014: 22).

2001 krizi sonrası alınan tedbirlerle birlikte, faiz ve enflasyonun düşmesi, mali sistemin pozitif yönlü düzelmesi, döviz kurlarında belirli istikrarın sağlanması, sermaye piyasasının gelişmesi ve ekonomik büyüme sağlanması nedeniyle, Finansal Eğitim Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde SPK’ nın yaptığı, Borsa İstanbul (BIST) ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı

Kuruluşlar Birliği (TSPAKB)' nin de rol aldığı Yatırımcı Eğitimi Seferberliği ile bu konularda bilinçlendirmeyi arttırmak amacıyla çalışmalar düzenlenmiş ve başlatılmıştır (Küçükaslan, 2017: 45).

Finansal eğitim faaliyetlerinde uyulması gereken ilke ve esaslar (Mevsim, 2016: 38-39):

- Kapsayıcılık,
- Farkındalık Oluşturma,
- Süreklilik,
- lm ve Gözden Geçirme,
- Etkin ve Sonuca Odaklı Olma,
- İhtiyaca Göre Olma,
- Anlaşılabilir Dil ve Pratik Anlatım,
- Eğiticilerin Eğitimi olarak belirtilmiştir.

Resm gazetedede yayımlanan 29.9.2009 tarihli İstanbul Uluslararası Finansal Merkezi Projesi ile öncelikle bölgesel daha sonra küresel bir finansal merkez olması amaçlanmaktadır. Bu sebeple, finans alanında gerekli yeterliliğe sahip insan kaynaklarının yetiştirilmesi çok önemlidir. Bu projede dolayısıyla finansal eğitim ve finansal okuryazarlık çok önemli bir konuma sahiptir (Haydari, 2018: 29).

2.1.1. Milli Eğitim Bakanı Tarafından Yapılan alışmalar

Ülkemizde daha bilinçli bireylerin gelişimi ve artışının sağlanmasında, okullarda verilen eğitimin büyük bir katkısı bulunmaktadır. Bu uzun vadeli eğitim sürecinde gelecek yatırımcılar için programlar düzenlenmelidir. Millî Eğitim Bakanlığı bu süreçte birçok finansal eğitim programlarına yer vermektedir. Bunun için de verilen eğitimin seçmeli ders olmaksızın, zorunlu ders olarak alınma gerekliliği savunulmaktadır. Öğrencilerin kolaylıkla ulaşabilecekleri bir internet sitesinin bulunması, finans sektöründen tanınmış yatırımcı ve geliştirici kişilerin konuk edilip tanıştırılma fırsatının verilmesi, geziler düzenlenmesi, konferanslar ve sempozyumlarla öğrencilerin ilgisinin artması sağlanılabilir (Küçükaslan, 2017: 46).

Türk Ekonomi Bankası (TEB) ve Milli eğitimin işbirliği ile yönettikleri “Btemi Ynetebiliyorum Projesi “5 milyon kişiye 3 yıl içerisinde finansal okuryazarlık eğitimi verilmesi amaçlanmaktadır. Mesleki ve Teknik Eğitim Müdürlüğü’ nün Türk Ekonomi Bankası

ile 2016 yılında finansal okuryazarlık adı altında karşılıklı protokoller imzalamışlardır. Bu kapsamda; öğretmen ve öğrencilerin yeterliliklerinin gelişmesine, finansal okuryazarlığın tanıtılmasına, muhasebe ve finansman alanı ile pazarlama alanında gelişim ve güncellenmenin yapılmasına, destek olmak amaçlı gerekli araç ve gereçlerin temininin sağlanması, öğrencilere beceri ve staj eğitiminin verilmesi bulunmaktadır (Şaroğlu, 2018: 39).

Sanat Yoluyla Sosyal ve Finansal Eğitim Projesi'nin tanıtımı TEB ve Foder iş birliğiyle 2. Finansal okuryazarlık ve erişim zirvesi düzenlenmiştir.

MEB, TEB ve UNISEF iş birliğiyle finansal okuryazarlığın eğitim müfredatına girmesi için bir proje hayata geçirilmiştir. Bu proje kapsamında 11 milyon çocuğa (6-14 yaş aralığındaki) finansal okuryazarlık ve sanat dersleri aracılığıyla projenin gerçekleşmesi amaçlanmıştır.

Doğuş grubu tarafından, MEB destekli “3 Kumbara Finansal Okuryazarlık Eğitim Programı” ilkokul 4. Sınıf öğrenci ve ailelerine finansal bilincin kazanması ve finansal davranışın gelişimini amaçlanmaktadır (Mevsim, 2016: 45).

2.1.2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çalışmaları

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, aile ekonomisinde alınan yanlış karar, tutum ve davranışların en aza indirgenmesini amaçlamaktadır.

Bakanlığın gençlere ait eğitim düzenlemesinde, bilinçli bir harcama becerisi oluşumunun gerçekleşmesi, kaynakların doğru ve etkin bir şekilde kullanımını sağlamak ve tasarruf edinebilmeyi empoze etmeyi hedeflemektedir.

Zeynep Şarlak tarafından eğitimin ailede başladığı ilkesi ile kaleme alınan “finansal okuryazarlık” kitabı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından çıkarılmıştır (Dağdelen, 2017: 103).

İstihdam ve gelişimin bir bölümü olan kadınlar için; İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2011 yılında “İstanbul Finans Merkezi Yolunda Hedef 20.000 Kadın” projesi adı altında finansal konularda farkındalık gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir (Bilgin, 2019: 42).

2.1.3. Sermaye Piyasası Çalışmaları

Yatırımcıların birçoğu altın, döviz, gayrimenkul alımı gibi riski diğer yatırım araçlarına oranla daha az olan bu yatırım çeşitlerini kullanmaktadırlar. Kimi yatırımcılar ise borsada hisse senedine yatırım yaparak kısa sürede kâr etmeyi amaçlayarak daha kötü sonuçlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu gibi olayları azaltmak için ise Sermaye Piyasası Kurum ve Kuruluşları Türkiye’deki finansal okuryazarlık bilgisini geliştirmek ve arttırmak, sermaye piyasasının da farkındalığını arttırmaya yönelik olan “Sermaye Piyasası Kuruluşları Yatırımcı Seferberliği İş Birliği Protokolü” 5 Mart 2012 tarihinde imzalanmıştır.

Sermaye Piyasası Kuruluşları (SPK), çeşitli iletişim araçlarıyla bilgilendirme yapılması, öğrencilere ve kadınlara yönelik seminerler düzenlemektedir. Yapılan seminer ve eğitimler İstanbul’ un finans merkezi olma çalışmalarına da büyük yardımı olacağı düşünülmektedir (Kuyumcu, 20: 84).

SPK, tasarruf sahiplerini bilgilendirmek ve bilinçlendirmek adına web sitesinde kitapçıklar yayınlamaktadır. Yayımlanan bu kitapçıklarda, yatırım yapılırken nelere dikkat edilmesi gerektiği, fonlar, sermaye piyasası araçları, menkul ve gayrimenkul yatırım ortaklığı, bireysel emeklilik sistemi, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, halka arz ve FOREX - kaldıraçlı alım satım işlemleri gibi konular ile ilgili bilgilere yer verilmektedir (Güler, 2015: 53).

Bunların yanı sıra SPK tarafından oluşturulan “Yatırım Yapıyorum” adlı web sitesinde temel bilgiler, yatırım araçları, yatırımda dikkat edilmesi gereken yerler, yatırım mevzuatları gibi bilgiler sunulmaktadır ve sanal yatırım yaptırımları ve videolar ile bu eğitim desteklenmektedir (Çolak,2017: 37-38).

Finansal eğitim ve farkındalığın artması için SPK, Millî Eğitim Bakanlığı ile Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü arasında protokol imzalanmıştır. Bu projedeki hedef kitle okul çağındaki çocuk ve öğretmenlerdir. Görsel, işitsel vb. eğitim araçları ile temel finansal konulardaki oyun, yarışma gibi uygulamaların gelişmesi ve Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ve EBA Market’ te yayınlanması ve MEB’ e bağlı tüm okullarda öğretmenlerimizin ve öğrencilerimizin ücretsiz olarak faydalanabilmesi gerçekleşecek çalışmalar arasında yer almaktadır.

“Child and Youth Finance International’ın” (CYFI) 2015 Aralık ayı 4. Zirvesini Londra’da gerçekleştirmiştir. Bu yılında gerçekleşen zirvede Sermaye Piyasası Kurulu’nun finansal eğitim konusunda gerçekleştirdiği çalışmaları “En İyi Ülke Uygulaması” ödülüne layık görülmüştür. CYFI, SPK öncülüğünde hazırlanan “Finansal Eğitim Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı’ na da önem verdiği anlaşılmıştır (Mevsim, 2016: 43).

2.1.4. Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği (FODER) Çalışmaları

Türkiye’ nin hemen hemen her kesimindeki yatırımcı ve yatırımcı adaylarının günlük hayattaki para kullanım ve yönetimini, riskleri doğru okuyabilmesini, kendi risk haritasını oluşturabilmek ve doğru yatırım kararı alabilmesi için 2012 yılının Kasım ayında Türkiye’ nin finansal konuda ilk sivil toplum kuruluşu olan Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği kurulmuştur. Türkiye için finansal okuryazar eko-sistemi oluşturmak bu derneğin amacını oluşturmaktadır (Satoğlu, 200: 62).

FODER’ in; bankacılık dışı nüfusta %10’ luk bir artışa katkıda bulunmak, hem bankacılık sisteminin yaygın olarak kullanılması, hem de tasarruf oranlarının artışının sağlanmasında katkıda bulunmak, finansal okuryazarlığın eğitim müfredatına dahil edilmesini sağlamak, finansal sisteme dahil olmak ve finansal yatırımlar ile tasarruf konularında kadınların bilinçlendirilmeleri hedefleri arasındadır (Şaroğlu, 2018: 42).

FODER, Özlem Denizmen (2012) başkanlığında kurulmuş olup; ülke genelinde bireylerin finansal okuryazarlığının artması ve bilinçlenmesi için devlet, özel sektör ve diğer sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışmaktadır. İlk finansal okuryazarlık ve erişim zirvesini 2013 yılında gerçekleştirmiştir (Bilgin, 2019: 43).

İSMEK (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hayat Boyu Öğrenme Merkezi) ve FODER Türkiye’de ilk kez kadınlara yönelik finansal okuryazarlığın önemine dikkat çekmişlerdir. Doğu Grubu, Para Durumu ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile birlikte yürütülen “İstanbul Finans Merkezi Yolunda 20 bin Kadın” projesi kapsamında yer almıştır (Dağdelen, 2017: 106).

2017 yılında finansal okuryazarlık FODER araştırması VİSA ve Türkiye’ deki 22 bankanın desteği ile ortaya çıkan finansal okuryazarlık sonuçlarına göre en az finansal bilgiye sahip olan bireyler %70 oranında olduğu bulgularına varılmıştır. Araştırma verilerine göre kredi alanların

% 83' ü kredi borcunu gününde ödediğini belirtiyor bu da kredi alan bireylerin borç ödeme konusundaki disiplini göstermektedir. Her 5 kişiden 2' sinin geleceğe ilişkin belirsiz ve kaygıları yüzünden para biriktirmesi araştırmada en dikkat çekici nokta olmuştur ve birikim yapanların oranı %49' u beklenmedik durumlara karşı tedbir almak için para biriktirdiğini göstermektedir (Haydari, 2018: 30).

2.1.5. Merkez Bankası Çalışmaları

Yaşanan finansal krizler sebebiyle, finansal istikrarın sağlanması doğrultusunda finansal eğitim konusu dünyadaki birçok merkez bankasının politika gündeminin ilk sıralarında yerini almıştır. Merkez bankaları; tecrübe, bilgi birikimi, güvenilirlik, finansal eğitimle yakın ilişkisinden dolayı çeşitli şekillerde ve farklı oranlarda da olsa, finansal eğitimin içinde yer aldıkları görölmektedir (Güneş, 2019: 58).

9-11 Mart 2011' de İstanbul' da TCMB ve SPK tarafından uluslararası bir konferans düzenlenmiştir. Konferans, "Finansal Eğitim ve Finansal Farkındalık: Zorluklar, Fırsatlar ve Stratejiler" adı altında gerçekteştirilmiştir (Saraç, 1014: 25).

Türkiye, INFE' nin üyesi olup, TCMB yılda iki kez düzenlenen INFE toplantılarına katılmakta ve düzenli olarak çalışmalar yapmaktadır. INFE toplantısında (2009/ Aralık) finansal eğitim için ulusal strateji geliştirilmesi konusunda verilen kararla alt grup oluşturulmuştur ve TCMB bu grubun 15 üyesinden biri olmuştur.

2011'in Mart ayında yayınladığı "Dünyada ve Türkiye'de finansal Hizmetlere ve finansal Eğitim" adlı kitapçığı yayınlamış ve dağıtımını gerçekteşirmiştir (Haydari, 2018: 32).

Bu kitapçıkta Türkiye'deki ve dünyadaki finansal erişimin analizi yapılmış, finansal eğitimin önemi ve faydalarından bahsedilmiş, gelişimi için önerilerde bulunulmuş, dünyadaki çalışmaların örnekleri ve merkez bankasının rolü incelenmiştir.

TCMB, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT) tarafından düzenlenen 2013 yılındaki "23 Nisan Uluslararası Çocuk şenlikleri" ne bilgilendirme stantları kurarak katılımda bulunmuştur.

“II. Child and Youth Finance International Summit” (7-9 Mayıs 2013), “I. Finansal Okuryazarlık ve Erişim Zirvesi” (22 Mayıs 2013) ve “5. İzmir İktisat Kongresi” (30 Ekim-1 Kasım 2013) etkinliklerine tanıtım standı kurmuştur.

TRT tarafından yayımlanan TRT Çocuk dergisi ile iş birliği süreci başlatılmıştır. Aylık yayımı yapılan bu dergide 8 ile 12 yaştaki çocukların anlayabileceği “Kuruş Ailesi” çizgi öykü serisi hazırlanmıştır.

TCMB, 22 Kasım 2014 ve 20 Aralık 2014 tarihlerinde İstanbul’ da, 29 Kasım 2014 ve 13 Aralık 2014 tarihlerinde medya çalışanlarının bilgilendirilmesi amacıyla Ankara’ da eğitimler düzenlenmiştir. Eğitime haber ajanslarından yaklaşık 70 muhabir katılmıştır (Ünal, 2018: 67-68).

2.1.6. Borsa İstanbul Eğitim Çalışmaları

Borsa İstanbul’ un Yatırımcı Danışma Merkezi 2012 yılında; yazlı, sözlü, e-posta, faks, telefonlarla yapılan başvuruların tek merkezde toplanması amaçlanıp, yatırımcılara hak ve sorumluluklarının, borsa düzenleme ve uygulamalarının, veri ve bilgilerinin tek merkezden verilmesi amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra finansal okuryazarlığın ve finansal bilgi düzeyinin artırılması amacı ile BİST tarafından oluşturulan “Bilinçli Yatırımcı” adlı web sitesi kurulmuştur (Güler, 2015: 53-54).

Borsa İstanbul, lisans ve yüksek lisans öğrencilerine bir iki hafta süren eğitim programları düzenleyerek sermaye piyasası ve Borsa İstanbul hakkında daha çok bilgi sahibi olmaları amaçlanmaktadır. Borsa İstanbul ile Anadolu Üniversitesi, finansal okuryazarlık düzeyinin yükseltilmesi amacı ile eğitim çalışmalarının gerçekleştirilmesi için protokol imzalanmıştır. 2013 yılı bahar döneminden itibaren Anadolu Üniversitesi tarafından “Temel Düzey Finansal Okuryazarlık ve İleri Düzey Finansal Okuryazarlık” programlarına katılım gösteren bireylere e-sertifika verilmektedir (Çolak, 2017: 38).

Borsa İstanbul bünyesinde gerçekleştirilen finansal eğitim faaliyetleri;

- Üye Temsilci Eğitimleri; aracı kuruluşların çalışmalarına yönelik, "Borçlanma Araçları Piyasası Teorik Eğitimi", "Borçlanma Araçları Piyasası Bilgisayarlı Alım Satım Sistemi Uygulama Eğitimi", "Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Bilgisayarlı Alım Satım Sistemi Uygulama Eğitimi" ve "BISTECH İşlem Platformunda Pay Piyasası Üye İşlem Terminali Kullanımına İlişkin Uygulama Eğitimi" programları yapılmıştır.

- Borsa İstanbul Şirket Eğitimleri; yılda 2 kez mayıs, haziran ve kasım, aralık ayında yapılan, borsada işlem gören şirketlerin çalışanlarına ise “Sermaye Piyasası Borsa Eğitimi” düzenlenmektedir. “Yoğunlaştırılmış Borsa İstanbul ve Piyasalar Eğitimi” 2016 nisan ayında yapılmıştır.
- Öğrenci Eğitim Programı; Üniversite öğrencilerine yönelik olarak düzenlenen yılda ikişer hafta olarak eğitim programları yapılmaktadır. Türk Sermaye Piyasası ve Borsa İstanbul piyasalarının işleyişi hakkında bilgiler verilmektedir.
- Borsa Ziyaretleri; Borsa İstanbul, okullara ve tüm bireylere bilgi ve birikimlerini paylaşmak amacıyla Borsa İstanbul’ u ziyaret etme imkânı sağlamaktadır.
- Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Eğitimleri: Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (VİOP), piyasaya ilişkin bilgi düzeyinin artmasına katkı sağlamak için bireysel ve kurumsal yatırımcılara eğitimler vermektedir (Mevsim, 2016: 40).

2.2. Özel Bankalar Tarafından Uygulanan Faaliyetler

2.2.1. TEB Tarafından Düzenlenen Araştırmalar

Türkiye Ekonomi Bankası (TEB) tarafından 2012 yılında bireylerin ve toplumun finansal okuryazarlığının artmasını sağlamak ve ölçülebilir hale getirmek için “TEB Aile Akademisi” kurulmuştur. Burada bütçe oluşturma ve yönetimi, giderlerin kontrolü, borç yönetimi, yatırım stratejileri, kredi kartı kullanımı ve bireysel emeklilik gibi konularda bilgi alışverişi sağlanmaktadır. Eğitimler banka çalışanları tarafından eğitimci sertifikasına sahip gönüllü olarak verilmekte olup, akademi ücretsiz finansal okuryazarlık eğitimini 2016 yılsonu itibari ile 225 bin kişiye vermiştir (Çolak, 2017:41).

2.2.2. ING Bank Tarafından Yürütülen Faaliyetler

Tasarruf alışkanlığının çocuklara kazandırılması ve çocuklarda davranışsal değişimlerin oluşturulabilmesi için İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile birlikte ING BANK tarafından ilkokul 3. ve 4. sınıfı öğrencilerine “Turuncu Damla” (<http://www.turuncudamla.com>) projesi gerçekleştirilmiştir. Program 7 ilde 198 okulda yaklaşık olarak 23.500 öğrenciye finansal okuryazarlık eğitimi verilmesine olanak sağlamıştır. Programa, Koç Üniversitesi içerik ve ölçümleme; REC Türkiye (Bölgesel Çevre Modeli) saha koordinasyonu, PSİ Gelişim Eğitim Araştırma Merkezi ise pedagojik danışmanlık konusunda katkıda bulunmuştur (Mevsim, 2016: 49). Türkiye’ nin tasarruf eğilimleri 2011 yılında ING BANK ve Sabancı Üniversitesi işbirliği ile üçer aylık zaman dilimleriyle ölçülmektedir. Şehirlerde yaşayan 18 yaşın üzerindeki 2.400

kişinin katılımı ile 2016 yılın son çeyreğinde araştırma gerçekleştirilmiştir. Ülkemizde tasarruf yapan kişilerin oranı %14,5 olarak bulunmuştur. Kişilerin tasarruf aracı ise %30 ile bireysel emeklilik olarak belirlenmiştir. Tasarruf yapamayan kişilerin düşük gelir sebebiyle bunu gerçekleştiremediklerini belirtmişlerdir (Çolak, 2017: 42). OECD, Çocuk ve Gençlik Finans Kurumu (CYFI) gibi uluslararası platformlarda yer alan bu projenin beş ödülü bulunmaktadır.

2.2.3. İş Bankası Tarafından Yürütülen Faaliyetler

İş bankası Marmara Üniversitesi İktisat bölümünde yürütülen finansal okuryazarlık eğitim programı, üniversite öğrencilerine ekonomik parametreleri çözümleyebilme ve finansal göstergeleri okuyabilme becerici kazandırması sağlanmıştır. Bu eğitim ile katılımcılar, bankacılık sisteminin ve bankaların günümüz dünyasındaki yeri hakkında da bilgi sahibi olmaları amaçlanmaktadır (Haydari,2018: 87). Bu kapsamda ayda iki kere uygulanan program, öğrencileri hedef alması dolayısıyla tatil ve 88 sınav dönemleri haricinde yıl boyunca devam etmektedir (Kuyumcu, 2018: 87).

2.3. Finansal Okuryazarlığın Arttırılmasına Yönelik Özel Şirketler Tarafından Yürütülen Faaliyetler

Ülkemizde finansal bilgi ve gelişiminin duyulan ihtiyaç fazlalığı sebebiyle kamu kurum ve kuruluşları, dernek ve vakıflar, sivil toplum kuruluşları, bankalar tarafından giderilmesi pek mümkün kılınmamıştır. Bu farkındalığa sahip girişimciler ise ücret karşılığında finansal okuryazarlık eğitimleri vermeye başlamıştır. Eğitimlerin eğitmenleri ise konu üzerinde hakim akademisyenler ve finans uzmanlarıdır. Kurumlara örnek verilecek olursa; Newyork Akademi, Tedmem, İstanbulinstute, fxturkey, platform akademi, İBSTürkiye gibi MEB' den onaylı sertifika vermek suretiyle çeşitli eğitimler verilmektedir. Bu eğitimlerde şirketler; “Temel finansal konular üzerinde fikir sahibi olmak, finansal işlemlerinizde daha bilinçli kararlar verecek, finansal gündemi ve olayları takip edebilme ve yorumlayabilme, geleceğe yönelik bilgileri okurken daha doğru ve akılcı hareket edebilmeyi” katılımcılara bu yetkinliklere ulaşmayı vaat etmektedirler (Kuyumcu,2018: 91).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÜNYA’ DA FİNANSAL OKURYAZARLIK

Finansal okuryazarlık düzeyinin araştırılması sadece gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelere has bir araştırma değildir. Gelişmiş ülkelerinde finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük ve orta seviyede olduğu bulgular sonucunda gözlemlenmektedir. Bu sebeple dünyada birçok finansal okuryazarlık çalışmaları yapılarak düşük ve orta olan bu seviyeyi eğitimlerle arttırmak hedeflenmektedir.

3.1. Amerika Birleşik Devletleri (ABD)’ nde Finansal Okuryazarlık Çalışmaları

En fazla araştırma yapan ülkelerden birisi olan ABD’ nin finansal okuryazarlık düzeyinin düşük olduğu bulgularına varılmıştır. ABD’ nin finansal okuryazarlık seviyesinin düşük olduğunun kanıtını ise Finansal Yeterlilik Araştırması (National Financial Capability Survey) sonuçlarıyla belirlenmektedir (Küçükaslan, 2017: 33). Araştırma geçimini sağlamak, geleceği planlamak, finansal ürünleri yönetmek, finansal bilgi ve karar vermek olarak bu dört alanda incelenmiştir (Küçükaslan, 2017: 33). Amerikalı vatandaşların finansal bilgilerinin yeterlilik seviyeleri araştırıldığında şu sonuçlara varılmıştır:

- Araştırmada bulunan bireylerin aylık giderini karşılayabilmede ve faturalarını ödeyebilme konusunda sıkıntı çektikleri anlaşılmaktadır.
- Bireylerin çoğu karşılaşılabilecek zor günlere, çocuklarının eğitimine ve emeklilik için plan yapmamaktadır ve bunlar için bir birikime sahip değildir.
- Finansal araçlar hakkında finansal tüketicilerin çoğunun çok az bilgisi bulunmaktadır.
- Yetişkinlerin birçoğu finansal alanda kendisini bilinçli sanmakta ve gerekli olmayan finansal masraflarda bulunmaktadır (Güneş, 2019: 45).

3.1.1. Çalışan Fayda Araştırma Enstitüsü (EBRI)

EBRI tarafsız vergiden muaf bir kuruluş olup, bağımsız gerçeklere dayalı olan araştırma ve bulgularıyla kamu politikasına yarar sağlamak amacıyla 1978 yılında Washington’ da

kurulmuştur. Sağlık, tasarruf, emeklilik, ekonomik güvenlik gibi halka, işverene, işçilere hizmet etmektedir (<https://www.ebri.org/about>).

EBRI dört amaca sahiptir;

- 1) Finansal planlarla ilgili araştırma yaparak çalışanların eğitim programlarının yürütülmesini sağlamak,
- 2) Özel ve hükümet olmak üzere çalışanların eğitimi için yayın ya da başka yollarla kamuoyuna bilgi toplayıp, yayılmasını sağlamak,
- 3) Çalışanlarına eğitim konusunda sponsorluk yapmak,
- 4) Eğitim ve araştırma gibi faaliyetlerin yürütmesini sağlamak (Ünal, 2018: 43).

3.1.2. Amerikan Tasarruf Eğitim Konseyi (ASEC)

1995 yılında kurulan Amerikan Tasarruf Eğitim Konseyi (ASEC) , kâr amacı gütmeyen bir organizasyon olan, Çalışan Fayda Araştırma Enstitüsü Eğitim ve Araştırma Fonu'nun (EBRI-ERF) bir programıdır.

ASEC, halkı daha çok bilinçlendirmek amacıyla girişimlerde bulunan kamu ve özel sektör kuruluşlarının kâr amacı gütmeyen uzun vadeli mali bağımsızlığı sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.

ASEC, halkı tasarrufun öneminde bilinçlendirmek adına birçok girişimlerde bulunmuştur. Choose to save, Emmy ödüllü, çoklu ortam halk eğitim kampanyasıdır. Choose to Save, 1997'den günümüze kadar radyo ve televizyonlar aracılığıyla halkla ulaşılarak tasarrufun maddi olarak yaşamsal önemini aktarabilmek için medyanın gücünü kullanmıştır.

Ayrıca ASEC ve ortakları, insanlara yardımcı olacak birkaç broşür ve araç geliştirmiştir. The Flagship' in sunduğu Ballpark Estimate®, birçok Amerikalıya yardımcı olan web tabanlı bir emeklilik planlamada hesap makinesi olmuştur.

Diğer popüler ürünler; The Power to Choose, Top Ten Ways to Beat the Clock and Prepare for Retirement; and the Choose to Save® 6-brochure series. ASEC Retirement Income Quiz and Retirement Personality Profiler gibi araçlar ve çeşitli hesap makineleri de sunmaktadır (Ünal, 2018: 44).

3.1.3. Tüketici Finansal Koruma Bürosu (CFPB)

Tüketici Finansal Koruma Bürosu (CFPB), Birleşik Devletler hükümetinin bir ajansı olarak finans tüketicilerini korumaktadır. Büro tüketicilere eğitim vererek, finansal kuruluşları denetlemek ve finansal konularda araştırmalar yapmaktadır.

Büronun işlevleri; tüketici finansal koruma yasalarının çıkarılması ve uygulanmaya geçilmesine yardımcı olmak, hileli ve kötü niyetli uygulamaları önlemek, tüketici şikayetlerini göz önünde bulundurmak, tüketici davranışlarıyla ilgili araştırma yapmak, finansal piyasalardaki riskleri gözlemlenmek, tüketici finansında ayrımcılığa karşı olan yasalara destek vermek olarak belirlenmiştir (Şaroğlu, 2018: 46-47).

3.1.4. Federal Rezerve (FED)

Amerika Merkez Bankası (FED), toplumun finansal okuryazarlık seviyesinin ve refahının artışına katkı sağlamak ve bütçe, tasarruf, yatırım, borç yönetimi, sigortacılık gibi temel finansal konularda “Building Wealth” adlı internet sitesi aracılığı ile eğitim kaynağı olarak kullanılmaktadır (Çolak, 2017: 31).

3.1.5. Ulusal Finansal Eğitimciler Konseyi (NFEC)

NFEC, bağımsız, kâr amacı gütmeyen bir finansal okuryazarlık konseyidir.

NFEC, hızlı eğitim sunmak, farkındalık yaratmak ve programın ilerdeki gelişimini en yüksek düzeye çıkartmaya yardımcı olmak için tasarlanmış 80’i aşkın finansal okuryazarlık varlığı geliştirmiştir.

Bu yapı finansal eğitim ve destek ihtiyacı olan kuruluşlara yardım etmeyi amaçlamaktadır (Ünal, 2018: 47).

3.1.6. Finansal okuryazarlık ve Eğitim Komisyonu (FLEC)

Hazine Müsteşarlığı Bakanlığı’ nda 2003’te kurulan komisyon, ulusal alanda finansal okuryazarlığı geliştirmek için web sitesi oluşturmak ve finansal eğitim için strateji oluşturmayı amaçlanmaktadır.

“MyMoney.gov” adlı internet sitesi bireyleri para yönetimi konusunda gerekli beş temel unsur üzerinde durmaktadır. Bunlar kazanç, harcama, yatırım ve tasarruf, borçlanma, koruma ilkeleridir.

Kazanç ilkesi; bireyin maaşı, vergileri, tazminatları hakkında bilgilerin verilmesi ile ilgilidir. Harcama ilkesi; bütçe ve harcama planı oluşturması, uzun ve kısa dönem için planlar yapılması ile ilgilidir.

Yatırım ve tasarruf ilkesi; acil ve öngörülemeyen durumlar için birikim ve tasarruf konularında nitelikli bir profesyonele danışılması ile alakalı ilkedir.

Borçlanma ilkesi; kredi geçmişinde dikkatli olmayı ve kredinin nasıl etkili olacağı hakkında araştırma yapmayı ifade etmektedir.

Koruma ilkesi; finansal konularda önlem alma ile alakalı ilkedir (Güler, 2015: 43).

3.1.7. Jumpstart

Finansal eğitim gönüllüleri tarafından 1995 yılında kurulan koalisyonun amacı gençleri finansal okuryazarlık hakkındaki bilgilerini arttırmak ve finansal açıdan zengin bir toplum oluşturmaktır. Koalisyon lise ve üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini ölçerek sonuçlarını Federal Rezerv Kurulu'nda ilan etmektedir (Çolak, 2017: 32).

3.1.8. Ulusal Finansal Eğitim Vakfı (NEFE)

NEFE; ilk finansal programını 1984 yılında yapmış olup, finansal refah düzeyinin artması amacıyla Amerikan vatandaşları için kurulan bir organizasyondur.

NEFE' nin amacı, bireyler ve aileler için yaşamın her evresinde doğru ve bilgili bir finansal karar almalarına yardımcı olmaktır (Güler, 2015: 45).

NEFE tüketicilere yönelik güvenilir, sıklıkla güncellenen, hesap makineleri, kurslar, ipuçları gibi geniş kaynaklar içeren web siteleri hazırlamıştır. Bunlar; www.smartaboutmoney.org, www.spendster.org, www.myretirementpaycheck.org, www.onyourown.org'dur.

Öğrencilere, emeklilere, eğitimcilere yönelik birçok eğitim setleri, konferanslar ve etkinlikler düzenlemektedir. Sürekli gelişen kişisel finans gözlemediğinden, finansal okuryazarlık konularında kamu politikası ve hükümet aracılığıyla çalışmalar yapmaktadır (Ünal, 2018 :50-51).

3.1.9. Başkanın Finansal Yeterlilik Danışma Konseyi

15 üyesi bulunan danışma konseyi 29 Ocak 2010' da kurulmuştur. Vatandaşların finansal bilgilerinin artmasını sağlayarak bilinçli kararlar vermelerini sağlamak, finansal okuryazarlık düzeylerini arttırarak refah seviyelerinin de artmasını sağlamak için başkana öneriler sunmak konseyin kurulma amacı olarak belirlenmiştir.

Yeterlilik çalışmaları; gençler için eğitim ve yeterlilik programları (okul), düşük ve orta gelirli aileler için finansal yeterlilik ve erişim sağlamak (ev) ve iş yerinde yeterlilik olarak üç alanda belirlenmiştir (Şaroğlu, 2018: 46-47).

Finansal eğitim faaliyetleri ise şu şekildedir:

Finansal eğitime teşvik ve fikirlerin geliştirilebilmesi için mobil uygulamalar ile "Hazinenin Benim Param Uygulaması" , ailelerin 3 – 23 yaş ve üzeri çocukları için ihtiyaç duydukları finansal eğitimleri alabilmeleri için web sitesi oluşturulması (www.MoneyAsYouGrow.org), iş yerlerinde en iyi uygulamaları araştırmaların kolaylığı için çalışma oluşturulabilmesi ve 110'un üzerinde konseyinin oluşumunu teşvik etmek olmuştur (Güler, 2015: 42-43).

3.1.10. Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC)

Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC), finansal anlamada yatırımcı yetiştirmek için faaliyet göstermektedir. Yatırımcı ve avukatlığı ofisi, yatırımcıların karşılaştığı veya karşılaşılabileceği sorunları gidermek için çeşitli hizmetler ve araçlar sağlar, dolandırıcılık ihtimalini en aza indirmeye çalışmaktadır.

Yatırımcılara yardımcı olmak amacıyla çeşitli kaynaklar ve hesaplama araçları sunmaktadır. Bunların bazıları; Kongre Kütüphanesi Raporu: ABD Yatırımcıların Davranış Kalıpları, Yatırım Fonu Maliyet Hesaplayıcıları, Vergi Öncesi Verimlilik Karşılaştırma Hesaplayıcısı, Kredi Hesaplama, Yatırım Fonu hesaplama Aracı, Tasarruf Hesaplayıcısı, Sosyal Güvenlik Emeklilik Planlayıcısı, Yatırımcı Testi: Para Akıllı Testleri' dir ve SEC' nin Yatırımcı Eğitimi ve Avukatlığı Ofisi tarafından "Investor.gov" adlı web sitesi kurulmuştur (Ünal, 2018: 53).

3.2. Avrupa Birliği Ülkelerinde Finansal Okuryazarlık Çalışmaları

Avrupa Birliği (EU) ya da kısaca AB, 28 ülkenin üyeliğinden oluşan siyasi ve ekonomik örgütlenme olan ve toprakları büyük ölçüde Avrupa kıtasında bulunan bir birleşimdir (Eker, 2017: 28).

Tüketicilerin finansal okuryazarlıklarını arttırmak amacıyla Avrupa Komisyonu, para yönetimi, finansal ürünleri tanımaları ve finansal ürünler arasında doğru tercih yapılabilmesini hedeflemektedir.

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu, “finansal eğitimi” gelecekte tedbir alınabilecek konular arasında yer tutmaktadır.

2003 yılında Avrupa Komisyonu, “Yetişkinler için çevrimiçi tüketici eğitimi araçları“ (Development of on-line consumer éducation tools for adults-Dolceta) adıyla bir internet sitesi oluşturmuştur. Oluşturulan bu sitede Nisan 2010’ da öğretmenler için finansal okuryazarlık bölümü açılmıştır ve öğretmenler için eğitim-öğretim araçları sağlanmıştır.

Bölümde dört ana tema; harcama, tasarruf/yatırım, borçlanma ve koruma/sigorta adı altında gerçekleştirilmektedir (Güler, 2015: 41).

Avrupa Komisyonu, 18 Aralık 2007’ de finansal eğitime verdiği önemi ve bu konudaki çalışmalara destek olacağını gösteren “Finansal Eğitim Bildirisi” (Communication on Financial Education) ile ortaya koymuştur (Eker, 2017: 28).

30 Nisan 2008’de Avrupa Birliği’nin finansal eğitim kapsamında, Finansal Eğitim Uzmanı Grubu EGFE (Expert Group on Financial Education) kurmuştur. EGFE, finansal eğitim konusunda fikir ve en iyi uygulamaların alışverişini sağlamaktadır. Ocak 2009’ da Avrupa Finansal Eğitim Veri Tabanı EDFE (European Database for Financial Education) kurulmuştur. EDFE, elektronik bir kütüphane olarak finansal eğitim planlarına ilişkin oluşturulmuştur (Küçükaslan, 2017: 35-36).

Avrupa Komisyonun gerçekleştirdiği “Avrupa Günlüğü” bir diğer girişim olarak yayınlanan kitapçık olmuştur. Bu kitabın oluşturulma amacı, öğrencilerin tüketici hakları konusunda bilgi sahibi olmalarıdır (Güler, 2015: 41).

3.3. Diğer Ülkelerde Finansal Okuryazarlık Çalışmaları

3.3.1. İngiltere

Finansal bilgiler konusunda yapılan araştırmalar ışığında, birçok tüketicinin paraları konusunda doğru karar verme yeterliliğine sahip olmadığı görülmüştür. İngiltere’de yapılan bir diğer araştırmaya göre ise, öz kontrol ve finansal okuryazarlığın eksikliği ile tüketici kredisinin ödenmemesi ve aşırı borçluluk arasında doğru orantı bulunmuştur (Küçükkaya, 2017: 38).

Kişisel Finansal Eğitim Grubu (Personal Finance Education Group)

Kamu, finans ve eğitim sektörleri çocuklar ve gençlere ücretsiz olarak finans ve para idaresi eğitimi araçları sunmaktadır. Burada, okullarda finans konusunun zorunlu ders haline getirilmesi amaçlanmaktadır (Küçükkaya, 2017: 39).

Finansal Hizmetler Otoritesi (FSA) ve Finansal Eğitim Faaliyetleri

İngiltere Hazine Bakanlığı’na bağlı olarak faaliyet göstermektedir. FSA, İngiltere’de finansal okuryazarlıktan ve finansal piyasalardan sorumludur. Kurum, finansal sistemin ve hizmetlerin anlaşılabilir ve ulaşılabilirliğini sağlayarak tüketicilerin bilgiyi etkin bir şekilde kullanmasını amaçlamaktadır.

FSA, ‘‘Money Made Clear ‘‘ adlı internet sitesini kurmuştur. Sitede tüketicilere bütçeleme, borçlanma, emeklilik planlama, finansal ürün ve hizmetlerin tanıtımı ile ilgili bilgiler sunulmaktadır (Çolak, 2017: 33).

Kişisel Finans Eğitim Grubu (PFEG) ve Finansal Eğitim Faaliyetleri

İngiltere’de bağımsız vakıf olarak okul çağındaki çocuk ve gençlere para yönetimini şimdi ve gelecekte nasıl kullanılacağını konusunda yardımcı olunması amaçlanmaktadır (Güler, 2015: 46).

Bu amaçların gerçekleşmesi için; politika ve uygulamaları etkilemek, parasal konuların öğretimi için eğitimlerine destek olmak ve eğitim kaynaklarını sağlamaktır (Şaroğlu, 2018: 48).

Mybank

İngiltere ödüllü bir hayır kurumu olan Mybank, gençlere para yönetimi, tasarruf, bütçeleme, kamu finansmanı, sosyal girişim ve girişimcilik gibi atölyeler kurmaktadır. Kendi vatandaşları için finansal okuryazarlık ve sosyal girişim eğitimi hizmetleri sunmaktadır. Mybank uzmanları,

gençlere girişimciliği aşlamak ve yol göstermek için faizsiz kredilere ve pazara ulaşım imkânı sağlayarak pratik deneyim özgürlüğü sunmaktadır (Ünal, 2018: 56).

Young Enterprise:

İngiltere'nin önde gelen hayır kurumu Young Enterprise, gençlerin kişisel ve iş becerilerini geliştirmeyi sağlamaktadır. Okul ve iş dünyasında bir köprü oluşturarak ihtiyaç duyulan bilgi ve tutumların gelişmesini sağlamaktadır (Ünal, 2018: 57).

3.3.2.Almanya

Almanya, finansal eğitimde İngiltere'den sonra gelen Avrupa Birliği içerisindeki en aktif ikinci ülkedir. Gençlerin finans konusunda bilgi sahibi olmaları amacıyla birçok yarışmalar düzenlenmektedir ve daha çok ilgilerinin finansa odaklanması için konuları daha kolay ve anlaşılır hale getirecek birçok program sunulmaktadır. Finansal okuryazarlık düzeyi ölçülen Almanya, finansal okuryazarlık düzeyinin orta seviyede olduğu, kadınların finansal okuryazarlık seviyesinin düşük olduğu, Almanya'nın doğusunda daha az gelirli ve az eğitilmiş kişilerin bulunduğu yerde finansal okuryazarlıklarının batıda yaşayan kişilere göre daha az olduğu ortaya çıkmıştır (Küçükaslan, 2017: 38).

3.3.3.Avusturya

Finansal eğitim konusunda Avrupa birliği ülkeleri içerisinde Avusturya en aktif üçüncü ülke durumundadır. Öğrencilere eğitim amacıyla programlar hazırlanıp uygulanmakta ve Viyana borsasının katkılarıyla finansal konular ile ilgili faaliyetler yapılmaktadır (Şaroğlu, 2018: 49). Avusturya'da finansal okuryazarlık konusunda yapılan araştırmada, katılımcıların % 43'ü düzenli olarak tasarruf etmekte, % 80'i faturalarını hemen ödemekte, % 66'sının banka ürünlerini tanımakta, % 90'ı ise hesaplarını düzenli bir şekilde takip etmektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu emeklilik için birikim yapmanın önemli olduğuna inanmaktadır (Küçükaslan, 2017: 38).

3.3.4.Bulgaristan

“Öğrenciler için Finans” konulu programda; Eğitim ve Kültür Bakanlığı ile Finansal Hizmetler Komisyonu'nun lise öğrencilerine yönelik birlikte düzenledikleri sigortacılık, sermaye piyasaları gibi konularda seminerler verilmekte ve finans kurumları ziyaret edilmektedir. Öğrencilere öğrendiklerini seminer sonunda okullarında sunum yapmaları istenmiştir. (Şaroğlu, 2018: 50).

3.3.5.Çek Cumhuriyeti

2005 yılında finansal eğitim hakkında ulusal strateji oluşturma çalışmaları başlamıştır. Hazine Müsteşarlığı'nın önderliğinde, Çek Merkez Bankası ve Milli Eğitim Bakanlığı finansal eğitim ulusal stratejisi çerçevesinde bu sorumluluğu paylaşmaktadır. Tüketicinin korunmasının önemli bir parçası olarak 2005 yılı sonunda finansal eğitim tanımlanmış olup, 2006 yılında Hazine Müsteşarlığı, Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Çek Merkez Bankası ve ilgili diğer kurumların katılımıyla "Finansal Eğitim Çalışma Grubu" oluşturulmuştur. 2008 yılından itibaren Çek Merkez Bankası tüketicilerin korunması için denetim yapmakla görevlendirilmiştir (Küçükaslan, 2017: 39).

Finansal eğitimi geliştirmek amacıyla okullarda Çek Merkez Bankası, 2008 yılında "Financial and Economic Literacy" adında kitap hazırlatmıştır.

Çek Hükümeti 2010 yılında finansal eğitim için planlanan 5 yıllık ulusal stratejiyi onaylamıştır (Dağdelen, 2017: 90).

3.3.6.Fransa

1995 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ile Merkez Bankası ortaöğretim öğrencilerine ekonomi ve sosyal bilimler ile teknik bölüm okuyanlara yönelik bir program başlatmıştır. Bu program kapsamında yazılı dokümanlar ve videolar aracılığıyla para politikası, bankacılık sistemi ve para birimlerini içeren konular hazırlanmıştır (Dağdelen, 2017: 91).

3.3.7.İrlanda

İrlanda'da 2007-2008 yıllarında yapılan ulusal çapta bir araştırmanın hedefleri olarak; "İrlandalı tüketicilerin finansal yeterliliklerinin ölçüsüne dayanak oluşturmak, finansal yeterliliği geliştirecek stratejilerin geliştirilmesi için kanıt sağlamak, finansal hizmetlere ilişkin tüketici koruma politikası hakkında bilgilendirmek, İrlanda'da daha iyi bir finansal eğitim ihtiyacı konusunda farkındalığı oluşturmak" olarak (Tosun (2016)) sıralanmaktadır.

İrlanda'da Finansal Düzenleyici (Financial Regulator) çalışması sonucunda İrlandalıların para yönetimi konusunda yeterli bilgiye sahip oldukları ancak geleceğe yönelik planlama, doğru finansal ürün seçimi ve bilgilendirme konularında daha çok bilgiye ve öğretilere ihtiyaçlar duydukları ortaya çıkmıştır (Eker, 2017: 41).

3.3.8.Hollanda

Hollanda’da yapılan bir araştırma sonucunda, bireylerin çoğunluğunun temel finans bilgisine sahip olduğu, ancak temel kavramların dışında bilgi sahibi olanların daha az sayıda olduğu belirlenmiştir.

Finansal okuryazarlığı daha az olan bireylerin hisse senetlerine daha az yatırım yaptıkları ortaya çıkmıştır.

Dijk (2012), araştırmada bulunmuş ve 293 Hollandalı öğrenciler arasında finansal okuryazarlık düzeyini ve bunun emeklilik planlamasına etkisini analiz etmeyi amaçlamıştır. Finansal okuryazarlığın emeklilik planlaması için önemli bir gösterge olduğu sonucuna varılmıştır. Deuflhard, Georgarakos ve Inderst (2013) tarafından yapılan araştırmada finansal okuryazarlığın yatırımların getirileri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Hollanda’da finansal okuryazarlık seviyesindeki bir standart sapmalık artışa, hane halkının finansal varlığının en önemlisini oluşturan tasarruf mevduatı faiz oranlarında medyan faiz oranına göre %13.lük bir artışın eşlik ettiği görülmüştür (Eker, 2017: 42-43).

3.3.9.Avustralya

2005 yılında Avustralya Hükümeti toplumdaki finansal okuryazarlık seviyesinin artması için Finansal Okuryazarlık Vakfını kurmuştur. Bu vakfın amacı ilkokuldan başlayarak finansal eğitim ile ilgili konuların müfredatlarına eklenmesi, toplumun finansal okuryazarlık düzeyinin sıklıkla ve düzenli şekilde ölçülmesi ve finansal eğitim ile ilgili kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyonun oluşturulmasıdır.

Avusturalya finansal okuryazarlık konusundaki araştırmalar, iyi derecede finansal okuryazar olan kişilerin bütçeleme, kredi kullanımı gibi günlük para yönetimi kavramlarını bildikleri fakat yatırım, emeklilik gibi daha karmaşık konularda eksik bilgilerinin bulunduğu ve öğrenmeye açık oldukları ortaya çıkmıştır (Çolak, 2017: 34).

3.3.10.Yeni Zelanda

Finansal Yetenek Komisyonu; özerk, bağımsız bir kurumdur. Komisyonun faaliyetleri, finansal eğitim sağlamak, emeklilik politikasının düzenli bir şekilde gözden geçirmelerini yürütmek ve devlete rapor vermektir.

Finansal yetenek komisyonu tarafından kurulmuş olan, güvenilir kişisel finans sitesi olan “<https://www.sorted.org.nz>” sitesi bireylere borçla mücadele etmek, günlük finansman türlerini sıralamak ve geleceğini görmek için ihtiyaç duyulan tüm araç çeşitliliğini ve bilgileri barındırıyor (Ünal, 2018: 74).

3.3.11.İtalya

Finansal Eğitim ve Tasarruf Vakfı, orijinal ve yenilikçi araçların içeriğın oluşturulması, organizasyonlar, kurumlar ve bölgelerle ortaklıklar geliştirilmesi yoluyla finansal eğitime teşvik eder. Toplumsal refaha doğru ilerleyen özel bir hukuk tüzel kişiliği olan ve kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Mali ve ekonomik bilgiyi arttırmak ve yaymak amaçlanmaktadır.

İtalya Merkez Bankası; finansal eğitimi desteklemekte ve teşvik etmektedir. Web sitesinde; finansal temel bilgiler, eğitici ve bilgilendirici materyaller, projeler, araştırmalar, kaynaklar bulunmaktadır.

Intesa Sanpaolo' nun sponsorluğunda 2012'de “Tasarruf Müzesi” ilk multimedya ve interaktif müzesi olarak açılmıştır. Topluluğun finansal konularda ekonomi ve tasarruf konularında düşüncelerini ve yatırım sektöründeki temel kavramları öğrenmelerini amaçlamaktadır (Ünal, 2018: 75-76).

3.3.12.Rusya

Rusya, finansal okuryazarlık seviyesi düşük olan ülkelerden biridir. Rusya'da 2008 yılına kadar paralellik gösteren tasarruf oranında 2008 yılında bir düşüş yaşanmıştır. 2008 yılında Rusya'nın 40 farklı bölgesinde finansal okuryazarlık üzerine yapılan çalışma sonuçlarına göre, finansal okuryazarlığın düşük olduğu ve tüketici hakları hakkında yetersiz bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Katılımcıların %75 'i ise gelecek planlaması yapmak amacıyla finansal eğitim alma isteğindedir (Dağdelen, 2017: 98-99).

3.3.13.Kanada

Kanada'da finansal okuryazarlık faaliyetleri düşük gelirli bireylerin bilgi sahibi olmasına yardım sağlamak amacıyla yapılmaktadır (Çolak, 2017: 34). 2001 yılında üniversite öğrencilerine finansal eğitim vermek amacıyla “Finansal Tüketici Ajansı” kurulmuş ve 2007 yılında finansal okuryazarlık programı başlatmıştır (Şaroğlu, 2018: 48). Keown (2011), 18-64 arasında Kanada 'da yaşayan katılımcılar üzerinde finansal okuryazarlığın ölçümüyle ilgili;

- Aile geliri ile finansal bilgi arasındaki ilişki yüksek gelir grubundakilerin puanları düşük ve orta gelir grubundakilerden daha fazladır.
- Yüksek eğitilmiş olanların finansal bilgi puanları daha fazladır.
- Erkeklerin puanı kadınlara oranla daha iyidir.
- Kendi işine sahip olanların bilgisi başkasının yanında çalışanlardan ve işsizlerden daha yüksektir.
- Göçmenlerin finansal bilgileri Kanada doğumlu kişilerden daha düşüktür.
- Günlük finansal sorumlulukları tek başına taşıyanların finansal bilgi puanı, bu sorumlulukları birisiyle paylaşanlardan daha yüksektir.
- Kredi kartının bulunması ve bütçeleme yapılması gibi finansal davranışlarla finansal bilgi arasında ilişki vardır, bulgularıyla sonuçlanmıştır (Eker, 2017: 40).

Prosper Canada:

Prosper Canada 1986 yılında kurulan, fakirlik içinde olan Kanadalılar için politika ve yenilik yoluyla ekonomik fırsat geliştirmeyi amaçlayan ulusal bir kuruluştur. Kuruluş, az geliri bulunan Kanadalıların on-line finansal bilgi araçlarının ve finansal eğitim programlarının ve kaynakların geliştirilmesini amaçlamaktadır. Prosper Canada Bankacılık ve finansal hizmetler, tasarruf, krediler, borç ve vergi konularında bireylere pratik ve kullanışlı bilgiler sunmaktadır (Eker, 2017: 40).

3.4. Çok Uluslu ve Uluslararası Kuruluşların Finansal Okuryazarlık Çalışmaları

3.4.1. Dünya Bankası Çalışmaları

1944 yılında kurulmuş 189 üyesi bulunan Dünya Bankası, zaman içinde “Dünya Bankası Grubu” haline gelmiş ve 5 ana kuruma sahip olmaktadır. Bunlar; Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD), Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA), Uluslararası Finans Kurumu (IFC), Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı (MIGA), Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Merkezi (ICSID)’ dir. Dünya Bankası finansal katılımın gelişmesinde sahip olduğu uzmanlığı, ülkeler arası iletişimi, veri ve araştırma kapasitesi ile önemli bir rol oynamaktadır (Ünal, 2018: 40-41). Tüketicinin korunması ve finansal okuryazarlık konularında 2005 yılından itibaren ülkelerin yasal alt yapılarını incelemiştir. İncelenen dokuz ülke şunlardır; Azerbaycan, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Letonya, Bulgaristan, Romanya, Slovakya, Rusya’dır (Mevsim, 2016: 56). 2010 yılında Dünya Bankası, Tüketicinin Korunması ve Finansal Okuryazarlık adlı küresel programı düzenlemiştir. Programa özel sektör ve kamu kurumları

katılmışlardır. Programda tasarruf, krediler ve ödeme sistemleri olarak üç çeşit finansal hizmet üzerinde durulmaktadır (Güler, 2015: 40). 2013 yılında başlatılan Finansal İçerme Destek Çerçevesi (FISF) programı, ulusal finansal içerme amaç ve hedeflerini gerçekleştirmek için reformları ve ülkenin diğer faaliyetlerini desteklemektedir. FISF, Dünya Bankası Grubunun, analitik çalışmalarını ve finansmanını artırır ve etkiler. Hollanda Dışişleri Bakanlığı ve Bill & Melinda Gates Vakfı tarafından desteklenen program şu anda sekiz ülkeyi kapsamaktadır. Dünya Bankası Grubu yürüttüğü finansal katılım programlar ile finansal okuryazarlığın dünyada geliştirilmesi yönünde etkin bir role sahiptir. Hedeflerinde finansal erişimin artırılmasını eklemiş bu yönde birçok taahhütte bulunmuş ve en çok ihtiyacı olan ülkelerden başlamak üzere dünya çapında birçok çalışmalar ve projeler yürütmüştür (Ünal, 2018: 42).

Tablo 2. Dünya Bankası Finansal Okuryazarlık ve Tüketici Koruma Faaliyetleri

Tarih	Yer	Faaliyet	Konu
13 Haziran 2007	Slovakya	Uluslararası Çalıştay	Finansal hizmetlerde tüketicinin korunması
16 Ekim 2008	Belçika	Çalıştay	Finansal hizmetlerde tüketicinin korunmasına dair iyi uygulamalar
3 Eylül 2008	ABD	Küresel Seminer	Finansal Okuryazarlık ve Tüketici Koruma
13 Nisan 2009	Bulgaristan	Çalıştay	Tüketici Koruma ve Finansal Yeterlilik
24 Haziran 2009	Azerbaycan	Çalıştay	Tüketici Koruma ve Finansal Okuryazarlık
22 Eylül 2009	Rusya	Çalıştay	Finansal Hizmetlerde Tüketicinin Korunması
20 Ekim 2009	Romanya	Çalıştay	Tüketici Koruma ve Finansal okuryazarlık
17 Aralık 2009	Azerbaycan	Çalıştay	Tüketici koruma ve finansal okuryazarlık için eylem planı
2 Aralık 2010	ABD	Toplantı	Tüketici Koruma ve Finansal Okuryazarlık Programları
24 Şubat 2011	ABD	Küresel diyalog	Tüketici Koruma ve Finansal Okuryazarlık

(MEVSİM, s.58).

3.4.2. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Çalışmaları (OECD)

1961 yılında kurulmuş olan ekonomik işbirliği ve çalışma örgütü (OECD)' nin 36 üyesi bulunmaktadır. Kuruluşun amacı; bireylerin, ekonomik ve sosyal durumlarını artırma politikalarını yükseltip destek sağlamaktadır.

Tablo 3. OECD' ye Üye Olan Ülkeler

ABD	Fransa	İtalya	Türkiye	Şili	Estonya
Almanya	Hollanda	İzlanda	Yunanistan	Slovakya	Slovenya
Avusturya	İrlanda	Kanada	Japonya	Güney Kore	İsrail
Belçika	İspanya	Lüksemburg	Finlandiya	Polonya	Letonya
Birleşik Krallık	İsveç	Norveç	Yeni Zelanda	Macaristan	Litvanya
Danimarka	İsviçre	Portekiz	Meksika	Çekya	Avustralya

(<https://tr.wikipedia.org/wiki/OECD> , 2020).

OECD, finansal eğitim, sigortacılık sektörü ve özel emeklilik alanında finansal eğitim araştırmalarına liderlik etmektedir. Ayrıca OECD web sitesi önemli bir veri ve veri kaynağı sunmaktadır. Bu web sitesinde;

- Üye ülkelerin hükümetlerine finansal eğitim konusunda tavsiyeler verilmektedir.
- Finansal eğitim projelerinin ayrıntıları üye ülkelerinde bulunmaktadır.
- Birçok finansal okuryazarlıkla ilgili makaleler yer almaktadır.
- Finansal eğitim hizmeti verme ilkeleri ve bunlara benzer konu başlıkları hakkında kaynak

bulunmaktadır (Saraç, 2014: 26-27).

Tablo 4. OECD Finansal Eğitim Projesi Kapsamında Gerçekleştirilmiş Faaliyetler

Tarih	Yer	OECD ile birlikte düzenleyen kurum	Faaliyet	Konu
21-22 Eylül 2006	Hindistan	Hindistan Özel Emeklilik Fonu Düzenleyici Birimi	Konferans	Finansal Eğitim
29-30 Kasım 2006	Rusya	Rusya Maliye Bakanlığı	Uluslararası Konferans	Finansal Okuryazarlığın Geliştirilmesi
13 Nisan 2007	Türkiye	Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği	Uluslararası Seminer	Risk ve Sigortaya ilişkin farkındalık ve eğitim
7-8 Mayıs 2008	ABD	ABD Hazinesi	Uluslararası Konferans	Finansal Eğitim
21-22 Ekim 2008	Endonezya	Endonezya Merkez Bankası	Uluslararası Konferans	Finansal Eğitim
20 Mayıs 2009	Fransa	IEFP	Sempozyum	Finansal Eğitim
15-16 Aralık	Brezilya	Brezilya Sermaye Piyasası Komisyonu	Uluslararası Konferans	Finansal Eğitim
22-23 Mart 2010	Hindistan	Hindistan Merkez Bankası	Seminer	Finansal Okuryazarlık: Zorluklar, yaklaşımlar ve araçlar
9 Haziran 2010	İtalya	İtalya Merkez Bankası	Sempozyum	Finansal eğitimin etkinliğinin geliştirilmesi
20-21 Ekim	Lübnan	Lübnan Merkez Bankası	Uluslararası Konferans	Finansal olarak yetkin kişiler yetiştirmek
26-27 Mayıs 2011	Kanada	FCAC	Konferans	Finansal Okuryazarlığı eyleme dönüştürmek için ortaklık
27-28 Haziran 2011	Endonezya	Endonezya Merkez Bankası	Asya Bölgesi Semineri	Finansal Okuryazarlık
27-28 Haziran 2011	Güney Afrika Cumhuriyeti	FSB (Güney)	Konferans	Herkes için finansal eğitim
3-4 Şubat 2012	Hindistan	SEBI (Hindistan Sermaye Piyasası Kurulu)	Uluslararası Konferans	Yatırımcı Eğitimi

(Mevsim, 2016: 55)

OECD, eğitim ve finansal okuryazarlık standartlarını geliştirmek için 2003 yılında hükümetler arası bir proje başlatmıştır. 2008 yılında ise OECD, “Finansal Eğitimin Uluslararası Geçidini” başlatmasıyla birlikte finansal eğitim programları, bilgi edinme ve uluslararası araştırmalar ve çalışmalar için merkezi bir konumda yer alıp bu konularla ilgili hizmet vermeyi hedeflemektedir (Saraç, 2014: 26-27).

3.4.3. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Finans Kuruluşu (CYFI)

Uluslararası Çocuk ve Gençlik Finans Kuruluşu (CYFI), gençlerin ve çocukların bireysel yeteneklerini geliştirmek için her yıl zirveler gerçekleştirerek, farklı ülkelere farklı yaşlarda olan çocuk ve gençleri, araştırma, finans, çocuk hakları ve ekonomi gibi alanlarda dünyaca ünlü kişilerle görüşmektedir (Kuyumcu, 2018: 72). Beş yıldan daha az bir sürede 132 ülkede binlerce kuruluşa ve projelerle iş birliği yapmıştır (Ünal, 2018: 33).

CYFI, “Çocuklar ve Gençler için Finansal Eğitim” ve “Finansal Erişim” konularında düzenlediği programların birincisini, Amsterdam’da 24 Nisan 2012 tarihinde gerçekleştirmiştir. 2015 yılından bu zamana kadar yüz ülkedeki yüz milyondan fazla çocuğa ve gence ulaşabilmeyi amaçlamıştır. Kuruluş merkezi Hollanda'dadır (Kuyumcu, 2018: 72).

CYFI, 2016-2020 stratejisinde bölgesel ve küresel düzeyde çalışmalarını devam edip, seçilen belirli sayıda ülkelere ise daha fazla özel destek sağlamaya odaklanmıştır. Avukatlık, teknik yardım, kapasite geliştirme, program / proje uygulaması, bağlantı kurma, bilgi alışverişi ve en iyi uygulama belgeleri paylaşma gibi daha özel destek geliştirme faaliyetleri sürdürmektedir (Ünal, 2018: 33-34).

3.4.4. Citi Group Finansal Eğitim Çalışmaları

10 yıldan uzun süredir CITI-FT zirvesi, Citigroup ve Financial Times işbirliğiyle finansal yeterlilik düzeyi üzerinde yenilikler ve en iyi uygulamalara odaklanılan küresel bir platformdur. Her yıl zirvede finansal okuryazarlık farklı konularda ele alınmaktadır. 2014 yılına kadar gerçekleştirilen zirveler Tablo5’ te yer almaktadır.

Tablo 5. CITI-FT Zirveleri

Yıl	Yer	Konu
2004	Hong Kong	Asya Pasifikteki Kadınlar için Finansal Eğitimin Yükseltilmesi
2005	Malezya	Asya Pasifikteki Gençler ve Yetişkinlerde Finansal Okuryazarlığın Geliştirilmesi
2006	Kore	Gelecek Nesiller için Finansal Sağlık
2007	Hindistan	Finansal İlerleme ve Erişim için Ortaklıklar
2008	Çin	Finansal Savunmasızlığı Azaltmak: Yenilikler ve Etkileri
2009	Singapur	Geleceği Garantiye Almak: Finansal Olarak Sürdürülebilir Toplum Yaratmak
2010	Avusturalya	Para Yönetimi: Pozitif Finansal Davranışlara Yönlendirme
2011	Endonezya	Dezavantajlı Olanları Güçlendirmek: Finansal Okuryazarlık için Kapsamlı ve Yenilikçi Yaklaşımlar
2012	Filipinler	21. Yüzyılın Yaşam Becerisi olarak Finansal Yeterlilik
2013	Hong Kong	Finansal Yeterliliği İleriye Taşımak: Yenilikler, Ölçek ve Etkileri
2014	Malezya	Finansal Yeterlilik Aracıyla Fırsat Genişletmek: Kentsel Yenilikler Ve Ortaklıklar

(Güler, 2015: 48-49).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FİNANSAL TÜKETİCİLERİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜLMESİ: NEVŞEHİR İLİ ÜZERİNE UYGULAMA

4.1. Araştırmanın Konusu

Çalışmanın ana kütesini Nevşehir ili hanehalkının finansal tüketicileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini basit rasgele örnekleme yöntemi ile seçilen kişiler oluşturmaktadır. Verilerin analizinde uygun istatistiksel testler kullanılacaktır. Öncelikle literatür araştırması yapılarak ikincil kaynaklar taranacaktır. Literatürden yararlanılarak anket tasarlanacaktır.

Çalışmanın uygulama bölümünde ise anket kullanılacaktır. Anketler elden dağıtılarak ve internet üzerinden doldurulacaktır. Anket istatistik ve finans alanında uzman kişiler tarafından incelenerek geçerliliği objektif olarak sağlanmaya çalışılacaktır. Anketler IBM (International Business Machines) SPSS 20 uygulaması aracılığıyla kaydedilecektir. Analiz aşamasında ise çalışma için uygun testler kullanılacaktır. Temel araştırma sorusu, finansal tüketicilerin finansal okuryazarlığı bireysel, finansal ve toplumsal açıdan bilgi, davranış ve tutumlarını etkileyip etkilemediğidir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar sadece Nevşehir ilinde yaşayan finansal tüketiciler için genellenebilir. Örneklemin genişletilmesi daha sonraki çalışmalar için iyi sonuçlar doğuracaktır.

4.2. Araştırmanın Amacı

Finansal okuryazarlık esas anlamda kişilerin tasarruflarını idare edebilmeleri için yeterli parasal bilgiye sahip olmaları, kişisel borç ve kredilerini idare edebilmeyi, kısa ve uzun zamanda yatırımlarını kıymetlendirmek olarak düşünülebilir (Bayram, 2010).

Çalışma bireysel yatırımcılar açısından finansal okuryazarlık kavramının önemini belirtmek ve toplumun bilgileri kullanabilmesine katkıda bulunması amaçlanmaktadır. Bireysel olarak yatırım yapan farklı sektörlerde bulunan bireylerin finansal okuryazarlık durumlarının belirlenmesi ve söz konusu bireysel yatırımcıların yatırım yaparken doğru karar verebilmelerini sağlamak amacıyla finansal eğitim alarak korunmaları gerektiği ön görülmektedir.

Bu çalışmanın amaçlarından birincisi, ankete katılan finansal tüketicilerin, finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi, ikincisi ise finansal tüketicilerin bütçe yönetimi ve sermaye yatırımı, sigorta, kredi, emeklilik vb. konusunda bilgi ve tutumlarını belirlemeye çalışmaktır.

4. 3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma hem finansal okuryazarlık ile ilgili çalışmanın literatüre eklenmesi hem de böyle bir çalışmanın daha önce Nevşehir ilinde yapılmamış olması bakımından da önem arz etmektedir.

4. 4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yönteminde anket çalışması yapılacaktır, veri seti ve örneklem hakkında bilgi verilecektir. Çalışmada öncelikle literatür araştırması yapılarak ikincil kaynaklar taranacaktır. Literatürden yararlanılarak anket tasarlanacaktır. Çalışmanın uygulama bölümünde ise anket kullanılacak ve elden dağıtılarak doldurtulacaktır. Anket formu genel olarak iki kısımdan oluşacaktır. Anket formunun birinci bölümünde, cevaplayıcıların demografik özellikleri ve finansal okuryazarlık ile ilgili sorular yer alacaktır. İkinci bölümünde ise katılımcıların finansal okuryazarlık ile ilgili bilgi düzeylerini ve tutum ve davranışlarını ölçmeye yönelik sorulara yer verilecektir. Anket çalışmasını yapmadan önce pilot uygulama yapılacaktır. Anketin uygulanacağı örneklem belirlenecek, Nevşehir ili tabakalara ayrılacak ve analiz aşamasına geçilecektir. Tasarlanan anket Nevşehir ili halkına uygulanacaktır. Anket istatistik ve finans alanında uzman kişiler tarafından incelenerek geçerliliği objektif olarak sağlanmaya çalışılacaktır. Anketler SPSS uygulaması aracılığıyla kaydedilecek ve uygun analizler yapılacaktır.

4.4.1. Araştırmanın Örneklemi

Comrey ve Lee (1992: 217), araştırmaların örneklem derecelendirmesini; 50 (çok düşük), 100 (düşük), 200 (orta), 300 (yüksek), 500 (çok yüksek), 1000 (mükemmel) olarak belirtmiştir. Bu bilgiler ışığında araştırmanın örneklem yeterliliği ‘‘ yüksek’’ olduğu söylenebilmektedir.

Araştırmanın evrenini Nevşehir ilindeki finansal tüketiciler oluşturmaktadır. Ancak zaman ve maliyet kısıtlı olması sebebiyle örneklem seçimi yoluna gidilmiştir. Araştırmanın örneklemini Nevşehir il ve ilçelerinde bulunan finansal tüketiciler olarak belirlenmiştir. Örneklem çerçevesindeki finansal tüketicilere anket formu dağıtılmıştır. Geri dönen anket sayısı 407’dir. Değerlendirmeye dâhil edilmeyen anket bulunmamaktadır. Anketlerin geri dönüş oranı % 87 tir. Bu oran bu tür araştırmalar için bilimsel olarak kabul edilebilir bir orandır (Ogbanna ve Harris, 2000: 773).

4.4.2. Anket Formu

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Kullanılan anket beş bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde demografik sorular yer almaktadır. Finansal tüketiciler ile ilgili genel bilgilerin yer aldığı kısımdır. İkinci bölüm finansal okuryazarlığın temel tanımları ile ilgili olup Öztürk E. (2014)’ ün tezinden uyarlanmıştır. Üçüncü bölüm ise ekonomi ve finansal gelişmeler hangi sıklıkla hangi kaynaklardan takip edildiği ile ilgilidir. Dördüncü bölüm finansal okuryazarlıkla ilgili temel kavramlar ile ilgilidir. Üçüncü ve dördüncü bölümler Bayram S.S. (2010) ve Güler E. (2014)’ ün tez çalışmasından uyarlanmıştır ve beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Beşinci bölüm Ateş S. (2014) çalışmasından uyarlanmıştır ve finansal okuryazarlık ile ilgili genel soruları içermektedir. Bu bölümde de 5’ li likert ölçeği kullanılmıştır. Nevşehir ilindeki finansal tüketicilerin, finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesi üzerine etkisini belirlemek amacıyla kullanılan anket beş bölümden oluşmakta olup; ilk bölümde demografik özellikler ile ilgili sorular yer almaktadır. İkinci bölümde finansal yönetim ile ilgili sorular yer alır. Üçüncü bölümde ekonomi ve finansal gelişmeleri ne kadar sıklıkla ve hangi kaynaklardan takip edildiği ile ilgilidir. Dördüncü bölümde finansal okuryazarlık ile ilgili kavramlar yer almaktadır ve beşinci bölüm ise finansal okuryazarlık düzeyini belirleyebilmek amacıyla çeşitli sorulara yer vermektedir. Araştırmanın evrenini Nevşehir ilindeki finansal tüketiciler oluşturmaktadır. Ancak zaman ve maliyet kısıtlı olması sebebiyle örneklem seçimi yoluna gidilmiştir. Tesadüfi olmayan örneklem yöntemlerinden kolayda örneklem yöntemi ile kişi örnekleme dâhil edilmiştir. Anket formu beş kısımdan oluşmuştur. İlk bölümün anket soruları yedi sorudan, ikinci bölümün anket soruları on dört

sorudan, üçüncü bölümün anket soruları altı sorudan, dördüncü bölümün anket soruları on üç sorudan ve son bölümün anket soruları ise yirmi iki sorudan oluşmaktadır. Anket çalışmasını yapmadan önce pilot uygulama yapılmıştır. Anketin uygulanacağı örneklem belirlendi ve analiz aşamasına geçildi. Çalışmada anket hazırlanmış, ön test aşaması gerçekleştirilmiş, veriler toplanmış, veriler analiz edilmiş ve sonuçlar değerlendirilmiştir. Literatürden uyarlanan ifadeler beşli likert ölçeği kullanılarak test edilmiştir (1=Kesinlikle katılıyorum, 2=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılmıyorum).

Yığındaki birey sayısı bilindiğinden dolayı örnek sayısı,

$$n = \frac{N t^2 pq}{d^2 (N - 1) + t^2 pq}$$

formülü ile elde edilmektedir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). N; yığındaki birey sayısını (407), n; örnekleme alınacak birey sayısını, p; incelenen olayın görülüş sıklığını (0.50), q; incelenen olayın görülmeşiş (0.50) sıklığını, t; belirli serbestlik derecesinde ve saptanan yanılma düzeyinde t tablosundan bulunan teorik değeri (1.96) ve d ise olayın görülüş sıklığına göre yapılmak istenen sapmayı (0.05) belirtmektedir.

4.5. Verilerin Analizi ve Bulgular

Anket formunun birinci kısmında yer alan demografik bilgiler için frekans ve yüzde olmak üzere temel istatistiki veriler verilmektedir.

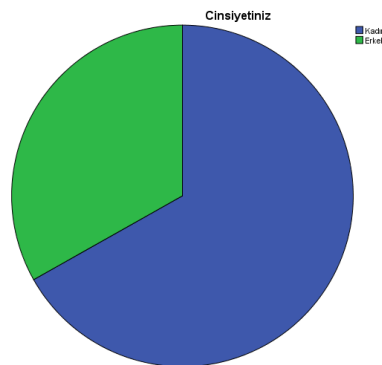
Tablo 6. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Dağılımı

Demografik Bilgiler	Değişkenler	Frekans	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	272	66,8
	Erkek	135	33,2
Yaş Grubu	18 yaş ve altı	8	2
	18-22 yaş arası	93	22,9
	23-27 yaş arası	124	30,5
	28-32 yaş arası	70	17,2
	33-37 yaş arası	20	4,9
	38-42 yaş arası	37	9,1
	43 yaş ve üzeri	55	13,5
	Toplam	407	100
Medeni durumunuz	Evli	179	44
	Bekar	220	54,1
	Boşanmış	8	2
	Toplam	407	100
Eğitim Düzeyi	İlkokul	14	3,4
	Ortaokul	15	3,7
	Lise	63	15,5
	Ön Lisans	98	24,1
	Lisans	174	42,8
	Lisansüstü	43	10,6
	Toplam	407	100

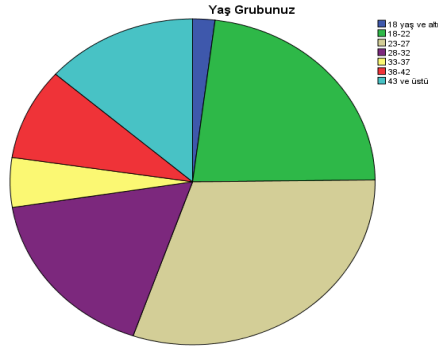
Mesleki Durumunuz	Kamu Kurumu	88	21,6
	Özel Sektör -alan	105	25,8
	Öğrenci	116	28,5
	Serbest Meslek Sahibi	15	3,7
	Ev Hanımı	44	10,8
	Çalışmıyorum	37	9,1
	Emekli	2	0,5
	Toplam	407	100
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	122	30
	1001- 2000 TL	67	16,5
	2001-3000 TL	93	22,9
	3001- 4000 TL	55	13,5
	4001TLve üstü	70	17,2
	Toplam	407	100
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	246	60,4
	Çalışmayanlar	145	35,6
	Emekliler	16	3,9
	Toplam	407	100
Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	Evet	167	41
	Hayır	240	59
	Toplam	407	100

n=407

Tablo6' da çalışanların demografik özellikleri ile ilgili araştırma sonuçları ele alındığında; katılımcıların %33,2' si erkek, %66,8' inin kadın olduğu görülmektedir. Medeni durum açısından bakıldığında, katılımcıların %44' ünün evli ve %54,1' inin bekâr olduğu görülmektedir. Anketin uygulandığı finansal tüketicilerin yaş aralığı dağılımı açısından dağılımı incelendiğinde ise; %2' sinin 18 yaş ve aşağısı, %22,9' unun 18-22 yaş arasında, %30,5' inin 23-27 yaş arasında, %17,2' sinin 28-32 yaş arasında ve %4,9' unun 33-37 yaş arasında, %9,1' inin 38-42 yaş arasında ve %13,5' unun 43 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Anketi cevaplayan finansal tüketicilerin %7,1' inin ilk ve orta öğretim, %15,5' unun lise, %24,1' inin ön lisans, %42,8' inin lisans ve %10,6' sının lisansüstü eğitime sahip olduğu tespit edilmiştir. Finansal tüketicilerin %60,4' ünün gelir getirici bir işte çalıştığı, %35,6' sının gelir getirici bir işte çalışmadığı ve %3,9' unun emekli olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan finansal tüketicilerin ailelerinin aylık ortalama gelir aralıkları bakımından değerlendirme yapıldığında, %30' unun 1000 TL ve aşağısı, %16,5' inin 1000-2000 TL arası, %22,9' unun 2000-3000 TL arası, %13,5' inin 3000-4000 TL arası ve %17,2' inin ise 4000 TL ve üzerinde kazandıkları görülmüştür.

Şekil 1: Cinsiyet değişkeninin pasta grafiği

Şekil 2: Bireylerin yaş değişkeninin pasta grafiği

4.5.1. B Bölümü İçin Güvenilirlik Analizi

Tablo 7. Anket B Bölümü Her Bir Madde İçin Güvenilirlik Sonuçları

Item Statistics			
	Ort.	Std. Sapma	N
Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	1,59	,492	407
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	1,52	,500	407
Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	2,70	1,626	407
Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	2,62	,926	407
Sizin için en doğru şık hangisidir?	1,42	,919	407
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	2,64	,910	407
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	2,78	1,319	407
Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir?	2,74	1,174	407
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	2,14	1,248	407
Bir yatırımcı, parasını 2 hisse senedi yerine 20 hisse senedine yatırırsa, para kaybetme riski nasıl etkilenir?	2,67	1,422	407
Gelecek yıl elde edeceğim 2.000 ile bugün elimde olan 2.000 TL arasındaki ilişkiyi hangi seçenek daha iyi açıklar?	3,82	1,218	407
Beş kişi 2.000 TL'yi eşit şekilde paylaşmak isterse kişi başına kaç TL düşer?	2,14	,632	407
Yüksek riskli bir finansal ürüne yatırım yaparsanız yüksek getiri elde etme ihtimaliniz ne olur?	2,30	1,448	407
Arkadaşımız sizden 500 TL borç aldığını ve borcunu ertesi gün 500 TL olarak geri ödediğini düşünün. Arkadaşımız bu borç için size ne kadar faiz ödemiş olur?	1,53	1,311	407

4.5.2. C Bölümü İçin Güvenilirlik Sonuçları

Tablo 8. Anket C Bölümü İçin Güvenilirlik Analizi Tablosu

	Ort.	Std. Sapma	N
Gazeteler	3,46	1,455	407
Kitaplar	3,57	1,354	407
Dergiler	3,60	1,412	407
Televizyon	2,80	1,049	407
İnternet	2,71	,970	407
Bankalar	3,24	1,314	407

4.5.3. D Bölümü İçin Güvenilirlik Sonuçları

Tablo 9. Anket D Bölümü İçin Güvenilirlik Analizi Tablosu

	Ort	Std. Sapma	N
Bileşik Faiz	3,18	1,381	407
Basit Faiz	2,79	1,391	407
Risk getiri oranları	3,02	1,366	407
Kredi Kartı Son Ödeme Tarihi	1,91	1,032	407
Hazine Bonosu	3,10	1,359	407
EFT	1,93	1,138	407
Hisse senedi	2,28	1,296	407
Yatırım Portföyü	2,98	1,312	407
Vadeli Mevduat Hesabı	2,13	1,304	407
Yatırım Fonu	2,82	1,345	407
Bireysel Emeklilik	1,88	1,166	407
Yatırım Ortaklığı	2,75	1,379	407
Döviz tevdiyat oranları	3,11	1,270	407

4.5.4. E Bölümü İçin Güvenilirlik Sonuçları

Tablo 10. Anket E Bölümü İçin Güvenilirlik Analizi Tablosu

	Ort.	Std. Sapma	N
Herhangi bir şey satın almadan önce, parasal olarak onu karşılayıp karşılayamayacağımı dikkatlice düşünürüm.	3,56	1,425	407
Faturalarımı zamanında ederim.	3,72	1,456	407
Uzun dönemli finansal hedefler belirleyip, onları başarmak için mücadele ederim.	3,20	1,163	407
Parayı biriktirmektense, harcamayı tercih ederim.	2,55	1,175	407
Bugün için yaşıyorum, yarınımı düşünmem.	2,20	1,147	407
Para, harcamak için vardır.	2,68	1,254	407
Ekonomik krizlerin, içinde büyük fırsatlar barındırdığına inanandanım.	2,77	1,310	407
Aylık bütçe yapmakta mısınız?	3,13	1,282	407
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	2,80	1,336	407
Bir yatırım fonu, pek çok yatırımcının parasını, tek bir hisse senedini değil çeşitli hisse senetlerini satın almak için bir araya getirir.	2,85	1,188	407
Finansal yatırım konularında, ortalama bir yatırımcıdan daha yetenekli olduğumu söyleyebilirim.	2,31	1,101	407
Yatırımlarım sonucunda elde ettiğim yüksek getiriler, doğru değerlendirme yapabilme yeteneğimin ve isabetli kararlarımın bir sonucudur.	2,70	1,321	407
Kriz dönemleri öngörülemeyiz olduğu için, bu dönemlerde zarar eden yatırımların, yatırımcının beceriksizliğinden kaynaklandığı söylenemez.	2,76	1,156	407
Sunulan seçeneklerden biri %100 ihtimalle 240 TL kazanmak, diğeri ise %25 ihtimalle 1000 TL kazanmak, %75 ihtimalle hiç bir şey kazanmamak ise ilk seçeneği tercih ederim.	3,03	1,352	407
İki hisse senedi aynı sektöre ait ise, bunlardan birine ya da diğerine yatırım yapmak arasında önemli bir fark yoktur.	2,58	1,333	407
Bir hisse senedinin geçmiş yıllardaki getiri performansı alım-satım kararlarında önemli rol oynar.	3,05	1,267	407
Kredi çekmek için bir banka ile sözleşme imzaladıktan sonra diğer bankaların kredi şartlarını araştırmam. Çünkü daha uygun şartlarla kredi kullanabileceğimi öğrenmek, dolayısıyla banka seçimi konusunda yanlış karar verdiğimi fark etmek beni rahatsız eder.	2,71	1,380	407
Finansal kararlarım sonucunda başarısız olmuşsam bu durum yeteneksizliğimden değil büyük oranda şanssızlıktan kaynaklanmıştır.	2,66	1,120	407
Hisse senedini satın alacağım şirket hakkındaki bilgi düzeyim arttıkça, yatırımdan elde edeceğim getiri de artacaktır.	2,91	1,316	407
İçlerinden birini seçmem gereken iki durumla karşı karşıyayım: % 100 ihtimalle 3.000 TL ya da % 80 ihtimalle 4.000 TL kaybedeceğim. İkinci alternatifini seçerim.	2,96	1,303	407
Yatırım tercihlerimi, kolayca ulaşabildiğim danışman veya arkadaş önerileri doğrultusunda yaparım.	2,88	1,268	407
Herhangi bir yatırımda sonucundaki kaybın bende yaratacağı üzüntü, kazancın yaratacağı sevinçten çok daha etkileyici olacaktır.	3,10	1,311	407

Tablo 11. Cinsiyet Değişkenine Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılıması Özet Tablosu
Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu? * Cinsiyetiniz

		Cinsiyetiniz		Toplam
		Kadın	Erkek	
Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	Evet	Sayı 103 61,7%	Sayı 64 38,3%	167 100,0%
	Hayır	Sayı 169 70,4%	Sayı 71 29,6%	240 100,0%
Toplam		Sayı 272 66,8%	Sayı 135 33,2%	407 100,0%

H_0 : Cinsiyete göre aylık geliriniz giderinizi karşılıması bakımından farklılık yoktur.

H_1 : Cinsiyete göre aylık geliriniz giderinizi karşılıması bakımından farklılık vardır.

Pearson ki kare testi neticesinde, $p=0,065 > \alpha=0,05$ H_0 kabul edilir.

Yani cinsiyete göre aylık geliriniz giderinizi karşılıması bakımından farklılık yoktur.

Tablo 12. Yaş Değişkenine Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılıması Tablosu
Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu? * Yaş Grubunuz

		Yaş Grubunuz							Toplam
		18 yaş ve altı	18-22	23-27	28-32	33-37	38-42	43 ve üstü	
Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	Evet	Sayı 4 2,4%	Sayı 43 25,7%	Sayı 43 25,7%	Sayı 41 24,6%	Sayı 6 3,6%	Sayı 19 11,4%	Sayı 11 6,6%	167 100,0%
	Hayır	Sayı 4 1,7%	Sayı 50 20,8%	Sayı 81 33,8%	Sayı 29 12,1%	Sayı 14 5,8%	Sayı 18 7,5%	Sayı 44 18,3%	240 100,0%
Toplam		Sayı 8 2,0%	Sayı 93 22,9%	Sayı 124 30,5%	Sayı 70 17,2%	Sayı 20 4,9%	Sayı 37 9,1%	Sayı 55 13,5%	407 100,0%

H_0 : Yaş değişkenine göre aylık geliriniz giderinizi karşılıması bakımından farklılık yoktur.

H_1 : Yaş değişkenine göre aylık geliriniz giderinizi karşılıması bakımından farklılık vardır.

Pearson ki kare değeri $p=0,0000 < \alpha=0,05$ H_0 red edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle Yaş Değişkenine Göre Aylık Gelirin Gideri Karşılıması bakımından farklılık vardır. 23-27 yaş aralığındaki bireyler %30,5 oranında aylık gelir giderini karşılıyorken, 18 yaş altı bireyler %2 oranında karşılımaktadır.

Tablo 13. Medeni Duruma Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılması Özet Tablosu
* Medeni Durumunuz

		Medeni Durumunuz			Toplam	
		Evli	Bekar	Boşanmış		
Aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu?	Evet	Sayı	81	85	1	167
		% ile Aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu?	48,5%	50,9%	0,6%	100,0%
	Hayır	Sayı	98	135	7	240
		% ile Aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu?	40,8%	56,3%	2,9%	100,0%
Toplam		Sayı	179	220	8	407
		% ile Aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu?	44,0%	54,1%	2,0%	100,0%

Ho : Mesleki duruma göre aylık gelirinizi giderinizi karşılması bakımından farklılık yoktur.

H1 : Mesleki duruma göre aylık gelirinizi giderinizi karşılması bakımından farklılık vardır.

Fisher's Exact Test sonucuna göre $p=0,104 > \text{Alpha}=0,05$ Ho kabul edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle mesleki duruma göre aylık gelir gideri karşılması bakımından farklılık yoktur.

Tablo 14. Eğitim Düzeyine Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılması Özet Tablosu
* Eğitim Düzeyi

		Eğitim Düzeyi						Toplam	
		İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü		
Aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu?	Evet	Sayı	0	1	18	44	88	16	167
		% ile Aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu?	0,0%	0,6%	10,8%	26,3%	52,7%	9,6%	100,0%
	Hayır	Sayı	14	14	45	54	86	27	240
		% ile Aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu?	5,8%	5,8%	18,8%	22,5%	35,8%	11,3%	100,0%
Toplam		Sayı	14	15	63	98	174	43	407
		% ile Aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu?	3,4%	3,7%	15,5%	24,1%	42,8%	10,6%	100,0%

Ho : Eğitim duruma göre aylık gelirinizi giderinizi karşılması bakımından farklılık yoktur.

H1 : Eğitim duruma göre aylık gelirinizi giderinizi karşılması bakımından farklılık vardır.

Pearson ki kare değeri $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum : %95 güvenilirlikle eğitim duruma göre aylık gelirinizi giderinizi karşılması bakımından farklılık vardır. Bu farklılığın ilkokul mezunlarından kaynaklandığı görülmektedir.

Tablo 15. Mesleki Duruma Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılması Veri İşleme Özet Tablosu
Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu? * Mesleki Durumunuz

			Mesleki Durumunuz							Toplam
			Kamu Kurumu	Özel Sektör -alan	Öğrenci	Serbest Meslek Sahibi	Ev Hanımı	Çalışmıyorum	Emekli	
Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	Evet	Sayı	48	51	51	3	5	8	1	167
		% ile Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	28,7%	30,5%	30,5%	1,8%	3,0%	4,8%	0,6%	100,0%
	Hayır	Sayı	40	54	65	12	39	29	1	240
		% ile Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	16,7%	22,5%	27,1%	5,0%	16,3%	12,1%	0,4%	100,0%
Toplam		Sayı	88	105	116	15	44	37	2	407
		% ile Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	21,6%	25,8%	28,5%	3,7%	10,8%	9,1%	0,5%	100,0%

Ho : Mesleki duruma göre aylık geliriniz giderinizi karşılması bakımından farklılık yoktur.

H1 : Mesleki duruma göre aylık geliriniz giderinizi karşılması bakımından farklılık vardır.

Pearson ki kare değeri $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum : %95 güvenilirlikle mesleki duruma göre aylık gelir gideri karşılması bakımından farklılık vardır. Bu farklılık emeklilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 16. Aylık Gelir Düzeyine Göre Aylık Gelir ve Gider Karşılması Özet Tablosu
Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu? * Aylık Gelir Düzeyiniz

			Aylık Gelir Düzeyiniz					Toplam
			1000 TL'den az	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001TLve üstü	
Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	Evet	Sayı	30	26	24	42	45	167
		% ile Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	18,0%	15,6%	14,4%	25,1%	26,9%	100,0%
	Hayır	Sayı	92	41	69	13	25	240
		% ile Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	38,3%	17,1%	28,7%	5,4%	10,4%	100,0%
Toplam		Sayı	122	67	93	55	70	407
		% ile Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?	30,0%	16,5%	22,9%	13,5%	17,2%	100,0%

Ho : Aylık gelir düzeyine göre aylık geliriniz giderinizi karşılması bakımından farklılık yoktur.

H1 : Aylık gelir düzeyine göre aylık geliriniz giderinizi karşılması bakımından farklılık vardır.

Pearson ki kare değeri $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum : %95 güvenilirlikle aylık gelir düzeyine göre aylık gelir gideri karşılaması bakımından farklılık vardır. Bu farklılık aylık geliri 1000 TL' den az olanlardan kaynaklanmaktadır.

Tablo 17. Cinsiyet Değişkenine Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Özet Tablosu
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? * Cinsiyetiniz

		Cinsiyetiniz		Toplam
		Kadın	Erkek	
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	Evet	Sayı 128 % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? 65,3%	68 34,7%	196 100,0%
	Hayır	Sayı 144 % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? 68,2%	67 31,8%	211 100,0%
Toplam	Sayı 272 % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? 66,8%	135 33,2%	407 100,0%	

Ho : Cinsiyete göre finansal okuryazarlık bakımından farklılık yoktur.

H1 : Cinsiyete göre finansal okuryazarlık bakımından farklılık vardır.

Pearson ki kare değeri $p=0,530 > \text{Alpha}=0,05$ Ho kabul edilir.

Yorum : %95 güvenilirlikle cinsiyete göre finansal okuryazarlık bakımından farklılık yoktur.

Tablo 18. Yaş Değişkenine Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Veri İşleme Özet Tablosu
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? * Yaş Grubunuz

		Yaş Grubunuz							Toplam
		18 yaş ve altı	18-22	23-27	28-32	33-37	38-42	43 ve üstü	
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	Evet	Sayı 5 % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? 2,6%	22 11,2%	73 37,2%	36 18,4%	11 5,6%	17 8,7%	32 16,3%	196 100,0%
	Hayır	Sayı 3 % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? 1,4%	71 33,6%	51 24,2%	34 16,1%	9 4,3%	20 9,5%	23 10,9%	211 100,0%
Toplam	Sayı 8 % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? 2,0%	93 22,9%	124 30,5%	70 17,2%	20 4,9%	37 9,1%	55 13,5%	407 100,0%	

Ho : Finansal okuryazarlık yaş grubuna göre değişmemektedir.

H1 : Finansal okuryazarlık yaş grubuna göre değişmektedir.

$p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum : %95 güvenilirlikle finansal okuryazarlık yaş grubuna göre değişmektedir. 18 yaş ve altının finansal okuryazarlığının diğer gruplara göre daha kötü olduğu söylenebilir.

- Medeni Duruma Göre Finansal Okuryazarlık Nedir Biliyor Musunuz?

Tablo 19. Medeni Duruma Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Tablosu
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? * Medeni Durumunuz

			Medeni Durumunuz			Toplam
			Evli	Bekar	Boşanmış	
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	Evli	Sayı	92	100	4	196
		% ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	46,9%	51,0%	2,0%	100,0%
	Hayır	Sayı	87	120	4	211
		% ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	41,2%	56,9%	1,9%	100,0%
Toplam		Sayı	179	220	8	407
		% ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	44,0%	54,1%	2,0%	100,0%

Ho : Medeni duruma göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Medeni duruma göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır.

Fisher Exact Testine göre $p=0,504 > \text{Alpha}=0,05$ Ho kabul edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle medeni duruma göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmamaktadır.

- Eğitim Düzeyine Göre Finansal Okuryazarlık Nedir Biliyor Musunuz?

Tablo 20. Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Özet Tablosu
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? * Eğitim Düzeyi

			Eğitim Düzeyi					Toplam	
			İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans		Lisansüstü
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	Evli	Sayı	0	3	27	58	87	21	196
		% ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	0,0%	1,5%	13,8%	29,6%	44,4%	10,7%	100,0%
	Hayır	Sayı	14	12	36	40	87	22	211
		% ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	6,6%	5,7%	17,1%	19,0%	41,2%	10,4%	100,0%
Toplam		Sayı	14	15	63	98	174	43	407
		% ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	3,4%	3,7%	15,5%	24,1%	42,8%	10,6%	100,0%

Ho : Eğitim düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Eğitim düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır.

$p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle eğitim düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır. Farklılığın ilkökul mezunlarından kaynaklandığı görülmüştür. İlkokul mezunları finansal okuryazarlığı diğerlerinden daha kötü olduğu şeklinde yorumlanabilir.

- Mesleki Durumuna Göre Finansal Okuryazarlık Nedir Biliyor Musunuz?

Tablo 21. Mesleki Duruma Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Özet Tablosu
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? * Mesleki Durumunuz

			Mesleki Durumunuz							Toplam
			Kamu Kurumu	Özel Sektör -alan	Öğrenci	Serbest Meslek Sahibi	Ev Hanımı	Çalışmıyor	Emekli	
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	Evet	Sayı % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	46 23,5%	62 31,6%	54 27,6%	6 3,1%	17 8,7%	10 5,1%	1 0,5%	196 100,0%
	Hayır	Sayı % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	42 19,9%	43 20,4%	62 29,4%	9 4,3%	27 12,8%	27 12,8%	1 0,5%	211 100,0%
Toplam		Sayı % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	88 21,6%	105 25,8%	116 28,5%	15 3,7%	44 10,8%	37 9,1%	2 0,5%	407 100,0%

Ho : Mesleki duruma göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Mesleki duruma göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır.

Pearson ki kare değeri $p=0,026 < \text{Alpha}=0,05$ olduğu için Ho red edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle mesleki duruma göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır. Farklılığın emeklilerden kaynaklandığı görülmüştür. Emeklilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin diğer gruplara göre daha kötü olduğu şeklinde yorumlanabilir.

- Aylık Gelir Düzeyinize Göre Finansal Okuryazarlık Nedir Biliyor Musunuz?

Tablo 22. Aylık Gelir Düzeyine Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Özet Tablosu
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz? * Aylık Gelir Düzeyiniz

			Aylık Gelir Düzeyiniz					Toplam
			1000 TL'den az	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001TLve üstü	
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	Evet	Sayı % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	50 25,5%	45 23,0%	27 13,8%	20 10,2%	54 27,6%	196 100,0%
	Hayır	Sayı % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	72 34,1%	22 10,4%	66 31,3%	35 16,6%	16 7,6%	211 100,0%
Toplam		Sayı % ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	122 30,0%	67 16,5%	93 22,9%	55 13,5%	70 17,2%	407 100,0%

Ho : Aylık gelir düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Aylık gelir düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır.

Pearson ki kare değeri $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle aylık gelir düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır. Farklılığın kaynağı 1000 TL' den az olanlardır.

• Gelir Getirici Bir İşte Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Finansal Okuryazarlık Nedir Biliyor Musunuz?

Tablo 23. Gelir Getirici işe Göre Finansal Okuryazarlık Bilgisi Özet Tablosu
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?* Gelir getirici bir işte

			Gelir getirici bir işte			Toplam
			Çalışanlar	Çalışmayanlar	Emekliler	
Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	Evet	Sayı	123	63	10	196
		% ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	62,8%	32,1%	5,1%	100,0%
	Hayır	Sayı	123	82	6	211
		% ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	58,3%	38,9%	2,8%	100,0%
Toplam		Sayı	246	145	16	407
		% ile Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	60,4%	35,6%	3,9%	100,0%

Ho : Gelir getirici bir işte çalışıp çalışmamaya göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Gelir getirici bir işte çalışıp çalışmamaya göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır.

Pearson ki kare değeri $p=0,230 > \text{Alpha}=0,05$ Ho kabul edilir.

Yorum : %95 güvenilirlikle gelir getirici bir işte çalışıp çalışmamaya göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmamaktadır.

• Cinsiyete Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitiminize Kimin Katkısı Olduğunu Düşünüyorsunuz?

Tablo 24. Cinsiyete Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Özet Tablosu

Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz? * Cinsiyetiniz

		Cinsiyetiniz		Toplam
		Kadın	Erkek	
Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	Aile	Sayı 94 70,7%	Sayı 39 29,3%	133 100,0%
	Eğitim	Sayı 79 71,8%	Sayı 31 28,2%	110 100,0%
	Arkadaşlar	Sayı 2 13,3%	Sayı 13 86,7%	15 100,0%
	Kitap, Dergi, İnternet v.s.	Sayı 33 76,7%	Sayı 10 23,3%	43 100,0%
	Kendim hallediyorum.	Sayı 64 60,4%	Sayı 42 39,6%	106 100,0%
Toplam	Sayı 272 66,8%	Sayı 135 33,2%	407 100,0%	

Ho : Cinsiyete göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Cinsiyete göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır.

Pearson ki kare değeri $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle cinsiyete göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır. Farklılığın kaynağı kadınlardır.

• Yaş Grubuna Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitiminize Kimin Katkısı Olduğunu Düşünüyorsunuz?

Tablo 25. Yaş Grubuna Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Özet Tablosu

Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz? * Yaş Grubunuz

			Yaş Grubunuz							Toplam
			18 yaş ve altı	18-22	23-27	28-32	33-37	38-42	43 ve üstü	
Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	Aile	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	7 5,3%	50 37,6%	41 30,8%	8 6,0%	11 8,3%	2 1,5%	14 10,5%	133 100,0%
	Eğitim	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	1 0,9%	12 10,9%	39 35,5%	25 22,7%	1 0,9%	3 2,7%	29 26,4%	110 100,0%
	Arkadaşlar	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	0 0,0%	0 0,0%	8 53,3%	0 0,0%	2 13,3%	2 13,3%	3 20,0%	15 100,0%
	Kitap, Dergi, İnternet v.s.	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	0 0,0%	2 4,7%	15 34,9%	21 48,8%	1 2,3%	4 9,3%	0 0,0%	43 100,0%
	Kendim hallediyorum.	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	0 0,0%	29 27,4%	21 19,8%	16 15,1%	5 4,7%	26 24,5%	9 8,5%	106 100,0%
Toplam		Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	8 2,0%	93 22,9%	124 30,5%	70 17,2%	20 4,9%	37 9,1%	55 13,5%	407 100,0%

Ho : Yaş grubuna göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Yaş grubuna göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır.

Fisher' s Exact Test sonucuna göre, $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum: %95 güvenlilikle yaş grubuna göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır. Bu farklılığın kaynağı ise 23-27 yaş grubu aralığıdır. Bu yaş grubuna göre finansal yönetim konusunda eğitimlerine %53,3 oranında arkadaşların katkı sağladıklarını düşünüyorlar.

- Medeni Duruma Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitiminize Kimin Katkısı Olduğunu

Düşünüyorsunuz?

Tablo 26. Medeni Duruma Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Özet Tablosu

Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz? * Medeni Durumunuz

		Medeni Durumunuz			Toplam
		Evli	Bekar	Boşanmış	
Finansal yönetim Aile konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	Sayı	38	95	0	133
	% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	28,6%	71,4%	0,0%	100,0%
	Eğitim	54	54	2	110
	% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	49,1%	49,1%	1,8%	100,0%
	Arkadaşlar	5	10	0	15
% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	33,3%	66,7%	0,0%	100,0%	
Kitap, Dergi, İnternet v.s.	Sayı	24	14	5	43
	% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	55,8%	32,6%	11,6%	100,0%
Kendim hallediyorum.	Sayı	58	47	1	106
	% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	54,7%	44,3%	0,9%	100,0%
Toplam	Sayı	179	220	8	407
	% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	44,0%	54,1%	2,0%	100,0%

Ho : Medeni duruma göre finansal yönetim konusunda eğitime kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Medeni duruma göre finansal yönetim konusunda eğitime kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır.

Fisher's Exact Testine göre $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum : %95 güvenilirlikle medeni duruma göre finansal yönetim konusunda eğitime kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır. Farklılığın kaynağı boşanmış bireylerdir.

- Eğitim Düzeyine Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitiminize Kimin Katkısı Olduğunu Düşünüyorsunuz?

Tablo 27. Eğitim Düzeyine Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Veri İşleme Özet Tablosu

Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz? * Eğitim Düzeyi

			Eğitim Düzeyi					Toplam	
			İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans		Lisansüstü
Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	Aile	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	1 0,8%	3 2,3%	30 22,6%	37 27,8%	62 46,6%	0 0,0%	133 100,0%
	Eğitim	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	5 4,5%	1 0,9%	26 23,6%	14 12,7%	43 39,1%	21 19,1%	110 100,0%
	Arkadaşlar	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	0 0,0%	3 20,0%	0 0,0%	10 66,7%	2 13,3%	0 0,0%	15 100,0%
	Kitap, Dergi, İnternet v.s.	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	2 4,7%	6 14,0%	0 0,0%	18 41,9%	15 34,9%	2 4,7%	43 100,0%
	Kendim hallediyorum.	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	6 5,7%	2 1,9%	7 6,6%	19 17,9%	52 49,1%	20 18,9%	106 100,0%
	Toplam	Sayı % ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	14 3,4%	15 3,7%	63 15,5%	98 24,1%	174 42,8%	43 10,6%	407 100,0%

Ho : Eğitim düzeyine göre finansal yönetim konusunda kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Eğitim düzeyine göre finansal yönetim konusunda kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır.

Fiaher Exact Testine göre $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle eğitim düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır. Farklılık lisans mezunlarından kaynaklanmaktadır.

- Mesleki Durumunuza Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitiminize Kimin Katkısı Olduğunu Düşünüyorsunuz?

Tablo 28. Mesleki Duruma Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Özet Tablosu

			Mesleki Durumunuz							Toplam
			Kamu Kurumu	Özel Sektör -alan	Öğrenci	Serbest Meslek Sahibi	Ev Hanımı	Çalışmıyorum	Emekli	
Finansal yönetim Aile konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	Sayı	10	28	51	6	14	22	2	133	
	% ileFinansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	7,5%	21,1%	38,3%	4,5%	10,5%	16,5%	1,5%	100,0%	
	Eğitim	31	18	29	5	22	5	0	110	
	% ileFinansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	28,2%	16,4%	26,4%	4,5%	20,0%	4,5%	0,0%	100,0%	
	Arkadaşlar	3	12	0	0	0	0	0	15	
	% ileFinansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	20,0%	80,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
Kitap, Dergi, İnternet v.s.	Sayı	13	22	0	0	2	6	0	43	
	% ileFinansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	30,2%	51,2%	0,0%	0,0%	4,7%	14,0%	0,0%	100,0%	
Kendim hallediyorum.	Sayı	31	25	36	4	6	4	0	106	
	% ileFinansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	29,2%	23,6%	34,0%	3,8%	5,7%	3,8%	0,0%	100,0%	
Toplam	Sayı	88	105	116	15	44	37	2	407	
	% ileFinansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	21,6%	25,8%	28,5%	3,7%	10,8%	9,1%	0,5%	100,0%	

Ho : Mesleki duruma göre finansal yönetim konusunda kimin katkı sağladığı farklılaşmamaktadır.

H1 : Mesleki duruma göre finansal yönetim konusunda kimin katkı sağladığı farklılaşmaktadır.

Fisher Exact Testine göre $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle mesleki duruma göre finansal yönetim konusunda kimin katkı sağladığı farklılaşmaktadır. Farklılık öğrencilerden kaynaklanmaktadır.

- Aylık Gelir Düzeyine Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitiminize Kimin Katkısı Olduğunu Düşünüyorsunuz?

Tablo 29. Aylık Gelir Düzeyine Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Özet Tablosu

Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz? * Aylık Gelir Düzeyiniz

		Aylık Gelir Düzeyiniz					Toplam	
		1000 TL'den az	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001 TL ve üstü		
Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	Aile	Sayı % ile	64 48,1%	21 15,8%	24 18,0%	11 8,3%	13 9,8%	133 100,0%
	Eğitim	Sayı % ile	31 28,2%	22 20,0%	23 20,9%	17 15,5%	17 15,5%	110 100,0%
	Arkadaşlar	Sayı % ile	0 0,0%	10 66,7%	5 33,3%	0 0,0%	0 0,0%	15 100,0%
	Kitap, Dergi, İnternet v.s.	Sayı % ile	6 14,0%	5 11,6%	10 23,3%	11 25,6%	11 25,6%	43 100,0%
	Kendim hallediyorum.	Sayı % ile	21 19,8%	9 8,5%	31 29,2%	16 15,1%	29 27,4%	106 100,0%
	Toplam	Sayı % ile	122 30,0%	67 16,5%	93 22,9%	55 13,5%	70 17,2%	407 100,0%

Ho : Aylık gelir düzeyine göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Aylık gelir düzeyine göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır.

Fisher Exact Testine göre $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle aylık gelir düzeyine göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır. Farklılık aylık gelir düzeyi 1000 TL' den az olanlardan kaynaklanmaktadır.

- Gelir Getirici Bir İşte Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitiminize Kimin Katkısı Olduğunu Düşünüyorsunuz?

Tablo 30. Gelir Getirici olan ve olmayan işlere Göre Finansal Yönetim Konusunda Eğitime Kimin Katkı Sağlandığının Veri İşleme Özet Tablosu

Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz? * Gelir getirici bir işte

			Gelir getirici bir işte			Toplam
			Çalışanlar	Çalışmayanlar	Emekliler	
Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	Aile	Sayı	56	70	7	133
		% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	42,1%	52,6%	5,3%	100,0%
	Eğitim	Sayı	58	49	3	110
		% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	52,7%	44,5%	2,7%	100,0%
	Arkadaşlar	Sayı	12	0	3	15
		% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	80,0%	0,0%	20,0%	100,0%
	Kitap, Dergi, İnternet v.s.	Sayı	40	3	0	43
	% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	93,0%	7,0%	0,0%	100,0%	
	Kendim hallediyorum.	Sayı	80	23	3	106
	% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	75,5%	21,7%	2,8%	100,0%	
Toplam	Sayı	246	145	16	407	
	% ile Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?	60,4%	35,6%	3,9%	100,0%	

Ho : Gelir getirici bir işte çalışıp çalışmama durumuna göre finansal yönetim konusunda kimin katkı sağladığı durumu farklılaşmamaktadır.

H1 : Gelir getirici bir işte çalışıp çalışmama durumuna göre finansal yönetim konusunda kimin katkı sağladığı durumu farklılaşmaktadır.

Fisher Exact Testine göre $p=0,000 < \text{Alpha}=0,05$ Ho red edilir.

Yorum: %95 güvenilirlikle eğitim düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır. Farklılık emeklilerden kaynaklanmaktadır. Bu durum emeklilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin diğer gruplara göre daha kötü olduğu şeklinde yorumlanabilir.

- Cinsiyete Göre Faturaları Size Gelen Ekstreleri ve Finansal Evraklarınızı Ne Kadar Süre İle Saklamaktasınız?

Tablo 31. Cinsiyete Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan İlişki Analizi Tablosu

Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız? * Cinsiyetiniz

			Cinsiyetiniz		Toplam
			Kadın	Erkek	
Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	Hiç saklamam	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	20 46,5%	23 53,5%	43 100,0%
	Bir süre saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	106 70,7%	44 29,3%	150 100,0%
	Bazı kayıtları saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	89 65,9%	46 34,1%	135 100,0%
	Sürekli olarak saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	55 71,4%	22 28,6%	77 100,0%
	Aklıma gelirse saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	2 100,0%	0 0,0%	2 100,0%
Toplam	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	272 66,8%	135 33,2%	407 100,0%	

H_0 : Cinsiyet ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki yoktur.

H_1 : Cinsiyet ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır.

Fisher Exact Testine göre $p=0.037 < \alpha=0.05$ H_0 red edilir. Yani cinsiyet ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi belirgin olarak kadınların faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları %100 oranında akıllarına gelirse sakladıklarından görebiliriz.

- Yaş Grubu İle Faturaları, Size Gelen Ekstreleri Ve Finansal Evraklarınızı Saklama Süresi Arasındaki İlişki

Tablo 32. Yaş Grubuna Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Süre İle Saklandığının Ki Kare Test Analizi

			Yaş Grubunuz							Toplam
			18 yaş ve altı	18-22	23-27	28-32	33-37	38-42	43 ve üstü	
Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	Hiç saklamam	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	1 2,3%	10 23,3%	15 34,9%	11 25,6%	3 7,0%	0 0,0%	3 7,0%	43 100,0%
	Bir süre saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	3 2,0%	36 24,0%	45 30,0%	28 18,7%	10 6,7%	15 10,0%	13 8,7%	150 100,0%
	Bazı kayıtları saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	4 3,0%	31 23,0%	43 31,9%	18 13,3%	2 1,5%	8 5,9%	29 21,5%	135 100,0%
	Sürekli olarak saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	0 0,0%	16 20,8%	21 27,3%	13 16,9%	5 6,5%	12 15,6%	10 13,0%	77 100,0%
	Aklıma gelirse saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	2 100,0%	0 0,0%	2 100,0%
	Toplam	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	8 2,0%	93 22,9%	124 30,5%	70 17,2%	20 4,9%	37 9,1%	55 13,5%	407 100,0%

H_0 : Yaş grubu ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki yoktur.

H_1 : Yaş grubu ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır.

Fisher Exact Test ve Monte Carlo Simülasyon sonucuna göre $p=0.006 < \alpha=0.05$ H_0 red edilir. Yani yaş grubu ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi belirgin olarak 23-27 yaş grubunda görebiliriz.

- Medeni Durum ile Faturaları, Size Gelen Ekstreleri Ve Finansal Evraklarınızı Saklama Süresi Arasındaki İlişki İncelemesi

Tablo 33. Medeni Duruma Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan Ki-Kare Analizi Tablosu

Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız? * Medeni Durumunuz

		Medeni Durumunuz			Toplam
		Evli	Bekar	Boşanmış	
Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	Hiç saklamam	Sayı 15 34,9%	Sayı 28 65,1%	Sayı 0 0,0%	Sayı 43 100,0%
	Bir süre saklarım	Sayı 65 43,3%	Sayı 85 56,7%	Sayı 0 0,0%	Sayı 150 100,0%
	Bazı kayıtları saklarım	Sayı 59 43,7%	Sayı 73 54,1%	Sayı 3 2,2%	Sayı 135 100,0%
	Sürekli olarak saklarım	Sayı 38 49,4%	Sayı 34 44,2%	Sayı 5 6,5%	Sayı 77 100,0%
	Aklıma gelirse saklarım	Sayı 2 100,0%	Sayı 0 0,0%	Sayı 0 0,0%	Sayı 2 100,0%
	Toplam	Sayı 179 44,0%	Sayı 220 54,1%	Sayı 8 2,0%	Sayı 407 100,0%

H_0 : Medeni durum ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki yoktur.

H_1 : Medeni durum ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır.

Fisher Exact Test ve Monte Carlo Simülasyonuna göre, $p=0.021 < \alpha=0.05$ H_0 red edilir. Yani medeni durum ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi belirgin olarak bekar bireylerden kaynaklandığını görebiliriz. Boşanmış bireylerin ise faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları pek saklamadıklarını söyleyebiliriz.

- Eğitim Düzeyi İle Faturaları, Size Gelen Ekstreleri Ve Finansal Evraklarınızı Saklama Süresi Arasındaki İlişkiyi İncelediğimizde

Tablo 34. Eğitim Düzeyine Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan İlişki Analizi Tablosu

Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız? * Eğitim Düzeyi

		Eğitim Düzeyi						Toplam													
		İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü														
Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	Hiç saklamam	Sayı 0	% 0,0%	ile 6	Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	% 16,3%	ile 7	Önlisans 2	% 4,7%	ile 21	Lisans 7	% 16,3%	ile 7	Önlisans 2	% 4,7%	ile 21	Lisans 7	% 16,3%	ile 7	Toplam 43	% 100,0%
	Bir süre saklarım	Sayı 8	% 5,3%	ile 4	Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	% 18,0%	ile 27	Önlisans 34	% 22,7%	ile 68	Lisans 9	% 6,0%	ile 9	Önlisans 34	% 22,7%	ile 68	Lisans 9	% 6,0%	ile 9	Toplam 150	% 100,0%
	Bazı kayıtları saklarım	Sayı 2	% 1,5%	ile 0	Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	% 14,8%	ile 20	Önlisans 41	% 30,4%	ile 61	Lisans 11	% 8,1%	ile 11	Önlisans 41	% 30,4%	ile 61	Lisans 11	% 8,1%	ile 11	Toplam 135	% 100,0%
	Sürekli olarak saklarım	Sayı 4	% 5,2%	ile 3	Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	% 11,7%	ile 9	Önlisans 21	% 27,3%	ile 24	Lisans 16	% 20,8%	ile 16	Önlisans 21	% 27,3%	ile 24	Lisans 16	% 20,8%	ile 16	Toplam 77	% 100,0%
	Aklıma gelirse saklarım	Sayı 0	% 0,0%	ile 2	Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	% 0,0%	ile 0	Önlisans 0	% 0,0%	ile 0	Lisans 0	% 0,0%	ile 0	Önlisans 0	% 0,0%	ile 0	Lisans 0	% 0,0%	ile 0	Toplam 2	% 100,0%
Toplam		Sayı 14	% 3,4%	ile 15	Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	% 15,5%	ile 63	Önlisans 98	% 24,1%	ile 174	Lisans 43	% 10,6%	ile 43	Önlisans 98	% 24,1%	ile 174	Lisans 43	% 10,6%	ile 43	Toplam 407	% 100,0%

H_0 : Eğitim düzeyi ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki yoktur.

H_1 : Eğitim düzeyi ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır.

Fisher Exact Test ve Monte Carlo Simülasyonuna göre, $p=0.000 < \alpha=0.05$ H_0 red edilir. Yani eğitim düzeyi ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır. Lisans mezunlarının faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları sakladıklarını, ancak ilkökul mezunlarının bu evrakları pek saklamadıklarını görebiliriz.

- Mesleki Durum İle Faturaları, Size Gelen Ekstreleri Ve Finansal Evraklarınızı Saklama Süresi Arasındaki İlişkiyi İnceleyelim.

Tablo 35. Eğitim Düzeyine Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan İlişki Analizi Tablosu

Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız? * Mesleki Durumunuz

			Mesleki Durumunuz						Toplam	
			Kamu Kurumu	Özel Sektör -alan	Öğrenci	Serbest Meslek Sahibi	Ev Hanımı	Çalışmıyorum		Emekli
Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	Hiç saklamam	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	8 18,6%	5 11,6%	14 32,6%	5 11,6%	1 2,3%	10 23,3%	0 0,0%	43 100,0%
	Bir süre saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	29 19,3%	42 28,0%	41 27,3%	3 2,0%	21 14,0%	13 8,7%	1 0,7%	150 100,0%
	Bazı kayıtları saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	32 23,7%	40 29,6%	34 25,2%	4 3,0%	17 12,6%	7 5,2%	1 0,7%	135 100,0%
	Sürekli olarak saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	19 24,7%	18 23,4%	27 35,1%	3 3,9%	3 3,9%	7 9,1%	0 0,0%	77 100,0%
	Aklıma gelirse saklarım	Sayı % ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	2 100,0%	0 0,0%	0 0,0%	2 100,0%
Toplam		Sayı	88	105	116	15	44	37	2	407

% ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	21,6%	25,8%	28,5%	3,7%	10,8%	9,1%	0,5%	100,0%
--	-------	-------	-------	------	-------	------	------	--------

H_0 : Mesleki durum ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki yoktur.

H_1 : Mesleki durum ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır.

Fisher Exact Test ve Monte Carlo Simülasyonuna göre, $p=0.002 < \alpha=0.05$ H_0 red edilir. Yani mesleki durum ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır. Bu ilişki belirgin olarak öğrencilerden kaynaklandığı görülmektedir. Öğrencilerin faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları sakladıkları, emeklilerin ise pek saklamadıkları görülmektedir.

- Aylık Gelir Düzeyi İle Faturaları, Size Gelen Ekstreleri Ve Finansal Evrakları Saklama Süresi Arasındaki İlişkiyi İnceleyelim.

Tablo 36. Aylık Gelir Düzeyine Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan İlişki Analizi Tablosu

Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız? * Aylık Gelir Düzeyiniz

		Aylık Gelir Düzeyiniz					Toplam
		1000 TL'den az	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001TL ve üstü	
Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	Hiç saklamam	Sayı 8	Sayı 14	Sayı 15	Sayı 6	Sayı 0	Sayı 43
		18,6%	32,6%	34,9%	14,0%	0,0%	100,0%
	Bir süre saklarım	Sayı 52	Sayı 38	Sayı 28	Sayı 17	Sayı 15	Sayı 150
		34,7%	25,3%	18,7%	11,3%	10,0%	100,0%
Bazı kayıtları saklarım	Sayı 39	Sayı 5	Sayı 34	Sayı 26	Sayı 31	Sayı 135	
		28,9%	3,7%	25,2%	19,3%	23,0%	100,0%
Sürekli olarak saklarım	Sayı 23	Sayı 10	Sayı 14	Sayı 6	Sayı 24	Sayı 77	
		29,9%	13,0%	18,2%	7,8%	31,2%	100,0%
	Sayı	0	0	2	0	0	2

	Aklıma gelirse saklarım	% ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı	% ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	122	67	93	55	70	407
			30,0%	16,5%	22,9%	13,5%	17,2%	100,0%

H_0 : Aylık gelir düzeyi ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki yoktur.

H_1 : Aylık gelir düzeyi ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır.

Fisher Exact Test ve Monte Carlo Simülasyonuna göre, $p=0.000 < \alpha=0.05$ H_0 red edilir. Yani aylık gelir düzeyi ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi belirgin olarak aylık gelir düzeyi 1000 TL' den az olanların faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları sakladıkları, 3001-4000 TL olanların ise pek saklamadıklarından görebiliriz.

- Gelir Getirici Bir İşte Çalışıp Çalışmama Durumu İle Faturaları, Size Gelen Ekstreleri ve Finansal Evraklarınızı Saklama Süresi Arasındaki İlişki İncelemesi

Tablo 37. Gelir Getirici Bir İşe Göre Gelen Finansal Evrakların Ne Kadar Sürede Saklandığına Bakılan İlişki Analizi Tablosu
Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız? * Gelir getirici bir işte

			Gelir getirici bir işte			Toplam
			Çalışanlar	Çalışmayanlar	Emekliler	
Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	Hiç saklamam	Sayı	21	19	3	43
		% ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	48,8%	44,2%	7,0%	100,0%
	Bir süre saklarım	Sayı	93	54	3	150
		% ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	62,0%	36,0%	2,0%	100,0%
	Bazı kayıtları saklarım	Sayı	85	40	10	135
	% ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	63,0%	29,6%	7,4%	100,0%	
Sürekli olarak saklarım	Sayı	47	30	0	77	
	% ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	61,0%	39,0%	0,0%	100,0%	
	Sayı	0	2	0	2	

	Aklıma gelirse saklarım	% ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı	% ile Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?	246	145	16	407
			60,4%	35,6%	3,9%	100,0%

H_0 : Gelir getirici bir işte çalışıp çalışmama durumu ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki yoktur.

H_1 : Gelir getirici bir işte çalışıp çalışmama durumu ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır.

Fisher Exact Test ve Monte Carlo Simülasyonuna göre, $p=0.019 < \alpha=0.05$ H_0 red edilir. Yani gelir getirici bir işte çalışıp çalışmama durumu ile faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları saklama süresi arasında bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi belirgin olarak çalışanların faturaları, gelen ekstreleri ve finansal evrakları sakladıklarından, emeklilerin ise pek saklamadıklarından görebiliriz.

Tablo 38. Cinsiyete Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir? * Cinsiyetiniz

			Cinsiyetiniz		Toplam
			Kadın	Erkek	
Sizin için en doğru şık hangisidir?	Satın alacağım ürünlerde fiyat - fayda dikkat ederim.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	221 67,4%	107 32,6%	328 100,0%
	İsteklerimi sağlamaksızın karşılarım	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	7 77,8%	2 22,2%	9 100,0%
	Genellikle alışveriş esnasında alacaklarıma karar veririm	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	39 66,1%	20 33,9%	59 100,0%
	Sadece temel gıda alıyorum.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	0 0,0%	1 100,0%	1 100,0%
	İhtiyaçlarımı fiyatlarına bakmadan alırım.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	5 50,0%	5 50,0%	10 100,0%
Toplam	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	272 66,8%	135 33,2%	407 100,0%	

Kadınların %77,8' inin isteklerimi fayda sağlamaksızın karşılarım dediği ve erkeklerinde %100 oranında sadece temel gıda alıyorum dediği belirgin olarak görülmüştür.

Tablo 39. Yaş Grubuna Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir? * Yaş Grubunuz

			Yaş Grubunuz						Toplam	
			18 yaş ve altı	18-22	23-27	28-32	33-37	38-42		43 ve üstü
Sizin için en doğru şık hangisidir?	Satın alacağım ürünlerde fiyat - fayda uygunluğuna dikkat ederim.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	5 1,5%	79 24,1%	96 29,3%	55 16,8%	15 4,6%	32 9,8%	46 14,0%	328 100,0%
	İsteklerimi fayda sağlamaksızın karşılarım	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	0 0,0%	0 0,0%	6 66,7%	2 22,2%	1 11,1%	0 0,0%	0 0,0%	9 100,0%
	Genellikle alışveriş esnasında alacaklarıma karar veririm	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	2 3,4%	11 18,6%	22 37,3%	6 10,2%	4 6,8%	5 8,5%	9 15,3%	59 100,0%
	Sadece temel gıda alıyorum.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	1 100,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	1 100,0%
	İhtiyaçlarımı fiyatlarına bakmadan alırım.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	0 0,0%	3 30,0%	0 0,0%	7 70,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	10 100,0%
	Toplam	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	8 2,0%	93 22,9%	124 30,5%	70 17,2%	20 4,9%	37 9,1%	55 13,5%	407 100,0%

18 yaş ve altının %100 oranında sadece temel gıda aldığı, 18-22 yaş grubunun %30 oranında ihtiyaçlarını fiyatlarına bakmadan aldığı, 23-27 yaş grubunun %66,7 oranında isteklerini fayda sağlamaksızın karşıladıkları, 28-32 yaş grubunun %70 oranında ihtiyaçlarını fiyatlarına bakmadan aldıklarını, 33-37 yaş grubunun %11,1 oranında isteklerini fayda sağlamaksızın karşıladıkları, 38-42 yaş grubunun %9,8 oranında satın alacağım ürünlerde fiyat-fayda uygunluğuna dikkat ettikleri ve 43 ve üstü yaş grubunun ise %15,3 oranında genellikle alışveriş esnasında alacaklarına karar verdikleri görülmektedir.

Tablo 40. Eğitim Düzeyine Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir? * Eğitim Düzeyi

			Eğitim Düzeyi						Toplam
			İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü	
Sizin için en doğru şık hangisidir?	Satın alacağım ürünlerde fiyat - fayda uygunluğuna dikkat ederim.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	9 2,7%	9 2,7%	43 13,1%	72 22,0%	152 46,3%	43 13,1%	328 100,0%
	İsteklerimi fayda sağlamaksızın karşılarım	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	7 77,8%	2 22,2%	0 0,0%	9 100,0%
	Genellikle alışveriş esnasında alacaklarıma karar veririm	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	5 8,5%	3 5,1%	19 32,2%	15 25,4%	17 28,8%	0 0,0%	59 100,0%
	Sadece temel gıda alıyorum.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	0 0,0%	0 0,0%	1 100,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	1 100,0%
	İhtiyaçlarımı fiyatlarına bakmadan alırım.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	0 0,0%	3 30,0%	0 0,0%	4 40,0%	3 30,0%	0 0,0%	10 100,0%
	Toplam	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	14 3,4%	15 3,7%	63 15,5%	98 24,1%	174 42,8%	43 10,6%	407 100,0%

İlkokul mezunları %8,5 oranında genellikle alışveriş esnasında alacaklarına karar verdikleri, ortaokul mezunları %30 oranında ihtiyaçlarını fiyatlarına bakmadan aldıkları, lise mezunları %100 oranında sadece temel gıda aldıkları, önlisans mezunları %77,8 oranında isteklerini fayda sağlamaksızın karşıladıkları, lisans mezunlarının %46,3 oranında satın alacakları ürünlerde fiyat-fayda uygunluğuna dikkat ettikleri ve lisansüstü mezunlarının ise %13,1 oranında satın alacakları ürünlerde fiyat-fayda uygunluğuna dikkat ettikleri görülmüştür.

Tablo 41. Medeni Duruma Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir? * Medeni Durumunuz

		Sayı	Medeni Durumunuz			Toplam
			Evli	Bekar	Boşanmış	
Sizin için en doğru şık hangisidir?	Satın alacağım ürünlerde fiyat - fayda uygunluğuna dikkat ederim.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	144 43,9%	179 54,6%	5 1,5%	328 100,0%
	İsteklerimi sağlamaksızın karşılarım	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	2 22,2%	7 77,8%	0 0,0%	9 100,0%
	Genellikle alışveriş esnasında alacaklarıma karar veririm	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	26 44,1%	30 50,8%	3 5,1%	59 100,0%
	Sadece temel gıda alıyorum.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	0 0,0%	1 100,0%	0 0,0%	1 100,0%
	İhtiyaçlarımı fiyatlarına bakmadan alırım.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	7 70,0%	3 30,0%	0 0,0%	10 100,0%
Toplam		Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	179 44,0%	220 54,1%	8 2,0%	407 100,0%

Evlilerin %70 oranında ihtiyaçlarını fiyatlarına bakmadan aldıkları, bekarların %100 oranında sadece temel gıda aldıkları ve boşanmışların ise %5,1 oranında genellikle alışveriş esnasında alacaklarına karar verdikleri görülmektedir.

Tablo 42. Mesleki Duruma Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakararak Yapılan İlişki Analizi Tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir? * Mesleki Durumunuz

			Mesleki Durumunuz						Toplam	
			Kamu Kurumu	Özel Sektör -alan	Öğrenci	Serbest Meslek Sahibi	Ev Hanımı	Çalışmıyor		Emekli
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	Satın alacağım ürünlerde fiyat - fayda uygunluğuna dikkat ederim.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir ?	86 26,2%	76 23,2%	103 31,4%	7 2,1%	30 9,1%	24 7,3%	2 0,6%	328 100,0%
	İsteklerimi fayda sağlamaksızın karşılarım	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir ?	0 0,0%	9 100,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	9 100,0%
	Genellikle alışveriş esnasında alacaklarımın karar veririm	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir ?	2 3,4%	20 33,9%	11 18,6%	6 10,2%	14 23,7%	6 10,2%	0 0,0%	59 100,0%
	Sadece temel gıda alıyorum.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir ?	0 0,0%	0 0,0%	1 100,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	1 100,0%
	İhtiyaçlarımı fiyatlarına bakmadan alırım.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir ?	0 0,0%	0 0,0%	1 10,0%	2 20,0%	0 0,0%	7 70,0%	0 0,0%	10 100,0%
Toplam		Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir ?	88 21,6%	105 25,8%	116 28,5%	15 3,7%	44 10,8%	37 9,1%	2 0,5%	407 100,0%

Genel olarak kamu kurumu çalışanı için %26,2 oranında satın alacakları ürünlerde fiyat-fayda uygunluğuna dikkat ettikleri, özel sektör-alan çalışanı %100 oranında isteklerini fayda sağlamaksızın karşıladıkları, öğrencilerin %100 oranında sadece temel gıda aldıkları, serbest meslek sahibinin %20 oranında ihtiyaçlarını fiyatlarına bakmadan aldıkları, ev hanımlarının

%23,7 oranında genellikle alışveriş esnasında alacaklarına karar verdikleri, çalışmayanların %70 oranında ihtiyaçlarını fiyatlarına bakmadan aldıkları ve emeklilerinde %0,6' sınında satın alacakları ürünlerde fiyat-fayda uygunluğuna dikkat ettikleri görülmüştür.

Tablo 43. Aylık Gelir Düzeyine Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir? * Aylık Gelir Düzeyiniz

	Aylık Gelir Düzeyiniz					Toplam
	1000 TL'den az	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001TLve üstü	
Sizin için en doğru şık hangisidir?	95	44	71	50	68	328
Satın alacağım ürünlerde fiyat - fayda uygunluğuna dikkat ederim.	29,0%	13,4%	21,6%	15,2%	20,7%	100,0%
İsteklerimi sağlamaksızın karşılarım	0	7	0	0	2	9
Genellikle alışveriş esnasında alacaklarıma veririm	0,0%	77,8%	0,0%	0,0%	22,2%	100,0%
Sadece temel gıda alıyorum.	22	16	16	5	0	59
İhtiyaçlarımı fiyatlarına bakmadan alırım.	37,3%	27,1%	27,1%	8,5%	0,0%	100,0%
	1	0	0	0	0	1
	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	4	0	6	0	0	10
	40,0%	0,0%	60,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Toplam	122	67	93	55	70	407
	30,0%	16,5%	22,9%	13,5%	17,2%	100,0%

Aylık gelir düzeyine göre, 1000 TL' den az olanlara göre, %100 oranında sadece temel gıda aldıkları görülmektedir. 1001-2000 TL arasında olanlara göre, %77,8 oranında isteklerini fayda sağlamaksızın karşıladıkları, 2001-3000 TL arasında olanlara göre, %60 oranında ihtiyaçlarını fiyatlarına bakmadan aldıkları, 3001-4000 TL arasında olanlara göre, %15,2 oranında satın alacakları ürünlerde fiyat-fayda uygunluğuna dikkat ettikleri ve 4001 TL ve üstü olanlara göre ise %22,2 oranında isteklerini fayda sağlamaksızın karşıladıkları görülmektedir.

Tablo 44. Aylık Gelir Düzeyine Göre Bireylerin Ekonomik Giderlerini Karşılarken Öncelik Sıralarına Bakarak Yapılan İlişki Analizi Tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir? * Gelir getirici bir işte

			Gelir getirici bir işte			Toplam
			Çalışanlar	Çalışmayanlar	Emekliler	
Sizin için en doğru şık hangisidir?	Satın alacağım ürünlerde fiyat - fayda uygunluğuna dikkat ederim.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	197 60,1%	115 35,1%	16 4,9%	328 100,0%
	İsteklerimi fayda sağlamaksızın karşılarım	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	9 100,0%	0 0,0%	0 0,0%	9 100,0%
	Genellikle alışveriş esnasında alacaklarıma karar veririm	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	40 67,8%	19 32,2%	0 0,0%	59 100,0%
	Sadece temel gıda alıyorum.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	0 0,0%	1 100,0%	0 0,0%	1 100,0%
	İhtiyaçlarımı fiyatlarına bakmadan alırım.	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	0 0,0%	10 100,0%	0 0,0%	10 100,0%
Toplam	Sayı % ile Sizin için en doğru şık hangisidir?	246 60,4%	145 35,6%	16 3,9%	407 100,0%	

Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre, çalışan bireylerin %100'ü isteklerini fayda sağlamaksızın karşıladıklarını, çalışmayan bireylerin %100'ü sadece temel gıda aldıklarını, emekli bireylerin %4,9'u satın alacağım ürünlerde fiyat - fayda uygunluğuna dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 45. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Gazeteler					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	42	22	31	86	91	272
		Beklenen Değer	47,4	28,1	30,1	83,5	82,9	272,0
		% ile Cinsiyetiniz	15,4%	8,1%	11,4%	31,6%	33,5%	100,0%
	Erkek	Sayı	29	20	14	39	33	135
		Beklenen Değer	23,6	13,9	14,9	41,5	41,1	135,0
		% ile Cinsiyetiniz	21,5%	14,8%	10,4%	28,9%	24,4%	100,0%
Toplam		Sayı	71	42	45	125	124	407
		Beklenen Değer	71,0	42,0	45,0	125,0	124,0	407,0

	% ile Cinsiyetiniz	17,4%	10,3%	11,1%	30,7%	30,5%	100,0%
--	--------------------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

Bireylerin, ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettikleri sorulmuştur. Kadın finansal okuryazarların %33,5'i gazetelerden hiç takip etmediklerini, %31,6'sı ise nadiren takip ettiklerini belirtmişlerdir. Erkek finansal okuryazar bireylerin %28,9' u gazetelerden nadiren takip ettiklerini, %24,4'ü ise gazetelerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 46. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Gazeteler					Toplam		
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç			
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	1	3	0	3	1	8		
		Beklenen Değer	1,4	,8	,9	2,5	2,4	8,0		
		% ile Yaş Grubunuz	12,5%	37,5%	0,0%	37,5%	12,5%	100,0%		
	18-22	Sayı	17	6	12	27	31	93		
		Beklenen Değer	16,2	9,6	10,3	28,6	28,3	93,0		
		% ile Yaş Grubunuz	18,3%	6,5%	12,9%	29,0%	33,3%	100,0%		
	23-27	Sayı	23	3	13	43	42	124		
		Beklenen Değer	21,6	12,8	13,7	38,1	37,8	124,0		
		% ile Yaş Grubunuz	18,5%	2,4%	10,5%	34,7%	33,9%	100,0%		
	28-32	Sayı	5	21	12	18	14	70		
		Beklenen Değer	12,2	7,2	7,7	21,5	21,3	70,0		
		% ile Yaş Grubunuz	7,1%	30,0%	17,1%	25,7%	20,0%	100,0%		
	33-37	Sayı	3	0	1	7	9	20		
		Beklenen Değer	3,5	2,1	2,2	6,1	6,1	20,0		
		% ile Yaş Grubunuz	15,0%	0,0%	5,0%	35,0%	45,0%	100,0%		
	38-42	Sayı	0	3	4	15	15	37		
		Beklenen Değer	6,5	3,8	4,1	11,4	11,3	37,0		
		% ile Yaş Grubunuz	0,0%	8,1%	10,8%	40,5%	40,5%	100,0%		
	43 ve üstü	Sayı	22	6	3	12	12	55		
		Beklenen Değer	9,6	5,7	6,1	16,9	16,8	55,0		
		% ile Yaş Grubunuz	40,0%	10,9%	5,5%	21,8%	21,8%	100,0%		
	Toplam			71	42	45	125	124	407	
				Beklenen Değer	71,0	42,0	45,0	125,0	124,0	407,0
				% ile Yaş Grubunuz	17,4%	10,3%	11,1%	30,7%	30,5%	100,0%

Bireylerin yaş gruplarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettikleri sorulmuştur.

18 yaş ve altı bireylerin %37,5'ü hergün , %37,5'ü nadiren gazetelerden takip ettiklerini belirtmişlerdir. 18-22 yaş arası bireylerin %33,3'ü gazetelerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir. 23-27 yaş arası bireylerin %34,7'si nadiren gazetelerden takip ettiklerini belirtmişlerdir. 28-32 yaş arası bireylerin %30'unun hergün gazetelerden takip ettiklerini belirtmişlerdir. 33-37 yaş arası bireylerin %45'inin hiç gazetelerden takip etmedikleri belirtilmektedir. 38-42 yaş arası bireylerin % 40,5'ü nadiren gazetelerden takip ettiklerini belirtirken diğer %40,5'ü hiç gazetelerden takip etmedikleri belirtmektedirler. 43 yaş ve üzeri bireylerin %40'ı yılda bir kez gazetelerden takip ettiklerini belirtmektedirler.

Tablo 47. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Gazeteler					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	35	27	13	60	44	179
		Beklenen Değer	31,2	18,5	19,8	55,0	54,5	179,0
		% ile Medeni Durumunuz	19,6%	15,1%	7,3%	33,5%	24,6%	100,0%
	Bekar	Sayı	35	14	29	63	79	220
		Beklenen Değer	38,4	22,7	24,3	67,6	67,0	220,0
		% ile Medeni Durumunuz	15,9%	6,4%	13,2%	28,6%	35,9%	100,0%
	Boşanmış	Sayı	1	1	3	2	1	8
		Beklenen Değer	1,4	,8	,9	2,5	2,4	8,0
		% ile Medeni Durumunuz	12,5%	12,5%	37,5%	25,0%	12,5%	100,0%
Toplam	Sayı	71	42	45	125	124	407	
	Beklenen Değer	71,0	42,0	45,0	125,0	124,0	407,0	
	% ile Medeni Durumunuz	17,4%	10,3%	11,1%	30,7%	30,5%	100,0%	

Bireylerin medeni durumlarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir.

Evli olan bireylerin %33,5' u nadiren takip ettiklerini, bekar bireylerin %35,9'u hiç takip etmediklerini, boşanmış bireylerin %37,5'u haftada birkaç kez gazetelerden takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 48. Eğitim Düzeyine Göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Gazeteler					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	0	3	2	1	8	14
		Beklenen Değer	2,4	1,4	1,5	4,3	4,3	14,0
		% ile Eğitim Düzeyi	0,0%	21,4%	14,3%	7,1%	57,1%	100,0%
	Ortaokul	Sayı	3	4	3	3	2	15
		Beklenen Değer	2,6	1,5	1,7	4,6	4,6	15,0
		% ile Eğitim Düzeyi	20,0%	26,7%	20,0%	20,0%	13,3%	100,0%
	Lise	Sayı	15	3	11	16	18	63
		Beklenen Değer	11,0	6,5	7,0	19,3	19,2	63,0
		% ile Eğitim Düzeyi	23,8%	4,8%	17,5%	25,4%	28,6%	100,0%
	Önlisans	Sayı	21	12	13	26	26	98
		Beklenen Değer	17,1	10,1	10,8	30,1	29,9	98,0
		% ile Eğitim Düzeyi	21,4%	12,2%	13,3%	26,5%	26,5%	100,0%
	Lisans	Sayı	32	18	16	59	49	174
		Beklenen Değer	30,4	18,0	19,2	53,4	53,0	174,0

		% ile Eğitim Düzeyi	18,4%	10,3%	9,2%	33,9%	28,2%	100,0%
	Lisansüstü	Sayı	0	2	0	20	21	43
		Beklenen Değer	7,5	4,4	4,8	13,2	13,1	43,0
		% ile Eğitim Düzeyi	0,0%	4,7%	0,0%	46,5%	48,8%	100,0%
Toplam		Sayı	71	42	45	125	124	407
		Beklenen Değer	71,0	42,0	45,0	125,0	124,0	407,0
		% ile Eğitim Düzeyi	17,4%	10,3%	11,1%	30,7%	30,5%	100,0%

Bireylerin eğitim düzeylerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Eğitimleri ilköğretim düzeyinde olan bireyler %51,1'i gazetelerden hiç takip etmediklerini, ortaokul düzeyinde olan bireylerin %26,7'si hergün takip ettiklerini, lise düzeyinde olanların %28,6'sı gazetelerden hiç takip etmediklerini, lisans düzeyindeki bireylerin % 33,9'unun nadiren takip ettiklerini ve lisansüstü bireylerin % 48,8'inin gazetelerden hiç takip etmedikleri görülmektedir.

Tablo 49. Mesleki duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Gazeteler				Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren		Hiç
Mesleki Durumunuz	Kamu Kurumu	Sayı	9	21	8	39	11	88
		Beklenen Değer	15,4	9,1	9,7	27,0	26,8	88,0
		% ile Mesleki Durumunuz	10,2%	23,9%	9,1%	44,3%	12,5%	100,0%
	Özel Sektör - alan	Sayı	23	8	12	22	40	105
		Beklenen Değer	18,3	10,8	11,6	32,2	32,0	105,0
		% ile Mesleki Durumunuz	21,9%	7,6%	11,4%	21,0%	38,1%	100,0%
	Öğrenci	Sayı	17	7	11	35	46	116
		Beklenen Değer	20,2	12,0	12,8	35,6	35,3	116,0
		% ile Mesleki Durumunuz	14,7%	6,0%	9,5%	30,2%	39,7%	100,0%
Serbest Meslek Sahibi	Sayı	3	3	1	5	3	15	
	Beklenen Değer	2,6	1,5	1,7	4,6	4,6	15,0	
	% ile Mesleki Durumunuz	20,0%	20,0%	6,7%	33,3%	20,0%	100,0%	
Ev Hanımı	Sayı	14	1	2	14	13	44	
	Beklenen Değer	7,7	4,5	4,9	13,5	13,4	44,0	
	% ile Mesleki Durumunuz	31,8%	2,3%	4,5%	31,8%	29,5%	100,0%	
Çalışmıyorum	Sayı	5	2	10	10	10	37	
	Beklenen Değer	6,5	3,8	4,1	11,4	11,3	37,0	
	% ile Mesleki Durumunuz	13,5%	5,4%	27,0%	27,0%	27,0%	100,0%	
Emekli	Sayı	0	0	1	0	1	2	
	Beklenen Değer	,3	,2	,2	,6	,6	2,0	
	% ile Mesleki Durumunuz	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	100,0%	
Toplam		Sayı	71	42	45	125	124	407
		Beklenen Değer	71,0	42,0	45,0	125,0	124,0	407,0
		% ile Mesleki Durumunuz	17,4%	10,3%	11,1%	30,7%	30,5%	100,0%

Bireylerin mesleki durumuna göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kamu kurumlarında çalışmakta olan bireylerin %44,3 ‘ü nadiren gazetelerden takip ettiklerini, Özel sektörde çalışmakta olan bireylerin % 38,1’i gazetelerden hiç takip etmediklerini belirtmiştir. Öğrencilerin %39,7’si finansal gelişmelerin takibi için gazeteleri hiç kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Serbest meslek sahibi bireylerin %33,3’ü nadiren gazeteleri kullandıklarını belirtmektedir. Ev hanımlarının %31,8’i yıla birkez %31,8’i nadiren gazetelerden takip ettiklerini belirtmişlerdir. Çalışmayan bireylerin % 27’si haftada birkaçkez, %27’si nadiren gazetelerden takip ettiklerini belirtmiş, %27’si gazetelerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 50. Aylık düzeye göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

		Gazeteler					Toplam	
		Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	Sayı	36	2	13	35	36	122
		Beklenen Değer	21,3	12,6	13,5	37,5	37,2	122,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	29,5%	1,6%	10,7%	28,7%	29,5%	100,0%
	1001- 2000 TL	Sayı	2	0	11	15	39	67
		Beklenen Değer	11,7	6,9	7,4	20,6	20,4	67,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	3,0%	0,0%	16,4%	22,4%	58,2%	100,0%
	2001-3000 TL	Sayı	8	25	9	30	21	93
		Beklenen Değer	16,2	9,6	10,3	28,6	28,3	93,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	8,6%	26,9%	9,7%	32,3%	22,6%	100,0%
	3001- 4000 TL	Sayı	7	4	9	30	5	55
		Beklenen Değer	9,6	5,7	6,1	16,9	16,8	55,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	12,7%	7,3%	16,4%	54,5%	9,1%	100,0%
4001TLve üstü	Sayı	18	11	3	15	23	70	
	Beklenen Değer	12,2	7,2	7,7	21,5	21,3	70,0	
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	25,7%	15,7%	4,3%	21,4%	32,9%	100,0%	
Toplam		Sayı	71	42	45	125	124	407
		Beklenen Değer	71,0	42,0	45,0	125,0	124,0	407,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	17,4%	10,3%	11,1%	30,7%	30,5%	100,0%

Bireylerin aylık gelir düzeylerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Aylık geliri 1000 TL'den az olan bireylerin %29,5’u yılda birkez gazeteden takip ettiklerini %29,5’u gazetelerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir. Aylık geliri 1001-2000 TL olan bireylerin %58,2’si hiç gazetelerden takip etmediklerini belirtmişlerdir. Aylık geliri 2001-3000 TL olan bireylerin %32,3’ü nadiren gazetelerden takip ettiklerini belirtmişlerdir. Aylık geliri 3001-4000 TL olan bireylerin %54,5’i nadiren gazetelerden takip ettiklerini belirtmişlerdir. Aylık geliri 4001 TL ve üstü olan bireylerin %32,9’u gazetelerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 51. Gelir getirici bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Gazeteler					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	34	36	30	72	74	246
		Beklenen Değer	42,9	25,4	27,2	75,6	74,9	246,0
		% ile Gelir getirici bir işte	13,8%	14,6%	12,2%	29,3%	30,1%	100,0%
	Çalışmayanlar	Sayı	37	3	8	50	47	145
		Beklenen Değer	25,3	15,0	16,0	44,5	44,2	145,0
		% ile Gelir getirici bir işte	25,5%	2,1%	5,5%	34,5%	32,4%	100,0%
	Emekliler	Sayı	0	3	7	3	3	16
		Beklenen Değer	2,8	1,7	1,8	4,9	4,9	16,0
		% ile Gelir getirici bir işte	0,0%	18,8%	43,8%	18,8%	18,8%	100,0%
Toplam		Sayı	71	42	45	125	124	407
		Beklenen Değer	71,0	42,0	45,0	125,0	124,0	407,0
		% ile Gelir getirici bir işte	17,4%	10,3%	11,1%	30,7%	30,5%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışanlar, çalışmayanlar, emeklilere göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri gazetelerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Gelir getirici bir işte çalışan bireylerin %30,1'i hiç gazetelerden takip etmediklerini, çalışanların %34,5'u nadiren takip ettiklerini, emeklilerin ise %43,8'inin haftada birkaç kez gazetelerden takip ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 52. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Kitaplar					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	26	31	37	96	82	272
		Beklenen Değer	33,4	33,4	32,1	91,6	81,5	272,0
		% ile Cinsiyetiniz	9,6%	11,4%	13,6%	35,3%	30,1%	100,0%
	Erkek	Sayı	24	19	11	41	40	135
		Beklenen Değer	16,6	16,6	15,9	45,4	40,5	135,0
		% ile Cinsiyetiniz	17,8%	14,1%	8,1%	30,4%	29,6%	100,0%
Toplam		Sayı	50	50	48	137	122	407
		Beklenen Değer	50,0	50,0	48,0	137,0	122,0	407,0
		% ile Cinsiyetiniz	12,3%	12,3%	11,8%	33,7%	30,0%	100,0%

Bireylerin cinsiyete göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kadın bireylerin %35,3'ü nadiren kitaplardan takip ettikleri, %30,1'i hiç kitaplardan takip etmedikleri belirlenmiştir. Erkek bireylerin %30,4'ü nadiren takip ettikleri, %29,6'sı hiç kitaplardan takip etmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 53. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Kitaplar					Toplam		
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç			
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	1	4	1	2	0	8		
		Beklenen Değer	1,0	1,0	,9	2,7	2,4	8,0		
		% ileYaş Grubunuz	12,5%	50,0%	12,5%	25,0%	0,0%	100,0%		
	18-22	Sayı	11	4	12	41	25	93		
		Beklenen Değer	11,4	11,4	11,0	31,3	27,9	93,0		
		% ileYaş Grubunuz	11,8%	4,3%	12,9%	44,1%	26,9%	100,0%		
	23-27	Sayı	5	26	22	36	35	124		
		Beklenen Değer	15,2	15,2	14,6	41,7	37,2	124,0		
		% ileYaş Grubunuz	4,0%	21,0%	17,7%	29,0%	28,2%	100,0%		
	28-32	Sayı	5	16	5	28	16	70		
		Beklenen Değer	8,6	8,6	8,3	23,6	21,0	70,0		
		% ileYaş Grubunuz	7,1%	22,9%	7,1%	40,0%	22,9%	100,0%		
	33-37	Sayı	5	0	1	8	6	20		
		Beklenen Değer	2,5	2,5	2,4	6,7	6,0	20,0		
		% ileYaş Grubunuz	25,0%	0,0%	5,0%	40,0%	30,0%	100,0%		
	38-42	Sayı	1	0	4	18	14	37		
		Beklenen Değer	4,5	4,5	4,4	12,5	11,1	37,0		
		% ileYaş Grubunuz	2,7%	0,0%	10,8%	48,6%	37,8%	100,0%		
	43 ve üstü	Sayı	22	0	3	4	26	55		
		Beklenen Değer	6,8	6,8	6,5	18,5	16,5	55,0		
		% ileYaş Grubunuz	40,0%	0,0%	5,5%	7,3%	47,3%	100,0%		
	Toplam			Sayı	50	50	48	137	122	407
				Beklenen Değer	50,0	50,0	48,0	137,0	122,0	407,0
				% ileYaş Grubunuz	12,3%	12,3%	11,8%	33,7%	30,0%	100,0%

Bireylerin yaş grubuna göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Yaş gruplarına bakıldığında 18 yaş ve altı %50 kitaplardan hergün takip ettiklerini belirtirken yaş ilerledikçe kitapla takip etme oranı da doğru orantıda azalmaktadır.

Tablo 54. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Kitaplar					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	31	12	14	60	62	179	
		Beklenen Değer	22,0	22,0	21,1	60,3	53,7	179,0	
		% ileMedeni Durumunuz	17,3%	6,7%	7,8%	33,5%	34,6%	100,0%	
	Bekar	Sayı	18	37	31	75	59	220	
		Beklenen Değer	27,0	27,0	25,9	74,1	65,9	220,0	
		% ileMedeni Durumunuz	8,2%	16,8%	14,1%	34,1%	26,8%	100,0%	
	Boşanmış	Sayı	1	1	3	2	1	8	
		Beklenen Değer	1,0	1,0	,9	2,7	2,4	8,0	
		% ileMedeni Durumunuz	12,5%	12,5%	37,5%	25,0%	12,5%	100,0%	
Toplam			Sayı	50	50	48	137	122	407
			Beklenen Değer	50,0	50,0	48,0	137,0	122,0	407,0
			% ileMedeni Durumunuz	12,3%	12,3%	11,8%	33,7%	30,0%	100,0%

Bireylerin medeni durumuna göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Evli bireylerin %33,5 'i nadiren kitapları kullandıklarını %34,6'sı hiç kitaplardan takip etmediklerini belirtmişlerdir. Bekar bireylerin %34,1'i nadiren kitaplardan

takip ettiklerini belirtirlerken, boşanmış bireylerin %37,5'i hafta da birkaç kez kitaplardan takip ettikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 55. Eğitim düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Kitaplar					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	0	0	3	2	9	14
		Beklenen Değer	1,7	1,7	1,7	4,7	4,2	14,0
		% ileEğitim Düzeyi	0,0%	0,0%	21,4%	14,3%	64,3%	100,0%
	Ortaokul	Sayı	3	0	3	3	6	15
		Beklenen Değer	1,8	1,8	1,8	5,0	4,5	15,0
		% ileEğitim Düzeyi	20,0%	0,0%	20,0%	20,0%	40,0%	100,0%
	Lise	Sayı	18	8	6	7	24	63
		Beklenen Değer	7,7	7,7	7,4	21,2	18,9	63,0
		% ileEğitim Düzeyi	28,6%	12,7%	9,5%	11,1%	38,1%	100,0%
	Önlisans	Sayı	7	23	16	21	31	98
		Beklenen Değer	12,0	12,0	11,6	33,0	29,4	98,0
		% ileEğitim Düzeyi	7,1%	23,5%	16,3%	21,4%	31,6%	100,0%
	Lisans	Sayı	22	10	20	79	43	174
		Beklenen Değer	21,4	21,4	20,5	58,6	52,2	174,0
		% ileEğitim Düzeyi	12,6%	5,7%	11,5%	45,4%	24,7%	100,0%
Lisansüstü	Sayı	0	9	0	25	9	43	
	Beklenen Değer	5,3	5,3	5,1	14,5	12,9	43,0	
	% ileEğitim Düzeyi	0,0%	20,9%	0,0%	58,1%	20,9%	100,0%	
Toplam		Sayı	50	50	48	137	122	407
		Beklenen Değer	50,0	50,0	48,0	137,0	122,0	407,0
		% ileEğitim Düzeyi	12,3%	12,3%	11,8%	33,7%	30,0%	100,0%

Bireylerin eğitim düzeyine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. İlkokul'un %64,3, ortaokul %40, lise %38,1'i kitaplardan hiç takip etmediklerini belirtmektedirler. Lisans düzeyinde olan bireylerin %45,4'ü ve Lisansüstü bireylerin %58,1'i nadiren kitaplardan takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 56. Mesleki duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Kitaplar					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Mesleki Durumunuz	Kamu Kurumu	Sayı	13	15	8	35	17	88
		Beklenen Değer	10,8	10,8	10,4	29,6	26,4	88,0
		% ileMesleki Durumunuz	14,8%	17,0%	9,1%	39,8%	19,3%	100,0%
	Özel Sektör - alan	Sayı	9	14	13	29	40	105
		Beklenen Değer	12,9	12,9	12,4	35,3	31,5	105,0
		% ileMesleki Durumunuz	8,6%	13,3%	12,4%	27,6%	38,1%	100,0%
	Öğrenci	Sayı	11	15	12	51	27	116
		Beklenen Değer	14,3	14,3	13,7	39,0	34,8	116,0
		% ileMesleki Durumunuz	9,5%	12,9%	10,3%	44,0%	23,3%	100,0%
	Serbest Meslek Sahibi	Sayı	0	3	3	9	0	15
		Beklenen Değer	1,8	1,8	1,8	5,0	4,5	15,0
		% ileMesleki Durumunuz	0,0%	20,0%	20,0%	60,0%	0,0%	100,0%

	Ev Hanımı	Sayı	14	0	0	4	26	44
		Beklenen Değer	5,4	5,4	5,2	14,8	13,2	44,0
		% ile Mesleki Durumunuz	31,8%	0,0%	0,0%	9,1%	59,1%	100,0%
	Çalışmıyorum	Sayı	3	3	11	9	11	37
		Beklenen Değer	4,5	4,5	4,4	12,5	11,1	37,0
		% ile Mesleki Durumunuz	8,1%	8,1%	29,7%	24,3%	29,7%	100,0%
	Emekli	Sayı	0	0	1	0	1	2
		Beklenen Değer	,2	,2	,2	,7	,6	2,0
		% ile Mesleki Durumunuz	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	100,0%
Toplam	Sayı	50	50	48	137	122	407	
	Beklenen Değer	50,0	50,0	48,0	137,0	122,0	407,0	
	% ile Mesleki Durumunuz	12,3%	12,3%	11,8%	33,7%	30,0%	100,0%	

Bireylerin mesleki durumuna göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kamu kurumunda çalışan bireylerin % 39,8'i, öğrencilerin %44'ü, serbest meslek sahibi bireylerin %60'ı nadiren kitaplardan takip ettiklerini belirtmişlerdir. Özel sektör alanında çalışan bireylerin % 38,1'i, ev hanımlarının %59,1'i, çalışmayan bireylerin %29,7'si kitaplardan hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir. Emeklilerin %50'sinin kitaplardan hiç takip etmedikleri görülürken, bir diğer yarısı ise haftada bir kez kitaplardan takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 57. Aylık düzeye göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	Kitaplar					Toplam
		Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
1000 TL'den az	Sayı	28	4	15	40	35	122
	Beklenen Değer	15,0	15,0	14,4	41,1	36,6	122,0
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	23,0%	3,3%	12,3%	32,8%	28,7%	100,0%
1001- 2000 TL	Sayı	0	7	11	21	28	67
	Beklenen Değer	8,2	8,2	7,9	22,6	20,1	67,0
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	0,0%	10,4%	16,4%	31,3%	41,8%	100,0%
2001-3000 TL	Sayı	8	23	3	28	31	93
	Beklenen Değer	11,4	11,4	11,0	31,3	27,9	93,0
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	8,6%	24,7%	3,2%	30,1%	33,3%	100,0%
3001- 4000 TL	Sayı	2	14	8	23	8	55
	Beklenen Değer	6,8	6,8	6,5	18,5	16,5	55,0
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	3,6%	25,5%	14,5%	41,8%	14,5%	100,0%
4001 TL ve üstü	Sayı	12	2	11	25	20	70
	Beklenen Değer	8,6	8,6	8,3	23,6	21,0	70,0
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	17,1%	2,9%	15,7%	35,7%	28,6%	100,0%
Toplam	Sayı	50	50	48	137	122	407
	Beklenen Değer	50,0	50,0	48,0	137,0	122,0	407,0
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	12,3%	12,3%	11,8%	33,7%	30,0%	100,0%

Bireylerin aylık düzeyine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Aylık gelir düzeyleri 1000 TL'den az olan bireylerin %32,8'i, 3001-4000 TL olan bireylerin %41,8'i ve aylık geliri 4001 TL'den fazla olan bireylerin %35,7'si finansal gelişmeleri kitaptan nadiren takip ettiklerini belirtmişlerdir. Aylık gelirleri 1001-2000 TL olan bireylerin % 41,8'i, 2001-3000 TL olan bireylerin %33,3'ü ise finansal gelişmeleri kitaplardan hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 58. Gelir getiri bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Kitaplar					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	19	42	28	83	74	246	
		Beklenen Değer	30,2	30,2	29,0	82,8	73,7	246,0	
		% ileGelir getirici bir işte	7,7%	17,1%	11,4%	33,7%	30,1%	100,0%	
	Çalışmayanlar	Sayı	31	8	13	51	42	145	
		Beklenen Değer	17,8	17,8	17,1	48,8	43,5	145,0	
		% ileGelir getirici bir işte	21,4%	5,5%	9,0%	35,2%	29,0%	100,0%	
	Emekliler	Sayı	0	0	7	3	6	16	
		Beklenen Değer	2,0	2,0	1,9	5,4	4,8	16,0	
		% ileGelir getirici bir işte	0,0%	0,0%	43,8%	18,8%	37,5%	100,0%	
Toplam			Sayı	50	50	48	137	122	407
			Beklenen Değer	50,0	50,0	48,0	137,0	122,0	407,0
			% ileGelir getirici bir işte	12,3%	12,3%	11,8%	33,7%	30,0%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışanlar, çalışmayanlar, emeklilere göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri kitaplardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Gelir getirici bir işte çalışanların %33,7'sin haftada birkaç kez kitaplardan takip ettiklerini, çalışmayan bireylerin % 35,2'sinin nadiren kitaplardan takip ettiklerini ve emekli bireylerin % 43,8'inin haftada birkaç kez kitaplardan takip ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 59. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Dergiler					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	31	20	34	86	101	272	
		Beklenen Değer	42,8	17,4	38,8	80,9	92,2	272,0	
		% ileCinsiyetiniz	11,4%	7,4%	12,5%	31,6%	37,1%	100,0%	
	Erkek	Sayı	33	6	24	35	37	135	
		Beklenen Değer	21,2	8,6	19,2	40,1	45,8	135,0	
		% ileCinsiyetiniz	24,4%	4,4%	17,8%	25,9%	27,4%	100,0%	
Toplam			Sayı	64	26	58	121	138	407
			Beklenen Değer	64,0	26,0	58,0	121,0	138,0	407,0
			% ileCinsiyetiniz	15,7%	6,4%	14,3%	29,7%	33,9%	100,0%

Bireylerin cinsiyetlerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kadın bireylerin %37,1'i, erkek bireylerin %27,4'ü finansal gelişmeleri dergilerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 60. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Dergiler					Toplam		
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç			
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	5	1	0	1	1	8		
		Beklenen Değer	1,3	,5	1,1	2,4	2,7	8,0		
		% ileYaş Grubunuz	62,5%	12,5%	0,0%	12,5%	12,5%	100,0%		
	18-22	Sayı	15	0	8	42	28	93		
		Beklenen Değer	14,6	5,9	13,3	27,6	31,5	93,0		
		% ileYaş Grubunuz	16,1%	0,0%	8,6%	45,2%	30,1%	100,0%		
	23-27	Sayı	11	6	20	39	48	124		
		Beklenen Değer	19,5	7,9	17,7	36,9	42,0	124,0		
		% ileYaş Grubunuz	8,9%	4,8%	16,1%	31,5%	38,7%	100,0%		
	28-32	Sayı	5	18	16	17	14	70		
		Beklenen Değer	11,0	4,5	10,0	20,8	23,7	70,0		
		% ileYaş Grubunuz	7,1%	25,7%	22,9%	24,3%	20,0%	100,0%		
	33-37	Sayı	5	1	5	3	6	20		
		Beklenen Değer	3,1	1,3	2,9	5,9	6,8	20,0		
		% ileYaş Grubunuz	25,0%	5,0%	25,0%	15,0%	30,0%	100,0%		
	38-42	Sayı	1	0	6	15	15	37		
		Beklenen Değer	5,8	2,4	5,3	11,0	12,5	37,0		
		% ileYaş Grubunuz	2,7%	0,0%	16,2%	40,5%	40,5%	100,0%		
	43 ve üstü	Sayı	22	0	3	4	26	55		
		Beklenen Değer	8,6	3,5	7,8	16,4	18,6	55,0		
		% ileYaş Grubunuz	40,0%	0,0%	5,5%	7,3%	47,3%	100,0%		
	Toplam			Sayı	64	26	58	121	138	407
				Beklenen Değer	64,0	26,0	58,0	121,0	138,0	407,0
				% ileYaş Grubunuz	15,7%	6,4%	14,3%	29,7%	33,9%	100,0%

Bireylerin yaş gruplarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. 18 yaş ve altı bireylerin %62,5'i yılda bir kez dergilerden takip ettiklerini belirtmişlerdir. 18-22 yaş arası bireylerin % 45,2'si nadiren dergilerden takip etmektedirler. 23-27 yaş arası bireylerin 38,7'si, 33-37 yaş arası bireylerin % 30'unun dergilerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir. 38-42 yaş arası bireylerin %40,5'u nadiren takip ettiklerini belirtirken diğer %40,5'i hiç dergilerden takip etmediklerini belirtmişlerdir. 43 yaş ve üzeri bireylerin %47,3'ü dergilerden takip etmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 61. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Dergiler					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	30	10	26	50	63	179	
		Beklenen Değer	28,1	11,4	25,5	53,2	60,7	179,0	
		% ileMedeni Durumunuz	16,8%	5,6%	14,5%	27,9%	35,2%	100,0%	
	Bekar	Sayı	33	15	29	69	74	220	
		Beklenen Değer	34,6	14,1	31,4	65,4	74,6	220,0	
		% ileMedeni Durumunuz	15,0%	6,8%	13,2%	31,4%	33,6%	100,0%	
	Boşanmış	Sayı	1	1	3	2	1	8	
		Beklenen Değer	1,3	,5	1,1	2,4	2,7	8,0	
		% ileMedeni Durumunuz	12,5%	12,5%	37,5%	25,0%	12,5%	100,0%	
Toplam			Sayı	64	26	58	121	138	407
			Beklenen Değer	64,0	26,0	58,0	121,0	138,0	407,0
			% ileMedeni Durumunuz	15,7%	6,4%	14,3%	29,7%	33,9%	100,0%

Bireylerin medeni durumuna göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Evli bireylerin %35,2'si, bekar bireylerin %33,6'sı finansal gelişmeleri dergilerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir. Boşanmış bireylerin %37,5'u haftada birkaç kez dergilerden takip ettikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 62. Eğitim düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Dergiler					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	0	0	3	1	10	14	
		Beklenen Değer	2,2	,9	2,0	4,2	4,7	14,0	
		% ileEğitim Düzeyi	0,0%	0,0%	21,4%	7,1%	71,4%	100,0%	
	Ortaokul	Sayı	3	0	3	3	6	15	
		Beklenen Değer	2,4	1,0	2,1	4,5	5,1	15,0	
		% ileEğitim Düzeyi	20,0%	0,0%	20,0%	20,0%	40,0%	100,0%	
	Lise	Sayı	21	5	8	4	25	63	
		Beklenen Değer	9,9	4,0	9,0	18,7	21,4	63,0	
		% ileEğitim Düzeyi	33,3%	7,9%	12,7%	6,3%	39,7%	100,0%	
	Önlisans	Sayı	14	9	14	27	34	98	
		Beklenen Değer	15,4	6,3	14,0	29,1	33,2	98,0	
		% ileEğitim Düzeyi	14,3%	9,2%	14,3%	27,6%	34,7%	100,0%	
	Lisans	Sayı	26	3	23	68	54	174	
		Beklenen Değer	27,4	11,1	24,8	51,7	59,0	174,0	
		% ileEğitim Düzeyi	14,9%	1,7%	13,2%	39,1%	31,0%	100,0%	
	Lisansüstü	Sayı	0	9	7	18	9	43	
		Beklenen Değer	6,8	2,7	6,1	12,8	14,6	43,0	
		% ileEğitim Düzeyi	0,0%	20,9%	16,3%	41,9%	20,9%	100,0%	
	Toplam		Sayı	64	26	58	121	138	407
			Beklenen Değer	64,0	26,0	58,0	121,0	138,0	407,0
			% ileEğitim Düzeyi	15,7%	6,4%	14,3%	29,7%	33,9%	100,0%

Bireylerin eğitim düzeyine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkokul olan bireylerin %71,4'ü, ortaokul düzeyi olan bireylerin %40'ı, lise düzeyinde olan bireylerin %39,7'si, önlisans düzeyindeki bireylerin 34,7'si finansal gelişmeleri dergilerden takip etmediklerini belirtmişlerdir. Lisans düzeyindeki bireylerin %39,1'i ve lisansüstü eğitim düzeyindeki bireylerin %41,9'u dergilerden nadiren takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 63. Mesleki Duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Dergiler					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Mesleki Durumunuz	Kamu Kurumu	Sayı	13	9	17	26	23	88	
		Beklenen Değer	13,8	5,6	12,5	26,2	29,8	88,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	14,8%	10,2%	19,3%	29,5%	26,1%	100,0%	
	Özel Sektör - alan	Sayı	14	9	5	37	40	105	
		Beklenen Değer	16,5	6,7	15,0	31,2	35,6	105,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	13,3%	8,6%	4,8%	35,2%	38,1%	100,0%	
	Öğrenci	Sayı	17	8	14	43	34	116	
		Beklenen Değer	18,2	7,4	16,5	34,5	39,3	116,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	14,7%	6,9%	12,1%	37,1%	29,3%	100,0%	
	Serbest Meslek Sahibi	Sayı	0	0	9	3	3	15	
		Beklenen Değer	2,4	1,0	2,1	4,5	5,1	15,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	0,0%	0,0%	60,0%	20,0%	20,0%	100,0%	
	Ev Hanımı	Sayı	13	0	0	4	27	44	
		Beklenen Değer	6,9	2,8	6,3	13,1	14,9	44,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	29,5%	0,0%	0,0%	9,1%	61,4%	100,0%	
	Çalışmıyorum	Sayı	7	0	12	8	10	37	
		Beklenen Değer	5,8	2,4	5,3	11,0	12,5	37,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	18,9%	0,0%	32,4%	21,6%	27,0%	100,0%	
	Emekli	Sayı	0	0	1	0	1	2	
		Beklenen Değer	,3	,1	,3	,6	,7	2,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	100,0%	
	Toplam		Sayı	64	26	58	121	138	407
			Beklenen Değer	64,0	26,0	58,0	121,0	138,0	407,0
			% ile Mesleki Durumunuz	15,7%	6,4%	14,3%	29,7%	33,9%	100,0%

Bireylerin mesleki durumlarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kamu kurumunda çalışan bireylerin %29,5'u, öğrencilerin %37,1'i, serbest meslek sahiplerinin %20'si nadiren dergilerden takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Özel sektörde çalışanların %38,1, ev hanımlarının %61,4'ü ve emeklilerin %50'si dergilerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir. Çalışmayan bireylerin %32,4'ü haftada birkaç kez dergilerden takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 64. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Dergiler					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	Sayı	35	1	12	32	42	122
		Beklenen Değer	19,2	7,8	17,4	36,3	41,4	122,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	28,7%	0,8%	9,8%	26,2%	34,4%	100,0%
	1001- 2000 TL	Sayı	0	7	8	21	31	67
		Beklenen Değer	10,5	4,3	9,5	19,9	22,7	67,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	0,0%	10,4%	11,9%	31,3%	46,3%	100,0%
	2001-3000 TL	Sayı	10	13	14	28	28	93
		Beklenen Değer	14,6	5,9	13,3	27,6	31,5	93,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	10,8%	14,0%	15,1%	30,1%	30,1%	100,0%
	3001- 4000 TL	Sayı	7	3	8	20	17	55
		Beklenen Değer	8,6	3,5	7,8	16,4	18,6	55,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	12,7%	5,5%	14,5%	36,4%	30,9%	100,0%
4001 TL ve üstü	Sayı	12	2	16	20	20	70	
	Beklenen Değer	11,0	4,5	10,0	20,8	23,7	70,0	
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	17,1%	2,9%	22,9%	28,6%	28,6%	100,0%	
Toplam		Sayı	64	26	58	121	138	407
		Beklenen Değer	64,0	26,0	58,0	121,0	138,0	407,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	15,7%	6,4%	14,3%	29,7%	33,9%	100,0%

Bireylerin aylık düzeylerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Aylık düzeylerine göre 1000 TL'den az olan bireylerin %34,4'ü, 1001-2000 TL olan bireylerin %46,3'ü, 2001-3000 TL olan bireylerin %30,1'i ve 4000 TL ve üzeri aylık geliri olan bireylerin %28,6'sı dergilerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir. 3001-4000 TL aylık düzeyi olan bireylerin %36,4'ü nadiren dergilerden takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 65. Gelir getirici bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Dergiler					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	29	18	38	76	85	246
		Beklenen Değer	38,7	15,7	35,1	73,1	83,4	246,0
		% ileGelir getirici bir işte	11,8%	7,3%	15,4%	30,9%	34,6%	100,0%
	Çalışmayanlar	Sayı	35	8	13	42	47	145
		Beklenen Değer	22,8	9,3	20,7	43,1	49,2	145,0
		% ileGelir getirici bir işte	24,1%	5,5%	9,0%	29,0%	32,4%	100,0%
	Emekliler	Sayı	0	0	7	3	6	16
		Beklenen Değer	2,5	1,0	2,3	4,8	5,4	16,0
		% ileGelir getirici bir işte	0,0%	0,0%	43,8%	18,8%	37,5%	100,0%
Toplam		Sayı	64	26	58	121	138	407
		Beklenen Değer	64,0	26,0	58,0	121,0	138,0	407,0
		% ileGelir getirici bir işte	15,7%	6,4%	14,3%	29,7%	33,9%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışanlar, çalışmayanlar ve emekli olanlara göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri dergilerden ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir.

Gelir getirici bir işte çalışanların %34,6'sı, çalışmayanların %32,4'ü finansal gelişmeleri dergilerden hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir. Emeklilerin %43,8'i haftada birkaç kez dergilerden takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 66. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Televizyon					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	21	106	63	51	31	272
		Beklenen Değer	18,0	106,9	78,9	47,4	20,7	272,0
		% ileCinsiyetiniz	7,7%	39,0%	23,2%	18,8%	11,4%	100,0%
	Erkek	Sayı	6	54	55	20	0	135
		Beklenen Değer	9,0	53,1	39,1	23,6	10,3	135,0
		% ileCinsiyetiniz	4,4%	40,0%	40,7%	14,8%	0,0%	100,0%
Toplam		Sayı	27	160	118	71	31	407
		Beklenen Değer	27,0	160,0	118,0	71,0	31,0	407,0
		% ileCinsiyetiniz	6,6%	39,3%	29,0%	17,4%	7,6%	100,0%

Bireylerin cinsiyetlerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kadın bireylerin %39'u hergün televizyonlardan takip ettiklerini, erkek bireylerin %40,7'si haftada birkaç kez televizyondan takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 67. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Televizyon					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	0	1	6	0	1	8	
		Beklenen Değer	,5	3,1	2,3	1,4	,6	8,0	
		% ileYaş Grubunuz	0,0%	12,5%	75,0%	0,0%	12,5%	100,0%	
	18-22	Sayı	5	17	50	21	0	93	
		Beklenen Değer	6,2	36,6	27,0	16,2	7,1	93,0	
		% ileYaş Grubunuz	5,4%	18,3%	53,8%	22,6%	0,0%	100,0%	
	23-27	Sayı	6	48	26	31	13	124	
		Beklenen Değer	8,2	48,7	36,0	21,6	9,4	124,0	
		% ileYaş Grubunuz	4,8%	38,7%	21,0%	25,0%	10,5%	100,0%	
	28-32	Sayı	7	29	11	11	12	70	
		Beklenen Değer	4,6	27,5	20,3	12,2	5,3	70,0	
		% ileYaş Grubunuz	10,0%	41,4%	15,7%	15,7%	17,1%	100,0%	
	33-37	Sayı	3	7	1	6	3	20	
		Beklenen Değer	1,3	7,9	5,8	3,5	1,5	20,0	
		% ileYaş Grubunuz	15,0%	35,0%	5,0%	30,0%	15,0%	100,0%	
	38-42	Sayı	1	20	13	1	2	37	
		Beklenen Değer	2,5	14,5	10,7	6,5	2,8	37,0	
		% ileYaş Grubunuz	2,7%	54,1%	35,1%	2,7%	5,4%	100,0%	
	43 ve üstü	Sayı	5	38	11	1	0	55	
		Beklenen Değer	3,6	21,6	15,9	9,6	4,2	55,0	
		% ileYaş Grubunuz	9,1%	69,1%	20,0%	1,8%	0,0%	100,0%	
	Toplam		Sayı	27	160	118	71	31	407
			Beklenen Değer	27,0	160,0	118,0	71,0	31,0	407,0
			% ileYaş Grubunuz	6,6%	39,3%	29,0%	17,4%	7,6%	100,0%

Bireylerin yaş gruplarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyonlardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. 18 yaş ve altındaki bireylerin %75'i, 18-22 yaşlarındaki bireylerin %53,8'i haftada birkaç kez televizyondan takip ettiklerini belirtmişlerdir. 23-27 yaşları arasındaki bireylerin %38,7'si ve 28-32 yaşları arasındaki bireylerin %41,4'ü, 33-37 yaş arasındaki bireylerin %35'inin ve 43 yaş ve üzeri bireylerin %69,1'inin finansal gelişmeleri televizyondan hergün takip ettikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 68. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Televizyon					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	10	95	39	20	15	179
		Beklenen Değer	11,9	70,4	51,9	31,2	13,6	179,0
		% ile Medeni Durumunuz	5,6%	53,1%	21,8%	11,2%	8,4%	100,0%
	Bekar	Sayı	16	60	78	51	15	220
		Beklenen Değer	14,6	86,5	63,8	38,4	16,8	220,0
		% ile Medeni Durumunuz	7,3%	27,3%	35,5%	23,2%	6,8%	100,0%
	Boşanmış	Sayı	1	5	1	0	1	8
		Beklenen Değer	,5	3,1	2,3	1,4	,6	8,0
		% ile Medeni Durumunuz	12,5%	62,5%	12,5%	0,0%	12,5%	100,0%
Toplam		Sayı	27	160	118	71	31	407
		Beklenen Değer	27,0	160,0	118,0	71,0	31,0	407,0
		% ile Medeni Durumunuz	6,6%	39,3%	29,0%	17,4%	7,6%	100,0%

Bireylerin medeni durumlarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Evli bireylerin %53,1'i ve boşanmış bireylerin %62,5'inin finansal gelişmeleri hergün televizyondan takip ettiklerini belirtmişlerdir. Bekar bireylerin %35,5'i haftada birkaç kez televizyondan takip ettikleri görülmüştür.

Tablo 69. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Televizyon					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	3	6	4	1	0	14
		Beklenen Değer	,9	5,5	4,1	2,4	1,1	14,0
		% ile Eğitim Düzeyi	21,4%	42,9%	28,6%	7,1%	0,0%	100,0%
	Ortaokul	Sayı	3	7	3	0	2	15
		Beklenen Değer	1,0	5,9	4,3	2,6	1,1	15,0
		% ile Eğitim Düzeyi	20,0%	46,7%	20,0%	0,0%	13,3%	100,0%
	Lise	Sayı	3	31	14	12	3	63
		Beklenen Değer	4,2	24,8	18,3	11,0	4,8	63,0
		% ile Eğitim Düzeyi	4,8%	49,2%	22,2%	19,0%	4,8%	100,0%
	Önlisans	Sayı	7	47	23	21	0	98
		Beklenen Değer	6,5	38,5	28,4	17,1	7,5	98,0
		% ile Eğitim Düzeyi	7,1%	48,0%	23,5%	21,4%	0,0%	100,0%
	Lisans	Sayı	11	55	63	33	12	174
		Beklenen Değer	11,5	68,4	50,4	30,4	13,3	174,0
		% ile Eğitim Düzeyi	6,3%	31,6%	36,2%	19,0%	6,9%	100,0%
Lisansüstü	Sayı	0	14	11	4	14	43	
	Beklenen Değer	2,9	16,9	12,5	7,5	3,3	43,0	
	% ile Eğitim Düzeyi	0,0%	32,6%	25,6%	9,3%	32,6%	100,0%	
Toplam		Sayı	27	160	118	71	31	407
		Beklenen Değer	27,0	160,0	118,0	71,0	31,0	407,0
		% ile Eğitim Düzeyi	6,6%	39,3%	29,0%	17,4%	7,6%	100,0%

Bireylerin eğitim düzeyine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkököl seviyesinde olan bireylerin %42,9'u, ortaokul düzeyinde bireylerin %46,7'si, lise düzeyindeki bireylerin %49,2'si, önlisans düzeyi bireylerin %48'i, lisansüstü eğitim düzeyi bireylerin %32,6'sı finansal gelişmeleri hergün televizyonda takip ettiklerini belirtmişlerdir. Eğitim düzeyi lisans seviyesi olan bireylerin %36,2'si haftada birkaç kez televizyondan takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 70. Mesleki duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Televizyon					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Mesleki Durumunuz	Kamu Kurumu	Sayı	7	43	22	16	0	88	
		Beklenen Değer	5,8	34,6	25,5	15,4	6,7	88,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	8,0%	48,9%	25,0%	18,2%	0,0%	100,0%	
	Özel Sektör - alan	Sayı	3	37	29	27	9	105	
		Beklenen Değer	7,0	41,3	30,4	18,3	8,0	105,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	2,9%	35,2%	27,6%	25,7%	8,6%	100,0%	
	Öğrenci	Sayı	6	33	45	14	18	116	
		Beklenen Değer	7,7	45,6	33,6	20,2	8,8	116,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	5,2%	28,4%	38,8%	12,1%	15,5%	100,0%	
	Serbest Meslek Sahibi	Sayı	0	5	4	6	0	15	
		Beklenen Değer	1,0	5,9	4,3	2,6	1,1	15,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	0,0%	33,3%	26,7%	40,0%	0,0%	100,0%	
	Ev Hanımı	Sayı	5	24	6	5	4	44	
		Beklenen Değer	2,9	17,3	12,8	7,7	3,4	44,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	11,4%	54,5%	13,6%	11,4%	9,1%	100,0%	
	Çalışmıyorum	Sayı	5	17	12	3	0	37	
		Beklenen Değer	2,5	14,5	10,7	6,5	2,8	37,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	13,5%	45,9%	32,4%	8,1%	0,0%	100,0%	
	Emekli	Sayı	1	1	0	0	0	2	
		Beklenen Değer	,1	,8	,6	,3	,2	2,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
	Toplam		Sayı	27	160	118	71	31	407
			Beklenen Değer	27,0	160,0	118,0	71,0	31,0	407,0
			% ile Mesleki Durumunuz	6,6%	39,3%	29,0%	17,4%	7,6%	100,0%

Bireylerin mesleki durumlarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kamu kurumlarında çalışan bireylerin %48,9'u, özel sektörde çalışan bireylerin %35,2'si, ev hanımlarının %54,5'i, çalışmayan bireylerin %45,9'u ve emekli bireylerin %50'si hergün televizyonlardan finansal gelişmeleri takip ettiklerini belirtmişlerdir. Serbest meslek sahibi bireylerin %40'ı nadiren gelişmeleri televizyondan takip ettikleri görülmektedir.

Tablo 71. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Televizyon					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	Sayı	10	44	50	15	3	122	
		Beklenen Değer	8,1	48,0	35,4	21,3	9,3	122,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	8,2%	36,1%	41,0%	12,3%	2,5%	100,0%	
	1001- 2000 TL	Sayı	1	22	9	25	10	67	
		Beklenen Değer	4,4	26,3	19,4	11,7	5,1	67,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	1,5%	32,8%	13,4%	37,3%	14,9%	100,0%	
	2001-3000 TL	Sayı	7	43	22	12	9	93	
		Beklenen Değer	6,2	36,6	27,0	16,2	7,1	93,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	7,5%	46,2%	23,7%	12,9%	9,7%	100,0%	
	3001- 4000 TL	Sayı	7	11	23	14	0	55	
		Beklenen Değer	3,6	21,6	15,9	9,6	4,2	55,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	12,7%	20,0%	41,8%	25,5%	0,0%	100,0%	
4001 TL ve üstü	Sayı	2	40	14	5	9	70		
	Beklenen Değer	4,6	27,5	20,3	12,2	5,3	70,0		
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	2,9%	57,1%	20,0%	7,1%	12,9%	100,0%		
Toplam			Sayı	27	160	118	71	31	407
			Beklenen Değer	27,0	160,0	118,0	71,0	31,0	407,0
			% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	6,6%	39,3%	29,0%	17,4%	7,6%	100,0%

Bireylerin aylık gelir düzeyine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Aylık gelir düzeyi 1000 TL'den az olan bireylerin %41'i, aylık gelir düzeyi 3001-4000 TL olan bireylerin %41,8'i haftada birkaç kez televizyondan takip ettiklerini belirtmişlerdir. Aylık gelir düzeyi 1001-2000 TL olan bireylerin %37,3'ü nadiren takip etmekte olup, aylık gelir düzeyi 4001 TL ve üzeri olan bireylerin %57,1'i hergün televizyondan gelişmeleri takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 72. Gelir getirici bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Televizyon					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	7	100	62	58	19	246	
		Beklenen Değer	16,3	96,7	71,3	42,9	18,7	246,0	
		% ile Gelir getirici bir işte	2,8%	40,7%	25,2%	23,6%	7,7%	100,0%	
	Çalışmayanlar	Sayı	10	57	56	10	12	145	
		Beklenen Değer	9,6	57,0	42,0	25,3	11,0	145,0	
		% ile Gelir getirici bir işte	6,9%	39,3%	38,6%	6,9%	8,3%	100,0%	
	Emekliler	Sayı	10	3	0	3	0	16	
		Beklenen Değer	1,1	6,3	4,6	2,8	1,2	16,0	
		% ile Gelir getirici bir işte	62,5%	18,8%	0,0%	18,8%	0,0%	100,0%	
Toplam			Sayı	27	160	118	71	31	407
			Beklenen Değer	27,0	160,0	118,0	71,0	31,0	407,0
			% ile Gelir getirici bir işte	6,6%	39,3%	29,0%	17,4%	7,6%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışma, çalışmama ve emekli olma durumlarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri televizyondan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Gelir getirici bir işte çalışanların %40,7'si, çalışmayanların %39,3'ü hergün televizyondan finansal gelişmeleri takip ettiklerini belirtmişlerdir. Emeklilerin %62,5'u finansal gelişmeleri yılda bir kez televizyondan takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 73. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			İnternet					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	18	105	79	56	14	272
		Beklenen Değer	15,4	119,0	80,2	44,1	13,4	272,0
		% ileCinsiyetiniz	6,6%	38,6%	29,0%	20,6%	5,1%	100,0%
	Erkek	Sayı	5	73	41	10	6	135
		Beklenen Değer	7,6	59,0	39,8	21,9	6,6	135,0
		% ileCinsiyetiniz	3,7%	54,1%	30,4%	7,4%	4,4%	100,0%
Toplam		Sayı	23	178	120	66	20	407
		Beklenen Değer	23,0	178,0	120,0	66,0	20,0	407,0
		% ileCinsiyetiniz	5,7%	43,7%	29,5%	16,2%	4,9%	100,0%

Bireylerin cinsiyetlerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kadınların %38,6'sı, erkek bireylerin %54,1'i finansal gelişmeleri hergün internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 74. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			İnternet					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	3	4	1	0	0	8	
		Beklenen Değer	,5	3,5	2,4	1,3	,4	8,0	
		% ileYaş Grubunuz	37,5%	50,0%	12,5%	0,0%	0,0%	100,0%	
	18-22	Sayı	2	28	43	20	0	93	
		Beklenen Değer	5,3	40,7	27,4	15,1	4,6	93,0	
		% ileYaş Grubunuz	2,2%	30,1%	46,2%	21,5%	0,0%	100,0%	
	23-27	Sayı	11	47	41	12	13	124	
		Beklenen Değer	7,0	54,2	36,6	20,1	6,1	124,0	
		% ileYaş Grubunuz	8,9%	37,9%	33,1%	9,7%	10,5%	100,0%	
	28-32	Sayı	2	27	13	28	0	70	
		Beklenen Değer	4,0	30,6	20,6	11,4	3,4	70,0	
		% ileYaş Grubunuz	2,9%	38,6%	18,6%	40,0%	0,0%	100,0%	
	33-37	Sayı	3	6	9	0	2	20	
		Beklenen Değer	1,1	8,7	5,9	3,2	1,0	20,0	
		% ileYaş Grubunuz	15,0%	30,0%	45,0%	0,0%	10,0%	100,0%	
	38-42	Sayı	1	31	1	2	2	37	
		Beklenen Değer	2,1	16,2	10,9	6,0	1,8	37,0	
		% ileYaş Grubunuz	2,7%	83,8%	2,7%	5,4%	5,4%	100,0%	
	43 ve üstü	Sayı	1	35	12	4	3	55	
		Beklenen Değer	3,1	24,1	16,2	8,9	2,7	55,0	
		% ileYaş Grubunuz	1,8%	63,6%	21,8%	7,3%	5,5%	100,0%	
	Toplam		Sayı	23	178	120	66	20	407
			Beklenen Değer	23,0	178,0	120,0	66,0	20,0	407,0
			% ileYaş Grubunuz	5,7%	43,7%	29,5%	16,2%	4,9%	100,0%

Bireylerin yaş grubuna göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. 18 yaş ve altı bireylerin %50'si, 23-27 yaş arasındaki bireylerin %37,9'u, 38-42 yaş arasındaki bireylerin %83,8'i ve 43 yaş ve üzeri bireylerin %63,6'sı hergün finansal gelişmeleri internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir. 18-22 ya arası bireylerin %46,2'si, 33-37 yaşları arasındaki bireylerin %45'i haftada birkaç kez internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir. 28-32 yaş arasındaki bireylerin %40'ı nadiren finansal gelişmeleri internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 75. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			İnternet					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	2	101	30	36	10	179
		Beklenen Değer	10,1	78,3	52,8	29,0	8,8	179,0
		% ile Medeni Durumunuz	1,1%	56,4%	16,8%	20,1%	5,6%	100,0%
	Bekar	Sayı	21	71	89	29	10	220
		Beklenen Değer	12,4	96,2	64,9	35,7	10,8	220,0
		% ile Medeni Durumunuz	9,5%	32,3%	40,5%	13,2%	4,5%	100,0%
	Boşanmış	Sayı	0	6	1	1	0	8
		Beklenen Değer	,5	3,5	2,4	1,3	,4	8,0
		% ile Medeni Durumunuz	0,0%	75,0%	12,5%	12,5%	0,0%	100,0%
Toplam		Sayı	23	178	120	66	20	407
		Beklenen Değer	23,0	178,0	120,0	66,0	20,0	407,0
		% ile Medeni Durumunuz	5,7%	43,7%	29,5%	16,2%	4,9%	100,0%

Bireylerin medeni durumuna göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Evli bireylerin %56,4'ü ve boşanmış bireylerin %75'i finansal gelişmeleri hergün internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir. Bekar bireylerin %40,5'unun haftada birkaç kez gelişmeleri internetten takip ettikleri görülmektedir.

Tablo 76. Eğitim düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			İnternet					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	0	9	3	2	0	14
		Beklenen Değer	,8	6,1	4,1	2,3	,7	14,0
		% ile Eğitim Düzeyi	0,0%	64,3%	21,4%	14,3%	0,0%	100,0%
	Ortaokul	Sayı	0	6	4	2	3	15
		Beklenen Değer	,8	6,6	4,4	2,4	,7	15,0

		% ileEğitim Düzeyi	0,0%	40,0%	26,7%	13,3%	20,0%	100,0%
Lise	Sayı		3	32	14	9	5	63
	Beklenen Değer		3,6	27,6	18,6	10,2	3,1	63,0
	% ileEğitim Düzeyi		4,8%	50,8%	22,2%	14,3%	7,9%	100,0%
Önlisans	Sayı		12	41	34	11	0	98
	Beklenen Değer		5,5	42,9	28,9	15,9	4,8	98,0
	% ileEğitim Düzeyi		12,2%	41,8%	34,7%	11,2%	0,0%	100,0%
Lisans	Sayı		8	65	58	38	5	174
	Beklenen Değer		9,8	76,1	51,3	28,2	8,6	174,0
	% ileEğitim Düzeyi		4,6%	37,4%	33,3%	21,8%	2,9%	100,0%
Lisansüstü	Sayı		0	25	7	4	7	43
	Beklenen Değer		2,4	18,8	12,7	7,0	2,1	43,0
	% ileEğitim Düzeyi		0,0%	58,1%	16,3%	9,3%	16,3%	100,0%
Toplam	Sayı		23	178	120	66	20	407
	Beklenen Değer		23,0	178,0	120,0	66,0	20,0	407,0
	% ileEğitim Düzeyi		5,7%	43,7%	29,5%	16,2%	4,9%	100,0%

Bireylerin eğitim düzeylerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. İlkokul seviyesindeki bireylerin %64,3'ü, ortaokul düzeyindeki bireylerin %40'ı, lise düzeyindeki bireylerin %37,4'ü, önlisans düzeyindeki bireylerin %41,8'i, lisans düzeyindeki bireylerin %37,4'ü, lisansüstü bireylerin %58,1'i finansal gelişmeleri hergün internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 77. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			İnternet					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Mesleki Durumunuz	Kamu Kurumu	Sayı	7	40	22	16	3	88
		Beklenen Değer	5,0	38,5	25,9	14,3	4,3	88,0
		% ile Mesleki Durumunuz	8,0%	45,5%	25,0%	18,2%	3,4%	100,0%
Özel Sektör - alan	Özel Sektör - alan	Sayı	7	42	29	25	2	105
		Beklenen Değer	5,9	45,9	31,0	17,0	5,2	105,0
		% ile Mesleki Durumunuz	6,7%	40,0%	27,6%	23,8%	1,9%	100,0%
Öğrenci	Öğrenci	Sayı	6	47	42	14	7	116
		Beklenen Değer	6,6	50,7	34,2	18,8	5,7	116,0
		% ile Mesleki Durumunuz	5,2%	40,5%	36,2%	12,1%	6,0%	100,0%
Serbest Meslek Sahibi	Serbest Meslek Sahibi	Sayı	0	8	4	0	3	15
		Beklenen Değer	,8	6,6	4,4	2,4	,7	15,0
		% ile Mesleki Durumunuz	0,0%	53,3%	26,7%	0,0%	20,0%	100,0%
Ev Hanımı	Ev Hanımı	Sayı	0	23	8	8	5	44
		Beklenen Değer	2,5	19,2	13,0	7,1	2,2	44,0
		% ile Mesleki Durumunuz	0,0%	52,3%	18,2%	18,2%	11,4%	100,0%
Çalışmıyorum	Çalışmıyorum	Sayı	2	17	15	3	0	37
		Beklenen Değer	2,1	16,2	10,9	6,0	1,8	37,0
		% ile Mesleki Durumunuz	5,4%	45,9%	40,5%	8,1%	0,0%	100,0%
Emekli	Emekli	Sayı	1	1	0	0	0	2
		Beklenen Değer	,1	,9	,6	,3	,1	2,0
		% ile Mesleki Durumunuz	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Toplam		Sayı	23	178	120	66	20	407
		Beklenen Değer	23,0	178,0	120,0	66,0	20,0	407,0
		% ile Mesleki Durumunuz	5,7%	43,7%	29,5%	16,2%	4,9%	100,0%

Bireylerin mesleki durumlarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kamu kurumlarında çalışan bireylerin %45,5'i, özel sektör alanlarında ki bireylerin %40'ı, öğrencilerin %4,5'u, serbest meslek sahibi olan bireylerin %53,3'ü, ev hanımlarının %52,3'ü, herhangi bir işte çalışmayan bireylerin %45,9'u ve emeklilerin %50'si finansal gelişmeleri hergün internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 78. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			İnternet					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	Sayı	4	56	46	11	5	122	
		Beklenen Değer	6,9	53,4	36,0	19,8	6,0	122,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	3,3%	45,9%	37,7%	9,0%	4,1%	100,0%	
	1001- 2000 TL	Sayı	0	27	25	15	0	67	
		Beklenen Değer	3,8	29,3	19,8	10,9	3,3	67,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	0,0%	40,3%	37,3%	22,4%	0,0%	100,0%	
	2001-3000 TL	Sayı	5	35	23	15	15	93	
		Beklenen Değer	5,3	40,7	27,4	15,1	4,6	93,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	5,4%	37,6%	24,7%	16,1%	16,1%	100,0%	
	3001- 4000 TL	Sayı	12	9	20	14	0	55	
		Beklenen Değer	3,1	24,1	16,2	8,9	2,7	55,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	21,8%	16,4%	36,4%	25,5%	0,0%	100,0%	
4001 TL ve üstü	Sayı	2	51	6	11	0	70		
	Beklenen Değer	4,0	30,6	20,6	11,4	3,4	70,0		
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	2,9%	72,9%	8,6%	15,7%	0,0%	100,0%		
Toplam			23	178	120	66	20	407	
			Beklenen Değer	23,0	178,0	120,0	66,0	20,0	407,0
			% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	5,7%	43,7%	29,5%	16,2%	4,9%	100,0%

Bireylerin aylık gelir düzeylerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Gelir düzeyleri 1000 TL'den az olan bireylerin %45,9'u, 1001-2000 TL olan bireylerin %37,6'sı ve 4001 TL ve üzeri gelir düzeyi olan bireylerin %72,9'u hergün internetten finansal gelişmeleri takip ettiklerini belirtmişlerdir. Aylık düzeyi 3001-4000 TL olan bireylerin %36,4'ünün ise haftada birkaç kez finansal gelişmeleri takip ettikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 79. Gelir getirici bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			İnternet					Toplam		
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç			
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	12	109	64	49	12	246		
		Beklenen Değer	13,9	107,6	72,5	39,9	12,1	246,0		
		% ile Gelir getirici bir işte	4,9%	44,3%	26,0%	19,9%	4,9%	100,0%		
	Çalışmayanlar	Sayı	4	69	56	11	5	145		
		Beklenen Değer	8,2	63,4	42,8	23,5	7,1	145,0		
		% ile Gelir getirici bir işte	2,8%	47,6%	38,6%	7,6%	3,4%	100,0%		
	Emekliler	Sayı	7	0	0	6	3	16		
		Beklenen Değer	,9	7,0	4,7	2,6	,8	16,0		
		% ile Gelir getirici bir işte	43,8%	0,0%	0,0%	37,5%	18,8%	100,0%		
	Toplam			23	178	120	66	20	407	
				Beklenen Değer	23,0	178,0	120,0	66,0	20,0	407,0
				% ile Gelir getirici bir işte	5,7%	43,7%	29,5%	16,2%	4,9%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışanlar, çalışmayanlar ve emeklilere göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri internetten ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Gelir getirici bir işte

çalışanların %44,3'ü, çalışmayanların %47,6'sı hergün finansal gelişmeleri internetten takip etmektedirler. Emeklilerin ise %43,8'i yılda birkez finansal gelişmeleri internetten takip ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 80. Cinsiyete göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Bankalar					Toplam
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	39	25	41	106	61	272
		Beklenen Değer	39,4	44,1	46,1	95,6	46,8	272,0
		% ileCinsiyetiniz	14,3%	9,2%	15,1%	39,0%	22,4%	100,0%
	Erkek	Sayı	20	41	28	37	9	135
		Beklenen Değer	19,6	21,9	22,9	47,4	23,2	135,0
		% ileCinsiyetiniz	14,8%	30,4%	20,7%	27,4%	6,7%	100,0%
Toplam		Sayı	59	66	69	143	70	407
		Beklenen Değer	59,0	66,0	69,0	143,0	70,0	407,0
		% ileCinsiyetiniz	14,5%	16,2%	17,0%	35,1%	17,2%	100,0%

Bireylerin cinsiyetlerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kadın bireylerin %39'u finansal gelişmeleri nadiren bankalardan takip ettikleri belirlenmiştir. Erkek bireylerin %30,4'ü finansal gelişmeleri hergün bankalardan takip etmektedirler.

Tablo 81. Yaş grubuna göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Bankalar					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	1	0	4	3	0	8	
		Beklenen Değer	1,2	1,3	1,4	2,8	1,4	8,0	
		% ileYaş Grubunuz	12,5%	0,0%	50,0%	37,5%	0,0%	100,0%	
	18-22	Sayı	9	9	7	56	12	93	
		Beklenen Değer	13,5	15,1	15,8	32,7	16,0	93,0	
		% ileYaş Grubunuz	9,7%	9,7%	7,5%	60,2%	12,9%	100,0%	
	23-27	Sayı	7	21	32	46	18	124	
		Beklenen Değer	18,0	20,1	21,0	43,6	21,3	124,0	
		% ileYaş Grubunuz	5,6%	16,9%	25,8%	37,1%	14,5%	100,0%	
	28-32	Sayı	7	22	4	20	17	70	
		Beklenen Değer	10,1	11,4	11,9	24,6	12,0	70,0	
		% ileYaş Grubunuz	10,0%	31,4%	5,7%	28,6%	24,3%	100,0%	
	33-37	Sayı	8	0	2	4	6	20	
		Beklenen Değer	2,9	3,2	3,4	7,0	3,4	20,0	
		% ileYaş Grubunuz	40,0%	0,0%	10,0%	20,0%	30,0%	100,0%	
	38-42	Sayı	1	14	12	2	8	37	
		Beklenen Değer	5,4	6,0	6,3	13,0	6,4	37,0	
		% ileYaş Grubunuz	2,7%	37,8%	32,4%	5,4%	21,6%	100,0%	
	43 ve üstü	Sayı	26	0	8	12	9	55	
		Beklenen Değer	8,0	8,9	9,3	19,3	9,5	55,0	
		% ileYaş Grubunuz	47,3%	0,0%	14,5%	21,8%	16,4%	100,0%	
	Toplam		Sayı	59	66	69	143	70	407
			Beklenen Değer	59,0	66,0	69,0	143,0	70,0	407,0
			% ileYaş Grubunuz	14,5%	16,2%	17,0%	35,1%	17,2%	100,0%

Bireylerin yaş gruplarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Yaşı 18 ve altı olan bireylerin %50'si haftada birkaç kez finansal

gelişmeleri bankalardan takip ederken, 18-22 yaş arası bireylerin %60,2'si ve 23-27 yaş arası bireylerin %37,1'i nadiren bankalardan takip etmektedirler. 28-32 yaş arası bireylerin %31,4'ü hergün, 33-37 yaş arası bireylerin %40'ı yılda bir kez, 38-42 yaş arasındaki bireylerin %37,8'i hergün ve 43 yaş ve üzeri bireylerin %47,3'ü yılda bir kez finansal gelişmeleri bankalardan takip etmektedirler.

Tablo 82. Medeni duruma göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Bankalar					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	37	34	27	45	36	179	
		Beklenen Değer	25,9	29,0	30,3	62,9	30,8	179,0	
		% ile Medeni Durumunuz	20,7%	19,0%	15,1%	25,1%	20,1%	100,0%	
	Bekar	Sayı	20	32	38	97	33	220	
		Beklenen Değer	31,9	35,7	37,3	77,3	37,8	220,0	
		% ile Medeni Durumunuz	9,1%	14,5%	17,3%	44,1%	15,0%	100,0%	
	Boşanmış	Sayı	2	0	4	1	1	8	
		Beklenen Değer	1,2	1,3	1,4	2,8	1,4	8,0	
		% ile Medeni Durumunuz	25,0%	0,0%	50,0%	12,5%	12,5%	100,0%	
Toplam			Sayı	59	66	69	143	70	407
			Beklenen Değer	59,0	66,0	69,0	143,0	70,0	407,0
			% ile Medeni Durumunuz	14,5%	16,2%	17,0%	35,1%	17,2%	100,0%

Bireylerin medeni durumlarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Evli bireylerin %25,1'i, bekar bireylerin %44,1'i finansal gelişmeleri nadiren bankalardan takip ederken, boşanmış bireylerin %50'si haftada birkaç kez finansal gelişmeleri bankalardan takip etmektedirler.

Tablo 83. Eğitim düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Bankalar					Toplam		
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç			
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	1	0	4	3	6	14		
		Beklenen Değer	2,0	2,3	2,4	4,9	2,4	14,0		
		% ile Eğitim Düzeyi	7,1%	0,0%	28,6%	21,4%	42,9%	100,0%		
	Ortaokul	Sayı	0	3	3	6	3	15		
		Beklenen Değer	2,2	2,4	2,5	5,3	2,6	15,0		
		% ile Eğitim Düzeyi	0,0%	20,0%	20,0%	40,0%	20,0%	100,0%		
	Lise	Sayı	19	3	9	7	25	63		
		Beklenen Değer	9,1	10,2	10,7	22,1	10,8	63,0		
		% ile Eğitim Düzeyi	30,2%	4,8%	14,3%	11,1%	39,7%	100,0%		
	Önlisans	Sayı	17	18	21	38	4	98		
		Beklenen Değer	14,2	15,9	16,6	34,4	16,9	98,0		
		% ile Eğitim Düzeyi	17,3%	18,4%	21,4%	38,8%	4,1%	100,0%		
	Lisans	Sayı	22	33	23	73	23	174		
		Beklenen Değer	25,2	28,2	29,5	61,1	29,9	174,0		
		% ile Eğitim Düzeyi	12,6%	19,0%	13,2%	42,0%	13,2%	100,0%		
	Lisansüstü	Sayı	0	9	9	16	9	43		
		Beklenen Değer	6,2	7,0	7,3	15,1	7,4	43,0		
		% ile Eğitim Düzeyi	0,0%	20,9%	20,9%	37,2%	20,9%	100,0%		
	Toplam			Sayı	59	66	69	143	70	407
				Beklenen Değer	59,0	66,0	69,0	143,0	70,0	407,0
				% ile Eğitim Düzeyi	14,5%	16,2%	17,0%	35,1%	17,2%	100,0%

Bireylerin eğitim düzeylerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkököl olan bireylerin %42,9'u finansal gelişmeleri bankalardan hiç takip etmediklerini belirtirken, ortaokul düzeyindeki bireylerin %40'ı nadiren, lise düzeyindeki bireylerin %39,7'si hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir. Önlisans düzeyi bireylerin %38,8'i, lisans düzeyi bireylerin %42'si ve lisansüstü bireylerin %37,2'si nadiren finansal gelişmeleri bankalardan takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 84. Mesleki durumlara göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Bankalar					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Mesleki Durumunuz	Kamu Kurumu	Sayı	18	27	14	27	2	88	
		Beklenen Değer	12,8	14,3	14,9	30,9	15,1	88,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	20,5%	30,7%	15,9%	30,7%	2,3%	100,0%	
	Özel Sektör - alan	Sayı	6	17	33	27	22	105	
		Beklenen Değer	15,2	17,0	17,8	36,9	18,1	105,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	5,7%	16,2%	31,4%	25,7%	21,0%	100,0%	
	Öğrenci	Sayı	11	14	14	58	19	116	
		Beklenen Değer	16,8	18,8	19,7	40,8	20,0	116,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	9,5%	12,1%	12,1%	50,0%	16,4%	100,0%	
	Serbest Meslek Sahibi	Sayı	3	2	3	1	6	15	
		Beklenen Değer	2,2	2,4	2,5	5,3	2,6	15,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	20,0%	13,3%	20,0%	6,7%	40,0%	100,0%	
	Ev Hanımı	Sayı	13	0	3	10	18	44	
		Beklenen Değer	6,4	7,1	7,5	15,5	7,6	44,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	29,5%	0,0%	6,8%	22,7%	40,9%	100,0%	
	Çalışmıyorum	Sayı	8	6	2	18	3	37	
		Beklenen Değer	5,4	6,0	6,3	13,0	6,4	37,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	21,6%	16,2%	5,4%	48,6%	8,1%	100,0%	
	Emekli	Sayı	0	0	0	2	0	2	
		Beklenen Değer	,3	,3	,3	,7	,3	2,0	
		% ile Mesleki Durumunuz	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	
	Toplam		Sayı	59	66	69	143	70	407
			Beklenen Değer	59,0	66,0	69,0	143,0	70,0	407,0
			% ile Mesleki Durumunuz	14,5%	16,2%	17,0%	35,1%	17,2%	100,0%

Bireylerin mesleki durumlarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Kamu kurumlarında çalışan bireylerin %30,7'si, öğrencilerin %50'si, çalışmayan bireylerin %48,6'sı ve emekli bireylerin %100'ü nadiren finansal gelişmeleri bankalardan takip etmektedirler. Özel sektörde çalışan bireylerin %31,4'ü haftada birkaç kez, serbest meslek sahibi bireylerin %40'ının bankalardan hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 85. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Bankalar					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	Sayı	29	4	6	61	22	122	
		Beklenen Değer	17,7	19,8	20,7	42,9	21,0	122,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	23,8%	3,3%	4,9%	50,0%	18,0%	100,0%	
	1001- 2000 TL	Sayı	4	10	21	21	11	67	
		Beklenen Değer	9,7	10,9	11,4	23,5	11,5	67,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	6,0%	14,9%	31,3%	31,3%	16,4%	100,0%	
	2001-3000 TL	Sayı	9	12	17	31	24	93	
		Beklenen Değer	13,5	15,1	15,8	32,7	16,0	93,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	9,7%	12,9%	18,3%	33,3%	25,8%	100,0%	
	3001- 4000 TL	Sayı	5	15	7	27	1	55	
		Beklenen Değer	8,0	8,9	9,3	19,3	9,5	55,0	
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	9,1%	27,3%	12,7%	49,1%	1,8%	100,0%	
4001 TL ve üstü	Sayı	12	25	18	3	12	70		
	Beklenen Değer	10,1	11,4	11,9	24,6	12,0	70,0		
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	17,1%	35,7%	25,7%	4,3%	17,1%	100,0%		
Toplam			Sayı	59	66	69	143	70	407
			Beklenen Değer	59,0	66,0	69,0	143,0	70,0	407,0
			% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	14,5%	16,2%	17,0%	35,1%	17,2%	100,0%

Bireylerin aylık gelir düzeylerine göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Aylık düzeyleri 1000 TL'den az olan bireylerin %50'si, 1001-2000 TL olan bireylerin %31,3'ü, 2001-3000 TL arası olan bireylerin %33,3'ü, 3001-4000 TL arası bireylerin %49,1'i finansal gelişmeleri nadiren bankalardan takip etmektedirler. Aylık gelirleri 4001 TL ve üzeri olan bireylerin %35,7'si finansal gelişmeleri bankalardan hergün takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 86. Gelir getirici bir işe göre bireylerin ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettiklerine bakarak yapılan ilişki analizi tablosu

			Bankalar					Toplam	
			Yılda bir kez	Hergün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç		
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	27	53	60	59	47	246	
		Beklenen Değer	35,7	39,9	41,7	86,4	42,3	246,0	
		% ile Gelir getirici bir işte	11,0%	21,5%	24,4%	24,0%	19,1%	100,0%	
	Çalışmayanlar	Sayı	32	13	9	68	23	145	
		Beklenen Değer	21,0	23,5	24,6	50,9	24,9	145,0	
		% ile Gelir getirici bir işte	22,1%	9,0%	6,2%	46,9%	15,9%	100,0%	
	Emekliler	Sayı	0	0	0	16	0	16	
		Beklenen Değer	2,3	2,6	2,7	5,6	2,8	16,0	
		% ile Gelir getirici bir işte	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	
Toplam			Sayı	59	66	69	143	70	407
			Beklenen Değer	59,0	66,0	69,0	143,0	70,0	407,0
			% ile Gelir getirici bir işte	14,5%	16,2%	17,0%	35,1%	17,2%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışanlar, çalışmayanlar ve emeklilere göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri bankalardan ne sıklıkla takip ettikleri gözlemlenmiştir. Gelir getirici bir işte

çalışanların %24,4'ü haftada birkaç kez, çalışmayanların %46,9'u nadiren ve emekli bireylerin %100'ü nadiren finansal gelişmeleri bankalardan takip ettikleri belirtmişlerdir.

Tablo 87. Cinsiyete göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Bileşik Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	49	24	76	70	53	272
		Beklenen Değer	54,1	24,1	64,2	77,5	52,1	272,0
		% ileCinsiyetiniz	18,0%	8,8%	27,9%	25,7%	19,5%	100,0%
	Erkek	Sayı	32	12	20	46	25	135
		Beklenen Değer	26,9	11,9	31,8	38,5	25,9	135,0
		% ileCinsiyetiniz	23,7%	8,9%	14,8%	34,1%	18,5%	100,0%
Toplam		Sayı	81	36	96	116	78	407
		Beklenen Değer	81,0	36,0	96,0	116,0	78,0	407,0
		% ileCinsiyetiniz	19,9%	8,8%	23,6%	28,5%	19,2%	100,0%

Bireylerin cinsiyetlerine göre, bileşik faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kadınların %27,9'u bileşik faizin ne olduğundan emin olmamakla birlikte, erkek bireylerin %34,1'i bilmiyorum demektirler. Kadınların %18'i ve erkek bireylerin %23,7'si bileşik faizi bildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 88. Yaş grubuna göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Bileşik Faiz					Toplam	
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum		
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	6	0	1	1	0	8	
		Beklenen Değer	1,6	,7	1,9	2,3	1,5	8,0	
		% ileYaş Grubunuz	75,0%	0,0%	12,5%	12,5%	0,0%	100,0%	
	18-22	Sayı	11	0	17	32	33	93	
		Beklenen Değer	18,5	8,2	21,9	26,5	17,8	93,0	
		% ileYaş Grubunuz	11,8%	0,0%	18,3%	34,4%	35,5%	100,0%	
	23-27	Sayı	30	18	21	31	24	124	
		Beklenen Değer	24,7	11,0	29,2	35,3	23,8	124,0	
		% ileYaş Grubunuz	24,2%	14,5%	16,9%	25,0%	19,4%	100,0%	
	28-32	Sayı	16	14	20	15	5	70	
		Beklenen Değer	13,9	6,2	16,5	20,0	13,4	70,0	
		% ileYaş Grubunuz	22,9%	20,0%	28,6%	21,4%	7,1%	100,0%	
	33-37	Sayı	2	3	6	7	2	20	
		Beklenen Değer	4,0	1,8	4,7	5,7	3,8	20,0	
		% ileYaş Grubunuz	10,0%	15,0%	30,0%	35,0%	10,0%	100,0%	
	38-42	Sayı	9	0	6	18	4	37	
		Beklenen Değer	7,4	3,3	8,7	10,5	7,1	37,0	
		% ileYaş Grubunuz	24,3%	0,0%	16,2%	48,6%	10,8%	100,0%	
	43 ve üstü	Sayı	7	1	25	12	10	55	
		Beklenen Değer	10,9	4,9	13,0	15,7	10,5	55,0	
		% ileYaş Grubunuz	12,7%	1,8%	45,5%	21,8%	18,2%	100,0%	
	Toplam		Sayı	81	36	96	116	78	407
			Beklenen Değer	81,0	36,0	96,0	116,0	78,0	407,0
			% ileYaş Grubunuz	19,9%	8,8%	23,6%	28,5%	19,2%	100,0%

Bireylerin yaş gruplarına göre, bileşik faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. 18 yaş ve altı bireylerin %75'i bildiklerini, 18-22 yaş arası bireylerin %35,5'i hiç bilmediklerini, 23-27 yaş arası bireylerin %25'i bilmediklerini, 28-32 yaş arası bireylerin %28,6'sının emin

olmadıklarını, 33-37 yaş arası bireylerin %35'i bilmediklerini, 38-42 yaş arası bireylerin %48,6'sının bilmediklerini ve 43 yaş ve üzeri bireylerin %45,5'i emin olmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 89. Medeni duruma göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Bileşik Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	33	18	52	52	24	179
		Beklenen Değer	35,6	15,8	42,2	51,0	34,3	179,0
		% ile Medeni Durumunuz	18,4%	10,1%	29,1%	29,1%	13,4%	100,0%
	Bekar	Sayı	47	18	43	61	51	220
		Beklenen Değer	43,8	19,5	51,9	62,7	42,2	220,0
		% ile Medeni Durumunuz	21,4%	8,2%	19,5%	27,7%	23,2%	100,0%
	Boşanmış	Sayı	1	0	1	3	3	8
		Beklenen Değer	1,6	,7	1,9	2,3	1,5	8,0
		% ile Medeni Durumunuz	12,5%	0,0%	12,5%	37,5%	37,5%	100,0%
Toplam		Sayı	81	36	96	116	78	407
		Beklenen Değer	81,0	36,0	96,0	116,0	78,0	407,0
		% ile Medeni Durumunuz	19,9%	8,8%	23,6%	28,5%	19,2%	100,0%

Bireylerin medeni durumuna göre, bileşik faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Evli bireylerin %29,1' inin emin olmadıkları ve %29,1'inin bilmedikleri belirlenmiştir. Bekar bireylerin %27,7'sinin bilmedikleri, boşanmış bireylerin %37,5'unun bilmediği ve %37,5'unun hiç bilmedikleri belirlenmiştir.

Tablo 90. Eğitim düzeyine göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Bileşik Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	1	0	6	3	4	14
		Beklenen Değer	2,8	1,2	3,3	4,0	2,7	14,0
		% ile Eğitim Düzeyi	7,1%	0,0%	42,9%	21,4%	28,6%	100,0%
	Ortaokul	Sayı	3	0	7	2	3	15
		Beklenen Değer	3,0	1,3	3,5	4,3	2,9	15,0
		% ile Eğitim Düzeyi	20,0%	0,0%	46,7%	13,3%	20,0%	100,0%
	Lise	Sayı	11	4	19	14	15	63
		Beklenen Değer	12,5	5,6	14,9	18,0	12,1	63,0
		% ile Eğitim Düzeyi	17,5%	6,3%	30,2%	22,2%	23,8%	100,0%
	Önlisans	Sayı	25	2	21	30	20	98
		Beklenen Değer	19,5	8,7	23,1	27,9	18,8	98,0
		% ile Eğitim Düzeyi	25,5%	2,0%	21,4%	30,6%	20,4%	100,0%
	Lisans	Sayı	34	14	43	49	34	174
		Beklenen Değer	34,6	15,4	41,0	49,6	33,3	174,0

		% ileEğitim Düzeyi	19,5%	8,0%	24,7%	28,2%	19,5%	100,0%
	Lisansüstü	Sayı	7	16	0	18	2	43
		Beklenen Değer	8,6	3,8	10,1	12,3	8,2	43,0
		% ileEğitim Düzeyi	16,3%	37,2%	0,0%	41,9%	4,7%	100,0%
Toplam		Sayı	81	36	96	116	78	407
		Beklenen Değer	81,0	36,0	96,0	116,0	78,0	407,0
		% ileEğitim Düzeyi	19,9%	8,8%	23,6%	28,5%	19,2%	100,0%

Bireylerin eğitim düzeylerine göre, bileşik faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Eğitim düzeyi ilkökul olan bireylerin %42,9'u, oratokul mezunu bireylerin %46,7'sinin, lise mezunu bireylerin %30,2'sinin emin olmadıklarını, önlisans düzeyindeki bireylerin %30,6'sı, lisans düzeyi bireylerin %28,2'si ve lisansüstü bireylerin %41,9'u faizi bilmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 91. Mesleki duruma göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Bileşik Faiz					Toplam
			Biliyorm	İyi Biliyorm	Emin Değilm	Bilmiyorm	Hiç bilmiyorm	
Mesleki Durumunu z	Kamu Kurumu	Sayı	20	9	25	33	1	88
		Beklenen Değer	17,5	7,8	20,8	25,1	16,9	88,0
		% ileMesleki Durumunu z	22,7%	10,2%	28,4%	37,5%	1,1%	100,0%
	Özel Sektör - alan	Sayı	29	6	9	27	34	105
		Beklenen Değer	20,9	9,3	24,8	29,9	20,1	105,0
		% ileMesleki Durumunu z	27,6%	5,7%	8,6%	25,7%	32,4%	100,0%
	Öğrenci	Sayı	20	14	20	34	28	116
		Beklenen Değer	23,1	10,3	27,4	33,1	22,2	116,0
		% ileMesleki Durumunu z	17,2%	12,1%	17,2%	29,3%	24,1%	100,0%
	Serbest Meslek Sahibi	Sayı	0	3	6	3	3	15
		Beklenen Değer	3,0	1,3	3,5	4,3	2,9	15,0
		% ileMesleki Durumunu z	0,0%	20,0%	40,0%	20,0%	20,0%	100,0%
	Ev Hanımı	Sayı	1	0	20	14	9	44
		Beklenen Değer	8,8	3,9	10,4	12,5	8,4	44,0
		% ileMesleki Durumunu z	2,3%	0,0%	45,5%	31,8%	20,5%	100,0%
	Çalışmıyor m	Sayı	10	4	15	5	3	37
		Beklenen Değer	7,4	3,3	8,7	10,5	7,1	37,0
		% ileMesleki Durumunu z	27,0%	10,8%	40,5%	13,5%	8,1%	100,0%
	Emekli	Sayı	1	0	1	0	0	2
		Beklenen Değer	,4	,2	,5	,6	,4	2,0

		% ile Mesleki Durumunu z	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
Toplam	Sayı		81	36	96	116	78	407
	Beklenen Değer		81,0	36,0	96,0	116,0	78,0	407,0
	% ile Mesleki Durumunu z		19,9%	8,8%	23,6%	28,5%	19,2%	100,0 %

Bireylerin eğitim düzeylerine göre, bileşik faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kamu kurumlarında çalışan bireylerin %37,5’u bilmediklerini, özel sektör alanında çalışan bireylerin %32,4’ü hiç bilmediklerini, öğrencilerin %29,3’ü bilmediklerini, serbest meslek sahibi bireylerin %40’ı, ev hanımlarının %45,5’inin, çalışmayan bireylerin %40,5’unun ve emekli bireylerin %50’sinin emin olmadıkları belirlenmiştir.

Tablo 92. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Bileşik Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL’den az	Sayı	18	11	37	32	24	122
		Beklenen Değer	24,3	10,8	28,8	34,8	23,4	122,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	14,8%	9,0%	30,3%	26,2%	19,7%	100,0%
	1001-2000 TL	Sayı	12	7	6	13	29	67
		Beklenen Değer	13,3	5,9	15,8	19,1	12,8	67,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	17,9%	10,4%	9,0%	19,4%	43,3%	100,0%
	2001-3000 TL	Sayı	16	1	25	30	21	93
		Beklenen Değer	18,5	8,2	21,9	26,5	17,8	93,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	17,2%	1,1%	26,9%	32,3%	22,6%	100,0%
	3001-4000 TL	Sayı	15	3	24	9	4	55
		Beklenen Değer	10,9	4,9	13,0	15,7	10,5	55,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	27,3%	5,5%	43,6%	16,4%	7,3%	100,0%
4001 TL ve üstü	Sayı	20	14	4	32	0	70	
	Beklenen Değer	13,9	6,2	16,5	20,0	13,4	70,0	
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	28,6%	20,0%	5,7%	45,7%	0,0%	100,0%	
Toplam	Sayı	81	36	96	116	78	407	
	Beklenen Değer	81,0	36,0	96,0	116,0	78,0	407,0	
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	19,9%	8,8%	23,6%	28,5%	19,2%	100,0%	

Bireylerin aylık gelir düzeylerine göre, bileşik faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Aylık gelir düzeyleri 1000 TL’den az olan bireylerin %30,3’ünün emin olmadıkları, 1001-2000 TL arası gelir düzeyli bireylerin %43,3’ünün hiç bilmedikleri, 2001-3000 TL gelir düzeyi olan bireylerin %32,3’ünün bilmediklerini, 3001-4000 TL gelir düzeyi olan bireylerin %27,3’ünün bildiklerini ve 4001 TL ve üzeri gelir düzeyi olan bireylerin 45,7’sinin bilmiyorum dedikleri belirlenmiştir.

Tablo 93. Gelir getirici bir işe göre bireylerin bileşik faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Bileşik Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	61	18	45	77	45	246
		Beklenen Değer	49,0	21,8	58,0	70,1	47,1	246,0
		% ileGelir getirici bir işte	24,8%	7,3%	18,3%	31,3%	18,3%	100,0%
	Çalışmayanlar	Sayı	20	18	41	36	30	145
		Beklenen Değer	28,9	12,8	34,2	41,3	27,8	145,0
		% ileGelir getirici bir işte	13,8%	12,4%	28,3%	24,8%	20,7%	100,0%
	Emekliler	Sayı	0	0	10	3	3	16
		Beklenen Değer	3,2	1,4	3,8	4,6	3,1	16,0
		% ileGelir getirici bir işte	0,0%	0,0%	62,5%	18,8%	18,8%	100,0%
Toplam		Sayı	81	36	96	116	78	407
		Beklenen Değer	81,0	36,0	96,0	116,0	78,0	407,0
		% ileGelir getirici bir işte	19,9%	8,8%	23,6%	28,5%	19,2%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışanlar, çalışmayanlar ve emeklilere göre, bileşik faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Gelir getirici bir işte çalışanların %31,3'ünün bilmediklerini, çalışmayan bireylerin %28,3'ünün ve emekli bireylerin %62,5'unun emin olmadıkları belirlenmiştir.

Tablo 94. Cinsiyete göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Basit Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	80	31	71	61	29	272
		Beklenen Değer	78,2	32,1	61,5	69,5	30,7	272,0
		% ileCinsiyetiniz	29,4%	11,4%	26,1%	22,4%	10,7%	100,0%
	Erkek	Sayı	37	17	21	43	17	135
		Beklenen Değer	38,8	15,9	30,5	34,5	15,3	135,0
		% ileCinsiyetiniz	27,4%	12,6%	15,6%	31,9%	12,6%	100,0%
Toplam		Sayı	117	48	92	104	46	407
		Beklenen Değer	117,0	48,0	92,0	104,0	46,0	407,0
		% ileCinsiyetiniz	28,7%	11,8%	22,6%	25,6%	11,3%	100,0%

Bireylerin cinsiyetlerine göre, basit faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kadın bireylerin %29,4'ünün bildikleri ve erkek bireylerin %31,9'unun bilmedikleri belirlenmiştir.

Tablo 95. Yaş grubuna göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Basit Faiz					Toplam		
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum			
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	3	0	5	0	0	8		
		Beklenen Değer	2,3	,9	1,8	2,0	,9	8,0		
		% ileYaş Grubunuz	37,5%	0,0%	62,5%	0,0%	0,0%	100,0%		
	18-22	Sayı	32	0	7	38	16	93		
		Beklenen Değer	26,7	11,0	21,0	23,8	10,5	93,0		
		% ileYaş Grubunuz	34,4%	0,0%	7,5%	40,9%	17,2%	100,0%		
	23-27	Sayı	33	26	21	33	11	124		
		Beklenen Değer	35,6	14,6	28,0	31,7	14,0	124,0		
		% ileYaş Grubunuz	26,6%	21,0%	16,9%	26,6%	8,9%	100,0%		
	28-32	Sayı	21	19	21	4	5	70		
		Beklenen Değer	20,1	8,3	15,8	17,9	7,9	70,0		
		% ileYaş Grubunuz	30,0%	27,1%	30,0%	5,7%	7,1%	100,0%		
	33-37	Sayı	6	0	6	8	0	20		
		Beklenen Değer	5,7	2,4	4,5	5,1	2,3	20,0		
		% ileYaş Grubunuz	30,0%	0,0%	30,0%	40,0%	0,0%	100,0%		
	38-42	Sayı	11	2	8	12	4	37		
		Beklenen Değer	10,6	4,4	8,4	9,5	4,2	37,0		
		% ileYaş Grubunuz	29,7%	5,4%	21,6%	32,4%	10,8%	100,0%		
	43 ve üstü	Sayı	11	1	24	9	10	55		
		Beklenen Değer	15,8	6,5	12,4	14,1	6,2	55,0		
		% ileYaş Grubunuz	20,0%	1,8%	43,6%	16,4%	18,2%	100,0%		
	Toplam			Sayı	117	48	92	104	46	407
				Beklenen Değer	117,0	48,0	92,0	104,0	46,0	407,0
				% ileYaş Grubunuz	28,7%	11,8%	22,6%	25,6%	11,3%	100,0%

Bireylerin yaş gruplarına göre, basit faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. 18 yaş ve altı bireylerin %62,5'unun emin olmadıklarını, 18-22 yaş arası bireylerin %40,9'u bilmediklerini, 23-27 yaş arası bireylerin %26,6'sının bildikleri ve %26,6'sının bilmedikleri belirlenmiştir. 28-32 yaş arası bireylerin %30'unun bildikleri ve %30'unun da emin olmadıkları belirlenmiştir. 33-37 yaş arası bireylerin %40'mın bilmediklerini, 38-42 yaş arası bireylerin %32,4'ünün bilmediklerini ve 43 ya ve üzeri bireylerin %43,6'sının basit faizi bildiklerine emin olmadıkları gözlemlenmiştir.

Tablo 96. Medeni duruma göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Basit Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	42	21	57	36	23	179
		Beklenen Değer	51,5	21,1	40,5	45,7	20,2	179,0
		% ile Medeni Durumunuz	23,5%	11,7%	31,8%	20,1%	12,8%	100,0%
	Bekar	Sayı	74	27	33	66	20	220
		Beklenen Değer	63,2	25,9	49,7	56,2	24,9	220,0
		% ile Medeni Durumunuz	33,6%	12,3%	15,0%	30,0%	9,1%	100,0%
	Boşanmış	Sayı	1	0	2	2	3	8
		Beklenen Değer	2,3	,9	1,8	2,0	,9	8,0
		% ile Medeni Durumunuz	12,5%	0,0%	25,0%	25,0%	37,5%	100,0%
Toplam	Sayı	117	48	92	104	46	407	
	Beklenen Değer	117,0	48,0	92,0	104,0	46,0	407,0	
	% ile Medeni Durumunuz	28,7%	11,8%	22,6%	25,6%	11,3%	100,0%	

Bireylerin medeni durumlara göre, basit faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Evli bireylerin %31,8'inin bildiklerine emin olmadıkları, bekar bireylerin %33,6'sının basit faizi bildikleri ve boşanmış bireylerin %37,5'inin basit faizi hiç bilmedikleri belirlenmiştir.

Tablo 97. Eğitim düzeyine göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Basit Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	6	0	3	1	4	14
		Beklenen Değer	4,0	1,7	3,2	3,6	1,6	14,0
		% ile Eğitim Düzeyi	42,9%	0,0%	21,4%	7,1%	28,6%	100,0%
	Ortaokul	Sayı	4	2	3	0	6	15
		Beklenen Değer	4,3	1,8	3,4	3,8	1,7	15,0
		% ile Eğitim Düzeyi	26,7%	13,3%	20,0%	0,0%	40,0%	100,0%
	Lise	Sayı	6	4	30	11	12	63
		Beklenen Değer	18,1	7,4	14,2	16,1	7,1	63,0
		% ile Eğitim Düzeyi	9,5%	6,3%	47,6%	17,5%	19,0%	100,0%
	Önlisans	Sayı	35	9	17	32	5	98
		Beklenen Değer	28,2	11,6	22,2	25,0	11,1	98,0
		% ile Eğitim Düzeyi	35,7%	9,2%	17,3%	32,7%	5,1%	100,0%
	Lisans	Sayı	57	17	39	42	19	174
		Beklenen Değer	50,0	20,5	39,3	44,5	19,7	174,0
		% ile Eğitim Düzeyi	32,8%	9,8%	22,4%	24,1%	10,9%	100,0%
	Lisansüstü	Sayı	9	16	0	18	0	43
		Beklenen Değer	12,4	5,1	9,7	11,0	4,9	43,0
		% ile Eğitim Düzeyi	20,9%	37,2%	0,0%	41,9%	0,0%	100,0%
	Toplam	Sayı	117	48	92	104	46	407
		Beklenen Değer	117,0	48,0	92,0	104,0	46,0	407,0
		% ile Eğitim Düzeyi	28,7%	11,8%	22,6%	25,6%	11,3%	100,0%

Bireylerin eğitim düzeylerine göre, basit faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Eğitim düzeyi ilköğretim olan bireylerin %42,9'unun basit faizi bildikleri, ortaokul düzeyi bireylerin %40'ının hiç bilmediklerini, lise düzeyi bireylerin %47,6'sının emin olmadıklarını, önlisans düzeyi olan bireylerin %35,7'sinin bildiklerini, lisans düzeyi bireylerin %32,8'inin bildiklerini ve lisansüstü düzeydeki bireylerin %41,9'unun bilmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 98. Mesleki durumlara göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişkisi analizi tablosu

			Basit Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Mesleki Durumunuz	Kamu Kurumu	Sayı	24	9	20	31	4	88
		Beklenen Değer	25,3	10,4	19,9	22,5	9,9	88,0
		% ile Mesleki Durumunuz	27,3%	10,2%	22,7%	35,2%	4,5%	100,0%
	Özel Sektör - alan	Sayı	28	15	33	15	14	105
		Beklenen Değer	30,2	12,4	23,7	26,8	11,9	105,0
		% ile Mesleki Durumunuz	26,7%	14,3%	31,4%	14,3%	13,3%	100,0%
	Öğrenci	Sayı	37	17	10	36	16	116
		Beklenen Değer	33,3	13,7	26,2	29,6	13,1	116,0
		% ile Mesleki Durumunuz	31,9%	14,7%	8,6%	31,0%	13,8%	100,0%
	Serbest Meslek Sahibi	Sayı	3	0	3	9	0	15
		Beklenen Değer	4,3	1,8	3,4	3,8	1,7	15,0
		% ile Mesleki Durumunuz	20,0%	0,0%	20,0%	60,0%	0,0%	100,0%
	Ev Hanımı	Sayı	7	2	21	5	9	44
		Beklenen Değer	12,6	5,2	9,9	11,2	5,0	44,0
		% ile Mesleki Durumunuz	15,9%	4,5%	47,7%	11,4%	20,5%	100,0%
	Çalışmıyorum	Sayı	16	5	5	8	3	37
		Beklenen Değer	10,6	4,4	8,4	9,5	4,2	37,0
		% ile Mesleki Durumunuz	43,2%	13,5%	13,5%	21,6%	8,1%	100,0%
	Emekli	Sayı	2	0	0	0	0	2
		Beklenen Değer	,6	,2	,5	,5	,2	2,0
		% ile Mesleki Durumunuz	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Toplam	Sayı	117	48	92	104	46	407
		Beklenen Değer	117,0	48,0	92,0	104,0	46,0	407,0
		% ile Mesleki Durumunuz	28,7%	11,8%	22,6%	25,6%	11,3%	100,0%

Bireylerin mesleki durumlarına göre, basit faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kamu kurumunda çalışan bireylerin %35,2'sinin, serbest meslek sahiplerinin %60'ının basit faizi bilmediklerini, özel sektör alanında çalışan bireylerin %31,4'ünün, ev hanımlarının %47,7'sinin emin olmadıklarını, öğrencilerin %31,9'unun, çalışmayan bireylerin %43,2'sinin ve emekli bireylerin %100'ünün basit faizi bildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 99. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Basit Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	Sayı	39	9	24	35	15	122
		Beklenen Değer	35,1	14,4	27,6	31,2	13,8	122,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	32,0%	7,4%	19,7%	28,7%	12,3%	100,0%
	1001-2000 TL	Sayı	14	13	17	9	14	67
		Beklenen Değer	19,3	7,9	15,1	17,1	7,6	67,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	20,9%	19,4%	25,4%	13,4%	20,9%	100,0%
	2001-3000 TL	Sayı	19	7	25	27	15	93
		Beklenen Değer	26,7	11,0	21,0	23,8	10,5	93,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	20,4%	7,5%	26,9%	29,0%	16,1%	100,0%
	3001-4000 TL	Sayı	24	8	12	9	2	55
		Beklenen Değer	15,8	6,5	12,4	14,1	6,2	55,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	43,6%	14,5%	21,8%	16,4%	3,6%	100,0%
4001 TL ve üstü	Sayı	21	11	14	24	0	70	
	Beklenen Değer	20,1	8,3	15,8	17,9	7,9	70,0	
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	30,0%	15,7%	20,0%	34,3%	0,0%	100,0%	
Toplam		Sayı	117	48	92	104	46	407
		Beklenen Değer	117,0	48,0	92,0	104,0	46,0	407,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	28,7%	11,8%	22,6%	25,6%	11,3%	100,0%

Bireylerin aylık gelir düzeylerine göre, basit faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Aylık gelir düzeyi 1000TL'den az olan bireylerin %32'si, 3001-4000TL olan bireylerin %43,6'sının basit faizi bildikleri gözlemlenmektedir. 1001-2000 TL olan bireylerin %25,4'ü emin olmadıklarını, 2001-3000 TL olan bireylerin %29'u ve 4001TL ve üstü bireylerin %34,3'ünün basit faizi bilmedikleri belirlenmektedir.

Tablo 100. Gelir getirici bir işe göre bireylerin basit faiz bilgileri ilişki analizi tablosu

			Basit Faiz					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	60	30	64	70	22	246
		Beklenen Değer	70,7	29,0	55,6	62,9	27,8	246,0
		% ile Gelir getirici bir işte	24,4%	12,2%	26,0%	28,5%	8,9%	100,0%
	Çalışmayanlar	Sayı	50	18	25	34	18	145
		Beklenen Değer	41,7	17,1	32,8	37,1	16,4	145,0
		% ile Gelir getirici bir işte	34,5%	12,4%	17,2%	23,4%	12,4%	100,0%
	Emekliler	Sayı	7	0	3	0	6	16
		Beklenen Değer	4,6	1,9	3,6	4,1	1,8	16,0

		% ile Gelir getirici bir işte	43,8%	0,0%	18,8%	0,0%	37,5%	100,0%
Toplam		Sayı	117	48	92	104	46	407
		Beklenen Değer	117,0	48,0	92,0	104,0	46,0	407,0
		% ile Gelir getirici bir işte	28,7%	11,8%	22,6%	25,6%	11,3%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışanlar, çalışmayanlar ve emeklilere göre, basit faiz bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Gelir getirici bir işte çalışan bireylerin %28,5'inin basit faizi bilmedikleri, çalışmayan bireylerin %34,5'inin ve emeklilerin %43,8'inin basit faizi bildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 101. Cinsiyete göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu

			Risk getiri oranları					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	51	31	80	61	49	272
		Beklenen Değer	56,1	34,1	76,2	58,1	47,4	272,0
		% ile Cinsiyetiniz	18,8%	11,4%	29,4%	22,4%	18,0%	100,0%
	Erkek	Sayı	33	20	34	26	22	135
		Beklenen Değer	27,9	16,9	37,8	28,9	23,6	135,0
		% ile Cinsiyetiniz	24,4%	14,8%	25,2%	19,3%	16,3%	100,0%
Toplam	Sayı	84	51	114	87	71	407	
	Beklenen Değer	84,0	51,0	114,0	87,0	71,0	407,0	
	% ile Cinsiyetiniz	20,6%	12,5%	28,0%	21,4%	17,4%	100,0%	

Bireylerin cinsiyetlerine göre, risk getiri oranlarının bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kadın bireylerin %29,4'ü ve erkek bireylerin %25,2'si risk getiri oranlarının bilgisinden emin olmadıkları belirlenmiştir.

Tablo 102. Yaş grubuna göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu

			Risk getiri oranları					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	2	4	2	0	0	8
		Beklenen Değer	1,7	1,0	2,2	1,7	1,4	8,0
		% ile Yaş Grubunuz	25,0%	50,0%	25,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	18-22	Sayı	17	1	20	24	31	93
		Beklenen Değer	19,2	11,7	26,0	19,9	16,2	93,0
		% ile Yaş Grubunuz	18,3%	1,1%	21,5%	25,8%	33,3%	100,0%
	23-27	Sayı	20	25	31	37	11	124
		Beklenen Değer	25,6	15,5	34,7	26,5	21,6	124,0
		% ile Yaş Grubunuz	16,1%	20,2%	25,0%	29,8%	8,9%	100,0%
	28-32	Sayı	11	16	32	4	7	70
		Beklenen Değer	14,4	8,8	19,6	15,0	12,2	70,0
		% ile Yaş Grubunuz	15,7%	22,9%	45,7%	5,7%	10,0%	100,0%
	33-37	Sayı	3	4	7	6	0	20
		Beklenen Değer	4,1	2,5	5,6	4,3	3,5	20,0
		% ile Yaş Grubunuz	15,0%	20,0%	35,0%	30,0%	0,0%	100,0%
	38-42	Sayı	9	0	9	13	6	37

		Beklenen Değer	7,6	4,6	10,4	7,9	6,5	37,0
		% ile Yaş Grubunuz	24,3%	0,0%	24,3%	35,1%	16,2%	100,0%
	43 ve üstü	Sayı	22	1	13	3	16	55
		Beklenen Değer	11,4	6,9	15,4	11,8	9,6	55,0
		% ile Yaş Grubunuz	40,0%	1,8%	23,6%	5,5%	29,1%	100,0%
	Toplam	Sayı	84	51	114	87	71	407
Beklenen Değer		84,0	51,0	114,0	87,0	71,0	407,0	
% ile Yaş Grubunuz		20,6%	12,5%	28,0%	21,4%	17,4%	100,0%	

Bireylerin yaş gruplarına göre, risk getiri oranlarının bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. 18 yaş ve altı bireylerin %50'si risk getiri oranlarını iyi bildiklerini, 18-22 yaş arası bireylerin %33,3'ünün hiç bilmedikleri, 23-27 arası bireylerin %29,8'inin bilmiyorum, 28-32 yaş arası bireylerin %45,7'sinin, 33-37 arası yaş gruplarına %35'inin emin olmadıklarını, 38-42 yaş arası bireylerin %35,1'inin bilmiyorum ve 43 yaş ve üzeri olan bireylerin %40'ının bildikleri belirlenmiştir.

Tablo 103. Medeni duruma göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu

		Risk getiri oranları					Toplam	
		Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum		
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	47	18	48	32	34	179
		Beklenen Değer	36,9	22,4	50,1	38,3	31,2	179,0
		% ile Medeni Durumunuz	26,3%	10,1%	26,8%	17,9%	19,0%	100,0%
	Bekar	Sayı	35	33	64	54	34	220
		Beklenen Değer	45,4	27,6	61,6	47,0	38,4	220,0
		% ile Medeni Durumunuz	15,9%	15,0%	29,1%	24,5%	15,5%	100,0%
	Boşanmış	Sayı	2	0	2	1	3	8
		Beklenen Değer	1,7	1,0	2,2	1,7	1,4	8,0
		% ile Medeni Durumunuz	25,0%	0,0%	25,0%	12,5%	37,5%	100,0%
Toplam	Sayı	84	51	114	87	71	407	
	Beklenen Değer	84,0	51,0	114,0	87,0	71,0	407,0	
	% ile Medeni Durumunuz	20,6%	12,5%	28,0%	21,4%	17,4%	100,0%	

Bireylerin medeni durumlarına göre, risk getiri oranlarının bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Evli olan bireylerin %26,8'inin, bekar bireylerin %29,1'inin ve boşanmış bireylerin %25'i risk getiri oranlarını bildiklerinden emin olmadıklarını belirtmişleridir.

Tablo 104. Eğitim düzeyine göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu

			Risk getiri oranları					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	1	0	3	1	9	14
		Beklenen Değer	2,9	1,8	3,9	3,0	2,4	14,0
		% ileEğitim Düzeyi	7,1%	0,0%	21,4%	7,1%	64,3%	100,0%
	Ortaokul	Sayı	4	0	3	0	8	15
		Beklenen Değer	3,1	1,9	4,2	3,2	2,6	15,0
		% ileEğitim Düzeyi	26,7%	0,0%	20,0%	0,0%	53,3%	100,0%
	Lise	Sayı	20	8	10	13	12	63
		Beklenen Değer	13,0	7,9	17,6	13,5	11,0	63,0
		% ileEğitim Düzeyi	31,7%	12,7%	15,9%	20,6%	19,0%	100,0%
	Önlisans	Sayı	32	9	27	23	7	98
		Beklenen Değer	20,2	12,3	27,4	20,9	17,1	98,0
		% ileEğitim Düzeyi	32,7%	9,2%	27,6%	23,5%	7,1%	100,0%
	Lisans	Sayı	27	18	62	32	35	174
		Beklenen Değer	35,9	21,8	48,7	37,2	30,4	174,0
		% ileEğitim Düzeyi	15,5%	10,3%	35,6%	18,4%	20,1%	100,0%
	Lisansüstü	Sayı	0	16	9	18	0	43
		Beklenen Değer	8,9	5,4	12,0	9,2	7,5	43,0
		% ileEğitim Düzeyi	0,0%	37,2%	20,9%	41,9%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı	84	51	114	87	71	407	
	Beklenen Değer	84,0	51,0	114,0	87,0	71,0	407,0	
	% ileEğitim Düzeyi	20,6%	12,5%	28,0%	21,4%	17,4%	100,0%	

Bireylerin eğitim düzeyine göre, risk getiri oranlarının bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Eğitim düzeyi ilkokul olan bireylerin %64,3'ü, ortaokul düzeyi bireylerin %53,3'ü hiç bilmiyorum, lise düzeyi bireylerin %31,7'si, önlisans düzeyi bireylerin %32,7'si biliyorum, lisans düzeyi bireylerin %35,6'sı emin değilim, lisansüstü düzeydeki bireylerin %41,9'u risk getiri oran bilgisini bilmiyorum olarak belirtmişlerdir.

Tablo 105. Mesleki duruma göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu

			Risk getiri oranları					Toplam	
			Biliyorm	İyi Biliyorm	Emin Değilm	Bilmiyorm	Hiç bilmiyorm		
Mesleki Durumunu z	Kamu Kurumu	Sayı	17	9	31	27	4	88	
		Beklenen Değer	18,2	11,0	24,6	18,8	15,4	88,0	
		% ile Mesleki Durumunu z	19,3%	10,2%	35,2%	30,7%	4,5%	100,0%	
	Özel Sektör - alan	Sayı	21	17	31	17	19	105	
		Beklenen Değer	21,7	13,2	29,4	22,4	18,3	105,0	
		% ile Mesleki Durumunu z	20,0%	16,2%	29,5%	16,2%	18,1%	100,0%	
	Öğrenci	Sayı	15	22	27	23	29	116	
		Beklenen Değer	23,9	14,5	32,5	24,8	20,2	116,0	
		% ile Mesleki Durumunu z	12,9%	19,0%	23,3%	19,8%	25,0%	100,0%	
	Serbest Meslek Sahibi	Sayı	0	3	9	3	0	15	
		Beklenen Değer	3,1	1,9	4,2	3,2	2,6	15,0	
		% ile Mesleki Durumunu z	0,0%	20,0%	60,0%	20,0%	0,0%	100,0%	
	Ev Hanımı	Sayı	17	0	3	8	16	44	
		Beklenen Değer	9,1	5,5	12,3	9,4	7,7	44,0	
		% ile Mesleki Durumunu z	38,6%	0,0%	6,8%	18,2%	36,4%	100,0%	
	Çalışmıyor m	Sayı	13	0	12	9	3	37	
		Beklenen Değer	7,6	4,6	10,4	7,9	6,5	37,0	
		% ile Mesleki Durumunu z	35,1%	0,0%	32,4%	24,3%	8,1%	100,0%	
	Emekli	Sayı	1	0	1	0	0	2	
		Beklenen Değer	,4	,3	,6	,4	,3	2,0	
		% ile Mesleki Durumunu z	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
	Toplam		Sayı	84	51	114	87	71	407
			Beklenen Değer	84,0	51,0	114,0	87,0	71,0	407,0
			% ile Mesleki Durumunu z	20,6%	12,5%	28,0%	21,4%	17,4%	100,0%

Bireylerin mesleki durumuna göre, risk getiri oranlarının bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kamu kurumlarında çalışan bireylerin %35,2'si, özel sektör alanında çalışan bireylerin %29,5'u, serbest meslek sahibi bireylerin %60'ı ve emeklilerin %50'si risk getiri oranlarını bildiklerinden emin olmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %25'i bilmiyorum, ev hanımlarının %38,6'sı ise risk getiri oranları hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 106. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu

			Risk getiri oranları					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	Sayı	35	9	31	25	22	122
		Beklenen Değer	25,2	15,3	34,2	26,1	21,3	122,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	28,7%	7,4%	25,4%	20,5%	18,0%	100,0%
	1001-2000 TL	Sayı	3	17	15	15	17	67
		Beklenen Değer	13,8	8,4	18,8	14,3	11,7	67,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	4,5%	25,4%	22,4%	22,4%	25,4%	100,0%
	2001-3000 TL	Sayı	20	8	21	19	25	93
		Beklenen Değer	19,2	11,7	26,0	19,9	16,2	93,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	21,5%	8,6%	22,6%	20,4%	26,9%	100,0%
	3001-4000 TL	Sayı	8	3	24	13	7	55
		Beklenen Değer	11,4	6,9	15,4	11,8	9,6	55,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	14,5%	5,5%	43,6%	23,6%	12,7%	100,0%
4001 TL ve üstü	Sayı	18	14	23	15	0	70	
	Beklenen Değer	14,4	8,8	19,6	15,0	12,2	70,0	
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	25,7%	20,0%	32,9%	21,4%	0,0%	100,0%	
Toplam		Sayı	84	51	114	87	71	407
		Beklenen Değer	84,0	51,0	114,0	87,0	71,0	407,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	20,6%	12,5%	28,0%	21,4%	17,4%	100,0%

Bireylerin aylık gelir düzeyine göre, risk getiri oranlarının bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Aylık gelir düzeyi 1000TL'den az olan bireylerin %28,7'si biliyorum, 1001-2000 TL düzeyinde olan bireylerin %25,4'ü iyi biliyorum derken %25,4'ü hiç bilmiyorum demişlerdir. Aylık gelirleri 2001-3000 TL düzeyinde olan bireylerin %26,9'u hiç bilmiyorum, 3001-4000 TL olan bireylerin %43,6'sı, 4000TL'den fazla olan bireylerin %32,9'u emin olmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 107. Gelir getirici bir işe göre bireylerin risk getiri oranı bilgileri ilişki analizi tablosu

			Risk getiri oranları					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	40	35	78	61	32	246
		Beklenen Değer	50,8	30,8	68,9	52,6	42,9	246,0
		% ile Gelir getirici bir işte	16,3%	14,2%	31,7%	24,8%	13,0%	100,0%
	Çalışmayanlar	Sayı	41	16	29	26	33	145
		Beklenen Değer	29,9	18,2	40,6	31,0	25,3	145,0
		% ile Gelir getirici bir işte	28,3%	11,0%	20,0%	17,9%	22,8%	100,0%
	Emekliler	Sayı	3	0	7	0	6	16
		Beklenen Değer	3,3	2,0	4,5	3,4	2,8	16,0

		% ileGelir getirici bir işte	18,8%	0,0%	43,8%	0,0%	37,5%	100,0%
Toplam		Sayı	84	51	114	87	71	407
		Beklenen Değer	84,0	51,0	114,0	87,0	71,0	407,0
		% ileGelir getirici bir işte	20,6%	12,5%	28,0%	21,4%	17,4%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışanlar, çalışmayanlar ve emeklilere göre, risk getiri oranlarını bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Gelir getirici bir işte çalışanların %31,7'si ve emeklilerin %43,8'i risk getiri oranlarının bilgisinden emin olmadıklarını belirtmişlerdir. Gelir getirici bir işte çalışmayanların %28,3'ünün ise risk getiri oranlarından haberdar olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 108. Cinsiyete göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu

			Kredi Kartı Son Ödeme Tarihi					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	119	104	25	18	6	272
		Beklenen Değer	110,9	112,9	20,7	17,4	10,0	272,0
		% ileCinsiyetiniz	43,8%	38,2%	9,2%	6,6%	2,2%	100,0%
	Erkek	Sayı	47	65	6	8	9	135
		Beklenen Değer	55,1	56,1	10,3	8,6	5,0	135,0
		% ileCinsiyetiniz	34,8%	48,1%	4,4%	5,9%	6,7%	100,0%
Toplam	Sayı	166	169	31	26	15	407	
	Beklenen Değer	166,0	169,0	31,0	26,0	15,0	407,0	
	% ileCinsiyetiniz	40,8%	41,5%	7,6%	6,4%	3,7%	100,0%	

Bireylerin cinsiyetlerine göre, kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kadın bireylerin %43,8'inin biliyorum, erkek bireylerin %48,1'inin iyi biliyorum dedikleri belirlenmiştir.

Tablo 109. Yaş grubuna göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu

			Kredi Kartı Son Ödeme Tarihi					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	7	0	1	0	0	8
		Beklenen Değer	3,3	3,3	,6	,5	,3	8,0
		% ileYaş Grubunuz	87,5%	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%	100,0%
	18-22	Sayı	39	35	6	6	7	93
		Beklenen Değer	37,9	38,6	7,1	5,9	3,4	93,0
		% ileYaş Grubunuz	41,9%	37,6%	6,5%	6,5%	7,5%	100,0%
	23-27	Sayı	60	41	3	15	5	124
		Beklenen Değer	50,6	51,5	9,4	7,9	4,6	124,0
		% ileYaş Grubunuz	48,4%	33,1%	2,4%	12,1%	4,0%	100,0%
	28-32	Sayı	34	26	10	0	0	70
		Beklenen Değer	28,6	29,1	5,3	4,5	2,6	70,0
		% ileYaş Grubunuz	48,6%	37,1%	14,3%	0,0%	0,0%	100,0%
	33-37	Sayı	9	4	5	1	1	20
		Beklenen Değer	8,2	8,3	1,5	1,3	,7	20,0
		% ileYaş Grubunuz	45,0%	20,0%	25,0%	5,0%	5,0%	100,0%

	38-42	Sayı	10	22	3	0	2	37
		Beklenen Değer	15,1	15,4	2,8	2,4	1,4	37,0
		% ileYaş Grubunuz	27,0%	59,5%	8,1%	0,0%	5,4%	100,0%
	43 ve üstü	Sayı	7	41	3	4	0	55
		Beklenen Değer	22,4	22,8	4,2	3,5	2,0	55,0
		% ileYaş Grubunuz	12,7%	74,5%	5,5%	7,3%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı	166	169	31	26	15	407	
	Beklenen Değer	166,0	169,0	31,0	26,0	15,0	407,0	
	% ileYaş Grubunuz	40,8%	41,5%	7,6%	6,4%	3,7%	100,0%	

Bireylerin yaş grubuna göre, kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Yaş grubu 18 yaş ve altı olan bireylerin %87,5'u, 18-22 yaş arası bireylerin %41,9'u, 23-27 yaş arası bireylerin %48,4'ünün, 28-32 yaş arası bireylerin %48,6'sının, 33-37 yaş arası bireylerin %45'inin kredi kartı son ödeme tarihlerini bildiklerini, 38-42 yaş arası bireylerin %59,5'i ve 43 yaş ve üzeri bireylerin %74,5'u kredi kartı son ödeme tarihlerini iyi bildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 110. Medeni duruma göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu

		Kredi Kartı Son Ödeme Tarihi					Toplam	
		Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum		
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	51	101	14	10	3	179
		Beklenen Değer	73,0	74,3	13,6	11,4	6,6	179,0
		% ileMedeni Durumunuz	28,5%	56,4%	7,8%	5,6%	1,7%	100,0%
	Bekar	Sayı	112	66	17	16	9	220
		Beklenen Değer	89,7	91,4	16,8	14,1	8,1	220,0
		% ileMedeni Durumunuz	50,9%	30,0%	7,7%	7,3%	4,1%	100,0%
	Boşanmış	Sayı	3	2	0	0	3	8
		Beklenen Değer	3,3	3,3	,6	,5	,3	8,0
		% ileMedeni Durumunuz	37,5%	25,0%	0,0%	0,0%	37,5%	100,0%
Toplam	Sayı	166	169	31	26	15	407	
	Beklenen Değer	166,0	169,0	31,0	26,0	15,0	407,0	
	% ileMedeni Durumunuz	40,8%	41,5%	7,6%	6,4%	3,7%	100,0%	

Bireylerin medeni durumuna göre, kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Medeni durumlarına göre evli bireylerin %56,4'ü iyi bildiklerini, bekar bireylerin %50,9'unun biliyorum dedikleri ve boşanmış bireylerin %37,5'u biliyorum ve %37,5'u kredi kartı son ödeme tarih bilgilerini hiç bilmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 111. Eğitim Düzeyine göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu

			Kredi Kartı Son Ödeme Tarihi					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	7	1	3	1	2	14
		Beklenen Değer	5,7	5,8	1,1	,9	,5	14,0
		% ileEğitim Düzeyi	50,0%	7,1%	21,4%	7,1%	14,3%	100,0%
	Ortaokul	Sayı	5	4	3	0	3	15
		Beklenen Değer	6,1	6,2	1,1	1,0	,6	15,0
		% ileEğitim Düzeyi	33,3%	26,7%	20,0%	0,0%	20,0%	100,0%
	Lise	Sayı	18	30	12	3	0	63
		Beklenen Değer	25,7	26,2	4,8	4,0	2,3	63,0
		% ileEğitim Düzeyi	28,6%	47,6%	19,0%	4,8%	0,0%	100,0%
	Önlisans	Sayı	38	34	7	16	3	98
		Beklenen Değer	40,0	40,7	7,5	6,3	3,6	98,0
		% ileEğitim Düzeyi	38,8%	34,7%	7,1%	16,3%	3,1%	100,0%
	Lisans	Sayı	82	73	6	6	7	174
		Beklenen Değer	71,0	72,3	13,3	11,1	6,4	174,0
		% ileEğitim Düzeyi	47,1%	42,0%	3,4%	3,4%	4,0%	100,0%
	Lisansüstü	Sayı	16	27	0	0	0	43
		Beklenen Değer	17,5	17,9	3,3	2,7	1,6	43,0
		% ileEğitim Düzeyi	37,2%	62,8%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı	166	169	31	26	15	407	
	Beklenen Değer	166,0	169,0	31,0	26,0	15,0	407,0	
	% ileEğitim Düzeyi	40,8%	41,5%	7,6%	6,4%	3,7%	100,0%	

Bireylerin eğitim düzeyine göre, kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Eğitim düzeyi ilkokul olan bireylerin %50'si, ortaokul olan bireylerin %33,3'ü önlisans olan bireylerin %38,8'i, lisans olan bireylerin %47,1'i kredi kartı son ödeme tarihini bildiklerini belirtmişlerdir. Lise düzeyinde olan bireylerin %47,6'sı ve lisansüstü düzeydeki bireylerin %62,8'i kredi kartı son ödeme tarihini iyi bildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 112. Mesleki duruma göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu

			Kredi Kartı Son Ödeme Tarihi					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Mesleki Durumunuz	Kamu Kurumu	Sayı	31	43	8	6	0	88
		Beklenen Değer	35,9	36,5	6,7	5,6	3,2	88,0
		% ile Mesleki Durumunuz	35,2%	48,9%	9,1%	6,8%	0,0%	100,0%
	Özel Sektör - alan	Sayı	43	46	3	7	6	105
		Beklenen Değer	42,8	43,6	8,0	6,7	3,9	105,0
		% ile Mesleki Durumunuz	41,0%	43,8%	2,9%	6,7%	5,7%	100,0%
	Öğrenci	Sayı	53	45	5	6	7	116
		Beklenen Değer	47,3	48,2	8,8	7,4	4,3	116,0
		% ile Mesleki Durumunuz	45,7%	38,8%	4,3%	5,2%	6,0%	100,0%
	Serbest Meslek Sahibi	Sayı	5	4	6	0	0	15
		Beklenen Değer	6,1	6,2	1,1	1,0	,6	15,0
		% ile Mesleki Durumunuz	33,3%	26,7%	40,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Ev Hanımı	Sayı	14	25	0	3	2	44
		Beklenen Değer	17,9	18,3	3,4	2,8	1,6	44,0
		% ile Mesleki Durumunuz	31,8%	56,8%	0,0%	6,8%	4,5%	100,0%
	Çalışmıyorum	Sayı	19	6	9	3	0	37
		Beklenen Değer	15,1	15,4	2,8	2,4	1,4	37,0
		% ile Mesleki Durumunuz	51,4%	16,2%	24,3%	8,1%	0,0%	100,0%
	Emekli	Sayı	1	0	0	1	0	2
		Beklenen Değer	,8	,8	,2	,1	,1	2,0
		% ile Mesleki Durumunuz	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Toplam		Sayı	166	169	31	26	15	407
		Beklenen Değer	166,0	169,0	31,0	26,0	15,0	407,0
		% ile Mesleki Durumunuz	40,8%	41,5%	7,6%	6,4%	3,7%	100,0%

Bireylerin mesleki durumlarına göre, kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kamu kurumunda çalışanların %48,9'u, özel sektörde çalışanların %43,8'i, ev hanımlarının %56,8'i kredi kartı son ödeme tarihlerini iyi bildiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %45,7'si, çalışmayan bireylerin %51,4'ü ve emeklilerin %50'si kredi kartı son ödeme tarihlerini bildiklerini belirtmektedirler.

Tablo 113. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu

			Kredi Kartı Son Ödeme Tarihi					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	Sayı	45	63	7	6	1	122
		Beklenen Değer	49,8	50,7	9,3	7,8	4,5	122,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	36,9%	51,6%	5,7%	4,9%	0,8%	100,0%
	1001-2000 TL	Sayı	28	15	6	10	8	67
		Beklenen Değer	27,3	27,8	5,1	4,3	2,5	67,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	41,8%	22,4%	9,0%	14,9%	11,9%	100,0%
	2001-3000 TL	Sayı	50	20	13	4	6	93
		Beklenen Değer	37,9	38,6	7,1	5,9	3,4	93,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	53,8%	21,5%	14,0%	4,3%	6,5%	100,0%
	3001-4000 TL	Sayı	35	14	0	6	0	55
		Beklenen Değer	22,4	22,8	4,2	3,5	2,0	55,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	63,6%	25,5%	0,0%	10,9%	0,0%	100,0%
4001 TL ve üstü	Sayı	8	57	5	0	0	70	
	Beklenen Değer	28,6	29,1	5,3	4,5	2,6	70,0	
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	11,4%	81,4%	7,1%	0,0%	0,0%	100,0%	
Toplam		Sayı	166	169	31	26	15	407
		Beklenen Değer	166,0	169,0	31,0	26,0	15,0	407,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	40,8%	41,5%	7,6%	6,4%	3,7%	100,0%

Bireylerin aylık gelir durumlarına göre, kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Aylık gelir durumu 1000 TL'den az olan bireylerin %51,6'sı ve 4001 TL ve üzeri olan bireylerin %81,4'ünün kredi kartı son ödeme tarihlerini iyi bildiklerini belirtmişlerdir. Aylık gelir durumu 1001-2000 TL arası olan bireylerin %41,8'i, 3001-4000 TL olan bireylerin %63,6'sı bildikleri ve 2001-3000 TL olan bireylerin %53,8'inin kredi kartı son ödeme tarihlerini bildikleri belirlenmiştir.

Tablo 114. Gelir getirici bir işe göre bireylerin kredi kartı son ödeme tarihi bilgileri ilişki analizi tablosu

			Kredi Kartı Son Ödeme Tarihi					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	94	101	19	20	12	246
		Beklenen Değer	100,3	102,1	18,7	15,7	9,1	246,0
		% ile Gelir getirici bir işte	38,2%	41,1%	7,7%	8,1%	4,9%	100,0%
	Çalışmayanlar	Sayı	65	68	9	0	3	145
		Beklenen Değer	59,1	60,2	11,0	9,3	5,3	145,0
		% ile Gelir getirici bir işte	44,8%	46,9%	6,2%	0,0%	2,1%	100,0%

	Emekliler	Sayı	7	0	3	6	0	16
		Beklenen Değer	6,5	6,6	1,2	1,0	,6	16,0
		% ile Gelir getirici bir işte	43,8%	0,0%	18,8%	37,5%	0,0%	100,0%
Toplam		Sayı	166	169	31	26	15	407
		Beklenen Değer	166,0	169,0	31,0	26,0	15,0	407,0
		% ile Gelir getirici bir işte	40,8%	41,5%	7,6%	6,4%	3,7%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışanlar, çalışmayanlar ve emeklilere göre, kredi kartı son ödeme tarihi bilgilerinin derecelenmiş ve incelenmiştir. Gelir getirici bir işte çalışan bireylerin %41,1'i çalışmayan bireylerin %46,9'unun kredi kartı son ödeme tarihlerini iyi bildiklerini, emeklilerin %43,8'inin kredi kartı son ödeme tarihlerini bildikleri belirlenmiştir.

Tablo 115. Cinsiyete göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu

			Bireysel Emeklilik					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	133	71	28	24	16	272
		Beklenen Değer	139,0	74,9	24,1	19,4	14,7	272,0
		% ile Cinsiyetiniz	48,9%	26,1%	10,3%	8,8%	5,9%	100,0%
	Erkek	Sayı	75	41	8	5	6	135
		Beklenen Değer	69,0	37,1	11,9	9,6	7,3	135,0
		% ile Cinsiyetiniz	55,6%	30,4%	5,9%	3,7%	4,4%	100,0%
Toplam		Sayı	208	112	36	29	22	407
		Beklenen Değer	208,0	112,0	36,0	29,0	22,0	407,0
		% ile Cinsiyetiniz	51,1%	27,5%	8,8%	7,1%	5,4%	100,0%

Bireylerin cinsiyete göre, bireysel emeklilik bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kadın bireylerin %48,9'unun, erkek bireylerin %55,6'sının bireysel emekliliği bildikleri belirlenmiştir.

Tablo 116. Yaş grubuna göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu

			Crosstab					Toplam
			Bireysel Emeklilik					
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Yaş Grubunuz	18 yaş ve altı	Sayı	5	1	1	1	0	8
		Beklenen Değer	4,1	2,2	,7	,6	,4	8,0
		% ile Yaş Grubunuz	62,5%	12,5%	12,5%	12,5%	0,0%	100,0%
	18-22	Sayı	46	12	14	13	8	93
		Beklenen Değer	47,5	25,6	8,2	6,6	5,0	93,0
		% ile Yaş Grubunuz	49,5%	12,9%	15,1%	14,0%	8,6%	100,0%
	23-27	Sayı	61	43	8	9	3	124
		Beklenen Değer	63,4	34,1	11,0	8,8	6,7	124,0
		% ile Yaş Grubunuz	49,2%	34,7%	6,5%	7,3%	2,4%	100,0%
	28-32	Sayı	35	27	3	0	5	70
		Beklenen Değer	35,8	19,3	6,2	5,0	3,8	70,0
		% ile Yaş Grubunuz	50,0%	38,6%	4,3%	0,0%	7,1%	100,0%
	33-37	Sayı	9	4	5	2	0	20
		Beklenen Değer	10,2	5,5	1,8	1,4	1,1	20,0
		% ile Yaş Grubunuz	45,0%	20,0%	25,0%	10,0%	0,0%	100,0%

	38-42	Sayı	23	3	5	0	6	37
		Beklenen Değer	18,9	10,2	3,3	2,6	2,0	37,0
		% ileYaş Grubunuz	62,2%	8,1%	13,5%	0,0%	16,2%	100,0%
	43 ve üstü	Sayı	29	22	0	4	0	55
		Beklenen Değer	28,1	15,1	4,9	3,9	3,0	55,0
		% ileYaş Grubunuz	52,7%	40,0%	0,0%	7,3%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı	208	112	36	29	22	407	
	Beklenen Değer	208,0	112,0	36,0	29,0	22,0	407,0	
	% ileYaş Grubunuz	51,1%	27,5%	8,8%	7,1%	5,4%	100,0%	

Bireylerin yaş gruplarına göre, bireysel emeklilik bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. 18 yaş ve altı bireylerin %62,5'unun, 18-22 yaş arası bireylerin %49,5'unun, 23-27 yaş arası bireylerin %49,2'sinin, 28-32 yaş arası bireylerin %50'sinin, 33-37 yaş arası bireylerin %45'inin, 38-42 yaş arası bireylerin %62,2'sini ve 43 yaş ve üzeri bireylerin %52,7'sinin bireysel emekliliği iyi bildikleri belirlenmektedir.

Tablo 117. Medeni duruma göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu

			Bireysel Emeklilik					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Medeni Durumunuz	Evli	Sayı	84	61	15	10	9	179
		Beklenen Değer	91,5	49,3	15,8	12,8	9,7	179,0
		% ileMedeni Durumunuz	46,9%	34,1%	8,4%	5,6%	5,0%	100,0%
	Bekar	Sayı	121	49	21	19	10	220
		Beklenen Değer	112,4	60,5	19,5	15,7	11,9	220,0
		% ileMedeni Durumunuz	55,0%	22,3%	9,5%	8,6%	4,5%	100,0%
	Boşanmış	Sayı	3	2	0	0	3	8
		Beklenen Değer	4,1	2,2	,7	,6	,4	8,0
		% ileMedeni Durumunuz	37,5%	25,0%	0,0%	0,0%	37,5%	100,0%
Toplam	Sayı	208	112	36	29	22	407	
	Beklenen Değer	208,0	112,0	36,0	29,0	22,0	407,0	
	% ileMedeni Durumunuz	51,1%	27,5%	8,8%	7,1%	5,4%	100,0%	

Bireylerin medeni duruma göre, bireysel emeklilik bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Evli bireylerin %46,9'u, bekar bireylerin %55 ve boşanmış bireylerin %37,5'unun bireysel emekliliği bildikleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 118. Eğitim düzeyine göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu

			Bireysel Emeklilik					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Eğitim Düzeyi	İlkokul	Sayı	4	2	3	1	4	14
		Beklenen Değer	7,2	3,9	1,2	1,0	,8	14,0
		% ileEğitim Düzeyi	28,6%	14,3%	21,4%	7,1%	28,6%	100,0%
	Ortaokul	Sayı	3	4	0	3	5	15
		Beklenen Değer	7,7	4,1	1,3	1,1	,8	15,0
		% ileEğitim Düzeyi	20,0%	26,7%	0,0%	20,0%	33,3%	100,0%
	Lise	Sayı	28	20	6	6	3	63

		Beklenen Değer	32,2	17,3	5,6	4,5	3,4	63,0
		% ileEğitim Düzeyi	44,4%	31,7%	9,5%	9,5%	4,8%	100,0%
Önlisans	Sayı		54	23	13	8	0	98
	Beklenen Değer		50,1	27,0	8,7	7,0	5,3	98,0
	% ileEğitim Düzeyi		55,1%	23,5%	13,3%	8,2%	0,0%	100,0%
Lisans	Sayı		85	54	14	11	10	174
	Beklenen Değer		88,9	47,9	15,4	12,4	9,4	174,0
	% ileEğitim Düzeyi		48,9%	31,0%	8,0%	6,3%	5,7%	100,0%
Lisansüstü	Sayı		34	9	0	0	0	43
	Beklenen Değer		22,0	11,8	3,8	3,1	2,3	43,0
	% ileEğitim Düzeyi		79,1%	20,9%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı		208	112	36	29	22	407
	Beklenen Değer		208,0	112,0	36,0	29,0	22,0	407,0
	% ileEğitim Düzeyi		51,1%	27,5%	8,8%	7,1%	5,4%	100,0%

Bireylerin eğitim düzeyine göre, bireysel emeklilik bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. İlkokul düzeyine göre bireylerin %28,6'sı, lise düzeyindeki bireylerin %44,4'ünün, önlisans düzeyindeki bireylerin %55,1'i, lisans düzeyindeki bireylerin %48,9'u ve lisansüstü düzeydeki bireylerin %79,1'inin bireysel emeklilik bilgilerinin oldukları fakat ortaokul düzeyindeki bireylerin %33,3'ünün bireysel emekliliği hiç bilmedikleri belirlenmiştir.

Tablo 119. Mesleki duruma göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu

Mesleki Durumunuz	Kamu Kurumu	Sayı	Bireysel Emeklilik					Toplam
			Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum	
Kamu Kurumu	Sayı	50	19	8	11	0	88	
	Beklenen Değer	45,0	24,2	7,8	6,3	4,8	88,0	
	% ileMesleki Durumunuz	56,8%	21,6%	9,1%	12,5%	0,0%	100,0%	
Özel Sektör - alan	Sayı	41	50	4	3	7	105	
	Beklenen Değer	53,7	28,9	9,3	7,5	5,7	105,0	
	% ileMesleki Durumunuz	39,0%	47,6%	3,8%	2,9%	6,7%	100,0%	
Öğrenci	Sayı	67	22	7	12	8	116	
	Beklenen Değer	59,3	31,9	10,3	8,3	6,3	116,0	
	% ileMesleki Durumunuz	57,8%	19,0%	6,0%	10,3%	6,9%	100,0%	
Serbest Meslek Sahibi	Sayı	8	0	7	0	0	15	
	Beklenen Değer	7,7	4,1	1,3	1,1	,8	15,0	
	% ileMesleki Durumunuz	53,3%	0,0%	46,7%	0,0%	0,0%	100,0%	
Ev Hanımı	Sayı	21	17	0	2	4	44	
	Beklenen Değer	22,5	12,1	3,9	3,1	2,4	44,0	
	% ileMesleki Durumunuz	47,7%	38,6%	0,0%	4,5%	9,1%	100,0%	
Çalışmıyorum	Sayı	20	4	10	0	3	37	

		Beklenen Değer	18,9	10,2	3,3	2,6	2,0	37,0
		% ile Mesleki Durumunuz	54,1%	10,8%	27,0%	0,0%	8,1%	100,0%
	Emekli	Sayı	1	0	0	1	0	2
		Beklenen Değer	1,0	,6	,2	,1	,1	2,0
		% ile Mesleki Durumunuz	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Toplam		Sayı	208	112	36	29	22	407
		Beklenen Değer	208,0	112,0	36,0	29,0	22,0	407,0
		% ile Mesleki Durumunuz	51,1%	27,5%	8,8%	7,1%	5,4%	100,0%

Bireylerin mesleki durumlarına göre, bireysel emeklilik bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kamu kurumunda çalışan bireylerin %56,8'i, öğrencilerin %57,8'i, serbest meslek sahiplerinin %53,3'ünün, ev hanımlarının %47,7'sinin, çalışmayan bireylerin %54,1'i ve emeklilerin %50'sinin bireysel emekliliği bildikleri belirlenmiştir. Özel sektörde çalışan bireylerin %47,6'sı bireysel emekliliği iyi bildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 120. Aylık gelir düzeyine göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu

		Crosstab					Toplam	
		Bireysel Emeklilik						
		Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum		
Aylık Gelir Düzeyiniz	1000 TL'den az	Sayı	66	25	18	11	2	122
		Beklenen Değer	62,3	33,6	10,8	8,7	6,6	122,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	54,1%	20,5%	14,8%	9,0%	1,6%	100,0%
	1001-2000 TL	Sayı	33	20	0	6	8	67
		Beklenen Değer	34,2	18,4	5,9	4,8	3,6	67,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	49,3%	29,9%	0,0%	9,0%	11,9%	100,0%
	2001-3000 TL	Sayı	49	22	8	4	10	93
		Beklenen Değer	47,5	25,6	8,2	6,6	5,0	93,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	52,7%	23,7%	8,6%	4,3%	10,8%	100,0%
	3001-4000 TL	Sayı	29	13	5	6	2	55
		Beklenen Değer	28,1	15,1	4,9	3,9	3,0	55,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	52,7%	23,6%	9,1%	10,9%	3,6%	100,0%
	4001 TL ve üstü	Sayı	31	32	5	2	0	70
		Beklenen Değer	35,8	19,3	6,2	5,0	3,8	70,0
		% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	44,3%	45,7%	7,1%	2,9%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı	208	112	36	29	22	407	
	Beklenen Değer	208,0	112,0	36,0	29,0	22,0	407,0	
	% ile Aylık Gelir Düzeyiniz	51,1%	27,5%	8,8%	7,1%	5,4%	100,0%	

Bireylerin aylık gelirine göre, bireysel emeklilik bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Aylık elirleri 1000 TL'den az olan bireylerin %54,1'i, 1001-2000 TL olan bireylerin %49,3'ü, 2001-3000 TL olan bireylerin %52,7'sinin bireysel emekliliği iyi bildikleri belirlenmiştir. 4001TL ve üzeri alan bireylerin %45,7'si ise bireysel emekliliği iyi bildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 121. Gelir getirici bir işe göre bireylerin bireysel emeklilik bilgi analizi tablosu

		Crosstab					Toplam	
		Bireysel Emeklilik						
		Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç bilmiyorum		
Gelir getirici bir işte	Çalışanlar	Sayı	113	78	26	15	14	246
		Beklenen Değer	125,7	67,7	21,8	17,5	13,3	246,0
		% ile Gelir getirici bir işte	45,9%	31,7%	10,6%	6,1%	5,7%	100,0%
	Çalışmayanlar	Sayı	88	31	10	8	8	145
		Beklenen Değer	74,1	39,9	12,8	10,3	7,8	145,0
		% ile Gelir getirici bir işte	60,7%	21,4%	6,9%	5,5%	5,5%	100,0%
	Emekliler	Sayı	7	3	0	6	0	16
		Beklenen Değer	8,2	4,4	1,4	1,1	,9	16,0
		% ile Gelir getirici bir işte	43,8%	18,8%	0,0%	37,5%	0,0%	100,0%
Toplam		Sayı	208	112	36	29	22	407
		Beklenen Değer	208,0	112,0	36,0	29,0	22,0	407,0
		% ile Gelir getirici bir işte	51,1%	27,5%	8,8%	7,1%	5,4%	100,0%

Bireylerin gelir getirici bir işte çalışanlar, çalışmayanlar ve emeklilere göre, bireysel emeklilik bilgilerinin derecelenmiş ve incelenmiştir. Gelir getirici bir işte çalışan bireylerin %45,9'u, çalışmayanların %60,7'si ve emeklilerin %43,8'inin bireysel emeklilik bilgilerinin oldukları belirlenmiştir.

Tablo 122. Cinsiyete göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağıldığında, para kaybetme riski analiz tablosu

Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir? * Cinsiyetiniz

		Cinsiyetiniz		Toplam	
		Kadın	Erkek		
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	Artar	Sayı	22	10	32
		% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	68,8%	31,3%	100,0%
	Azalır	Sayı	84	61	145
		% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	57,9%	42,1%	100,0%
	Dalgalı bir şekilde seyrederek.	Sayı	143	54	197
	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	72,6%	27,4%	100,0%	
Hiçbiri	Sayı	5	0	5	
	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	100,0%	0,0%	100,0%	
Değişmez	Sayı	18	10	28	
	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	64,3%	35,7%	100,0%	
Toplam		Sayı	272	135	407

% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	66,8%	33,2%	100,0%
--	-------	-------	--------

Cinsiyete göre bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişmesi derecelenmiş ve incelenmiştir. Kadın bireylerin %68,8'i, erkek bireylerin %31,3'ü para kaybetme riskinin artacağını, Kadın bireylerin %57,9'u, erkek bireylerin %42,1'i para kaybetme riskinin azalacağını ve kadın bireylerin %72,6'sının, erkek bireylerin ise %27,4'ün para kaybetme riskinin dalgalı bir şekilde seyredeceği belirlenmiştir.

Tablo 123. Yaş grubuna göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağıldığında, para kaybetme riski analiz tablosu

Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir? * Yaş Grubunuz

			Yaş Grubunuz						Toplam	
			18 yaş ve altı	18-22	23-27	28-32	33-37	38-42		43 ve üstü
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	Artar	Sayı	0	11	5	9	3	1	3	32
		% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	0,0%	34,4%	15,6%	28,1%	9,4%	3,1%	9,4%	100,0%
	Azalı	Sayı	5	16	48	13	10	19	34	145
		% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	3,4%	11,0%	33,1%	9,0%	6,9%	13,1%	23,4%	100,0%
Dalgalı bir şekilde seyreder.	Sayı	3	57	58	48	7	9	15	197	
	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	1,5%	28,9%	29,4%	24,4%	3,6%	4,6%	7,6%	100,0%	
Hiçbiri	Sayı	0	3	0	0	0	2	0	5	
	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	0,0%	60,0%	0,0%	0,0%	0,0%	40,0%	0,0%	100,0%	
Değişmez	Sayı	0	6	13	0	0	6	3	28	

	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	0,0%	21,4%	46,4%	0,0%	0,0%	21,4%	10,7%	100,0%
Toplam	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	8	93	124	70	20	37	55	407
		2,0%	22,9%	30,5%	17,2%	4,9%	9,1%	13,5%	100,0%

Yaş grubuna göre bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişmesi derecelenmiş ve incelenmiştir. 18-22 yaş arası bireylerin %34,4'ünün, 28-32 yaş bireylerin %28,1'i, 33-37 yaş arası bireylerin %9,4' ünün para kaybetme riskinin artacağını belirlenmiştir. 18 yaş altı bireylerin %3,4'ü, 43 yaş ve üzeri bireylerin %23,4'ünü para kaybetme riskinin azalacağı belirlenmiştir. 23-27 yaş arası bireylerin %46,4'ü, 32-42 yaş arası bireylerin %40'ı için ise para kaybetme riskinin dalga şeklinde seyredeceği belirlenmiştir.

Tablo 124. Medeni duruma göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağıldığında, para kaybetme riski analiz tablosu
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir? * Medeni Durumunuz

		Medeni Durumunuz			Toplam	
		Evli	Bekar	Boşanmış		
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	Artar	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	10	20	2	32
			31,3%	62,5%	6,3%	100,0%
	Azalır	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	74	69	2	145
			51,0%	47,6%	1,4%	100,0%
Dalgali bir şekilde seyreder.		Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	73	120	4	197
			37,1%	60,9%	2,0%	100,0%
Hiçbiri		Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	2	3	0	5
			40,0%	60,0%	0,0%	100,0%
Değişmez		Sayı	20	8	0	28

	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	71,4%	28,6%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı	179	220	8	407
	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	44,0%	54,1%	2,0%	100,0%

Medeni duruma göre bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişmesi derecelenmiş ve incelenmiştir. Evli bireylerin %51'i para kaybetme riskinin azaldığı, bekar bireylerin %62,5'i ve boşanmış bireylerin %6,3'ünün ise para kaybetme riskinin artacağı sonucu belirlenmiştir.

Tablo 125. Eğitim düzeyine göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağılığında, para kaybetme riski analiz tablosu
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir? * Eğitim Düzeyi

		Eğitim Düzeyi						Toplam
		İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü	
Bir yatırımcı Artar parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	Sayı	1	0	6	4	21	0	32
	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	3,1%	0,0%	18,8%	12,5%	65,6%	0,0%	100,0%
Azalır	Sayı	7	0	31	31	37	39	145
	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	4,8%	0,0%	21,4%	21,4%	25,5%	26,9%	100,0%
Dalgalı bir şekilde seyrederek.	Sayı	2	13	23	56	99	4	197
	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	1,0%	6,6%	11,7%	28,4%	50,3%	2,0%	100,0%
Hiçbiri	Sayı	0	2	0	0	3	0	5
	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%	60,0%	0,0%	100,0%
Değişmez	Sayı	4	0	3	7	14	0	28

	% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	14,3%	0,0%	10,7%	25,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	14	15	63	98	174	43	407
		3,4%	3,7%	15,5%	24,1%	42,8%	10,6%	100,0%

Eğitim düzeyine göre bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişmesi derecelenmiş ve incelenmiştir. Lise eğitim düzeyine sahip bireylerin %21,4'ü, lisansüstü bireylerin %26,9'u para kaybetme riskinin azalacağını, lisans düzeyi bireylerin %65,6'sının para kaybetme riskinin arttığı, önlisans düzeyi bireylerin %28,4'ü için para kaybetme riski dalgalı bir şekilde seyredileceği, ilkökul düzeyi bireylerin %14,3'ü için ise para kaybetme riskinin değişmediği bilgisine ulaşılmaktadır.

Tablo 126. Mesleki duruma göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağılığında, para kaybetme riski analiz tablosu

Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir? * Mesleki Durumunuz

	Mesleki Durumunuz								Toplam	
	Kamu Kurumu	Özel Sektör -alan	Öğrenci	Serbest Meslek Sahibi	Ev Hanımı	Çalışmıyorum	Emekli			
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	Artar	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	4	13	10	3	0	2	0	32
			12,5%	40,6%	31,3%	9,4%	0,0%	6,3%	0,0%	100,0%
	Azalır	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	39	21	49	0	28	8	0	145
			26,9%	14,5%	33,8%	0,0%	19,3%	5,5%	0,0%	100,0%

Dalgalı bir şekilde seyreder.	Sayı	44	62	46	6	11	27	1	197
% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?		22,3%	31,5%	23,4%	3,0%	5,6%	13,7%	0,5%	100,0%
Hiçbiri	Sayı	0	0	3	0	2	0	0	5
% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?		0,0%	0,0%	60,0%	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Değişmez	Sayı	1	9	8	6	3	0	1	28
% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?		3,6%	32,1%	28,6%	21,4%	10,7%	0,0%	3,6%	100,0%
Toplam	Sayı	88	105	116	15	44	37	2	407
% ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?		21,6%	25,8%	28,5%	3,7%	10,8%	9,1%	0,5%	100,0%

Mesleki duruma göre bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişmesi derecelenmiş ve incelenmiştir. Kamu kurumunda çalışan bireyler için %26,9'u para kaybetme riskinin azaldığı, özel sektörde yer alan bireyler için %40,6'sı için para kaybet riskinin arttığı, öğrencilerin %60 ve ev hanımlarının % 40'ı için para kaybetme riski için artma, azalma, değişme ve dalgalı şekilde seyretemelerin hiçbirisi olduğu bulgusuna varılmıştır. Emeklilerin %3,6'sı için ise para kaybetme riskinin değişmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 127. Aylık gelir düzeyine göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağılımında, para kaybetme riski analiz tablosu
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir? * Aylık Gelir Düzeyiniz

			Aylık Gelir Düzeyiniz					Toplam
			1000 TL'den az	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001 TL ve üstü	
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	Artar	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	13 40,6%	3 9,4%	10 31,3%	3 9,4%	3 9,4%	32 100,0%
	Azalır	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	47 32,4%	30 20,7%	26 17,9%	6 4,1%	36 24,8%	145 100,0%
	Dalgali bir şekilde seyreder.	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	54 27,4%	34 17,3%	47 23,9%	43 21,8%	19 9,6%	197 100,0%
	Hiçbiri	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	3 60,0%	0 0,0%	2 40,0%	0 0,0%	0 0,0%	5 100,0%
	Değişmez	Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	5 17,9%	0 0,0%	8 28,6%	3 10,7%	12 42,9%	28 100,0%
Toplam		Sayı % ile Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	122 30,0%	67 16,5%	93 22,9%	55 13,5%	70 17,2%	407 100,0%

Aylık gelir düzeyine göre bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişmesi derecelenmiş ve incelenmiştir. 1000 TL' en az olan bireylerin %60'ı ve 2100-3000 TL olan bireylerin %40'ı için para kaybetme riskinin hiçbirinin etkilemeyeceğinin, 1001-2000 TL olan bireylerin %20,7'si için azaldığı, 4001 TL ve üzeri bireylerin %42,9'u için para kaybetme riskinin değişmediği sonucuna varılmıştır.

Tablo 128. Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre yatırımlar farklı varlıklar arasında dağılımında, para kaybetme riski analiz tablosu
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir? * Gelir getirici bir işte

		Gelir getirici bir işte			Toplam
		Çalışanlar	Çalışmayanlar	Emekliler	
Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?	Artar	Sayı 19 59,4%	Sayı 13 40,6%	Sayı 0 0,0%	Sayı 32 100,0%
	Azalır	Sayı 80 55,2%	Sayı 65 44,8%	Sayı 0 0,0%	Sayı 145 100,0%
	Dalgali bir şekilde seyreder.	Sayı 124 62,9%	Sayı 57 28,9%	Sayı 16 8,1%	Sayı 197 100,0%
	Hiçbiri	Sayı 0 0,0%	Sayı 5 100,0%	Sayı 0 0,0%	Sayı 5 100,0%
	Değişmez	Sayı 23 82,1%	Sayı 5 17,9%	Sayı 0 0,0%	Sayı 28 100,0%
Toplam		Sayı 246 60,4%	Sayı 145 35,6%	Sayı 16 3,9%	Sayı 407 100,0%

Gelir getirici bir işe göre bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişmesi derecelenmiş ve incelenmiştir. Gelir getirici bir işte çalışanların %82,1'ine göre para kaybetme riskinin değişmediği, çalışmayan bireylerin %100'ü parayı kaybetme riskini hiçbirinin etkilemediğini, emekli bireyler için ise %8,1'i için para kaybetme riskinin dalgali bir şekilde seyrinin olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

Tablo 129. Cinsiyete göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir ? * Cinsiyetiniz

			Cinsiyetiniz		Toplam
			Kadın	Erkek	
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları dalgalı şekilde seyrederek.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	62 78,5%	17 21,5%	79 100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları artar.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	92 69,2%	41 30,8%	133 100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları aynıdır.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	22 64,7%	12 35,3%	34 100,0%
	Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları artar.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	74 60,7%	48 39,3%	122 100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları düşer.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	22 56,4%	17 43,6%	39 100,0%
Toplam		Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	272 66,8%	135 33,2%	407 100,0%

Cinsiyete göre faiz oranlarının tahvil ile ilişkileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kadın bireylerin %78,5'i için faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları dalgalı şekilde seyrederek şeklindedir. Erkek bireylerin %43,6'sı için faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları düşer bulgusuna ulaşılmaktadır.

Tablo 130. Yaş grubuna göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir ? * Yaş Grubunuz

			Yaş Grubunuz						Toplam	
			18 yaş ve altı	18-22	23-27	28-32	33-37	38-42		43 ve üstü
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları dalgalı şekilde seyrederek.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	3 3,8%	17 21,5%	23 29,1%	11 13,9%	2 2,5%	11 13,9%	12 15,2%	79 100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları artar.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	2 1,5%	23 17,3%	46 34,6%	17 12,8%	1 0,8%	7 5,3%	37 27,8%	133 100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları aynıdır.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	0 0,0%	16 47,1%	10 29,4%	3 8,8%	0 0,0%	2 5,9%	3 8,8%	34 100,0%
		Sayı	1	25	37	32	14	12	1	122

Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları artar.	% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	0,8%	20,5%	30,3%	26,2%	11,5%	9,8%	0,8%	100,0%
Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları düşer.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	2	12	8	7	3	5	2	39
		5,1%	30,8%	20,5%	17,9%	7,7%	12,8%	5,1%	100,0%
Toplam	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	8	93	124	70	20	37	55	407
		2,0%	22,9%	30,5%	17,2%	4,9%	9,1%	13,5%	100,0%

Yaş grubuna göre faiz oranlarının tahvil ile ilişkileri bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. 18 yaş altı bireylerin %1,5'i, 18-22 yaş bireylerin %17,3'ü, 23-27 yaş arası bireylerin %34,6'sı, 28-32 yaş aras bireylerin %12,8'i, 33-37 yaş arası bireylerin %0,8'i, 38-42 yaş arası bireylerin %5,3'ü ve 43 yaş ve üzeri bireylerin %27,8'i faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları artar bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 131. Medeni duruma göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir ? * Medeni Durumunuz

		Medeni Durumunuz			Toplam	
		Evli	Bekar	Boşanmış		
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları dalgali şekilde seyrederek.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	39 49,4%	39 49,4%	1 1,3%	79 100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları artar.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	69 51,9%	62 46,6%	2 1,5%	133 100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları aynıdır.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	14 41,2%	20 58,8%	0 0,0%	34 100,0%
	Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları artar.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	42 34,4%	78 63,9%	2 1,6%	122 100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları düşer.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	15 38,5%	21 53,8%	3 7,7%	39 100,0%
	Toplam	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	179 44,0%	220 54,1%	8 2,0%	407 100,0%

Medeni duruma göre faiz oranlarının tahvil ile ilişkileri bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Evli bireylerin %51,9'u, bekar bireylerin %46,6'sı ve boşanmış bireylerin %1,5'i faiz oranları düşerse tahvil fiyatının artacağı cevabıyla doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 132. Eğitim düzeyine göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir ? * Eğitim Düzeyi

	Eğitim Düzeyi						Toplam	
	İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü		
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	4	3	16	15	34	7	79	
Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları dalgalı şekilde seyrederek en doğru şık hangisidir ?	5,1%	3,8%	20,3%	19,0%	43,0%	8,9%	100,0%	
Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları artar. en doğru şık hangisidir ?	6	5	22	27	57	16	133	
Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları aynıdır. en doğru şık hangisidir ?	4,5%	3,8%	16,5%	20,3%	42,9%	12,0%	100,0%	
Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları artar. en doğru şık hangisidir ?	0	3	7	5	19	0	34	
Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları düşer. en doğru şık hangisidir ?	0,0%	8,8%	20,6%	14,7%	55,9%	0,0%	100,0%	
Toplam	1	0	12	45	46	18	122	
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	0,8%	0,0%	9,8%	36,9%	37,7%	14,8%	100,0%	
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	3	4	6	6	18	2	39	
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	7,7%	10,3%	15,4%	15,4%	46,2%	5,1%	100,0%	
Toplam	Sayı	14	15	63	98	174	43	407
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	3,4%	3,7%	15,5%	24,1%	42,8%	10,6%	100,0%

Eğitim düzeyine göre faiz oranlarının tahvil ile ilişkileri bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. İlkokul düzeyine sahip bireylerin %4,5'i, ortaokul düzeyi bireylerin %3,8'i, lise eğitim düzeyine sahip bireylerin %16,5'i, önlisans düzeyine sahip bireylerin %20,3'ü, lisans eğitim düzeyine sahip bireylerin %42,9'u ve lisansüstü bireylerin %12'si faiz oranları düşerse tahvil fiyatının artacağı cevabıyla doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 133. Mesleki duruma göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir ? * Mesleki Durumunuz

	Mesleki Durumunuz							Toplam	
	Kamu Kurumu	Özel Sektör alan	Öğrenci	Serbest Meslek Sahibi	Ev Hanımı	Çalışmıyor	Emekli		
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	23	20	20	0	10	6	0	79	
Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları dalgalı şekilde seyrederek en doğru şık hangisidir ?	29,1%	25,3%	25,3%	0,0%	12,7%	7,6%	0,0%	100,0%	
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	Sayı	30	25	43	0	29	5	1	133

Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları artar.	% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	22,6%	18,8 %	32,3%	0,0%	21,8%	3,8%	0,8%	100,0 %
Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları aynıdır.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	3	13	10	3	3	2	0	34
		8,8%	38,2 %	29,4%	8,8%	8,8%	5,9%	0,0%	100,0 %
Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları artar.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	27	39	29	6	1	19	1	122
		22,1%	32,0 %	23,8%	4,9%	0,8%	15,6%	0,8%	100,0 %
Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları düşer.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	5	8	14	6	1	5	0	39
		12,8%	20,5 %	35,9%	15,4%	2,6%	12,8%	0,0%	100,0 %
Toplam	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	88	105	116	15	44	37	2	407
		21,6%	25,8 %	28,5%	3,7%	10,8%	9,1%	0,5%	100,0 %

Mesleki duruma göre faiz oranlarının tahvil ile ilişkileri bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Kamu kurumunda çalışan bireylerin % 22,6'sı, özel sektörde çalışan bireyleri %18,8'i, öğrencilerin %32,3'ü, serbest meslek sahibi bireylerin %0'ı, ev hanımlarının %21,8'i, çalışmayan bireylerin %3,8'i ve emekli bireylerin %0,8'i faiz oranları düşerse tahvil fiyatının artacağı cevabıyla doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 134. Aylık gelir düzeyine göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu
Sizin için en doğru şık hangisidir ? * Aylık Gelir Düzeyiniz

			Aylık Gelir Düzeyiniz					Toplam
			1000 TL'den az	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001TLve üstü	
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları dalgali şekilde seyreder.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	17	9	22	23	8	79
			21,5%	11,4%	27,8%	29,1%	10,1%	100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları artar.	Sayı % ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	55	20	13	13	32	133
			41,4%	15,0%	9,8%	9,8%	24,1%	100,0%
		Sayı	13	3	12	6	0	34

Faiz oranları % ileSizin için düşerse, tahvil en doğru şık fiyatları aynıdır.	Sayı	38,2%	8,8%	35,3%	17,6%	0,0%	100,0%
Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları artar.	Sayı	23	25	38	13	23	122
Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları düşer.	Sayı	14	10	8	0	7	39
	% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	18,9%	20,5%	31,1%	10,7%	18,9%	100,0%
	% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	35,9%	25,6%	20,5%	0,0%	17,9%	100,0%
Toplam	Sayı	122	67	93	55	70	407
	% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	30,0%	16,5%	22,9%	13,5%	17,2%	100,0%

Aylık gelir düzeyine göre faiz oranlarının tahvil ile ilişkileri bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. 1000 TL'den az gelirlili bireylerin %41,4'ünün, 1001-2000 TL geliri olan bireylerin %15'i, 2001-3000 TL geliri olan bireylerin %9,8'i, 3001-4000 TL olan bireylerin %9,8'i ve 4001 TL ve üzeri gelire sahip bireylerin %24,1'i faiz oranları düşerse tahvil fiyatının artacağı cevabıyla doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 135. Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre faiz oranlarının tahvil ile ilişki bilgisi analiz tablosu

Sizin için en doğru şık hangisidir ? * Gelir getirici bir işte

		Gelir getirici bir işte			Toplam	
		Çalışanlar	Çalışmayanlar	Emekliler		
Sizin için en doğru şık hangisidir ?	Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları dalgali şekilde seyreder.	Sayı	59	17	3	79
		% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	74,7%	21,5%	3,8%	100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları artar.	Sayı	65	68	0	133
		% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	48,9%	51,1%	0,0%	100,0%
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları aynıdır.	Sayı	20	8	6	34
	% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	58,8%	23,5%	17,6%	100,0%	
	Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları artar.	Sayı	80	35	7	122
	% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	65,6%	28,7%	5,7%	100,0%	
	Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları düşer.	Sayı	22	17	0	39
	% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	56,4%	43,6%	0,0%	100,0%	
Toplam	Sayı	246	145	16	407	
	% ileSizin için en doğru şık hangisidir ?	60,4%	35,6%	3,9%	100,0%	

Gelir getirici bir işe göre faiz oranlarının tahvil ile ilişkileri bilgileri derecelenmiş ve incelenmiştir. Gelir getirici bir işte çalışan bireylerin %48,9'u, çalışmayan bireylerin %51,1'i ve emekli bireylerin %0'ı faiz oranları düşerse tahvil fiyatının artacağı cevabıyla doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 136. Cinsiyete göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu

Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir? * Cinsiyetiniz

			Cinsiyetiniz		Toplam
			Kadın	Erkek	
Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir?	Mevduat hesabı	Sayı % ile	58 61,1%	37 38,9%	95 100,0%
	VIOP	Sayı % ile	21 63,6%	12 36,4%	33 100,0%
	Hisse Senedi	Sayı % ile	129 68,3%	60 31,7%	189 100,0%
	Tahvil	Sayı % ile	42 67,7%	20 32,3%	62 100,0%
	Bono	Sayı % ile	22 78,6%	6 21,4%	28 100,0%
Toplam	Sayı % ile	272 66,8%	135 33,2%	407 100,0%	

Cinsiyete göre normal koşullar altında, hangi varlığın zaman içinde en yüksek dalgalanmaları göstereceğinin incelenmesi yapılmıştır. Kadın bireylerin %78,6'sı bononun zaman içerisinde en yüksek dalgalanmaları gösterdiğini belirtirken, erkek bireylerin %38,9'unun mevduat hesabının zaman içerisinde en yüksek dalgalanmayı göstereceği bilgisi sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 137. Yaş grubuna göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu

Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir? * Yaş Grubunuz

			Yaş Grubunuz						Toplam	
			18 yaş ve altı	18-22	23-27	28-32	33-37	38-42		43 ve üstü
Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir?	Mevduat hesabı	Sayı % ile	2 2,1%	32 33,7%	33 34,7%	11 11,6%	7 7,4%	2 2,1%	8 8,4%	95 100,0%
	VIOP	Sayı % within	0 0,0%	0 0,0%	11 33,3%	11 33,3%	1 3,0%	7 21,2%	3 9,1%	33 100,0%
	Hisse Senedi	Sayı % ile	2 1,1%	35 18,5%	50 26,5%	32 16,9%	10 5,3%	27 14,3%	33 17,5%	189 100,0%
	Tahvil	Sayı % within	4 6,5%	17 27,4%	20 32,3%	10 16,1%	2 3,2%	1 1,6%	8 12,9%	62 100,0%
	Bono	Sayı % ile	0 0,0%	9 32,1%	10 35,7%	6 21,4%	0 0,0%	0 0,0%	3 10,7%	28 100,0%
Toplam	Sayı % ile	8 2,0%	93 22,9%	124 30,5%	70 17,2%	20 4,9%	37 9,1%	55 13,5%	407 100,0%	

Yaş grubuna göre normal koşullar altında, hangi varlığın zaman içinde en yüksek dalgalanmaları göstereceğinin incelenmesi yapılmıştır. 18 yaş altı bireylerin %6,5'i tahvilin, 18-22 yaş arası bireylerin %33,7'sinin mevduat hesabının, 23-27 yaş arası bireylerin %35,7'sinin bononun, 28-32 yaş arası bireylerin %33,3'ünün ve 38-42 yaş arası bireylerin %21,2 VIOP'un, 33-37 yaş arası bireylerin %5,3'ünün ve 43 yaş ve üzeri bireylerin %17,5'inin hisse senedinin zaman içerisinde en yüksek dalgalanmaları göstereceğini belirtmişlerdir.

Tablo 138. Medeni duruma göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu
Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir? * Medeni Durumunuz

			Medeni Durumunuz			Toplam
			Evli	Bekar	Boşanmış	
Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir?	Mevduat hesabı	Sayı % ile	34 35,8%	61 64,2%	0 0,0%	95 100,0%
	VIOP	Sayı % ile	20 60,6%	11 33,3%	2 6,1%	33 100,0%
	Hisse Senedi	Sayı % ile	101 53,4%	83 43,9%	5 2,6%	189 100,0%
	Tahvil	Sayı % ile	16 25,8%	46 74,2%	0 0,0%	62 100,0%
	Bono	Sayı % ile	8 28,6%	19 67,9%	1 3,6%	28 100,0%
Toplam		Sayı % ile	179 44,0%	220 54,1%	8 2,0%	407 100,0%

Medeni duruma göre normal koşullar altında, hangi varlığın zaman içinde en yüksek dalgalanmaları göstereceğinin incelenmesi yapılmıştır. Evli bireylerin %60,6'sının ve boşanmış bireylerin %6,1'inin VIOP'un, bekar bireylerin %74,2'sinin tahvilin zaman içerisinde en yüksek dalgalanmaya sahip olacağı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 139. Eğitim düzeyine göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu

Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir? * Eğitim Düzeyi

			Eğitim Düzeyi						Toplam
			İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü	
Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir?	Mevduat hesabı	Sayı % ile	2 2,1%	3 3,2%	15 15,8%	37 38,9%	38 40,0%	0 0,0%	95 100,0%
	VIOP	Sayı % ile	3 9,1%	0 0,0%	0 0,0%	7 21,2%	23 69,7%	0 0,0%	33 100,0%
	Hisse Senedi	Sayı % ile	8 4,2%	6 3,2%	35 18,5%	39 20,6%	65 34,4%	36 19,0%	189 100,0%
	Tahvil	Sayı % ile	1 1,6%	3 4,8%	13 21,0%	11 17,7%	27 43,5%	7 11,3%	62 100,0%
	Bono	Sayı % ile	0 0,0%	3 10,7%	0 0,0%	4 14,3%	21 75,0%	0 0,0%	28 100,0%
Toplam		Sayı % ile	14 3,4%	15 3,7%	63 15,5%	98 24,1%	174 42,8%	43 10,6%	407 100,0%

Eğitim düzeyine göre normal koşullar altında, hangi varlığın zaman içinde en yüksek dalgalanmaları göstereceğinin incelenmesi yapılmıştır. İlkokul düzeyindeki bireylerin %9,1'i VIOP, ortaokul düzeyindeki bireylerin %10,7'si ve lisans düzeyine sahip bireylerin %75'i bono, lise düzeyindeki bireylerin %21'i tahvil, önlisans düzeyine sahip bireylerin %38,9'u mevduat hesabının, lisansüstü bireylerin %19'unun hisse senedinin zaman içerisinde en yüksek dalgalanmaya sahip olacağı bulgusuna ulaşmıştır.

Tablo 140. Mesleki durumuna göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu

Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir? * Mesleki Durumunuz

			Mesleki Durumunuz						Toplam	
			Kamu Kurumu	Özel Sektör - alan	Öğrenci	Serbest Meslek Sahibi	Ev Hanımı	Çalışmıyor		Emekli
Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir?	Mevduat hesabı	Sayı % ile	6 6,3%	41 43,2%	31 32,6%	2 2,1%	5 5,3%	10 10,5%	0 0,0%	95 100,0%
	VIOP	Sayı % ile	7 21,2%	21 63,6%	0 0,0%	0 0,0%	3 9,1%	2 6,1%	0 0,0%	33 100,0%
	Hisse Senedi	Sayı % ile	55 29,1%	27 14,3%	53 28,0%	9 4,8%	29 15,3%	16 8,5%	0 0,0%	189 100,0%

Tahvil	Sayı % ile	12 19,4%	14 22,6%	23 37,1%	4 6,5%	3 4,8%	4 6,5%	2 3,2%	62 100,0%
Bono	Sayı % ile	8 28,6%	2 7,1%	9 32,1%	0 0,0%	4 14,3%	5 17,9%	0 0,0%	28 100,0%
Toplam	Sayı % ile	88 21,6%	105 25,8%	116 28,5%	15 3,7%	44 10,8%	37 9,1%	2 0,5%	407 100,0%

Mesleki duruma göre normal koşullar altında, hangi varlığın zaman içinde en yüksek dalgalanmaları göstereceğinin incelenmesi yapılmıştır. Kamu kurumunda çalışan bireylerin %29,1'i hisse senedi, özel sektörde çalışan bireylerin %63,6'sı VIOP, öğrencilerin %37,1'i tahvil, serbest meslek sahibi bireylerin %6,5'i tahvil, ev hanımlarının %15,3'ü hisse senedi, çalışmayan bireylerin %17,9'u bono ve emeklilerin %3,'si tahvilin zaman içerisinde en yüksek dalgalanmaya sahip olacağı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 141. Aylık gelir düzeyine göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu

Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir? * Aylık Gelir Düzeyiniz

			Aylık Gelir Düzeyiniz					Toplam
			1000 TL'den az	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001TL ve üstü	
Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir?	Mevduat hesabı	Sayı % ile	34 35,8%	26 27,4%	13 13,7%	11 11,6%	11 11,6%	95 100,0%
	VIOP	Sayı % ile	2 6,1%	7 21,2%	5 15,2%	3 9,1%	16 48,5%	33 100,0%
	Hisse Senedi	Sayı % ile	59 31,2%	25 13,2%	44 23,3%	20 10,6%	41 21,7%	189 100,0%
	Tahvil	Sayı % ile	18 29,0%	3 4,8%	24 38,7%	15 24,2%	2 3,2%	62 100,0%
	Bono	Sayı % ile	9 32,1%	6 21,4%	7 25,0%	6 21,4%	0 0,0%	28 100,0%
Toplam	Sayı % ile	122 30,0%	67 16,5%	93 22,9%	55 13,5%	70 17,2%	407 100,0%	

Aylık gelir düzeyine göre normal koşullar altında, hangi varlığın zaman içinde en yüksek dalgalanmaları göstereceğinin incelenmesi yapılmıştır. 1000TL'den az aylık gelir düzeyine sahip bireylerin %35,8'i ve 1001-2000 TL arasında olan bireylerin %27,4'ü mevduat hesabının, 2001-4000 TL arasında olan bireylerin %38,7'sinin ve 3001-4000 TL arasında olan bireylerin %24,2'sinin tahvil, 4001TL ve üzeri aylık geliri olan bireylerin %48,5'i için VIOP'un zaman içerisinde en yüksek dalgalanmaya sahip olacağı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 142. Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre varlıkların zaman içinde en yüksek dalgalanmalarını gösteren analiz tablosu

Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir? * Gelir getirici bir işte

			Gelir getirici bir işte			Toplam
			Çalışanlar	Çalışmayanlar	Emekliler	
Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir?	Mevduat hesabı	Sayı % ile	56 58,9%	36 37,9%	3 3,2%	95 100,0%
	VIOP	Sayı % ile	28 84,8%	5 15,2%	0 0,0%	33 100,0%
	Hisse Senedi	Sayı % within	113 59,8%	73 38,6%	3 1,6%	189 100,0%
	Tahvil	Sayı % within	34 54,8%	18 29,0%	10 16,1%	62 100,0%
	Bono	Sayı % within	15 53,6%	13 46,4%	0 0,0%	28 100,0%
	Toplam	Sayı % ile	246 60,4%	145 35,6%	16 3,9%	407 100,0%

Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre normal koşullar altında, hangi varlığın zaman içinde en yüksek dalgalanmaları göstereceğinin incelenmesi yapılmıştır. Gelir getirici bir işte çalışan bireylerin %84,8'i VIOP'un, çalışmayan bireylerin %46,4'ü bononun, emekli bireylerin %16,1'i tahvilin zaman içerisinde en yüksek dalgalanmaya sahip olacağı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 143. Cinsiyete göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir? * Cinsiyetiniz

			Cinsiyetiniz		Toplam
			Kadın	Erkek	
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	Artar	Sayı	99	65	164
		% ile	60,4%	39,6%	100,0%
	Azalır	Sayı	83	51	134
		% ile	61,9%	38,1%	100,0%
	Değişmez	Sayı	14	1	15
		% within	93,3%	6,7%	100,0%
Dalgali bir şekilde seyreder	Sayı	62	15	77	
	% ile	80,5%	19,5%	100,0%	
Hiçbiri	Sayı	14	3	17	
	% within	82,4%	17,6%	100,0%	
Toplam	Sayı	272	135	407	
	% ile	66,8%	33,2%	100,0%	

Cinsiyete göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. Kadın bireylerin %93,3'ü değişmeyeceğini belirtirken erkek bireylerin %39,6'sının faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarında artar dedikleri belirlenmiştir

Tablo 144. Yaş grubuna göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilendir? * Yaş Grubunuz

				Yaş Grubunuz							Toplam
				18 yaş ve altı	18-22	23-27	28-32	33-37	38-42	43 ve üstü	
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilendir?	Artar	Sayı	1	40	59	31	14	15	4	164	
		% within	0,6%	24,4%	36,0%	18,9%	8,5%	9,1%	2,4%	100,0%	
	Azalır	Sayı	2	17	46	21	3	6	39	134	
		% ile	1,5%	12,7%	34,3%	15,7%	2,2%	4,5%	29,1%	100,0%	
	Değişmez	Sayı	1	9	0	2	0	3	0	15	
	% within	6,7%	60,0%	0,0%	13,3%	0,0%	20,0%	0,0%	100,0%		
	Dalgali bir şekilde seyreder	Sayı	1	17	18	16	3	13	9	77	
	% ile	1,3%	22,1%	23,4%	20,8%	3,9%	16,9%	11,7%	100,0%		
	Hiçbiri	Sayı	3	10	1	0	0	0	3	17	
	% ile	17,6%	58,8%	5,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	17,6%	100,0%	
Toplam			Sayı	8	93	124	70	20	37	55	407
			% ile	2,0%	22,9%	30,5%	17,2%	4,9%	9,1%	13,5%	100,0%

Yaş grubuna göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. 18 yaş ve altı bireylerin %1,5'i, 18-22 yaş arası bireylerin %12,7'si, 23-27 yaş arası bireylerin %34,3'ü, 28-32 yaş arası bireylerin %15,7'si, 33-37 yaş arası bireylerin %2,2'si, 38-42 yaş arası bireylerin %4,5'i ve 43 yaş ve üzeri bireylerin %29,1'i faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 145. Medeni duruma göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilendir? * Medeni Durumunuz

				Medeni Durumunuz			Toplam
				Evli	Bekar	Boşanmış	
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilendir?	Artar	Sayı	59	100	5	164	
		% ile	36,0%	61,0%	3,0%	100,0%	
	Azalır	Sayı	75	57	2	134	
		% ile	56,0%	42,5%	1,5%	100,0%	
	Değişmez	Sayı	5	10	0	15	
	% ile	33,3%	66,7%	0,0%	100,0%		
	Dalgali bir şekilde seyreder	Sayı	36	40	1	77	
	% ile	46,8%	51,9%	1,3%	100,0%		
	Hiçbiri	Sayı	4	13	0	17	
	% ile	23,5%	76,5%	0,0%	100,0%		
Toplam			Sayı	179	220	8	407
			% ile	44,0%	54,1%	2,0%	100,0%

Medeni duruma göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. Evli bireylerin %56'sı, bekar bireylerin %42,5'i ve boşanmış bireylerin %1,5'i faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 146. Eğitim düzeyine göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu

Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir? * Eğitim Düzeyi

				Eğitim Düzeyi						Toplam
				İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü	
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	Artar	Sayı	1	3	24	44	72	20	164	
		% within	0,6%	1,8%	14,6%	26,8%	43,9%	12,2%	100,0%	
	Azalır	Sayı	7	4	23	31	53	16	134	
		% within	5,2%	3,0%	17,2%	23,1%	39,6%	11,9%	100,0%	
	Değişmez	Sayı	3	0	1	8	3	0	15	
	% within	20,0%	0,0%	6,7%	53,3%	20,0%	0,0%	100,0%		
Dalgalı bir şekilde seyreder	Sayı	3	5	12	15	35	7	77		
	% ile	3,9%	6,5%	15,6%	19,5%	45,5%	9,1%	100,0%		
Hiçbiri	Sayı	0	3	3	0	11	0	17		
	% ile	0,0%	17,6%	17,6%	0,0%	64,7%	0,0%	100,0%		
Toplam			Sayı	14	15	63	98	174	43	407
			% ile	3,4%	3,7%	15,5%	24,1%	42,8%	10,6%	100,0%

Eğitim düzeyine göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. İlkokul düzeyindeki bireylerin %5,2'si, ortaokul düzeyindeki bireylerin %3, lise düzeyindeki bireylerin %17,2'si, önlisans düzeyindeki bireylerinin %23,1'i, lisans düzeyindeki bireylerin %39,6'sı, lisans düzeyindeki bireylerin %39,6'sı ve lisansüstü düzeyindeki bireylerin %11,9'u faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 147. Mesleki duruma göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu

Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir? * Mesleki Durumunuz

			Mesleki Durumunuz							Toplam
			Kamu Kurumu	Özel Sektör -alan	Öğrenci	Serbest Meslek Sahibi	Ev Hanımı	Çalışmıyorum	Emekli	
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	Artar	Sayı	29	54	47	4	6	23	1	164
		% ileFaiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	17,7%	32,9%	28,7%	2,4%	3,7%	14,0%	0,6%	100,0%
	Azalır	Sayı	25	36	32	2	28	10	1	134
	% ileFaiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	18,7%	26,9%	23,9%	1,5%	20,9%	7,5%	0,7%	100,0%	
Değişmez	Sayı	0	7	4	3	0	1	0	15	
	% ileFaiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	0,0%	46,7%	26,7%	20,0%	0,0%	6,7%	0,0%	100,0%	
Sayı			30	8	20	6	10	3	0	77

Dalgalı bir şekilde seyreder	% ileFaiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	39,0%	10,4%	26,0%	7,8%	13,0%	3,9%	0,0%	100,0%
Hiçbiri	Sayı	4	0	13	0	0	0	0	17
	% ileFaiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	23,5%	0,0%	76,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Toplam	Sayı	88	105	116	15	44	37	2	407
	% ileFaiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	21,6%	25,8%	28,5%	3,7%	10,8%	9,1%	0,5%	100,0%

Mesleki duruma göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. Kamu kurumunda çalışan bireylerin %18,7'u, özel sektörde çalışan bireylerin %26,9'u, öğrencilerin %23,9'u, serbest meslek sahibi çalışanların %1,5'i, ev hanımlarının %20,9'u, çalışmayan bireylerin %7,5'i, emekli bireylerin %0,7'sinin faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 148. Aylık gelir düzeyine göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu

Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir? * Aylık Gelir Düzeyiniz

			Aylık Gelir Düzeyiniz					Toplam
			1000 TL'den az	1001-2000 TL	2001-3000 TL	3001-4000 TL	4001TLve üstü	
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	Artar	Sayı	48	36	39	17	24	164
		% ile	29,3%	22,0%	23,8%	10,4%	14,6%	100,0%
	Azalır	Sayı	49	19	16	14	36	134
		% ile	36,6%	14,2%	11,9%	10,4%	26,9%	100,0%
	Değişmez	Sayı	2	5	8	0	0	15
		% ile	13,3%	33,3%	53,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Dalgalı bir şekilde seyreder	Sayı	13	7	24	23	10	77	
	% ile	16,9%	9,1%	31,2%	29,9%	13,0%	100,0%	
Hiçbiri	Sayı	10	0	6	1	0	17	
	% ile	58,8%	0,0%	35,3%	5,9%	0,0%	100,0%	
Toplam	Sayı	122	67	93	55	70	407	
	% ile	30,0%	16,5%	22,9%	13,5%	17,2%	100,0%	

Aylık gelir düzeyine göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. 1000 TL'den az gelire sahip bireylerin %36,6'sı, 1001-2000 TL gelire sahip bireylerin %14,2'si, 2001-3000TL gelire sahip bireylerin %11,9'u, 3001-4000 TL gelire sahip olan bireylerin %10,4'ü, 4001 TL ve üzeri gelire sahip bireylerin %26,9'u faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 149. Gelir getirici bir işte çalışma duruma göre faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisini gösteren analiz tablosu

Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir? * Gelir getirici bir işte

		Gelir getirici bir işte			Toplam	
		Çalışanlar	Çalışmayanlar	Emekliler		
Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?	Artar	Sayı	104	50	10	164
		% ile	63,4%	30,5%	6,1%	100,0%
	Azalır	Sayı	69	65	0	134
		% ile	51,5%	48,5%	0,0%	100,0%
	Değişmez	Sayı	13	2	0	15
		% ile	86,7%	13,3%	0,0%	100,0%
	Dalgalı bir şekilde seyrederek	Sayı	56	18	3	77
		% within	72,7%	23,4%	3,9%	100,0%
	Hiçbiri	Sayı	4	10	3	17
		% ile	23,5%	58,8%	17,6%	100,0%
Toplam	Sayı	246	145	16	407	
	% ile	60,4%	35,6%	3,9%	100,0%	

Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. Gelir getirici bir işte çalışan bireylerin %51,5'i, çalışmayan bireylerin %48,5'i ve emekli bireylerin %0'ı faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

SONUÇ

Bireylerin günümüzde, finansal ürün ve hizmetlerin doğru karar verilebilmesini sağlayacak bilgi seviyesine sahip olmadıkları bilinmektedir. Bireysel finansal hizmet faaliyetlerinde yeteri kadar bilgi seviyesine sahip değillerse karar alıp verme sürecinde doğru tercihler yapamayabilirler. Bu durum bireylerin refah seviyelerini olumsuz etkilemektedir. Bireylerin finansal sistem içerisinde işlem yapmadan önce bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bunun içinde ülkemizde de çeşitli kuruluşlar aracılığıyla üzerinde çalışılan finansal okuryazarlığın önemi gittikçe artmaktadır. Bireylerin karar verirken hataya düşmemeleri için finansal okuryazarlık seviyesi yüksek olmalıdır. Bu da ancak iyi bir finansal eğitimle mümkündür. Finansal eğitim konusunda ülkemizde de birçok kurumlar faaliyette bulunmaktadır. Bu kurumlar finansal eğitim konusunu birbirlerinden bağımsız yürütmektedirler. Hem bireylerin kendileri için hemde toplum refahı için finansal eğitim strateji çalışmalarının ortak noktada birleşmesinin daha faydalı olunabileceği düşünülmektedir (Güneş: 99).

Bu çalışmanın amaçlarından birincisi, ankete katılan finansal tüketicilerin, finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi, ikincisi ise finansal tüketicilerin bütçe yönetimi ve sermaye yatırımı, sigorta, kredi, emeklilik vb. konusunda bilgi ve tutumlarını belirlemeye çalışmaktır.

Çalışmanın uygulama bölümünde ise anket kullanılmıştır ve elden dağıtılarak ve online şekilde doldurulmuştur. Anket beş bölümden oluşmakta olup; ilk bölümde demografik özellikler ile ilgili sorular yer almaktadır. İkinci bölümde finansal yönetim ile ilgili sorular yer alır. Üçüncü bölümde ekonomi ve finansal gelişmeleri ne kadar sıklıkla ve hangi kaynaklardan takip edildiği ile ilgilidir. Dördüncü bölümde finansal okuryazarlık ile ilgili kavramlar yer almaktadır ve beşinci bölüm ise finansal okuryazarlık düzeyini belirleyebilmek amacıyla çeşitli sorulara yer vermektedir. Araştırmanın evrenini Nevşehir ilindeki finansal tüketiciler oluşturmaktadır.

Comrey ve Lee (1992: 217), araştırmaların örneklem derecelendirmesini; 50 (çok düşük), 100 (düşük), 200 (orta), 300 (yüksek), 500 (çok yüksek), 1000 (mükemmel) olarak belirtmiştir. Bu bilgiler ışığında araştırmanın örneklem yeterliliği ‘‘ yüksek’’ olduğu söylenebilmektedir.

Araştırmanın evrenini Nevşehir ilindeki finansal tüketiciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Nevşehir il ve ilçelerinde bulunan finansal tüketiciler olarak belirlenmiştir. Örneklem çerçevesindeki finansal tüketicilere anket formu dağıtılmıştır. Geri dönen anket sayısı 407'dir.

Anketler IBM (International Business Machines) SPSS 20 uygulaması aracılığıyla kaydedilmiştir. Analiz aşamasında ise çalışma için uygun testler kullanılmıştır. Temel araştırma sorusu, finansal tüketicilerin finansal okuryazarlığı bireysel, finansal ve toplumsal açıdan bilgi, davranış ve tutumlarını etkileyip etkilemediğidir.

Anket formunun birinci kısmında yer alan demografik bilgilerin analizine bakıldığında; katılımcıların %33,2' si erkek, %66,8' inin kadın olduğu görülmektedir. Medeni durum açısından bakıldığında, katılımcıların %44' ünün evli ve %54,1' inin bekâr olduğu görülmektedir. Anketin uygulandığı finansal tüketicilerin yaş aralığı dağılımı açısından dağılımı incelendiğinde ise; %2' sinin 18 yaş ve aşağısı, %22,9' unun 18-22 yaş arasında, %30,5' inin 23-27 yaş arasında, %17,2' sinin 28-32 yaş arasında ve %4,9' unun 33-37 yaş arasında, %9,1' inin 38-42 yaş arasında ve %13,5' unun 43 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Anketi cevaplayan finansal tüketicilerin %7,1' inin ilk ve orta öğretim, %15,5' unun lise, %24,1' inin ön lisans, %42,8' inin lisans ve %10,6' sının lisansüstü eğitime sahip olduğu tespit edilmiştir. Finansal tüketicilerin %60,4' ünün gelir getirici bir işte çalıştığı, %35,6' sının gelir getirici bir işte çalışmadığı ve %3,9' unun emekli olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan finansal tüketicilerin ailelerinin aylık ortalama gelir aralıkları bakımından değerlendirme yapıldığında, %30' unun 1000 TL ve aşağısı, %16,5' inin 1000-2000 TL arası, %22,9' unun 2000-3000 TL arası, %13,5' inin 3000-4000 TL arası ve %17,2' inin ise 4000 TL ve üzerinde kazandıkları görülmüştür.

Cinsiyet değişkenine göre aylık gelirin giderleri karşılayıp karşılamadığına bakıldığında, Pearson ki kare testi neticesinde, $p=0,065 > \alpha=0.05$ H_0 kabul edilir (Cinsiyete göre aylık gelirin giderinizi karşılaması bakımından farklılık yoktur).

Yani cinsiyete göre aylık gelirin giderinizi karşılaması bakımından farklılık yoktur.

Yaş değişkenine göre aylık gelirin giderinizi karşılıyor mu sorusuna baktığımızda, %95 güvenilirlikle Yaş Değişkenine Göre Aylık Gelirin Gideri Karşılması bakımından farklılık

vardır. 23-27 yaş aralığındaki bireyler %30,5 oranında aylık gelir giderini karşılıyorken, 18 yaş altı bireyler %2 oranında karşılamaktadır.

Medeni duruma göre aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu sorusuna bakıldığında, %95 güvenilirlikle mesleki duruma göre aylık gelir gideri karşılaması bakımından farklılık yoktur. Eğitim düzeyine göre aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu sorusuna baktığımızda, %95 güvenilirlikle eğitim duruma göre aylık gelirinizi giderinizi karşılaması bakımından farklılık vardır. Bu farklılığın ilkökul mezunlarından kaynaklandığı görülmektedir.

Mesleki duruma göre aylık gelirinizi giderinizi karşılıyor mu sorusuna baktığımızda, %95 güvenilirlikle mesleki duruma göre aylık gelir gideri karşılaması bakımından farklılık vardır. Bu farklılık emeklilerden kaynaklanmaktadır.

Cinsiyete göre finansal okuryazarlık nedir sorusuna baktığımızda, %95 güvenilirlikle cinsiyete göre finansal okuryazarlık bakımından farklılık yoktur.

Yaş grubuna göre finansal okuryazarlık nedir sorusuna baktığımızda, %95 güvenilirlikle finansal okuryazarlık yaş grubuna göre değişmektedir. 18 yaş ve altının finansal okuryazarlığının diğer gruplara göre daha kötü olduğu söylenebilir.

Medeni duruma göre finansal okuryazarlık nedir sorusuna baktığımızda, %95 güvenilirlikle medeni duruma göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmamaktadır.

Eğitim düzeyine göre finansal okuryazarlık nedir sorusuna baktığımızda, %95 güvenilirlikle eğitim düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır. Farklılığın ilkökul mezunlarından kaynaklandığı görülmüştür. İlkokul mezunları finansal okuryazarlığı diğerlerinden daha kötü olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Mesleki durumuna göre finansal okuryazarlık nedir sorusuna bakıldığında, %95 güvenilirlikle mesleki duruma göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır. Farklılığın emeklilerden kaynaklandığı görülmüştür. Emeklilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin diğer gruplara göre daha kötü olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Aylık gelir düzeyinize göre finansal okuryazarlık nedir sorusuna bakıldığında, %95 güvenilirlikle aylık gelir düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır. Farklılığın kaynağı 1000 TL' den az olanlardır.

Gelir getirici bir işte çalışıp çalışmama durumuna göre finansal okuryazarlık nedir sorusuna baktığımızda, %95 güvenilirlikle gelir getirici bir işte çalışıp çalışmamaya göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmamaktadır.

Cinsiyete göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğuna bakıldığında, %95 güvenilirlikle cinsiyete göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır. Farklılığın kaynağı kadınlardır.

Yaş grubuna göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğuna bakıldığında, %95 güvenilirlikle yaş grubuna göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır. Bu farklılığın kaynağı ise 23-27 yaş grubu aralığıdır. Bu yaş grubuna göre finansal yönetim konusunda eğitimlerine %53,3 oranında arkadaşların katkı sağladıklarını düşünüyorlar.

Medeni duruma göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğuna bakıldığında, %95 güvenilirlikle medeni duruma göre finansal yönetim konusunda eğitimime kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır. Farklılığın kaynağı boşanmış bireylerdir.

Eğitim düzeyine göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğuna bakıldığında, %95 güvenilirlikle eğitim düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır. Farklılık lisans mezunlarından kaynaklanmaktadır.

Mesleki durumunuza göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğuna bakıldığında, %95 güvenilirlikle mesleki duruma göre finansal yönetim konusunda kimin katkı sağladığı farklılaşmaktadır. Farklılık öğrencilerden kaynaklanmaktadır.

Aylık gelir düzeyine göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğuna bakıldığında, %95 güvenilirlikle aylık gelir düzeyine göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğu durumu farklılaşmaktadır. Farklılık aylık gelir düzeyi 1000 TL' den az olanlardan kaynaklanmaktadır.

Gelir getirici bir işte çalışıp çalışmama durumuna göre finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğuna bakıldığında, %95 güvenilirlikle eğitim düzeyine göre finansal okuryazarlık durumu farklılaşmaktadır. Farklılık emeklilerden kaynaklanmaktadır. Bu durum emeklilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin diğer gruplara göre daha kötü olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Cinsiyete göre faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarını nasıl etkilendiğine baktığımızda, Cinsiyete göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. Kadın bireylerin %93,3'ü değişmeyeceğini belirtirken erkek bireylerin %39,6'sının faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarında artar dedikleri belirlenmiştir.

Yaş grubuna göre faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarını nasıl etkilendiğine baktığımızda, Yaş grubuna göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. 18 yaş ve altı bireylerin %1,5'i, 18-22 yaş arası bireylerin %12,7'si, 23-27 yaş arası bireylerin %34,3'ü, 28-32 yaş arası bireylerin %15,7'si, 33-37 yaş arası bireylerin %2,2'si, 38-42 yaş arası bireylerin %4,5'i ve 43 yaş ve üzeri bireylerin %29,1'i faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Medeni duruma göre faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarını nasıl etkilendiğine baktığımızda, Medeni duruma göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. Evli bireylerin %56'sı, bekar bireylerin %42,5'i ve boşanmış bireylerin %1,5'i faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Eğitim düzeyine göre faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarını nasıl etkilendiğine baktığımızda, Eğitim düzeyine göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. İlkokul düzeyindeki bireylerin %5,2'si, ortaokul düzeyindeki bireylerin %3, lise düzeyindeki bireylerin %17,2'si, önlisans düzeyindeki bireylerinin %23,1'i, lisans düzeyindeki bireylerin %39,6'sı, lisans düzeyindeki bireylerin %39,6'sı ve lisansüstü düzeyindeki bireylerin %11,9'u faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Mesleki duruma göre faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarını nasıl etkilendiğine baktığımızda, Mesleki duruma göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl

etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. Kamu kurumunda çalışan bireylerin %18,7'u, özel sektörde çalışan bireylerin %26,9'u, öğrencilerin %23,9'u, serbest meslek sahibi çalışanların %1,5'i, ev hanımlarının %20,9'u, çalışmayan bireylerin %7,5'i, emekli bireylerin %0,7'sinin faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Aylık gelir düzeyine göre faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarını nasıl etkilendiğine baktığımızda, Aylık gelir düzeyine göre normal koşullar altında, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. 1000 TL'den az gelire sahip bireylerin %36,6'sı, 1001-2000 TL gelire sahip bireylerin %14,2'si, 2001-3000TL gelire sahip bireylerin %11,9'u, 3001-4000 TL gelire sahip olan bireylerin %10,4'ü, 4001 TL ve üzeri gelire sahip bireylerin %26,9'u faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Gelir getirici bir işte çalışma durumuna göre faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarını nasıl etkilendiğine baktığımızda, faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının nasıl etkilendiğini gösteren incelenme yapılmıştır. Gelir getirici bir işte çalışan bireylerin %51,5'i, çalışmayan bireylerin %48,5'i ve emekli bireylerin %0'ı faiz oranları artarsa tahvil fiyatlarının azalacağı bilgisi ile doğru bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Yapılan araştırmalarda görülüyor ki riskli finansal yatırımlara finansal yatırımcıların yatırım yapmamasının en belirgin nedeni finansal bilgi düzeyilerindeki eksiklikler olduğu gösterilmiştir. Finansal bilgi seviyesi düşük olan bireylerin karar alma sonuçları da çok isabetli olmamıştır (Bayraktar: 114).

Sonuç itibariyle özetlemek gerekirse, çalışma kapsamında yer alan kişilerin büyük çoğunluğunun düşük düzeyde finansal okuryazar oldukları ve finansal okuryazarlık düzeyinin kişilerin demografik özelliklerine göre araştırma sonucunda anlatılmıştır. Çalışma sonucunda finansal kavramlar iyi bilen kişilerin çoğunlukla yüksek düzeyde finansal okuryazarla sahip olduğu saptanmıştır. Bu çalışma sadece Nevşehir ili finansal tüketici olan hanehalkını kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Bu çalışmanın başka illerdeki hanehalkı araştırmalarıyla desteklenmesi finansal okuryazarlık konusunda genel bir resim çizebilmek adına faydalı olacaktır. Araştırma anketinde; illerdeki çalışmalarda hanehalkının ifadelerine dayanan sorularını araştırmada yer almasının finansal okuryazarlık konusunda daha doğru bir öngörü kazandıracığı düşünülmektedir.

Finansal okuryazarlıkta yatırımları şekillendirebilme veya sermayeyi doğru kullanabilmenin farkındalığı olsa da Nevşehir ilindeki finansal tüketicilerin çoğunluğu yaptığı yatırım ve kullanım şekillerinin doğrudan finansal okuryazarlıkla bağlantılı olduğundan haberdar değildirler.

Bireylerin finansal farkındalığının artışının sağlanması amacıyla finansal okuryazarlık eğitimleri verilebilir. Ulusal ve uluslararası ihtiyaçlara göre geliştirilmiş finansal eğitim kişilerin; geleceği planlama ve gelir getirici fırsatlardan yararlanma, ekonomik ve finansal faaliyetlere katılma, finansal karar alma yetenek ve becerileriyle donatma, finansal bilgilendirme, ekonomik faaliyetler konularında daha bilinçli davranış ve tutum sergileme yönünde sağlayacağı katkının, ülkelerin ekonomik gelişiminde büyük önem taşımaktadır. Bu eğitimler, ekonomik ve finansal fırsatlara ulaşım ve kullanımında katkı sağlayabilmektedir (Alkaya ve Yağlı; 2015: 597).

Türkiye’de yapılan akademik çalışmalarda ve yine özel kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin yaptığı araştırmalara göre düşük bir finansal okuryazarlığa sahip dezavantajlı gruplara bakıldığında; özellikle öğrenciler, işsizler ve ev kadınların buldukları saptanmıştır. Finansal okuryazarlık seviyesini şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşayan bireyler de etkilemektedir. Türkiye gibi ülke tasarruf oranının düşük olduğu yapılan tasarrufların da günümüzde bile “yastık altı” olarak tabiri ile paranın zaman değeri kavramına aykırı olarak tutulması finansal okuryazarlığa olan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Finansal eğitim programları düzenleme konusunda; finansal kuruluşların, devletin, sivil toplum örgütlerinin ve diğer özel kuruluşların da istekli oldukları görülmektedir. Bir toplumun ekonomik refahı ve istikrarının daha kalıcı olabilmesi finansal okuryazar bireylerden geçmektedir. Bilinçli borçlanma ve yatırım tercihleri yapabilmek başarılı bir bireysel finansal yönetim için kaçınılmazdır. Finansal okuryazarlık uzun vadede kişisel bir yatırım olarak da düşünülmelidir (Karaağaç: 78).

Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, finansal okuryazarlığın finansal tüketici üzerindeki etkisi daha geniş bir örneklem ve farklı kavramlar kullanılarak araştırılabileceği gibi farklı şehirlerde farklı yöntemlerde araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ateş S. (2014) Finansal Okuryazarlık ve Davranışsal Önyargılar: Bireysel Hisse Senedi Yatırımcısı Üzerine Ampirik Bir Çalışma. Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Atkinson A. ve Messy F A. (2012) Measuring Financial Literacy – Results of the OECD / International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study.
- Alkaya A. Ve Yağlı İ. (2015) Finansal Okuryazarlık - Finansal Bilgi, Davranış Ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İibf Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Nevşehir, 585-599.
- Altıntaş K M. (2009) Belirlenmiş Katkı Esaslı Emeklilik Planlarında Finansal Eğitimin Önemi: Katılımcıların Finansal Okur Yazarlığı Çerçevesinde Alternatif Bir Yatırım Eğitimi Modeli. Sosyal Bilimler Dergisi, 5(9), 151–176.
- Aydın, Başar ve Coşkun (2015) Finansal Yönetim, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Barmaki N. (2015) Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Hacettepe Üniversitesi Örneği, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bayram S. (2014) Finansal Okuryazarlık Ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama, Uluslararası İşletme ve Yönetim Dergisi, 2(2):105-135.
- Bayram S. (2010) Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Baysa ve Karaca (2016) Finansal Okuryazarlık ve Banka Müşteri Segmentasyonları Üzerine Bir Uygulama. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (71), ss.109-126
- Baysa E. (2015) Finansal Okuryazarlık ve Banka Müşteri Segmentasyonları Üzerine Bir Uygulama: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat
- Beichar A. (2018) A Study On The Relationship Of Financial Literacy And Individualfinancial Decisions: Case Of Adana. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Bernheim and Garrett (2003) The Effects of Financial Education in the Workplace: Evidence from a Survey of Households. Journal of Public Economics.

- Biçer and Altan (2016) Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ile İlgili Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20(4), 1501-1517.
- Bilgin (2019) Kamu Personelleri Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Otomatik Katılımdan Ayrılma Eğilimine Etkisi: Erzincan İline Yönelik Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane.
- Capuano A. ve Ramsey I. (2011) What causes suboptimal financial behaviour an exploration of financial literacy, social influences and behavioural economics, financial literacy project. Research Report, The University of Melbourne.
- Comrey AL, Lee HB (1992) A First Course in Factor Analysis (Hillsdale, New Jersey).
- Coşkun S. (2016) Üniversite Öğrencilerinin Finansal Davranış Ve Tutumlarının Belirlenmesi: Finansal Okuryazarlık Alguları Üzerine Bir Araştırma, İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(7), 2247-2258.
- Çolak H. (2017) Mühendislerde Finansal Okuryazarlık Ve Para Yönetimi Becerileri: Bandırma İlçesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Çör Ö. (2018) Kobilerde Finansal Okuryazarlık: Finansal Yönetime Etkisi, Sorunlar Ve Öneriler, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dağdelen T. (2017) Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi ve Aydın İlindeki Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Üzerine Bir Uygulama. Adnan Menderes Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Aydın.
- Delavande, Rohwedder S. ve Willis R. (2008) Preparation for retirement, financial literacy and cognitive resources. Michigan Retirement Research Center Working Paper, No:190.
- Doğan, D. (2018) Kuşaklar Arasındaki Finansal Okuryazarlık Seviyesi Üzerinde Sosyal Medya İle Kitle İletişim Araçlarının Etkisinin İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü. Sakarya.
- Eker F. (2017) Finansal Farkındalık, Finansal Okuryazarlık Ve Finansal Erişim Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma: Silifke Ticaret ve Sanayi Odası Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mersin.
- Er Ç. ve Çetintaş M. (2018) İşçilerde finansal okuryazarlık: finansal bilgi, tutum ve davranış eksenli bir araştırma. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1 (2)
- Er, Temizel, Özdemir ve Sönmez H. (2014) Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(4), 113-125

- Fettahoğlu S. (2015) Hanehalkının Finans Eğitimi ve Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Üzerine Kocaeli'nde Bir Araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi. 67: 101-116
- Gencan M Y. (2018) Turizm Sektörü Kobi'lerinde Finansal Okuryazarlık: Trabzon İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Güler, Tunahan H. (2017) Finansal Okuryazarlık: Hanehalkı Üzerine Bir Araştırma, İşletme Bilimi Dergisi (JOBS), 5(3): 79-104.
- Güler E. (2015) Hanehalkının Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Sakarya İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Sakarya.
- Güneş E. (2019) Bireylerin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Kayseri ve Sivas İli Örneği. Kayseri Erciyes Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Haydari A N. (2018) Bireylerin Finansal Okuryazarlık, Finansal Eğitim Ve Finansal Erişim Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: İstanbul İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Kahraman Y E. (2015) Erciyes Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Finansal Okuryazarlık Araştırması. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Kandemir S. (2018) Finansal Tüketicilerin Finansal Okuryazarlık Durumlarının Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mersin.
- Kanmaz A. (2018) Bireysel Hisse Senedi Yatırımcılarının Finansal Okuryazarlık Düzeyi Üzerine Bir Çalışma: İzmir Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Karaağaç A. (2015) Finansallaşma Sürecinde Finansal Okuryazarlık. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Karamelek F. (2019) Banka Müşterilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Ölçülmesi İle İlgili Bir Araştırma. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Kaya A. (2015) Kobi Yöneticilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenebilmesine Yönelik Bir Araştırma: İzmir İli Örneği. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.
- Kılıç, Ata ve Seyrek (Nisan/2015) Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma., Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:66, 129-150.

- Kılıç Y. (2016) Finansal Okuryazarlık Ve Finansal Refahın Belirleyicileri: Gaziantep Ve Çevre İlleri İçin Yapısal Eşitlik Modeli Uygulaması, Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Kıran, Çetinkaya Bozkur ve Tunç (2018) Finansal Okuryazarlık ve Girişimcilik Niyeti Arasındaki İlişki: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. MAKÜ-BİFD, 1(1), 29-51.
- Kuyumcu O. (2018) Finansal Okuryazarlığın Makroekonomik Önemi ve Ülkemizde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Bursa İli Uygulaması. Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Küçükaslan A. (2017) Finansal Okuryazarlık: Kayseri İli Serbest Muhasebeci Ve Mali Müşavirleri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gümüşhane
- Lusardi A. (2008) Financial Literacy: An Essential Tool for Informed Consumer Choice?. NBER Working Paper No. 14084, 1-30.
- Mason, ve Richard M S W. (2000) Conceptualising Financial Literacy. Loughborough University Business School.
- Mercan N. (2012) Ekonomi Okur Yazarlığına Yönelik Ampirik Bir Araştırma. Ekonomi Bilimleri Dergisi, 4(2): 109-118.
- Mevsim L T. (2016) Üniversite Öğrencilerinde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Erzincan Üniversitesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Özdemir, Temizel, Sönmez ve Er, (2015) “Financial Literacy Of University Students: A Case Study For Anadolu University, Turkey”, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, Vol. 11, No. 24, pp. 97-110.
- Öztürk E. (2014) Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, T. C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Isparta.
- Öncüler İ. (2018) Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: İstanbul Gelişim Üniversitesi Örneği. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans, İstanbul.
- Salah S F. (2019) Yabancı Öğrencilerin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Erciyes Üniversitesi Örneği, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

- Sancak S. (2019) Üniversite Öğrencilerinde Finansal Okuryazarlık Araştırması: Gümüşhane Üniversitesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane
- Sarıgül H. (2015) Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği: Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlilik Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 1.
- Sarıgül H. (2015) “Finansal Okuryazarlık Tutum Ve Davranış Ölçeği: Geliştirme, Geçerlik Ve Güvenirlilik”, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, S.1, s. 200-218.
- Sarıgül H. (2014) “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Finansal Okuryazarlık Anketi Uygulaması”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, s. 207-224.
- Saraç E. (2014) Finansal okuryazarlık ve Dumlupınar Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesi üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Satoğlu Serhad (2014) Bireysel Yatırımcıları Koruma Aracı Olarak Finansal Okuryazarlık ve Türkiye Uygulaması, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü Bankacılık Anabilim Dalı, İstanbul (Doktora Tezi).
- SEZER ve Demir, (2015) Yatırımcıların Finansal Okuryazarlık ve Bilişsel Yetenek Düzeylerinin Psikolojik Yanılsamalar ile İlişkisi. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (66), ss.69-88.
- Soğukoğlu Korkmaz S. (2016) Finansal tüketicilerin finansal okuryazarlık tutum ve davranış düzeylerinin ölçülmesi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bölümleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Şamiloğlu F. Kahraman Y E. ve Bağcı H. (2016) Finansal Okuryazarlık Araştırması: Erciyes Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, ICAFR 16 Özel Sayısı ss. 308-318.
- Şaroğlu H. (2018) Kamu Çalışanlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Tunceli İlindeki Kamu Çalışanları Üzerine Bir Uygulama. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans, Elazığ.
- Taft, Hosein, Mehrizi ve Roshan A. (2013) The Relation between Financial Literacy, Financial Wellbeing and Financial Concerns. International Journal of Business and Management, 8(11).
- Temizel F. ve Bayra F. (2011) Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 12(1), 77.

- Tosun A E. (2016) Lise Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyi Üzerine Bir Alan Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Ünal P. (2018) Finansal Okuryazarlık ve Forex Piyasası, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Vergi S. (2019) Bankacılık Sektöründe Çalışan Personellerin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Sivas İli Örneği. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yazıcıoğlu, Erdoğan S. (2004) SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Yücel S. (2017) Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlıklarının Kredi Kartı Kullanım Alışkanlıkları Üzerine Etkisinin İncelenmesi: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi- Hacettepe Üniversitesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

İnternet Kaynakları:

<https://www.ebri.org/about>

<https://www.worldbank.org>

<https://www.paradurumu.com/gelsin-paralar/finansal-okuryazarlik-nedir-hayatimize-ne-katki-saglar-haberi-3716>.

<https://www.sigortamedya.com.tr/yeni-bir-tuketici-kavrami-finansal-tuketici/>

<http://www.angelfire.com/ok4/aligunertekin/200304CGHk.pdf>

<https://www.yeditepe.edu.tr/tr/haber/finansal-okuryazarlik-sosyal-sorumluluk-projesi>

<https://www.fo-der.org/gencler-icin-finansal-okuryazarlik-yolunda-yeni-projemiz-parayon-mybnk-egitimleri-basladi/>

www.MoneyAsYouGrow.org

EKLER

Ek.1. Anket Örneği

FİNANSAL OKURYAZARLIĞIN FİNANSAL TÜKETİCİ ÜZERİNDE Kİ ETKİSİNİN ÖLÇÜLMESİ: NEVŞEHİR İLİ ÖRNEĞİ

Sayın Katılımcı,

Dolduracağınız bu anket, *Finansal okuryazarlığın finansal tüketici üzerinde ki etkisinin ölçülmesi: Nevşehir İli Örneği* konusunu incelemeye yöneliktir. Bu anket tamamen bilimsel çalışma amaçlıdır ve elde edilen bilgiler akademik olarak kullanılacaktır. Çalışmanın amacı, *Finansal okuryazarlığın finansal tüketici üzerinde ki etkisinin ölçülmesini* hedeflenmektedir. Anket sorularına verilecek yanıtlar bilimsel amaçlarda kullanılacak ve paylaşılmayacaktır. **Cevaplayan kişilerin bilgileri gizli tutulacaktır. Talep edilmesi durumunda anket sonuçları sizlerle de paylaşılacaktır. İlgi ve desteğiniz için şimdiden teşekkür ederiz.**

Not: Anket formuna lütfen adınızı - soyadınızı yazmayınız.

Dr. Öğr. Üyesi Ebrucan İSLAMOĞLU
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Bankacılık ve Finans Bölümü

Yüksek lisans öğrencisi Aleyna ÖCALIR
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Bankacılık ve Finans Bölümü

A. Aşağıdaki ifadeleri yanıtlayınız.
A1. Cinsiyetiniz
( ) Erkek ( ) Kadın
A2. Yaş Grubunuz
( ) 18 yaş ve altı ( ) 18-22 ( ) 23-27 ( ) 28-32 ( ) 33-37 ( ) 38-42 ( ) 43 ve üstü
A3. Medeni Durumunuz
( ) Evli ( ) Bekar ( ) Boşanmış
A4. Eğitim Düzeyi
( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Önlisans ( ) Lisans ( ) Lisansüstü
A5. Mesleki Durumunuz
( ) Kamu Kurumu ( ) Özel Sektör -alan ( ) Öğrenci
( ) Serbest Meslek Sahibi ( ) Ev Hanımı ( ) Çalışmıyorum ( ) Emekli
A6. Aylık Gelir Düzeyiniz
( ) 1000 TL'den az ( ) 1001- 2000 TL arası ( ) 2001-3000 TL arası ( ) 3001- 4000 TL arası ( ) 4001 TL ve üstü
A7. Gelir getirici bir işte
( ) Çalışanlar ( ) Çalışmayanlar ( ) Emekliler
B. Aşağıdaki ifadeleri yanıtlayınız.
B1. Aylık geliriniz giderinizi karşılıyor mu?
A) Evet B) Hayır
B2. Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?
A) Evet B) Hayır
B3. Finansal yönetim konusunda eğitiminize kimin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?
A) Aile B) Eğitim C) Arkadaşlar D) Kitap, Dergi, İnternet v.s. E) Kendim hallediyorum.
B4. Faturaları, size gelen ekstreleri ve finansal evraklarınızı ne kadar süre ile saklamaktasınız?
A) Hiç saklamam B) Bir süre saklarım C) Bazı kayıtları saklarım

D) Sürekli olarak saklarım   E) Aklıma gelirse saklarım
B5. Sizin için en doğru şık hangisidir?
A) Satın alacağım ürünlerde fiyat - fayda uygunluğuna dikkat ederim. B) İsteklerimi fayda sağlamaksızın karşılarım. C) Genellikle alışveriş esnasında alacaklarıma karar veririm. D) Sadece temel gıda alıyorum. E) İhtiyaçlarımı fiyatlarına bakmadan alırım.
B6. Bir yatırımcı parasını farklı varlıklar arasında dağıtırsa, para kaybetme riski nasıl değişir?
A) Artar B) Azalır C) Dalgalı bir şekilde seyreder. D) Hiçbiri E) Değişmez
B7. Sizin için en doğru şık hangisidir ?
A) Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları dalgalı şekilde seyreder. B) Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları <u>artar</u> . C) Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları <u>aynıdır</u> . D) Faiz oranları artarsa, tahvil fiyatları <u>artar</u> . E) Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları <u>düşer</u> .
B8. Normal koşullar altında, hangi varlık zaman içinde en yüksek dalgalanmaları gösterir?
A) Mevduat hesabı   B) VIOP   C) Hisse Senedi   D) Tahvil   E) Bono
B9. Faiz oranları artarsa tahvil fiyatları nasıl etkilenir?
A) Artar   B) Azalır   C) Değişmez   D) Dalgalı bir şekilde seyreder   E) Hiçbiri
B10. Bir yatırımcı, parasını 2 hisse senedi yerine 20 hisse senedine yatırırsa, para kaybetme riski nasıl etkilenir?
A) Artar   B) Azalır   C) Değişmez   D) Hiçbiri   E) Dalgalı bir şekilde seyreder
B11. Gelecek yıl elde edeceğim 2.000 ile bugün elimde olan 2.000 TL arasındaki ilişkiyi hangi seçenek daha iyi açıklar?
A) Her ikisi de eşit değerdedir. B) Gelecek yıl elimde olacak 2.000 TL daha değerlidir. C) Şu anda elimde olan 2.000 TL daha değerlidir. D) Her ikisi de bir değere sahip değildir. E) Paranın alacağı değere göre değişir.
B12. Beş kişi 2.000 TL'yi eşit şekilde paylaşmak isterse kişi başına kaç TL düşer?
A) 400 TL'den az   B) Tam 400 TL   C) 400 TL'den fazla   D) Tam eşit paylaşılmaz   E) Hiçbiri
B13. Yüksek riskli bir finansal ürüne yatırım yaparsanız yüksek getiri elde etme ihtimaliniz ne olur?
A) Artar   B) Azalır   C) Fark Etmez   D) Eşittir   E) Hiçbiri
B14. Arkadaşınız sizden 500 TL borç aldığını ve borcunu ertesi gün 500 TL olarak geri ödediğini düşünün. Arkadaşınız bu borç için size ne kadar faiz ödemiş olur?
A) %0   B) %50   C) %100   D) %75   E) Hiçbiri

C. Ekonomi ve finansal gelişmeleri ne kadar sıklıkla ve hangi kaynaklardan takip edersiniz?

Size uygun olan bölüme (x) işareti koyunuz.	Yılda bir kez	Her gün	Haftada birkaç kez	Nadiren	Hiç
C1. Gazeteler					
C2. Kitaplar					
C3. Dergiler					
C4. Televizyon					
C5. İnternet					
C6. Bankalar					

D. Aşağıdaki kavramlar hakkında bilgi düzeyinizi işaretleyiniz.					
Size uygun olan bölüme (x) işareti koyunuz.	Biliyorum	İyi Biliyorum	Emin Değilim	Bilmiyorum	Hiç Bilmiyorum
D1. Bileşik Faiz					
D2. Basit Faiz					
D3. Risk getiri oranları					
D4. Kredi Kartı Son Ödeme Tarihi					
D5. Hazine Bonosu					
D6. EFT					
D7. Hisse senedi					
D8. Yatırım Portföyü					
D9. Vadeli Mevduat Hesabı					
D10. Yatırım Fonu					
D11. Bireysel Emeklilik					
D12. Yatırım Ortaklığı					
D13. Döviz tevdiat hesabı					

	E. Sizin cevabınıza en uygun şıkkı işaretleyiniz.	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum	Ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
E1.	Herhangi bir şey satın almadan önce, parasal olarak onu karşılayıp karşılayamayacağımı dikkatlice düşünürüm.	1	2	3	4	5	
E2.	Faturalarımı zamanında öderim.	1	2	3	4	5	
E3.	Uzun dönemli finansal hedefler belirleyip, onları başarmak için mücadele ederim.	1	2	3	4	5	
E4.	Parayı biriktirmektense, harcamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	
E5.	Bugün için yaşarım, yarınımı düşünmem.	1	2	3	4	5	
E6.	Para, harcamak için vardır.	1	2	3	4	5	
E7.	Ekonomik krizlerin, içinde büyük fırsatlar barındırdığına inanmıyorum.	1	2	3	4	5	
E8.	Aylık bütçe yapmakta mısınız?	1	2	3	4	5	
E9.	Finansal okuryazarlık nedir biliyor musunuz?	1	2	3	4	5	
E10.	Bir yatırım fonu, pek çok yatırımcının parasını, tek bir hisse senedini değil çeşitli hisse senetlerini satın almak için bir araya getirir.	1	2	3	4	5	
E11.	Finansal yatırım konularında, ortalama bir yatırımcıdan daha yetenekli olduğumu söyleyebilirim.	1	2	3	4	5	
E12.	Yatırımlarım sonucunda elde ettiğim yüksek getiriler, doğru değerlendirme yapabilme yeteneğimin ve isabetli kararlarımın bir sonucudur.	1	2	3	4	5	
E13.	Kriz dönemleri öngörülemeyiz olduğu için, bu dönemlerde zarar eden yatırımların, yatırımcının beceriksizliğinden kaynaklandığı söylenemez.	1	2	3	4	5	
E14.	Sunulan seçeneklerden biri %100 ihtimalle 240 TL kazanmak, diğeri ise %25 ihtimalle 1000 TL kazanmak, %75 ihtimalle hiç bir şey kazanmamak ise ilk seçeneği tercih ederim.	1	2	3	4	5	
E15.	Herhangi bir yatırımlarım sonucundaki kaybın bende yaratacağı üzüntü, kazancın yaratacağı sevinçten çok daha etkileyici olacaktır.	1	2	3	4	5	
E16.	Yatırım tercihlerimi, kolayca ulaşabildiğim danışman veya arkadaş önerileri doğrultusunda yaparım.	1	2	3	4	5	
E17.	İçlerinden birini seçmem gereken iki durumla karşı karşıyayım: % 100 ihtimalle 3.000 TL ya da % 80 ihtimalle 4.000 TL kaybedeceğim. İkinci alternatifini seçerim.	1	2	3	4	5	
E18.	Hisse senedini satın alacağım şirket hakkındaki bilgi düzeyim arttıkça, yatırımdan elde edeceğim getiri de artacaktır.	1	2	3	4	5	
E19.	Finansal kararlarım sonucunda başarısız olmuşsam bu durum yeteneksizliğimden değil büyük oranda şanssızlıktan kaynaklanmıştır.	1	2	3	4	5	
E20.	Kredi çekmek için bir banka ile sözleşme imzaladıktan sonra diğer bankaların kredi şartlarını araştırmam. Çünkü daha uygun şartlarla kredi kullanabileceğimi öğrenmek, dolayısıyla banka seçimi konusunda yanlış karar verdiğimi fark etmek beni rahatsız eder.	1	2	3	4	5	
E21.	Bir hisse senedinin geçmiş yıllardaki getiri performansı alım-satım kararlarında önemli rol oynar.	1	2	3	4	5	
E22.	İki hisse senedi aynı sektöre ait ise, bunlardan birine ya da diğerine yatırım yapmak arasında önemli bir fark yoktur.	1	2	3	4	5	